

Przedsiębiorczy
i przyjazny
powiat siemiatycki.

Strategia rozwoju
do 2020 roku.

Zamawiający:

Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach

ul. Leg. Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze

tel. 85 65 66 500, fax 85 65 66 501

e-mail: powiat@siemiatycze.pl

www.siemiatycze.pl

Wykonawca:

Instytut Transferu Wiedzy i Innowacji sp. z o.o.

Krakowska 5 lok. 608, 15-875 Białystok

tel./ fax. 85 688 59 08, e-mail: biuro@itwi.pl

www.itwi.pl

Autorzy opracowania:

Kierownik zadania:

prof. dr hab. Bazyli Poskrobko

Wykonawcy:

mgr inż. Katarzyna M. Poskrobko – *główny wykonawca*

dr Bogumiła M. Powichrowska

dr Katarzyna Krot

dr Ewa Glińska

Konsultanci:

dr Anna Busłowska

mgr arch. Ewa Denkiewicz

mgr Izabela Grześ

dr Tomasz Poskrobko

mgr Irena Trofimiuk

mgr Barbara Wasiluk

dr Anna Zubalewicz

Recenzent: prof. dr hab. **Wiesław Popławski**
Redakcja językowa: **Janina Demianowicz**
Kompozycja i skład: **Agencja Wydawnicza Ekopress / 601 311 838**

ISBN: 978-83-932383-1-6

Publikacja powstała w ramach projektu
„Siemiatyczne na drodze rozwoju” dofinansowanego z Europejskiego Funduszu
Społecznego w ramach Programu Oparcyjnego Kapitał Ludzki.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Spis treści

Uzasadnienie realizacji zadania	6
Wyzwania rozwojowe.....	11
▶▶▶ Wyzwania współczesnego świata	11
▶▶▶ Europejskie uwarunkowania rozwojowe	12
▶▶▶ Krajowe uwarunkowania rozwojowe	12
▶▶▶ Uwarunkowania lokalne.....	16
Diagnoza stanu istniejącego	21
▶▶▶ Przestrzeń i środowisko	21
▶▶ Lokalizacja powiatu siemiatyckiego w układzie przestrzennym województwa i kraju	21
▶▶ Charakterystyka sieci osadniczej	22
▶▶ Opis zasobów środowiskowych	24
▶▶▶ Sfera społeczna	33
▶▶ Demografia.....	33
▶▶ Edukacja i wykształcenie	41
▶▶ Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	47
▶▶ Kultura, turystyka, sport i rekreacja	52
▶▶ Aktywność społeczna mieszkańców	60
▶▶ Bezpieczeństwo publiczne mieszkańców powiatu siemiatyckiego.....	62
▶▶▶ Sfera gospodarcza	69
▶▶ Główni pracodawcy.....	69
▶▶ Struktura podstawowych branż gospodarki, liczba podmiotów gospodarczych i osób zatrudnionych w poszczególnych sektorach	70
▶▶ Rynek pracy	84
▶▶▶ Infrastruktura techniczna.....	93
▶▶ Komunikacyjna	93
▶▶ Gospodarka komunalna.....	96
▶▶ Gospodarka mieszkaniowa.....	105
▶▶ Infrastruktura telekomunikacyjna i informatyczna.....	106
▶▶▶ Majątek powiatu	109
▶▶ Zarządzanie	109
▶▶ Możliwości budżetowe powiatu	112
▶▶ Promocja powiatu	116
▶▶▶ Wnioski z diagnozy.....	118
▶▶ Przestrzeń i środowisko.....	118
▶▶ Sfera społeczna	119
▶▶ Sfera gospodarcza	120
▶▶ Infrastruktura techniczna.....	121

Stan realizacji Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2013	124
Wyniki badania opinii mieszkańców na temat warunków i jakości życia w powiecie siemiatyckim	130
▶▶▶ Opis metody badawczej	130
▶▶▶ Charakterystyka próby badawczej	131
▶▶▶ Wyniki badań	137
▶▶ Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim	137
▶▶ Zainteresowanie sprawami gminy i powiatu	139
▶▶ Ocena stopnia poinformowania o wydarzeniach, decyzjach i kierunkach rozwoju gminy i powiatu siemiatyckiego	141
▶▶ Ocena poziomu rozwoju oraz najważniejszych problemów powiatu siemiatyckiego	142
▶▶ Ocena najważniejszych walorów i kierunków rozwoju gmin i powiatu siemiatyckiego	150
▶▶▶ Wnioski z badań	154
Analiza SWOT	156
Misja, wizja i cele powiatu siemiatyckiego	164
▶▶▶ Wizja powiatu	164
▶▶▶ Misja powiatu:	164
▶▶ Cel strategiczny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego	166
▶▶ Cel strategiczny 2. Stworzenie warunków do zielonej gospodarki	168
▶▶ Cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców	171
Określenie obszarów strategicznej interwencji	176
Zgodność celów z dokumentami strategicznymi województwa, kraju oraz Unii Europejskiej	179
System wdrażania i monitoringu strategii	184
Zadania inwestycyjne oraz potencjalne źródła finansowania realizacji strategii	190
Spis rysunków	201
Spis tabel	203

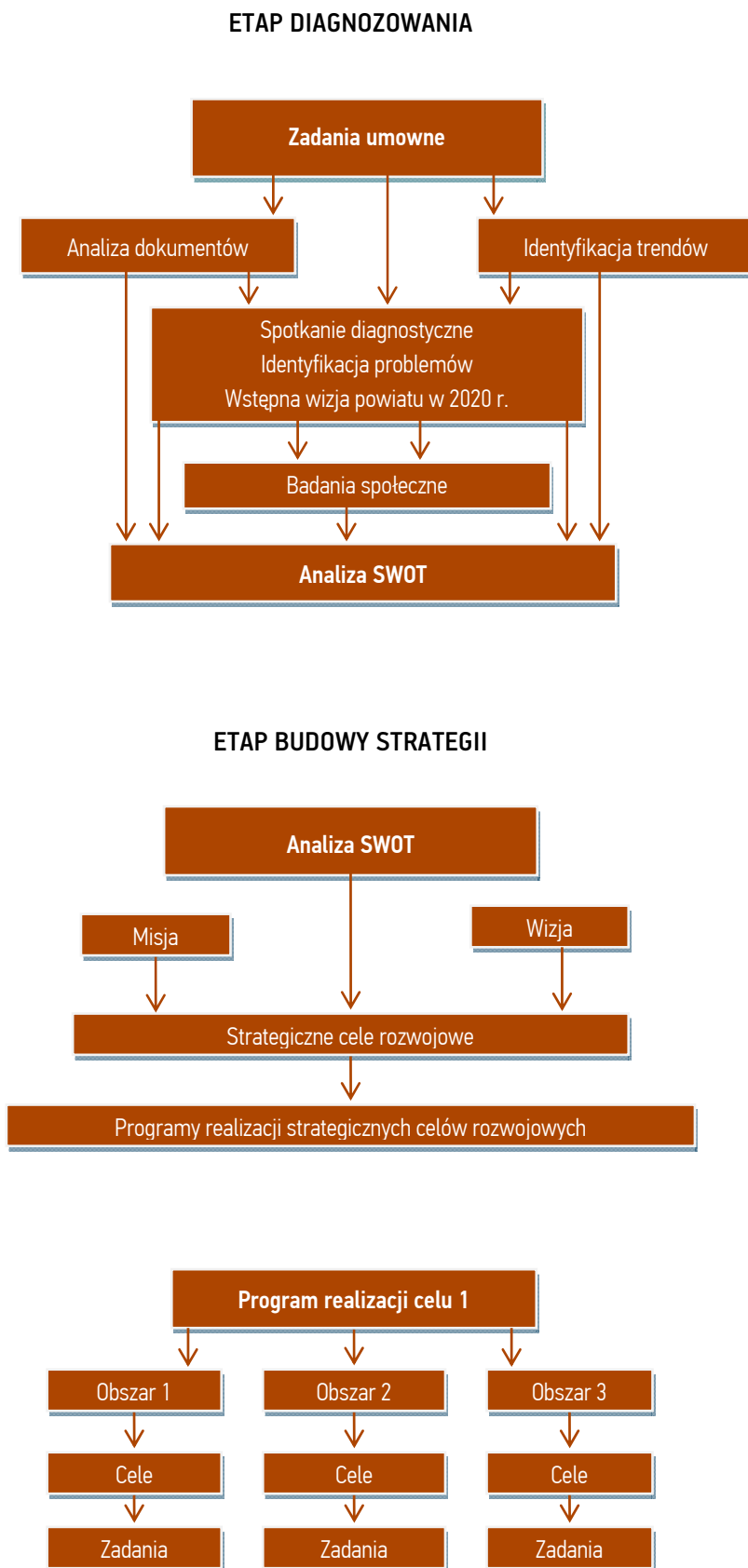
Uzasadnienie realizacji zadania¹

Zmiana uwarunkowań gospodarczych, politycznych, społecznych powoduje, że aktualizacja strategicznych programów rozwojowych jest koniecznością. Strategia jest narzędziem kreowania rozwoju w jednostce samorządu terytorialnego. Musi stanowić odpowiedź na wyzwania wynikające z kierunków rozwoju Europy i kraju przy efektywnym wykorzystaniu lokalnych potencjałów. Strategia pozwala zhierarchizować potrzeby gospodarcze, społeczne i ekologiczne i wyznaczyć kierunki zmian. Jej posiadanie ułatwia lokalnym władzom podejmowanie decyzji, planowanie w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych (między innymi z budżetu Unii Europejskiej).

Autorzy pracy pt. „Przedsiębiorczy i przyjazny powiat siemiatycki. Strategia rozwoju do 2020 roku” przyjęli dwuetapowy schemat prac – etap diagnozowania, etap tworzenia strategii (rysunek 1).

¹ Aktualizacja strategii rozwoju dla Powiatu Siemiatycki do 2020 roku jest realizowana na podstawie umowy PN/OR/U-8/CZ-I/2012 z dnia 23 listopada 2012 roku.

Rysunek 1. Schemat prac na realizacją zadania „Przedsiębiorczy i przyjazny powiat siemiatycki. Strategia rozwoju do 2020 roku”

Źródło: opracowanie własne.

Etap diagnozowania, a więc ocena *ex-ante* obejmuje zarówno analizę danych zastanych (między innymi: europejskie i krajowe dokumenty strategiczne, strategie i opracowania wojewódzkie, powiatowe i miejskie, statystyka publiczna, dane pozyskane z podmiotów prowadzących działalność na terenie powiatu, informacje pozyskane z Starostwa Powiatowego) oraz danych pierwotnych (wyniki warsztatów diagnostycznych, wywiady telefoniczne i osobiste w podmiotach działających na terenie powiatu siemiatyckiego, ankiet prowadzonych wśród mieszkańców miasta, wyniki prac w grupach warsztatowych).

Punktem wyjścia do formułowania celów rozwojowych musi być rzetelna diagnoza sytuacji obecnej. Analizy były prowadzone w układzie pięciu obszarów. Są to przestrzeń i środowisko, sfera społeczna, sfera gospodarcza i rynek pracy, infrastruktura techniczna, majątek powiatu.

Z uwagi na wieloaspektowość i wielopodmiotowość Strategii na potrzeby realizacji zadania został zaproszony interdyscyplinarny zespół ekspertów. Do udziału w realizacji zadania zaproszono także: przedstawicieli władz, radnych, pracowników Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach, przedstawicieli kluczowych środowisk (szkół, przedszkoli, ośrodków kultury, przedsiębiorstw miejskich, instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne, organizacji pozarządowych), a także przedsiębiorców i mieszkańców. W tworzeniu Strategii udział wzięli:

Mirośław Angielczyk, „Dary Natury”

Janusz Bąk, Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach

Anna Bereza, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach

Ryszard Błoński, PKS Siemiatycze

Władysław Brzozowski, Towarzystwo Przyjaciół Siemiatycz

Małgorzata Chursowicz, Liceum Ogólnokształcące w Siemiatyczach

Mariusz Cieślik, Zarząd Powiatu

Adam Cwalina, Urząd Gminy w Dziadkowicach

Jerzy Czapiuk, Powiatowy Zarząd Dróg w Siemiatyczach

Grażyna Dolińska, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Siemiatyczach

Marcin Doliński, Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny w Siemiatyczach

Natalia Gawrysiuk, Ziołowy Zakątek Angielczyk sp. jawna

Patryk Jakimiuk, Zespół Szkół Rolniczych w Czartajewie

Marta Jaszcuk, Szpital Powiatowy ZOZ w Siemiatyczach

Adam Józwiak, Powiatowy Urząd Pracy w Siemiatyczach

Marek Kałucki, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach

Katarzyna Kamecka-Lach, Spółdzielnia Socjalna „Esskapada”

Andrzej Kamiński, Komenda Powiatowa Policji w Siemiatycze

Bogumiła Kazimierczak, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach

Leon Kochanowski, Zespół Szkół Rolniczych w Czartajewie

Leszek Kosz, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach

Aneta Kryńska, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach

Bożena Krzyżanowska, Zespół Szkół w Siemiatyczach

Stanisław Kubel, Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe

Romuald Leoniuk, Komenda Powiatowa Policji w Siemiatycze

Roman Łopaciuk, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach

Teresa Malinowska, Urząd Miasta w Drohiczyne

Joanna Miłkowska, Gmina Siemiatycze

Witalis Miszczuk, Spółdzielnia Pracy Handlowo-Usługowa w Siemiatyczach

Piotr Molcki, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Milejczycach

Andrzej Nowaczuk, Akademia Sztuk Walki i Fitnessu
Mariusz Nopalik, PDM „Maksbud”
Urszula Obrycka, Zespół Szkół Specjalnych w Siemiatyczach
Roman Perkowski, Urząd Gminy w Perlejewie
Agnieszka Piątek, Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Siemiatyczach
Marta Poślawska, Liceum Ogólnokształcące w Siemiatyczach
Patryk Puzan, Zespół Szkół Rolniczych w Czarajewie
Mariusz Pyzowski, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji/ Radny Powiatu Siemiatyckiego
Zbigniew Radomski, „Pronar”
Bożena Radziszewska, Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Siemiatyczach
Bożena Radziszewska-Dawidziuk, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Marian Rogowiec, Urząd Miasta w Drohiczyń
Krzysztof Rożuk, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Jan Samojluk, Powiatowy Zarząd Dróg w Siemiatyczach
Anna Simoniuk, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Jerzy Sitarski, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach
Zenon Sielewonowski, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Krzysztof Staniszewski, Urząd Gminy Nurzec-Stacja
Beata Szyszko, Szpital Powiatowy ZOZ w Siemiatyczach
Piotr Tereszkievicz, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Adam Tobota, Wójt Gminy Mielnik
Janina Tokajuk, Szpital Powiatowy ZOZ w Siemiatyczach
Urszula Tomasik, „Drohiczyńskie Towarzystwo Naukowe”
Justyna Trusiak, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Katarzyna Turosieńska-Durlik, Urząd Gminy w Mielniku
Antoni Tymiński, Urząd Gminy w Grodzisku
Anna Wasilewska, Urząd Gminy w Dziadkowicach
Marta Wendołowicz, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Eugeniusz Wichowski, Stowarzyszenie „Dialog na Granicy”
Jerzy Woźniak, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Adela Wrona, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Siemiatyczach
Rafał Zaremba, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemiatyczach
Robert Zastona, Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach
Bogusław Zduniewicz, Rada Powiatu Siemiatyckiego (Przewodniczący Rady)
Mariusz Żebrowski, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
Franciszek Żero, Przedsiębiorstwo Komunalne Siemiatyckiego/ Radny Powiatu
Paweł Żokieć, Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Siemiatyczach
Leokadia Żornaczuk, Powiatowy Urząd Pracy Siemiatyckiego

Zdjęcie: Tomasz Poskróbko, Stowarzyszenie Magia Podlasia

wyzwania rozwojowe

Wyzwania rozwojowe

▶▶▶ Wyzwania współczesnego świata

Najpoważniejszym wyzwaniem współczesności jest odejście od dotychczasowej, ryzykownej ścieżki rozwoju i wejście na drogę rozwoju zrównoważonego (*sustainable development*) w skali globalnej, krajowej i regionalnej. Szansą na sprostanie temu wyzwaniu jest zaangażowanie sił i procesów tworzących trend gospodarki opartej na wiedzy. Rozwój zrównoważony jest konieczny, by zapewnić podstawy przyrodnicze i zasobowe istnienia i rozwoju gatunku ludzkiego oraz uniknąć ekologicznych i społecznych kryzysów czy katastrof. Gospodarka oparta na wiedzy powinna szanować zasady tego rozwoju i umożliwiać jego wdrażanie i upowszechnianie. Można więc mówić o zrównoważonej gospodarce opartej na wiedzy jako postulowanym modelu gospodarki globalnej, gospodarek krajowych, regionalnych i lokalnych.

Kluczowe megatrendy mające istotny wpływ na rozwój Unii Europejskiej i Polski w najbliższych dekadach są następujące:

- ↳ Starzejąca się ludność Europy – w tym głównie zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym, co wpływa niekorzystnie na wzrost gospodarczy i konkurencyjność regionów. Starzenie się ludności ma także niekorzystny wpływ na dynamikę procesów społecznych i gospodarczych.
- ↳ Spowolnienie rozwoju gospodarczego Europy – w ostatnich dekadach następuje zmniejszenie różnicy w wielkości produktu krajowego brutto i poziomie dobrobytu pomiędzy Europą a innymi kontynentami; obserwuje się obniżenie dynamiki rozwojowej państw i regionów Unii Europejskiej.
- ↳ Zmiany systemu wartości – następuje erozja tradycyjnych wartości, które historycznie przyczyniły się do sukcesu społeczno-gospodarczego Europy.
- ↳ Problemy energetyczne – następuje wzrost cen energii; silny wpływ zmian klimatycznych wymusza bardziej restrykcyjną politykę emisji CO₂; Unia Europejska jest zależna od zewnętrznych źródeł energii.
- ↳ Spowolniona innowacyjność – w ostatnich latach zasadniczo zmienił się paradygmat rozwoju regionalnego w rozwiniętych krajach świata; zagrożeniem jest bardziej spolaryzowany niż dotąd rozwój społeczno-gospodarczy, między innymi w układzie regionalnym, pomiędzy większymi miastami a resztą regionu, a także dzielnicami w ramach miast; następuje realokacja kierunków wydatków w ramach funduszy europejskiej polityki spójności na niekorzyść obszarów najuboższych.
- ↳ Hybrydowa geografia – model zagospodarowania przestrzennego ewoluuje z modelu zwartego miasta i punktów aktywności wokół przystanków komunikacyjnych do znacznie luźniejszych regulacji dotyczących zagospodarowania przestrzennego i wzrastającej presji suburbanizacyjnej, szczególnie silnej w przypadku dużych i średnich miast; wskutek tego istnieje zagrożenie, że Europa będzie kontynentem niskiego poziomu ładu przestrzennego, braku czytelności rozmieszcze-

nia różnych funkcji w przestrzeni oraz czytelnego rozróżnienia pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi.²

➞ Wiele z tych megatrendów może mieć istotny wpływ na województwo podlaskie.

▶▶▶ Europejskie uwarunkowania rozwojowe

Kluczowe kierunki rozwoju Unii Europejskiej określono w dokumencie Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.³ Strategia ta, uwzględniając konieczność realizacji celów krótkoterminowych związanych z kryzysem finansowym i gospodarczym, ma służyć powrotowi i utrzymaniu ścieżki inteligentnego i zrównoważonego rozwoju, promującego włączenie społeczne.

W Strategii określono trzy istotne priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjnej.
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, przyjaznej środowisku i konkurencyjnej.
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie działań zapewniających powstanie nowych miejsc pracy i dostęp do osiągnięć cywilizacyjnych.

Wśród celów rozwojowych wymieniono:

- ➞ rozwój innowacji;
- ➞ wykorzystanie potencjału edukacji, badań i technologii informatyczno-telekomunikacyjnych;
- ➞ promowanie nabywania nowych umiejętności;
- ➞ wspieranie kreatywności i przedsiębiorczości;
- ➞ zwrot w kierunku „zielonej gospodarki”;
- ➞ propagowanie przemysłu nastawionego na tworzenie nowych produktów;
- ➞ rozwijanie gospodarki cyfrowej;
- ➞ modernizację systemu kształcenia i szkolenia.

Kierunki działań w poszczególnych obszarach są wzajemnie powiązane i nakreślają obraz europejskiej społecznej gospodarki XXI wieku.

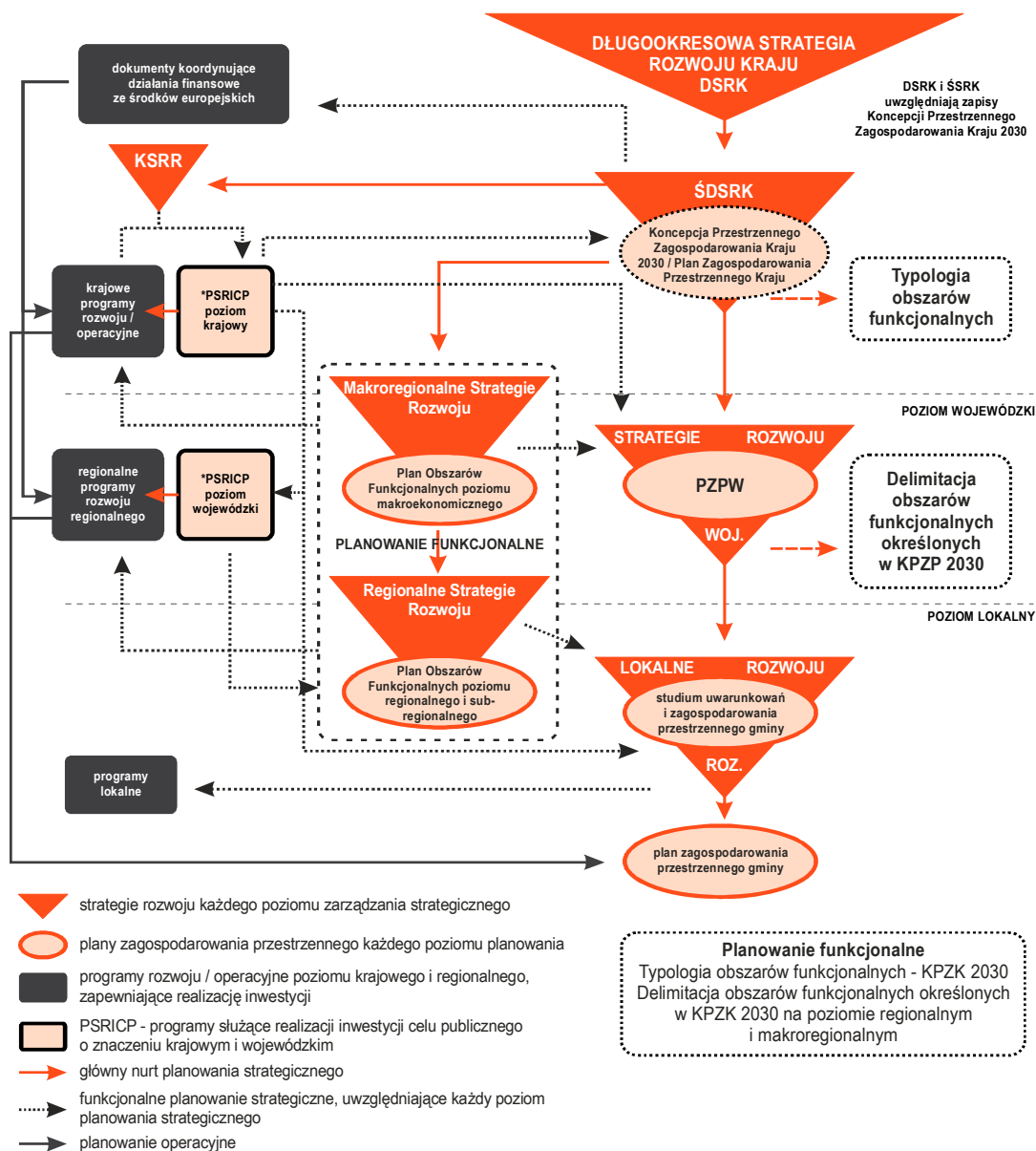
▶▶▶ Krajowe uwarunkowania rozwojowe

Prowadzona w Polsce nowa polityka rozwoju zakłada tak zwane podejście zintegrowane. Polega ono na współdziałaniu wielu podmiotów na różnych poziomach planowania i wdrażania. System strategicznego planowania opiera się na serii dokumentów strategicznych. Strategia rozwoju lokalnego (gminy/ powiatu) powinna być zgodna z dokumentami przygotowanymi na poziomie kraju i województwa. Model taki został przedstawiony na rysunku 2.

² Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok 2013.

³ Komunikat Komisji Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, Bruksela [03-03-2010].

Rysunek 2. Model zarządzania strategicznego rozwojem Polski

Wyjaśnienia skrótów: DSRK – Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju; ŚSRK – Średniookresowa strategia rozwoju kraju; PZPW – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa; KSRR – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego; KPZP – Konceptcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju; PSRIP – Programy służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim

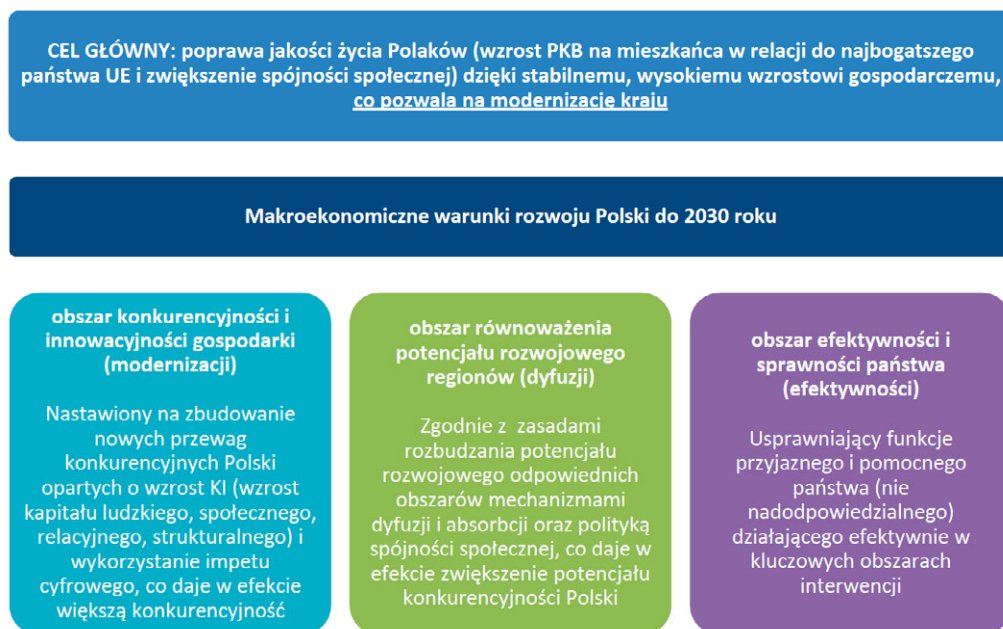
Źródło: *Nowy model zarządzania strategicznego rozwojem w Polsce*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012, s. 15.

W lutym 2013 roku rząd Polski przyjął dokument *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju⁴. Celem głównym założeń jest rozwój mierzony jakością życia Polaków (rysunek 3). Osiągnięcie strategicznego celu rozwojowego powinno być mierzone, z jednej strony, wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej – zwięks-

⁴ Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2013. Uchwała nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (Monitor Polski, poz. 121).

szeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów.

Rysunek 3. Cele długookresowej strategii rozwoju Polski

Źródło: „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

Przedstawionym obszarom podporządkowane są rozdziały tematyczne i problemowe. Obszar konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji) zawiera cztery grupy problemów: innowacyjność, Polska Cyfrowa, kapitał ludzki, bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (dyfuzji) uwzględnia rozwój regionalny i transport, natomiast obszar efektywności i sprawności państwa (efektywności): kapitał społeczny i sprawne państwo.

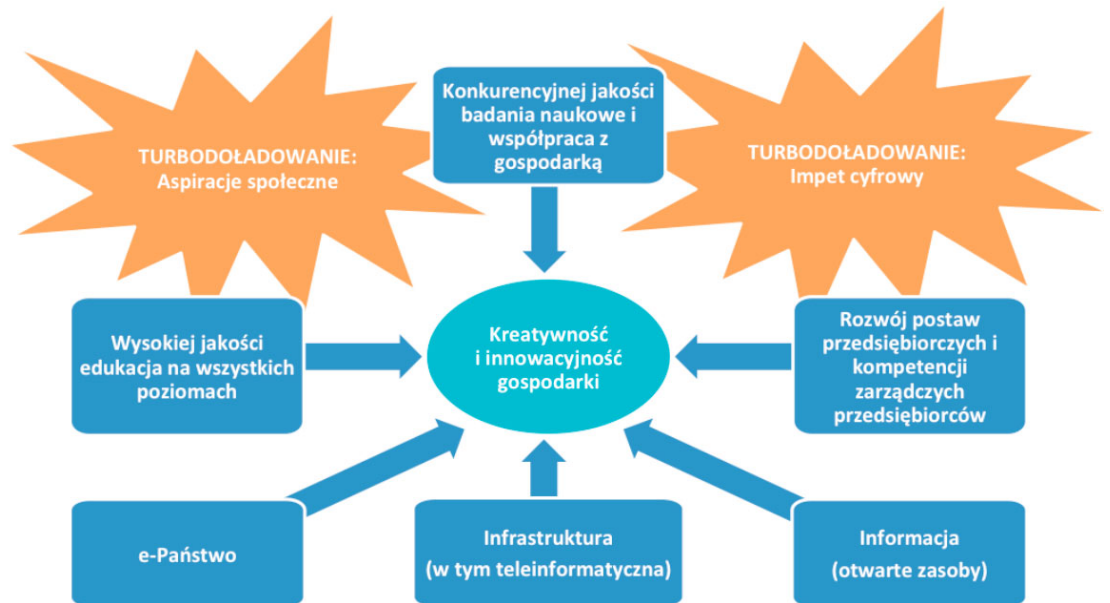
Najwięcej uwagi poświęcono obszarowi konkurencyjności i innowacyjności, ponieważ obejmuje około połowy obszarów tematycznych, a także, co najważniejsze, wiąże się bezpośrednio z tworzeniem nowych przewag konkurencyjnych opartych na wiedzy, kapitale intelektualnym, społecznym, kapitale rozwoju. Autorzy strategii, na podstawie przeprowadzonych badań, uważają, że Polska dysponuje silnym potencjałem innowacyjnym, a jedynie należy wdrożyć odpowiednie mechanizmy, które pozwolą je uruchomić. Celowo w tej części zostały także umieszczone zagadnienia związane z energetyką i środowiskiem, ponieważ mają one kluczowe znaczenie w nadchodzącej perspektywie czasowej (20 kolejnych lat) w zakresie zmian gospodarczych.⁵

Uważa się, że model kreatywnej i innowacyjnej gospodarki uwzględniać również powinien innowacje nietechnologiczne, które w dużej mierze oparte są na potencjale kulturowym i są domeną sektora przemysłów kultury i przemysłów kreatywnych. Dlatego ważne jest wsparcie studiów na kierunkach kreatywnych które zasilają gospodarkę kadrami niezbędnymi w dobie dynamicznie

⁵ Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Warszawa 2011.

zmieniającej się sytuacji na rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy. Model współzależności różnych czynników wpływających na rozwój potencjału innowacyjności kreatywności gospodarki pokazuje rysunek 4.

Rysunek 4. Czynniki wpływające na rozwój potencjału innowacyjności i kreatywności gospodarki

Źródło: Ibidem.

Zgodnie z dokumentem Polska 2030, kluczem do poprawy konkurencyjności i innowacyjności gospodarki jest jednak przejście od społeczeństwa informacyjnego do cyfrowego i odejście od modelu ciągłego nadrabiania zapóźnień w sferze cyfrowej na rzecz prymatu wykorzystywania nowych technologii w czynnikach rozwojowych. Dopiero wtedy zbudować będzie można przewagę konkurencyjną polskiej gospodarki.

Główne założenia i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski przedstawione w powyższym dokumencie tworzą ramy dla pozostałych krajowych strategicznych dokumentów o krótszym horyzoncie czasowym.

Wymienić tu należy w szczególności:

- ➔ Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego do roku 2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie (KSRR), przyjętą przez Radę Ministrów w dniu 13 lipca 2010 roku. Główne cele polityki regionalnej określone w tym dokumencie to:
 - wspieranie wzrostu konkurencyjności regionów;
 - budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych;
 - tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań ukierunkowanych terytorialnie.

W strategii zapisano również potrzebę kontynuowania makroregionalnego programu Polski Wschodniej, dokumentując znaczenie utrzymania takiego priorytetu polityki regionalnej Polski także w tej dekadzie.

↳ Średniookresową Strategię Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (ŚSRK), przyjętą przez Radę Ministrów we wrześniu 2012 roku. Określa ona następującą strukturę obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego Polski:

- sprawne i efektywne państwo;
- konkurencyjną gospodarkę;
- spójność społeczną i terytorialną.

Nie wszystkie cele szczegółowe są adresowane na poziom regionalny, jednak dokument ten cechuje strukturalne podejście, wskazujące na kluczowe znaczenie poprawy jakości administracji publicznej i instytucji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, co powinno zostać uwzględnione także na poziomie regionalnym.

↳ Strategię Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020 (SZRWRiR). Uwzględnia ona koncepcję wielofunkcyjności obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w płaszczyźnie społecznej, gospodarczej i środowiskowej. Diagnoza zawarta w dokumencie uwzględnia zróżnicowanie przestrzenne i trendy rozwojowe obszarów wiejskich w Polsce.

↳ Strategię Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku), przyjętą przez Radę Ministrów 22 stycznia 2013 roku, stanowi dokument wskazujący cele oraz kierunki rozwoju transportu w taki sposób, aby etapowo – do 2030 roku – możliwe było osiągnięcie celów założonych w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) oraz Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK 2020). Jednym z priorytetowych, a mających ogromne znaczenia dla województwa podlaskiego, kierunków interwencji w zakresie modernizacji i przestrzennego rozmieszczenia infrastruktury jest: wzmacnianie połączeń transportowych Polski Wschodniej z obszarami o większych perspektywach rozwojowych.

↳ Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) do roku 2030, przyjętą przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 roku. W KPZK wskazano na znaczenie polityki miejskiej oraz potencjału ośrodków metropolitalnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także bardzo słabą dostępność terytorialną, zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną, województwa podlaskiego. Stanowi on podstawę dla Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa. Podstawowym problemem całego makroregionu jest bardzo niska spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, dlatego celem strategicznym jest podwyższenie przez każde z tych województw poziomu wszystkich trzech wymiarów spójności w relacji do całej Unii Europejskiej. Wszystko wskazuje na to, że Polska Wschodnia pozostanie w kolejnych latach beneficjentem instrumentów zorientowanych na najbiedniejsze regiony Unii Europejskiej.⁶

►►► Uwarunkowania lokalne

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 określa następującą wizję województwa podlaskiego do 2020 roku:

- ↳ Zielone – wśród szesnastu województw Polski to u nas jest najwięcej terenów objętych ochroną – w ramach parków narodowych i sieci Natura 2000, obszar ten cechuje również wysoki udział lasów i najniższa w Polsce gęstość zaludnienia. Dzięki temu w Polsce i Europie Podlaskie jest postrzegane jako „Zielona kraina”. Należy utrzymywać tę percepcję unikalności i wyjątkowości Podlasia jako podstawę rozwijania zielonych, ekologicznych specjalizacji.
- ↳ Otwarte – peryferyjne położenie w Unii Europejskiej należy traktować jako walor rozwojowy. Wymaga to wykorzystania potencjału unikalnej w warunkach polskich wielokulturowości, rozwinięcia funkcji wrót do Europy dla naszych wschodnich sąsiadów, a zarazem kreowania funkcji

⁶ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok 2013.

mentora (pośrednika) dla relacji Unii Europejskiej z Europą Wschodnią, przede wszystkim z Białorusią.

- Dostępne – zasadniczo zostaje skrócony czas podróży z regionu do sąsiednich województw oraz poprawia się dostępność Białegostoku ze wszystkich ośrodków powiatowych. Poprawia to dostęp społeczeństwa regionu do usług publicznych oraz możliwości konkurencyjnego województwa o mieszkańców, o turystów, o inwestorów. Dostępność jest rozumiana szeroko, a dotyczy między innymi: transportu, telekomunikacji, Internetu, usług otoczenia biznesowego.
- Przedsiębiorcze – w najbliższych latach mieszkańcy Podlaskiego aktywnie uczestniczą w życiu społeczno-gospodarczym i wykorzystują swoje konkurencyjne atuty dla rozwinięcia inteligentnych specjalizacji. Dotyczy to m.in.: wykorzystania uwarunkowań dla produkcji rolniczej; rozwoju produkcji i usług zorientowanych na naszych wschodnich sąsiadów; produkcji i usług o wyznaczniku „ekologiczne i zielone”. W regionie powinna być wspierana innowacyjność, rozwój kapitału ludzkiego i kapitału społecznego.

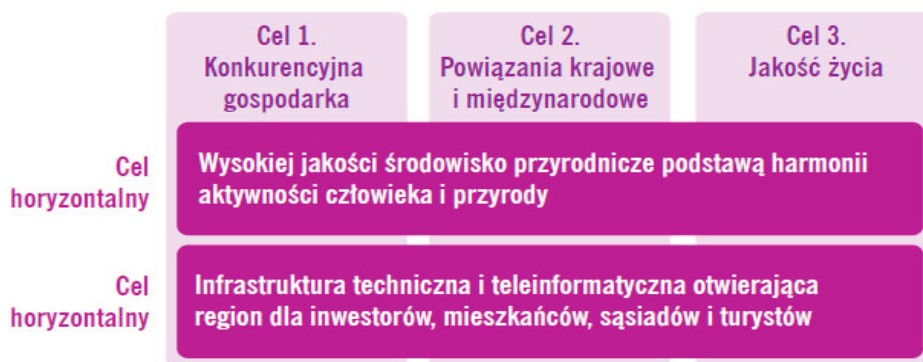
W nowej, aktualizowanej strategii określono następujące cele rozwojowe:

- Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka.
- Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe.
- Cel strategiczny 3. Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

- Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody.
- Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Rysunek 5. Układ celów Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku

Źródło: „Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020”, Urząd Marszałkowski w Białymstoku, wersja z dn. 13 czerwca 2013 roku.

Tabela 1. Cele rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku oraz główne kierunki interwencji

Cel	Główne kierunki interwencji
Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka	
1.1. Rozwój przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> promowanie postaw przedsiębiorczych wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych
1.2. Wzrost innowacyjności podlaskich przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> promowanie postaw proinnowacyjnych wspieranie działalności B+R w przedsiębiorstwach zapewnienie dostępu do kapitału na działalność inwestycyjną i innowacyjną przedsiębiorstw wspieranie transferu wiedzy i komercjalizacji wyników B+R wspieranie innowacji produktowych, procesowych, organizacyjnych i marketingowych
1.3. Rozwój kompetencji do pracy i wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców regionu	<ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępności do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dostosowanego do potrzeb rynku pracy aktywizacja zawodowa osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy
1.4. Kapitał społeczny jako katalizator procesów rozwojowych	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich oraz wspieranie dialogu społecznego efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego sprawną administrację poprawa skuteczności zarządzania regionalnego i lokalnego
1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych	<ul style="list-style-type: none"> promowanie postaw i działań sprzyjających efektywności wykorzystania zasobów naturalnych ograniczanie energo- i materiałochłonności produkcja energii ze źródeł odnawialnych
1.6. Nowoczesna infrastruktura sieciowa	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej przebudowa systemu energetycznego wspieranie rozwoju infrastruktury gazowej
Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe	
2.1. Aktywność podlaskich przedsiębiorstw na rynku ponadregionalnym	<ul style="list-style-type: none"> promocja gospodarcza regionu inicjatywy sprzyjające nawiązywaniu kontaktów gospodarczych oraz wspieranie obecności podlaskich przedsiębiorstw na rynkach zewnętrznych
2.2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa	<ul style="list-style-type: none"> aktywność informacyjno-promocyjna ukierunkowana na inwestorów (aktywne pozyskiwanie inwestorów) dostępność terenów inwestycyjnych
2.3. Rozwój partnerskiej współpracy transgranicznej	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie potencjałów rozwojowych obszaru przygranicznego tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy ochrona wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza
2.4. Rozwój partnerskiej współpracy międzyregionalnej	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy rozwój specjalizacji ponadregionalnych i współpraca w zakresie wspólnych problemów rozwój współpracy w sferze innowacji i inwestycji
2.5. Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu	<ul style="list-style-type: none"> poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu wzmocnienie spójności terytorialnej poprzez wspieranie wewnętrznej dostępności transportowej efektywny system transportu publicznego
Cel strategiczny 3. Jakość życia	
3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi rozwój nowoczesnych, dobrze adresowanych usług społecznych wsparcie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału

Cel	Główne kierunki interwencji
3.2. Poprawa spójności społecznej	<ul style="list-style-type: none"> współpraca i rozwój potencjału instytucjonalnego w obszarze pomocy i integracji społecznej wspieranie osób wykluczonych społecznie, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcją lub przeżywających trudności
3.3. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej w województwie kształtowanie prozdrowotnego stylu życia wzrost efektywności działania podmiotów i służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa
3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami	<ul style="list-style-type: none"> edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów efektywny system gospodarowania odpadami gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna) ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

Źródło: Ibidem.

W opracowaniach powstałych w ramach aktualizacji strategii rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku zostały określone potencjały i wyzwania dla miejskich obszarów funkcjonalnych.

Wśród najważniejszych potencjałów rozwojowych jedenastu obszarów funkcjonalnych miast powiatowych województwa podlaskiego wymienić należy:

- wysokie walory środowiska przyrodniczego oraz jego unikatowe zasoby;
- położenie przygraniczne;
- położenie na krajowych szlakach tranzytowych oraz turystycznych;
- dostępność taniej i wykwalifikowanej siły roboczej;
- wiodący w kraju rozwój przemysłu mleczarskiego oraz przetwórstwa drzewnego;
- dostępność uzbrojonych terenów pod inwestycje;
- różnorodność kulturową i narodowościową.

Do najważniejszych wyzwań rozwojowych zaliczono:

- zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów miast poprzez budowę i poprawę jakości połączeń drogowych regionalnych i krajowych, modernizację połączeń kolejowych, budowę lotniska;
- wzmocnienie infrastruktury przejść granicznych z Białorusią, usprawniających ruch graniczny osobowo-towarowy;
- przeciwdziałanie emigracji młodych, wykształconych ludzi do dużych aglomeracji i za granicę;
- podniesienie konkurencyjności obszarów miejskich w oparciu o endogeniczne zasoby oraz poprzez podnoszenie poziomu przedsiębiorczości, pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych oraz promowanie liderów innowacyjności;
- wzmocnienie energetyczne obszarów miejskich;
- rewitalizację obszarów zdegradowanych;
- współpracę sieciową oraz wzmocnienie powiązań funkcjonalnych pomiędzy miastami powiatowymi a ich obszarami funkcjonalnymi, ośrodkami subregionalnymi oraz stolicą województwa.

Zdjęcie: Tomasz Poskróbko, Stowarzyszenie Magia Podlasia

diagnoza stanu
istniejącego

Diagnoza stanu istniejącego

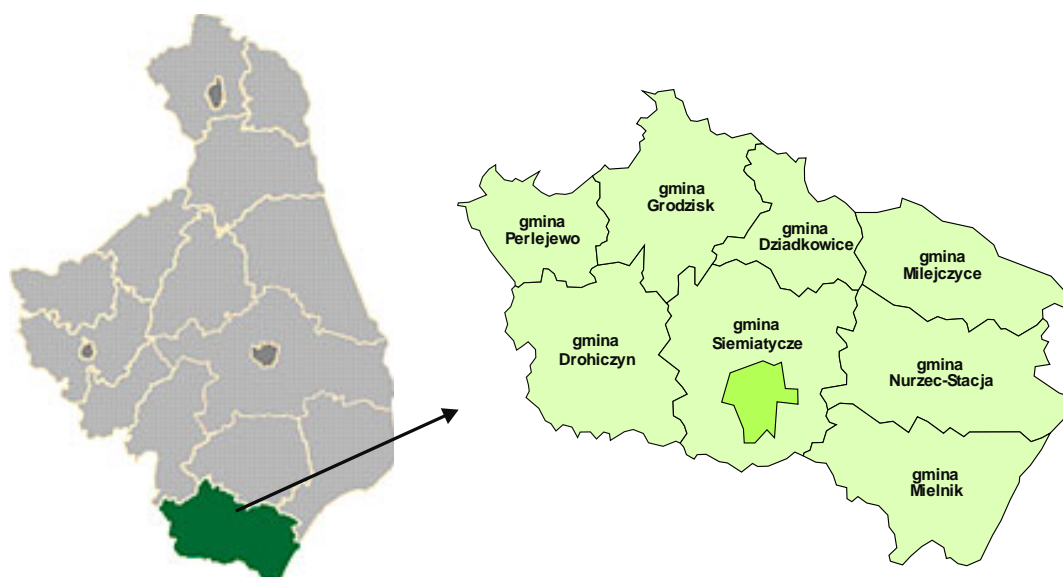
▶▶▶ Przestrzeń i środowisko

▶▶ Lokalizacja powiatu siemiatyckiego w układzie przestrzennym województwa i kraju

Powiat siemiatycki został utworzony 1 stycznia 1999 roku w wyniku reformy administracyjnej państwa, której towarzyszyło powołanie samorządu na poziomie powiatu.

Położony jest we wschodniej części Polski i południowej części województwa podlaskiego na Obszarze Funkcjonalnym Zielone Płuca Polski. Usytuowany jest w środku malowniczego Podlasia w dolinie rzeki Bugu, zwanym „podlaskim przełomem Bugu” rozciągającym się od Niemirowa do Drohiczyna. Od strony północnej powiat siemiatycki sąsiaduje z powiatami hajnowskim, bielsko-podlaskim i wysokomazowieckim, od strony zachodniej z powiatem sokołowskim województwa mazowieckiego, od strony południowej z powiatami województwa mazowieckiego: siedleckim i łosickim oraz bielsko-podlaskim z województwa lubelskiego, od strony wschodniej natomiast z Republiką Białoruś. Południową granicę powiatu, z województwami lubelskim i mazowieckim wyznacza rzeka Bug.

Rysunek 6. Położenie i podział administracyjny powiatu siemiatyckiego

Pod względem fizyczno-geograficznym powiat siemiatycki usytuowany jest na obszarze Wysoczyzny Drohiczyńskiej, rozciągającej się między rzekami Bug i Nurzec na obszarze Niziny Północnopodlaskiej. Obszar ten jest zaliczany pod względem klimatycznym, geobotanicznym i geologicznym do Europy Wschodniej, natomiast geomorfologicznie jest przedłużeniem Nizin Środkowopolskich.

Powiat zajmując powierzchnię równą 1 459,58 km² (145 958 ha), stanowi to 7,23% powierzchni województwa. Jego siedzibą jest miasto Siemiatycze. Na terenie powiatu funkcjonuje 9 gmin. Są to: 1 gmina miejska (Siemiatycze), 1 gmina miejsko-wiejska (Drohiczyn), 7 gmin wiejskich (Dziadkowice, Grodzisk, Mielnik, Milejczyce, Nurzec-Stacja, Perlejewo, Siemiatycze). Najważniejsze dane administracyjne wymienionych gmin przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Charakterystyka gmin powiatu siemiatyckiego

Jednostka administracyjna	Powierzchnia [km ²]	Liczba sołectw	Liczba miejscowości
gm. miejska Siemiatycze	36		1
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	208	37	40
gm. wiejska			
Dziadkowice	116	21	19
Grodzisk	203	42	46
Mielnik	196	13	23
Milejczyce	151	20	21
Nurzec-Stacja	215	24	31
Perlejewo	107	33	33
Siemiatycze	227	41	47
Razem	1459	231	261

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Przez teren powiatu siemiatyckiego przebiegają dwie drogi krajowe i dwie drogi wojewódzkie:

- droga krajowa nr 19, która przebiega od Kuźnicy Białostockiej przez Białystok – Siemiatycze – Lublin do Rzeszowa zaliczona do sieci dróg ekspresowych;
- droga krajowa nr 62 – trasa łączy Strzelno (województwo kujawsko-pomorskie), Włocławek, Wyszaków z Siemiatyczami, przedłużeniem drogi 62 jest droga wojewódzka nr 640 łącząca Siemiatycze z Koterką, kończy się 3 km przed przejściem granicznym z Białorusią;
- droga wojewódzka nr 693 przebiegając przez Siemiatycze – Kajanek – Milejczyce – Kleszczele;
- droga wojewódzka nr 690 przebiegająca przez Czyżew – Osada – Ciechanowiec – Siemiatycze.

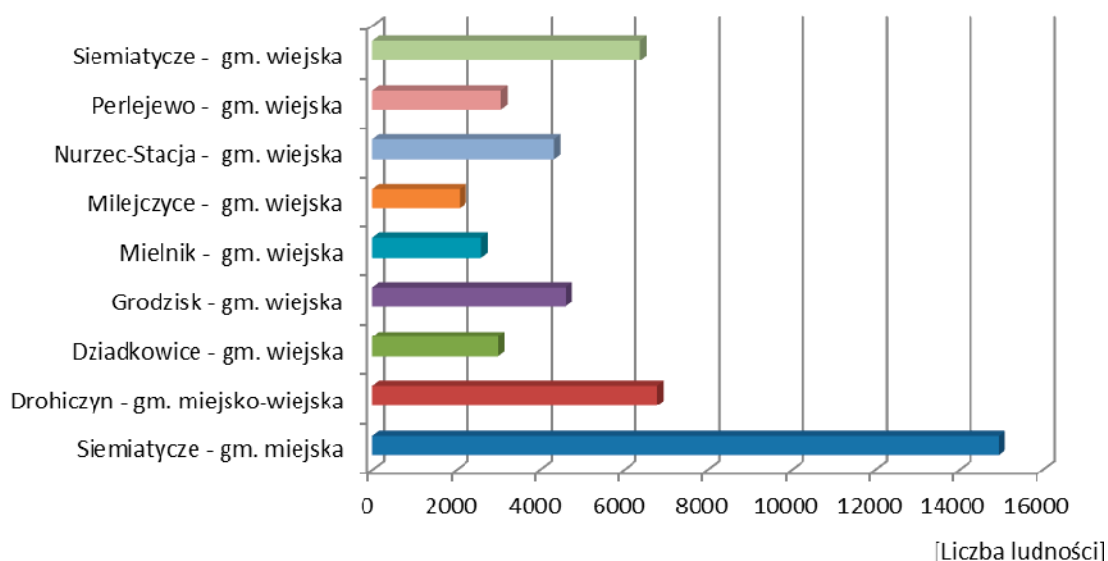
Przez teren powiatu przebiega linia kolejowa Siedlce – Mordy – Czeremcha – Hajnówka – Siemiatycze będąca w dobrym stanie technicznym i posiadająca duże znaczenie dla międzynarodowego ruchu transportowego. Linia ta stanowi także połączenie terenu powiatu z siedzibą województwa poprzez Czeremchę i Bielsk Podlaski.

►► Charakterystyka sieci osadniczej

Sieć osadnicza w powiecie jest w miarę jednolita. Jest to głównie sieć starego typu wsi średniej wielkości, osiedli rozporoszonych oraz nowszej zabudowy szeregowej. W zachodniej części powiatu występują obszary o przewadze zabudowy rozproszonej. Rozproszenie osadnictwa stanowi

duże utrudnienie w rozwoju infrastruktury technicznej oraz organizacji na właściwym poziomie sieci usług, zwłaszcza usług infrastruktury społecznej.

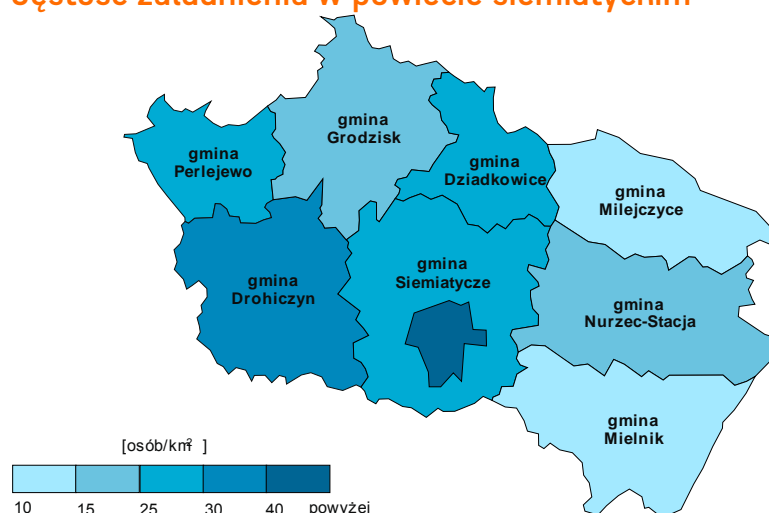
Rysunek 7. Liczba ludności powiatu siemiatyckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku

Powiat siemiatycki ogółem zamieszkuje 47 791 osób, z tego najwięcej w mieście Siemiatycze (14 946). Mniejszą ilość osób odznaczają się gminy wiejskie. Najmniej osób mieszka w gminie Milejczyce (2 083) oraz gminie Mielnik (2 586).

Rysunek 8. Gęstość zaludnienia w powiecie siemiatyckim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 r.

Rozmieszczenie ludności na terenie powiatu jest nierównomierne. Gęstość zaludnienia (wyrażona w osobach na km²) jest większa w miastach: w Siemiatyczach wynosi 412 osób na km², najmniejsza jest natomiast w Mielniku (13 osób/km²) i Milejczycach (14 os./km²).

Tabela 3. Gęstość zaludnienia w powiecie siemiatyckim

Jednostka administracyjna	Liczba ludności (wg zameldowania)	Gęstość zaludnienia [osób/km ²]
gm. miejska Siemiatycze	14946	412
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	6782	33
gm. wiejska		
Dziadkowice	3003	26
Grodzisk	4607	23
Mielnik	2586	13
Milejczyce	2083	14
Nurzec-Stacja	4323	20
Perlejewo	3075	29
Siemiatycze	6386	28
Razem	47 791	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Średnia gęstość zaludnienia powiatu w roku 2011 wyniosła 33 osoby na 1 km², przy średniej dla województwa równej 59 osób na 1 km² i krajowej 123 osoby na 1 km². Powiat zajmuje pod tym względem 10 miejsce w województwie podlaskim.

►► Opis zasobów środowiskowych

Środowisko przyrodnicze

Środowisko naturalne powiatu siemiatyckiego charakteryzuje się bogatą różnorodnością flory i fauny oraz niskim zanieczyszczeniem powietrza i gleb. Część powiatu znajduje się w Dolinie Bugu – wieloprzestrzennym elemencie Krajowego i Europejskiego Systemu Obszarów Chronionych. Położenie powiatu, na prawym brzegu Bugu oraz jednocześnie w południowej części obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, czyste środowisko naturalne mogą być atutem rozwojowym powiatu.

Dolina środkowego Bugu, zwana Podlaskim Przełomem Bugu, jest najbardziej interesującym fragmentem doliny rzeki, rozciągającym się od Niemirowa do Drohiczyzna. Głównymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi doliny Bugu są:

- ↳ naturalne koryto rzeczne z licznymi skarpami, mieliznami, wyspami, z przepięknymi starorzeczami zwanymi bużyskami, rozległymi łąkami i pastwiskami;
- ↳ wysokie krawędzie wysoczyzny morenowej, z rozległą panoramą widokową na dolinę Bugu (np. Góra Zamkowa w Drohiczyźnie, Góra Zamkowa w Mielniku, punkt widokowy w Niemirowie);
- ↳ bogactwo fauny i flory z dużym udziałem rzadkich, ginących i chronionych roślin i zwierząt (do najliczniej występujących ryb należy szczupak, leszcz, płóc; mniej licznie występuje karp, okoń, sandacz);
- ↳ leśne oazy ciszy i spokoju.

Naturalny krajobraz terenu tworzą użytki rolnicze, rolniczo-leśne i leśne. W części wschodniej powiatu teren urozmaicają pokryte suchymi borami enklawy wzgórz, a w dolinach rzek Bug i Nurca występują tereny zalewowe. Wody rzeki Bug nie odpowiadają normom czystości.

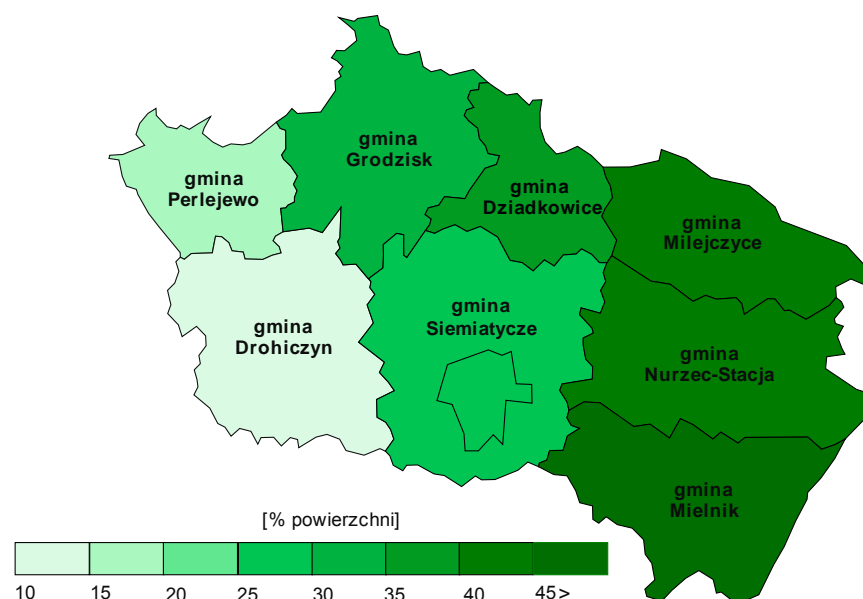
O bogactwie środowiska przyrodniczego powiatu siemiatyckiego świadczą duże kompleksy leśne, niezniszczone działalnością człowieka. Grunty leśne stanowią około 33,8% powierzchni powiatu. Największy wskaźnik lesistości występuje w gminach: Mielnik i Nurzec Stacja.

Tabela 4. Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie [ha]

Jednostka administracyjna	Zalesienie [ha]	Powierzchnia [%]
gm. miejska		
Siemiatycze	954,2	26,5
gm. miejsko-wiejska		
Drohiczyn	2173,7	10,5
gm. wiejska		
Dziadkowice	4072,1	35,1
Grodzisk	6103,1	30,1
Mielnik	12860,9	65,6
Milejczyce	6313,0	41,8
Nurzec-Stacja	9605,9	44,7
Perlejewo	2087,0	19,5
Siemiatycze	5815,4	25,6
Razem	49985,3	34,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Rysunek 9. Zalesienie w powiecie

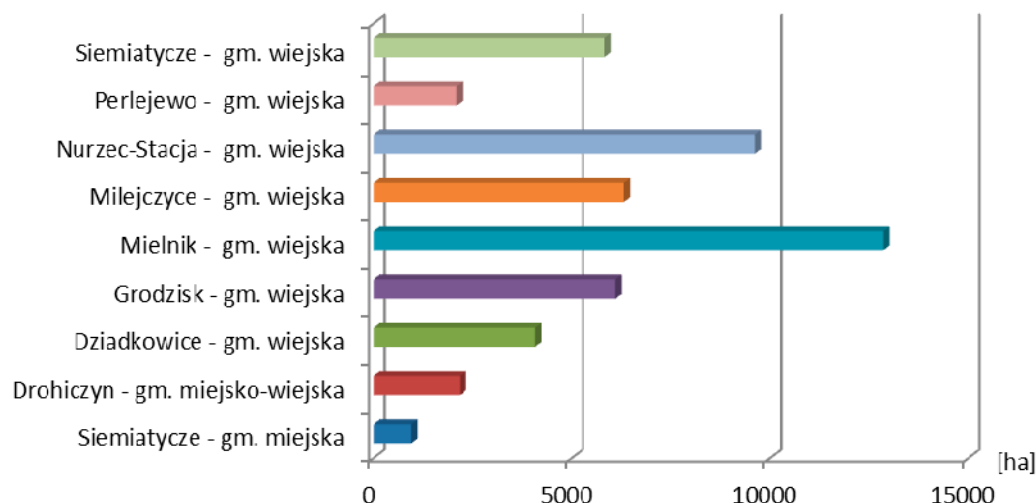

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

W 2011 roku na terenie powiatu siemiatyckiego grunty leśne zajmowały powierzchnię równą 49985,3 ha, w tym lasy publiczne stanowiły 27144,1 ha (54,3%), a lasy prywatne 22841,2 ha (45,7%). Lasy Państwowe na terenie powiatu stanowią około 52,6% wszystkich gruntów leśnych.

Zdecydowanie większe zalesienie występuje w gminach wschodnich powiatu siemiatyckiego, w gminie Mielnik – blisko 12 861 ha (stanowi to 65,6% powierzchni gminy), Nurzec – Stacja – ok. 9 606 ha (44,7% pow. gminy) i Milejczycach 6 313 ha (41,8% pow. gminy). Najmniejsze zalesienie jest w gminach zachodnich, przede wszystkim w gminie Drohiczyń – blisko 2 174 ha (stanowi to 10% powierzchni gminy) i gminie Perlejewo 2 087 ha (26,5% pow. gminy) (rysunek 9).

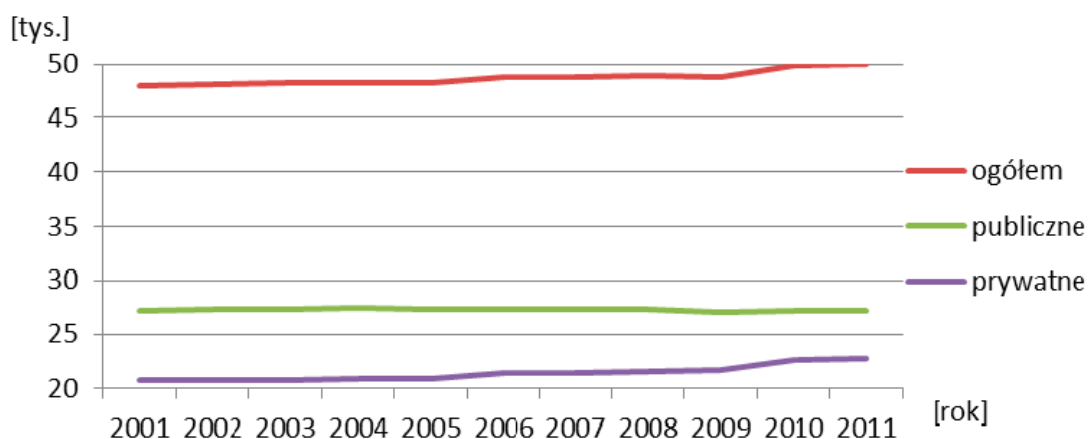
Rysunek 10. Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie [ha]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Generalnie w powiecie siemiatyckim utrzymuje się wzrostową tendencję powierzchni gruntów leśnych. Poniżej na rysunku przedstawiano powierzchnie gruntów leśnych w latach 2001-2011.

Rysunek 11. Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie siemiatyckim w latach 2001- 2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Szacuje się, że w roku 2011 w powiecie pozyskano 12 300 m³ drewna, wyłącznie z lasów prywatnych. Roślinną szatę lasów tworzą głównie bory mieszane i grądy z dominującymi gatunkami sosny, dębu, brzozy i olchy. Szatę roślinną terenów rolniczych poza roślinami płodozmianowymi tworzą: roślinność łąk i pastwisk stanowiących 14,4% powierzchni powiatu.

W strukturze użytkowania gruntów w powiecie siemiatyckim przeważają użytki rolne, które stanowią około 62% powierzchni powiatu, grunty leśne – 33,8%. Pozostałe grunty i nieużytki około 4,2% ogólnej powierzchni.

Złóża kopalne

Powierzchniowe utwory geologiczne obszaru Wysoczyzny Drohiczyńskiej to głównie gliny morenowe i piaski z głazami akumulacji lodowcowej (osady moreny dennej) oraz piaski i żwiry akumulacji rzecznotodowcowej (według J. Rzechowskiego). W dolinach rzek: Bugu i Nurca przeważają piaski pochodzenia rzeczno-łódzkiego. Miąższość wymienionych utworów przekracza 100 m. Na terenie powiatu siemiatyckiego w okolicy Mielnika występują ponadto znaczne pokłady kredy piszącej. Złóża kopalne znajdujących się w powiecie siemiatyckim przedstawione zostały w tabeli 5.

Wyniki badań rzek

Na terenie powiatu monitoring wód prowadzono na rzece Kamiance (dopływ Bugu). Rzeka wypływa z Wysoczyzny Drohiczyńskiej w pobliżu miejscowości Czerepy i płynie w kierunku południowo-wschodnim. Całkowita długość wynosi 27,0 km, a powierzchnia zlewni 127,2 km². Powyżej Siemiatycz Kamiankę zasilają wody największego dopływu Mahomet. Rzeka przepływa przez teren miasta i uchodzi do Bugu poniżej miejscowości Turna Mała.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód rzeki są ścieki z miejscowości Siemiatycze i Czartajew. Odcinek ujściowy leży w obszarze Natura 2000 objętym ochroną pod nazwą „Dolina Dolnego Bugu”. W 2011 r. Rzekę badano na odcinku ujściowym profilu pomiarowym w miejscowości Turna Mała.

Ocena stanu ekologicznego wykazała stan umiarkowany (III klasa). O klasyfikacji zdecydowały ponadnormatywne stężenia fenoli lotnych (indeksu fenolowego). Klasyfikacja stanu chemicznego – poniżej dobrego ze względu na ponadnormatywną wartość sumy: benzo(b)fluorantenu i benzo(k)fluorantenu oraz sumy: benzo(g,h,i)pirenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu.

Stan wód pod względem ekologicznym i chemicznym oceniono jako zły. Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż woda jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Hałas

Badania prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku wykazały, że na terenie miasta Siemiatycze występują przekroczenia norm dopuszczalnych hałasu. Poziomy długookresowe, służące do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem zostały przekroczone odpowiednio o 12,9 dB – poziom dziennie-wieczorno-nocny oraz o 15,5 dB poziom nocny. Obie wartości przekroczeń są niższe od przekroczeń uzyskanych w tym samym cyklu pomiarowym wykonanym w innych miastach (w Rajgrodzie przy drodze krajowej nr 61, w Sokółce przy drodze krajowej nr 19).

Opracowane mapy akustyczne pokazały, że na analizowanych obszarach przy drodze nr 19 przebiegającej przez Siemiatycze około 1681 osób narażonych jest na hałas przekraczający wartość dopuszczalną 60 dB, a 2279 osób narażonych jest na przekroczenie poziomów dopuszczalnego poziomu – 50 dB.

Tabela 5. Złoże kopalne z powiecie siemiatyckim według stanu na 31.12.2011 rok

Nazwa złoża	Kopalina główna	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. t]		Wydobycie [tys.t]
			geolog. bilansowane	przemysłowe	
Mielnik	Kreda pisząca	E	3092	3092	74
Biszewo	Piaski i żwiry	R	77	-	-
Chanie-Chursy	Piaski i żwiry	R	209	-	-
Koczery	Piaski i żwiry	R	995	-	-
Kol. Słochy Annopolskie	Piaski i żwiry	T	20	-	-
Kol. Słochy Annopolskie I	Piaski i żwiry	E	88	-	0
Krupice	Piaski i żwiry	E	161	161	45
Moszczona	Piaski i żwiry	E	243	-	4
Ośłowo	Piaski i żwiry	Z	57	-	-
Pokaniewo	Piaski i żwiry	E	331	-	6
Pokaniewo I	Piaski i żwiry	E	490	-	31
Pokaniewo II	Piaski i żwiry	R	743	-	-
Pokaniewo II – 73/1	Piaski i żwiry	E	307	-	3
Pokaniewo III	Piaski i żwiry	E	901	-	33
Pokaniewo IV	Piaski i żwiry	T	39	-	-
Pokaniewo V	Piaski i żwiry	R	4014	-	-
Rogawka	Piaski i żwiry	E	290	290	44
Rogawka II	Piaski i żwiry	T	20	-	-
Rogawka III	Piaski i żwiry	E	195	-	13
Rogawka IV	Piaski i żwiry	E	115	-	38
Rogawka V	Piaski i żwiry	R	190	-	-
Romanówka	Piaski i żwiry	R	104	104	-
Siemiatycze	Piaski i żwiry	E	5838	5572	70
Siemiatycze Stacja	Piaski i żwiry	E	303	-	5
Siemiatycze Stacja I	Piaski i żwiry	E	127	-	32
Siemiatycze Stacja II	Piaski i żwiry	E	373	-	28
Siemiony	Piaski i żwiry	E	88	-	27
Siemiony II	Piaski i żwiry	T	83	-	-
Słochy Annopolskie	Piaski i żwiry	Z	647	-	-
Sobiatyno	Piaski i żwiry	R	2329	-	-
Wajków	Piaski i żwiry	R	179	-	-
Żurobice	Piaski i żwiry	R	31	-	-

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (kategorie A+B+C); Z – złoża zaniechane; E – złoża eksploatowane; T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalni w Polsce według stanu na 31.XII.2011, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012.

Istnieje kilka metod ochrony przed hałasem drogowym, między innymi:

- ↳ • metody i środki związane z pojazdem i kierowcą;
- ↳ • metody i środki związane ze sposobem projektowania dróg i doбором poszczególnych elementów drogi;
- ↳ • metody związane z organizacją ruchu;
- ↳ • metody związane z izolacją przed oddziaływaniami akustycznymi.

W raporcie przedstawiono także wyniki badań dotyczących hałasu przemysłowego. Autorzy podkreślają, że na skutek przeprowadzonych kontroli oraz obowiązku uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla niektórych przedsiębiorstw, wiele zakładów przemysłowych wprowadziło już lub wprowadza szereg zabezpieczeń akustycznych, które skutecznie wyeliminowały nadmierny hałas na terenach mieszkalnych.

Pola elektromagnetyczne

W środowisku występują dwa rodzaje pól elektromagnetycznych: naturalne (pole magnetyczne Ziemi, pole wytwarzane przez wyładowania atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne i promieniowanie Słońca) oraz sztuczne (powstające wokół radiolinii, wytwarzane przez instalacje służące do komunikacji za pomocą fal – stacje radiowe, anteny nadawcze, stacje telefonii komórkowej, napowietrzne linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetyczne oraz urządzenia codziennego użytku jak: telefony, komórki mikrofalowe).

W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził w powiecie siemiatyckim pomiar pól magnetycznych, tabela 6.

Tabela 6. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych

Lokalizacja punktu	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Dopuszczalnej wartości [%]
Siemiatycze	0,14	0,007	2
Dziadkowice	0,07	0,00035	1

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ, Białystok 2012.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

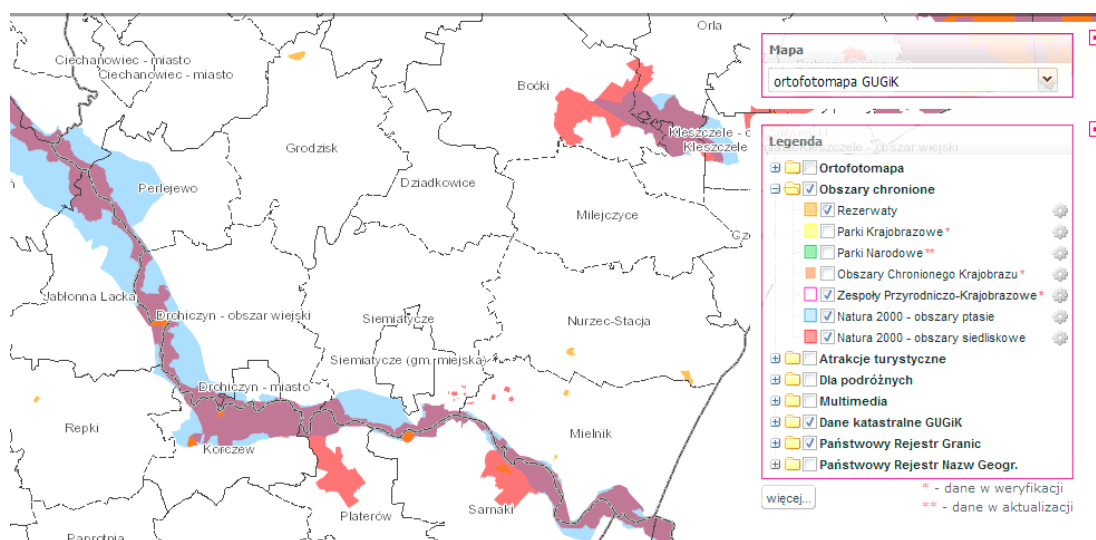
Ochrona środowiska przyrodniczego

Część powierzchni powiatu siemiatyckiego objęta jest programem Natura 2000. Jest to sieć obszarów, których celem jest ochrona cennych przyrodniczo i zagrożonych gatunków. Na terenie powiatu wyznaczono trzy takie kompleksy ochronne. Są to:

- ↳ PLB 140001 – Dolina Dolnego Bugu o powierzchni równej 74309,9 ha. Jest to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (dyrektywa ptasia).
- ↳ PLH 140011 – Ostoja Nadbużańska o powierzchni 46037 ha. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (dyrektywa siedliskowa).

➔ PLH 200014 – Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego o powierzchni 117 ha. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (dyrektywa siedliskowa).

Rysunek 12. Obszary Natura 2000 w powiecie siemiatyckim

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Tabela 7. Obszary prawnie chronione

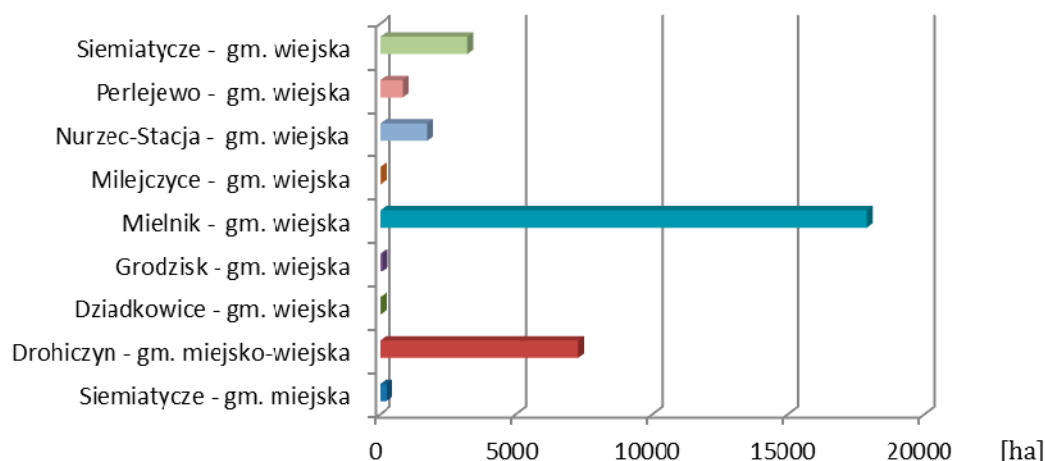
Jednostka administracyjna	Rezerваты przyrody [ha]	Obszary chronionego krajobrazu [ha]	Użytki ekologiczne [ha]	Zespoły przyrodniczo-krajoznawcze [ha]	Pomniki przyrody [szt.]	Ogółem [ha]	Udział powierzchni chronionej w powierzchni ogółem [%]
gm. miejska Siemiatycze	-	250,0	-	-	2	250,0	6,9
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	-	7290,0	2,6	-	3	7290,0	35,1
gm. wiejska							
Dziadkowiec	-	-	14,2	-	8	14,2	0,1
Grodzisk	87,9	-	-	-	4	87,9	0,4
Mielnik	36,2	17832,0	2,7	56,1	7	17888,1	91,1
Milejczyce	-	-	19,8	-	1	19,8	0,1
Nurzec-Stacja	125	1580,0	22,2	-	9	1727,2	8,8
Perlejewo	-	851,7	-	-	2	851,7	8,0
Siemiatycze	-	3210,0	6,6	-	5	3216,6	14,2
Razem	249,1	31013,7	68,1	56,1	41	31345,5	21,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 rok.

Na terenie powiatu ochroną prawną przyrody i krajobrazu jest objętych 31345,5 ha, co stanowi 21,5% powierzchni powiatu. Na system obszarów chronionych powiatu składa się 4 rezerваты, 2 obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i 41 pomników przyrody.

Największy udział obszarów prawnie chronionych ma gmina Mielnik – 17888 ha; stanowi to 91,1% powierzchni całej gminy. Najmniej zaś gmina Dziadkowice – 14,2 ha i stanowi to zaledwie 0,1% powierzchni gminy.

Rysunek 13. Powierzchnia obszarów prawnie chronione [ha]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Największy udział terenów chronionych stanowią obszary chronionego krajobrazu – 98,9%, są to:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu** o powierzchni 30162 ha obejmuje część gmin: Mielnik, Siemiatycze i Drohiczyn. Został utworzony ze względu na ochronę i zachowanie doliny Bugu, posiadającej unikatowe walory przyrodnicze i krajobrazowe.
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu i Nurca** zajmuje powierzchnię równą 2921,2 ha i obejmuje część gminy Perlejewo. Charakteryzuje się krajobrazem o dużym stopniu naturalności, z dobrze zachowanymi, cennymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi.

Na obszarze powiatu siemiatyckiego znajdują się również liczne rezerваты przyrody, takie jak:

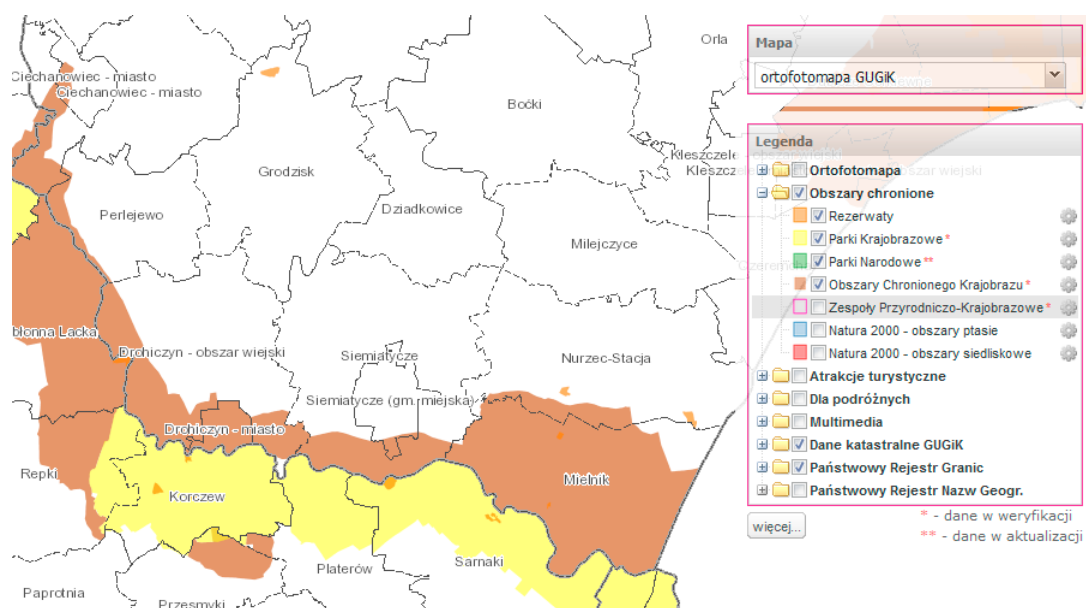
- Rezerwat leśny Koryciny w gminie Grodzisk;
- Rezerwat leśny Sokół w gminie Nurzec-Stacja;
- Rezerwat leśny Grądy Radziwiłłowskie w gminie Mielnik;
- Rezerwat stepowy Góra Uszeście w gminie Mielnik.

W gminie Mielnik znajduje się również zespół przyrodniczo-krajobrazowy Głogi. Jest to fragment krawędzi przełomowej doliny Bugu w Mielniku, stanowiący dobrze zachowane twory polodowcowe w postaci serii wzniesień poprzecinanych siecią wąwozów.

Pomniki przyrody w powiecie siemiatyckim to głównie pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej, np. drzewa, grupy drzew, głązy narzutowe. Na szczególną uwagę zasługuje skupisko 58 dębów w wieku 200-300 lat zlokalizowanych w miejscowości Siemiony, w Gminie Grodzisk.

Na uwagę zwracają również lasy sosnowe wydzielające olejki eteryczne w Milejczycach. Uważa się, że mają one leczniczy wpływ na drogi oddechowe.

Rysunek 14. Obszary Chronionego Krajobrazu w powiecie siemiatyckim

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Potencjalne obszary ochrony na terenie powiatu

Ze względu na naturalny charakter doliny Bugu trwają prace nad utworzeniem Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, który znajdowałby się w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Bugu. Zajmowałby powierzchnię około 15500 ha, jego długość w linii prostej wyniosłaby 51 km, przeciętna szerokość – 1,7 km w część zachodniej i około 3,0 km w części wschodniej. Unikatowe krajobrazy i bogactwo przyrodnicze, stanowią poważny argument i główną przesłankę utworzenia na tym terenie Parku Krajobrazowego.

►►► Sfera społeczna

►► Demografia

Liczba ludności

Na terenie powiatu siemiatyckiego według stanu na 31.12.2011 roku zameldowanych było 47791 osób, z tego 24 279 kobiet i 23 512 mężczyzn (tabela 8). Ludność powiatu stanowi 3,98% ludności województwa podlaskiego i 0,12% ludności kraju. Większość ludzi 64,26% zamieszkuje obszary wiejskie, mieszkańcy miast stanowią 35,74% ludności.

Średnio w powiecie na 100 mężczyzn przypada 103 kobiety, przy czym wskaźnik ten jest różny w odniesieniu do poszczególnych gmin. W gminie Milejczyce jest on największy i wynosi 114 kobiet na 100 mężczyzn, w gminie miejskiej Siemiatycze oraz w gminie wiejskiej Mielnik – 110 kobiet, a najmniejszy jest w gminie Grodzisk – 96 kobiet i Dziadkowice – 97 kobiet na 100 mężczyzn. Podsumowując można stwierdzić, że wskaźnik feminizacji w miastach (Siemiatycze i Drohiczyn) jest większy – 108 kobiet na 100 mężczyzn, niż na obszarach wiejskich – 102 kobiety.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba mieszkańców powiatu siemiatyckiego zmniejszyła się o 3276 osób (6,4%), przy czym 2 456 osób pochodziła z miast, a 470 z obszarów wiejskich.

Tabela 8. Liczba ludności powiatu w podziale na gminy i płeć

Jednostka administracyjna	Liczba ludności (według zameldowania)			Liczba kobiet na 100 mężczyzn
	razem	kobiet	mężczyzn	
gm. miejska Siemiatycze	14946	7826	7120	110
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	6782	3375	3407	99
gm. wiejska				
Dziadkowice	3003	1475	1528	97
Grodzisk	4607	2258	2349	96
Mielnik	2586	1356	1230	110
Milejczyce	2083	1111	972	114
Nurzec-Stacja	4323	2190	2133	103
Perlejewo	3075	1532	1543	99
Siemiatycze	6386	3156	3230	98
Razem	47791	24279	23512	103

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Tabela 9. Ludność mieszkańców powiatu siemiatyckiego wg płci w latach 2001-2011 z szacunkiem do roku 2020

Ludność	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	2020
Ludność ogółem	51067	50764	50359	49941	49540	49166	48716	48364	47973	48223	47791	46063	44911	43044
Kobiety	25918	25757	25563	25353	25137	24944	24705	24556	24355	24481	24279	23263	22600	21526
Mężczyźni	25149	25007	24796	24588	24403	24222	24011	23808	23618	23742	23512	22800	22311	21518

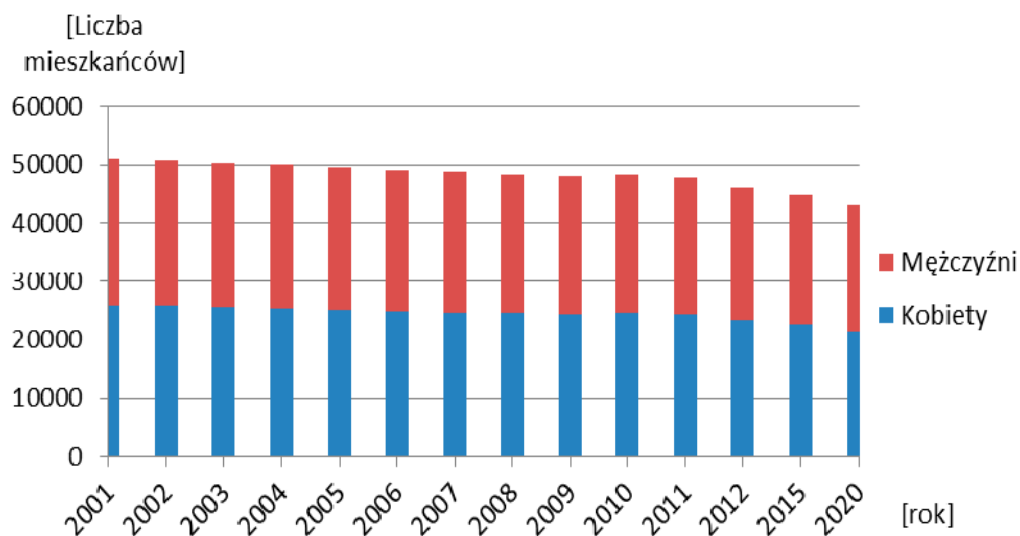
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Prognozy Głównego Urzędu Statystycznego⁷ wskazują, że w kolejnych latach tendencja spadkowa utrzyma się. Szacuje się, że w roku 2015 powiat będzie zamieszkiwało 44911 osób, a w 2020 – 43044 osób.⁸

⁷ „Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035”, GUS, Warszawa 2011.

⁸ Prognoza jest spójna z obowiązującą od połowy 2008 roku prognozą dla województwa na lata 2008–2035. Wyniki dla województwa są zbieżne z sumą stanów ludności w poszczególnych powiatach w województwie, a niewielkie różnice wynikają z zaokrągleń. Podstawę obliczeń stanowiły stany ludności według płci, wieku i powiatów w 31.12.2007 r., w podziale administracyjnym obowiązującym w 31.12.2007 r.

Rysunek 15. Struktura ludności powiatu siemiatyckiego według płci w latach 2001-2011 z szacunkiem do roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

W powiecie siemiatyckim występuje większy odpływ ludności z obszarów wiejskich. Ujemna tendencja dotyczy wszystkich gmin wiejskich powiatu siemiatyckiego. Podobna sytuacja ma miejsce w mieście Siemiatycze, w którym liczba ludności w ostatnich 10 latach zmniejszyła się o 530 osób. Inaczej jest w mieście Drohiczyń, gdzie nastąpił przyrost liczby ludzi o 60 osób. Sytuację tą ilustruje tabela 10.

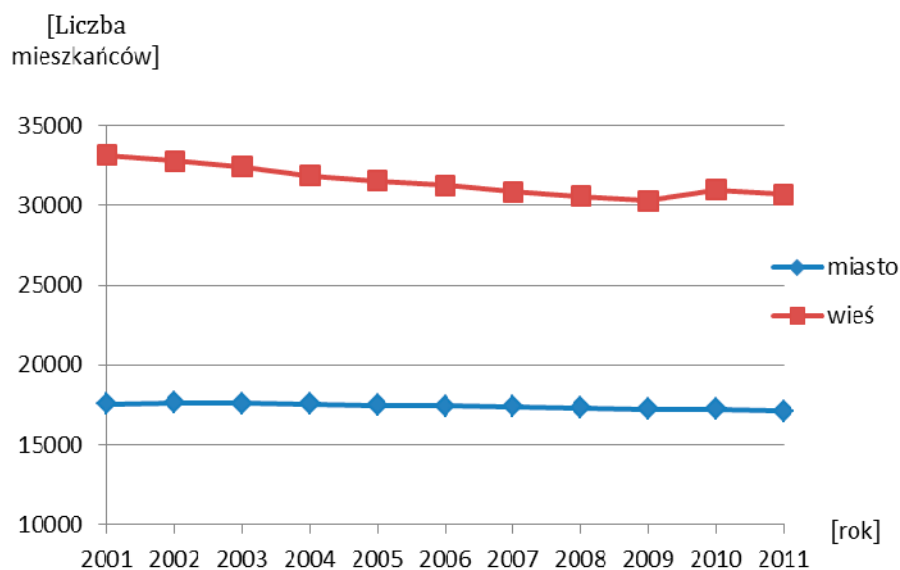
Tabela 10. Ludność powiatu siemiatyckiego z uwzględnieniem miast i wsi w latach 2001-2011

Rok	Ludność ogółem	Miasta			Różnica do roku poprzedniego w miastach	gm. wiejskie Dziadkowice, Grodzisk, Mielnik, Milejczyce, Nurzec-Stacja, Perlejewo, Siemiatycze i Drohiczyn (z wył. miasta)	Różnica do roku poprzedniego w gm. wiejskich
		Siemiatycze	Drohiczyn	razem			
2001	51067	15476	2074	17550	x	33167	x
2002	50764	15549	2074	17623	73	32806	-361
2003	50359	15496	2100	17596	-27	32427	-379
2004	49941	15436	2099	17535	-61	31860	-567
2005	49540	15402	2076	17478	-57	31546	-314
2006	49166	15373	2065	17438	-40	31269	-277
2007	48716	15319	2066	17385	-53	30863	-406
2008	48364	15239	2051	17290	-95	30593	-270
2009	47973	15194	2035	17229	-61	30317	-276
2010	48223	15068	2162	17230	1	30993	676
2011	47791	14946	2134	17080	-150	30711	-282

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Malejące tendencje liczby ludności można zauważyć we wszystkich powiatach województwa podlaskiego, z wyjątkiem miast na prawach powiatu, Białegostoku, Łomży i Suwałk.

Rysunek 16. Ludności powiatu siemiatyckiego z uwzględnieniem wsi i miast w latach 2001-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Struktura wiekowa

Największy udział w strukturze wiekowej ludności powiatu siemiatyckiego ma grupa w wieku produkcyjnym (tj. od 17 do 59 roku życia w przypadku kobiet i od 17 do 64 roku życia w przypadku mężczyzn) liczy ona 28 916 osób. Przy czym należy zauważyć dość duży niedobór kobiet w tej grupie. Na 100 mężczyzn w wieku produkcyjnym przypada zaledwie 85 kobiet. Niedobór kobiet występuje również w wieku przedprodukcyjnym, jest on jednak nie duży, ponieważ na 100 mężczyzn przypada 96 kobiet. Odwrotna sytuacja jest w grupie poprodukcyjnej. Następuje to znaczny wzrost liczby kobiet w stosunku do liczby mężczyzn, na 100 kobiet przypada zaledwie 51 mężczyźn.

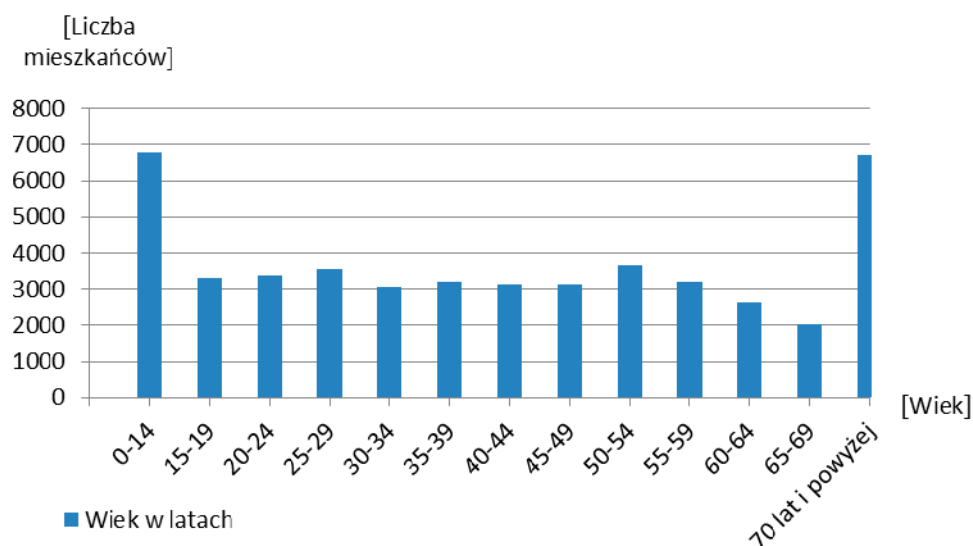
Tabela 11. Struktura ludności powiatu siemiatyckiego według grup ekonomicznych z podziałem na płeć

Wiek	Razem	Kobiet	Mężczyzn
Przedprodukcyjny (17 lat i mniej)	8738	4281	4457
Produkcyjny	28916	13310	15606
Poprodukcyjny	10137	6688	3449

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Dokładniejszy rozkład liczby ludności względem określonego wieku prezentuje rysunek 17.

Rysunek 17. Struktura wiekowa ludności powiatu siemiatyckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Liczba ludność w wieku produkcyjnym odznacza się również przewagą w stosunku do liczby ludności w wieku przed i poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 65 osób w wieku przed i poprodukcyjnym, przy czym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 30 osób

w wieku przedprodukcyjnym i 35 osób w wieku poprodukcyjnym. Na 3 osoby w wieku produkcyjnym przypada jedna osoba w wieku przedprodukcyjnym i jedna osoba w wieku poprodukcyjnym.

Strukturę wiekową powiatu siemiatyckiego w podziale na gminy prezentuje tabela 12.

Tabela 12. Struktura wiekowa ludności powiatu siemiatyckiego w podziale na gminy w 2011 roku

Wiek	Razem	gmina miejska Siemiatycze	gmina miejsko-wiejska Drohiczyn	gminy wiejskie						
				Działdów	Grodzisk	Mielnik	Milejczyce	Nurzec-Stacja	Perlejewo	Siemiatycze
0-14	6792	2083	1004	479	729	290	283	535	487	902
15-19	3300	1059	503	220	302	141	123	270	242	440
20-24	3368	1145	473	248	291	159	120	288	204	440
25-29	3564	1305	500	221	305	158	123	263	221	468
30-34	3069	1057	388	205	300	167	115	238	180	419
35-39	3191	997	468	199	347	158	125	272	207	418
40-44	3133	993	456	198	308	165	122	266	210	415
45-49	3147	1030	414	193	295	187	121	268	203	436
50-54	3645	1440	493	189	272	178	114	310	199	450
55-59	3190	1230	423	168	255	165	109	284	178	378
60-64	2650	835	398	158	260	143	123	260	153	320
65-69	2025	493	296	116	207	157	105	215	148	288
70 lat i powyżej	6717	1279	966	409	736	518	500	754	443	1012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Na przestrzeni 10 lat liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym stale maleje. Od 2001 roku zmniejszyła się ona w całym powiecie o 3845 osób. Liczba ta jest dość duża i związana głównie z malejącym przyrostem naturalnym. Liczba ludności w wieku produkcyjnym natomiast wzrosła od 2001; przybyło 1271 osób. Jest to zapewne związane z dość dużym przyrostem naturalnym, który miał miejsce w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. Należy jednak się spodziewać, że liczba osób w tej grupie zacznie również w najbliższych latach maleć i będzie to spowodowane coraz mniejszą liczbą osób w grupie przedprodukcyjnej. Liczba osób w grupie poprodukcyjnej oscyluje mniej więcej przy tych samych wartościach. Od roku 2001 zanotowano jednak nieznaczny spadek liczby osób w tej grupie. Trendy mimo wszystko pokazują, że w należy spodziewać się wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Dokładną analizę liczby ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Liczby ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych z uwzględnieniem płci

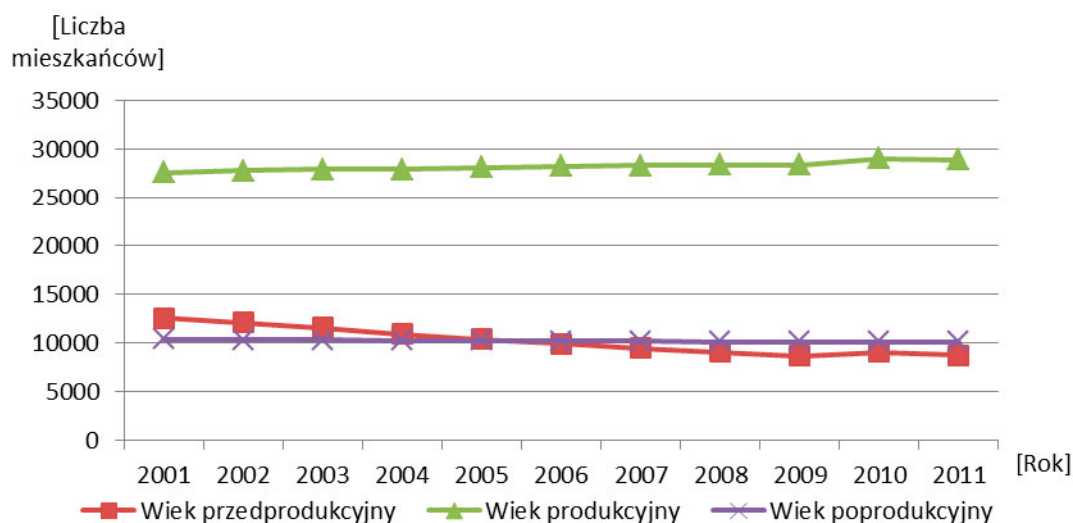
Rok	Wiek przedprodukcyjny			Wiek produkcyjny			Wiek poprodukcyjny		
	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni
2001	12583	6182	6401	27645	12821	14824	10405	6702	3703
2002	12138	5963	6175	27822	12881	14941	10350	6663	3687
2003	11563	5684	5879	27950	12927	15023	10337	6654	3683
2004	10950	5373	5577	27934	12921	15013	10296	6613	3683
2005	10432	5096	5336	28116	13023	15093	10268	6607	3661
2006	9975	4881	5094	28267	13104	15163	10232	6591	3641
2007	6500	4638	4862	28319	13133	15186	10179	6560	3619
2008	9063	4423	4640	28390	13155	15235	10164	6601	3563
2009	8714	4223	4491	28423	13143	15280	10149	6622	3527
2010	9071	4405	4666	29030	13425	15605	10122	6651	3471
2011	8738	4281	4457	28916	13310	15606	10137	6688	3449

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Zmniejszająca się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w tym samym stopniu dotyczy mężczyzn i kobiet. Można również stwierdzić, że na przestrzeni 10 lat liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym była zawsze mniejsza niż mężczyzn, a w wieku poprodukcyjnym większa prawie dwukrotnie.

Różnicę liczby ludności na przestrzeni 10 lat ilustruje rysunek 18.

Rysunek 18. Różnice w liczbie ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Przyrost naturalny oraz migracje

Przyrost naturalny w powiecie siemiatyckim jest ujemny. W 2011 roku wyniósł on – 239, w przeliczeniu na 1000 osób wyniósł on – 5 osób. W porównaniu do województwa jest to dość duży spadek, ponieważ średnio w województwie podlaskim przyrost naturalny na 1000 osób wyniósł – 0,4, a w kraju +0,3 osoby.

W każdej gminie analizowanego powiatu zanotowano ujemny przyrost naturalny. Największa obniżka ludności zaistniała w gminie wiejskiej Siemiatycze (-45 osób) oraz w gminie Grodzisk (-36) i Nurzec-Stacja (-34), najmniejsza zaś obniżka nastąpiła w gminie Dziadkowice (-5 osób) (tabela 15).

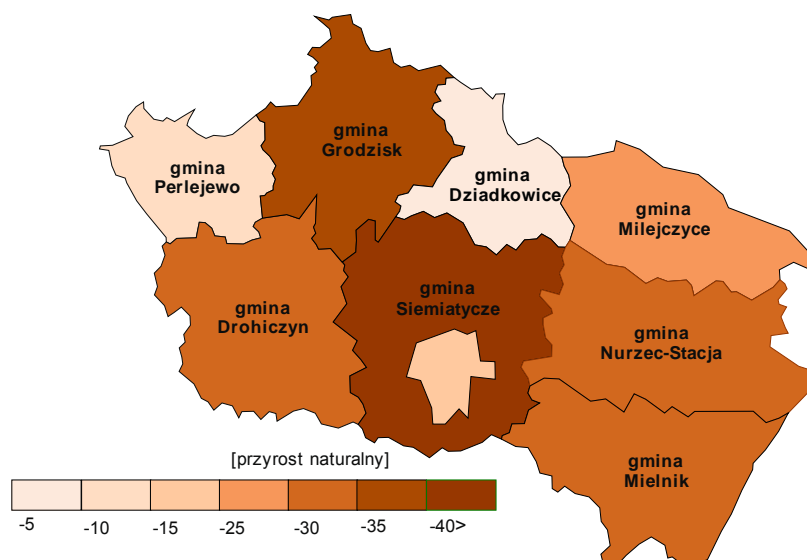
Saldo migracji w 2011 roku w powiecie roku również było ujemne i wyniosło łącznie -193 osoby. Migracja jednak była dosyć zróżnicowana, dużo więcej wymeldowań niż zameldowań miało miejsce w gminach miejskich, w Mieście Siemiatycze było to – 103, a gminie miejsko-wiejskiej Drohiczyn – 50. Odwrotna sytuacja zaistniała w gminie wiejskiej Siemiatycze i Mielnik. W obu tych jednostkach zanotowano dodatnie saldo migracji. W gminie wiejskiej Siemiatycze zameldowań było o 31 więcej niż wymeldowań, a w Mielniku o 3. Szczegółową analizę przyrostu naturalnego i migracji przedstawia tabela 14.

Tabela 14. Przyrost naturalny i ruchy ludności w powiecie siemiatyckim

Jednostka administracyjna	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Przyrost naturalny	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji
gm. miejska Siemiatycze	105	124	-19	105 (w tym 2 osoby z zagranicy)	208	-103
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	47	79	-32	31	81 (w tym 4 osoby z zagranicę)	-50
gm. wiejska Dziadkowice	26	31	-5	19 (1 os. z zagr.)	36 (1 os. z zagr.)	-17
Grodzisk	29	65	-36	27	33	-6
Mielnik	15	47	-32	29	26	3
Milejczyce	13	38	-25	16	26	-10
Nurzec-Stacja	31	65	-34	21	48	-27
Perlejewo	26	37	-11	16	30	-14
Siemiatycze	56	101	-45	82	51	31
Razem	348	587	-239	346	539	-193

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Rysunek 19. Przyrost naturalny w gminach powiatu siemiatyckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

W powiecie siemiatyckim w 2011 roku z powodu ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji liczba mieszkańców zmniejszyła się o 432 osoby.

Prognozy liczby ludności i wskaźnik przyrostu naturalnego nie są korzystne. Starzenie się ludności jest zjawiskiem powszechnym w większości krajów europejskich, w tym także w Polsce, co jest spowodowane ograniczeniem śmiertelności dzieci, a tym samym przedłużaniem przeciętnego trwania życia oraz zmniejszeniem przyrostu naturalnego. Specyfika całego makroregionu Polski wschodniej na tle pozostałych części kraju polega na większym spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, nieco większym wzroście liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz mniejszym wzroście ludności w wieku poprodukcyjnym. Skala zmniejszania zasobów ludności w wieku przedprodukcyjnym jest bardzo wysoka i w perspektywie kilkunastu lat wpłynie z pewnością na ograniczenie potencjalnych zasobów pracy oraz dalszy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.⁹

Makroregion Polski wschodniej od pozostałych części kraju różni się wyraźną przewagą odpływu migracyjnego nad napływem. Głównym problemem jest ujemne saldo migracji w grupie osób z wykształceniem wyższym (w tym zwłaszcza w wieku 25-34 lata). Wpływa to niekorzystnie na potencjał rozwojowy oraz atrakcyjność inwestycyjną tych obszarów.

►► Edukacja i wykształcenie

Wychowanie przedszkolne

Na terenie powiatu siemiatyckiego w 2012 roku (dane na rok szkolny 2012/2013) istniało 13 placówek wychowania przedszkolnego oraz 10 punktów przedszkolnych (zerówek szkolnych przystosowanych dla sześciolatków), tabela 15.

⁹ D. Celińska-Janowicz, A. Miszczuk, A. Płoszaj, M. Smętowski, *Aktualne problemy demograficzne regionu Polski Wschodniej*, Euroreg, Warszawa 2010.

Tabela 15. Liczba placówek przedszkolnych w podziale na gminy

Jednostka administracyjna	Oddział przedszkolny		Punkty przedszkolne	
	Liczba placówek	Liczba dzieci	Liczba placówek	Liczba dzieci
Siemiatycze gm. miejska i wiejska	3	490	1	52
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	4	68	4	56
gm. wiejska				
Dziadkowice	1	35	-	-
Grodzisk	1	23	1	40
Mielnik	1	11	1	36
Milejczyce	1	20	1	13
Nurzec-Stacja	1	38	1	24
Perlejewo	1	50	1	20
Razem	13	735	10	241

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemiatyczach, dane na rok szkolny 2012/2013.

Z analizy danych za rok 2011 wynika, że zaledwie około 55% dzieci z powiatu siemiatyckiego uczęszcza do przedszkoli, wskaźnik ten jest jeszcze niższy na wsiach i wynosi 35%. Wszystkie placówki pozostają w gestii samorządów miast i gmin.

Szkoły podstawowe

Tabela 16. Liczba szkół podstawowych w podziale na gminy

Jednostka administracyjna	Szkoły Podstawowe	
	Liczba szkół	Liczba dzieci
Siemiatycze gm. miejska i wiejska	5	957
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	4	358
gm. wiejska		
Dziadkowice	1	133
Grodzisk	1	238
Mielnik	1	89
Milejczyce	1	109
Nurzec-Stacja	1	176
Perlejewo	1	159
Razem	15	2219

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemiatyczach, dane na rok szkolny 2012/2013.

W powiecie siemiatyckim w 2012 roku (dane na rok szkolny 2012/2013) funkcjonowało 15 szkół podstawowych, przy czym w mieście Siemiatycze – 2, w gminie wiejskiej Siemiatycze – 3, w gminie miejsko-wiejskiej Drohiczynie – 4, a w pozostałych gminach po jednej. Łącznie we wszystkich szkołach powiatu kształci się 2219 dzieci.

Największa liczba szkół podstawowych w roku szkolnym 2013/2013 jest w gminie miejsko-wiejskiej Drohiczyn, przy czym są to małe szkoły; na 4 szkoły przypada 358 uczniów (średnio po 89 w każdej). Najbardziej liczne są szkoły usytuowane w mieście Siemiatycze i gminie wiejskiej Siemiatycze, na 5 szkół przypada 957 uczniów. Dość liczna jest również szkoła w Grodzisku, w której kształci się 238 dzieci. Szkoły podstawowe w powiecie poporządkowane są gminom.

Uczniowie szkół podstawowych na zakończenie II etapu edukacji przystępują do sprawdzianów organizowanych w szóstych klasach szkół podstawowych. Wyniki sprawdzianów plasują się na różnym poziomie w zależności od gminy (rysunek 20).

Rysunek 20. Rozkład wyników sprawdzianu na zakończenie VI klasy szkoły podstawowej

Źródło: Sprawozdanie ze sprawdzianu przeprowadzonego w 2013 roku w województwo podlaskim i warmińsko-mazurskim, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży, Łomża 2013, s. 71.

W 2013 roku najwyższe wyniki ze sprawdzianu VI klas szkoły podstawowej osiągnęli uczniowie z gminy Milejczyce, powyżej średniej byli również uczniowie z gminy Siemiatycze. Najniższe wyniki natomiast uzyskali uczniowie z gminy Grodzisk i Dziadkowice, poniżej średniej byli także uczniowie z gminy Perlejewo, Drohiczyn i Nurzec-Stacja. W pozostałych gminach wyniki ze sprawdzianu były na poziomie średnim.

Gimnazja

W roku szkolnym 2012/213 na obszarze powiatu siemiatyckiego funkcjonowało 10 gimnazjów, do których uczęszcza 1534 uczniów. W mieście Siemiatycze funkcjonują dwa gimnazja, w gminie wiejskiej Siemiatycze natomiast jedno. Podobna sytuacja jest w pozostałych gminach powiatu siemiatyckiego, w każdym istnieje jedno gimnazjum.

Tabela 17. Liczba gimnazjów w podziale na gminy

Jednostka administracyjna	Gimnazja	
	Liczba gimnazjów	Liczba dzieci
Siemiatycze gm. miejska i wiejska	3	693
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	1	237
gm. wiejska		
Dziadkowice	1	90
Grodzisk	1	168
Mielnik	1	59
Milejczyce	1	54
Nurzec-Stacja	1	124
Perlejewo	1	109
Razem	10	1534

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemiatyczach, dane na rok szkolny 2012/2013.

Najwięcej uczniów uczęszcza do gimnazjów w mieście Siemiatycze, oraz w gminach Siemiatycze i Drohiczyn – w każdej z tych placówek jest średnio ponad 230 uczniów. Szkoły gimnazjalne w powiecie poporządkowane są gminom.

Szkoły ponadgimnazjalne

W powiecie siemiatyckim funkcjonują 4 szkoły ponadgimnazjalne. Są to:

- ↳ Zespół Szkół w Siemiatyczach, w skład niej wchodzi:
 - Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej,
 - Technikum Handlowe,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa.
- ↳ Zespół Szkół Rolniczych im. W. St. Reymonta w Czartajewie, w skład niej wchodzi:
 - Liceum Profilowane o profilu ekonomiczno-administracyjnym i profilu zarządzanie informacją,
 - Technikum kształcące w zawodach: technik informatyk, technik ekonomista i technik ogrodnik,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa .
- ↳ Zespół Szkół Rolniczych im. W. Witosa w Ostrożanach, w skład niej wchodzi:
 - Liceum techniczne o kierunku rolniczo-spożywczym,
 - Technikum o profilu technik technologii żywności i technik rolnik.
- ↳ Liceum Ogólnokształcące w Drohiczyźnie.

Tabela 18. Liczba szkół ponadgimnazjalnych w podziale na gminy

Jednostka administracyjna	Szkoły ponadgimnazjalne	
	Liczba szkół ponadgimnazjalnych	Liczba dzieci
Siemiatycze gm. miejska i wiejska	3	1100
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	1	137
Razem	4	1237

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemiatyczach, dane na rok szkolny 2012/2013.

Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych ma tendencje spadkową, w roku 2006 kształciło się 1739 uczniów, w 2012 – 1237.

Szkoły ponadgimnazjalne pozostają w gestii samorządu powiatowego.

W Siemiatyczach funkcjonuje ponadto Zakład Doskonalenia Zawodowego, w którym dorośli mogą dokształcać się w następujących szkołach:

- ↳ Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.
- ↳ Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.
- ↳ Szkoła Policealna dla Dorosłych (kształcące w zawodach: technik administracji i technik informatyk).

Szkoły artystyczne

Dzieci uzdolnione muzycznie mogą zdobywać wiedzę i doskonalić swoje umiejętności artystyczne w Społecznej Szkole Muzycznej I stopnia w Siemiatyczach.

Szkoły specjalne

Na terenie powiatu (w Siemiatyczach) funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych. Objął on w 2012 roku opieką 64 dzieci posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z terenu powiatu siemiatyckiego oraz pacjentów Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego dla Dzieci i Młodzieży w Baciakach Średnich. Ośrodek prowadzi zajęcia w zakresie dydaktycznym, edukacyjno-terapeutycznym i rewalidacyjno-wychowawczym. Zespół Szkół Specjalnych w Siemiatyczach jest w gestii samorządu powiatowego.

Szkolnictwo wyższe

Na terenie powiatu siemiatyckiego istnieją dwie wyższe uczelnie: Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach, która kształci na kierunku Zarządzanie oraz Wyższe Seminarium Duchowne w Drohiczyźnie

Współczynnik skolaryzacji

Współczynnik skolaryzacji netto pokazujący odsetek osób uczących się w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym w powiecie siemiatyckim w roku 2011 był nieco niższy niż w województwie i kraju. Dokładne dane przedstawia tabela 19.

Tabela 19. Współczynnik skolaryzacji [%]

Jednostka administracyjna	2009		2010		2011	
	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła podstawowa	Gimnazjum
	(7-12 lat)	(13-15 lat)	(7-12 lat)	(13-15 lat)	(7-12 lat)	(13-15 lat)
Powiat siemiatycki	93,52	95,26	87,88	92,62	86,46	91,57
Województwo podlaskie	96,45	97,79	94,85	96,76	95,62	96,16
Polska	98,68	100,78	98,44	100,46	99,81	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Na niższy poziom współczynnika skolaryzacji w powiecie wpływa fakt, że część dzieci z obszaru powiatu siemiatyckiego uczęszcza do szkół w innym powiecie lub przebywa za granicą.

Poziom wykształcenia

W powiecie siemiatyckim w 2011 roku na 47791 mieszkańców 4100, czyli 8,5% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. W województwie podlaskim stosunek liczby mieszkańców do liczby osób z wykształceniem wyższym wynosi 13,9%. Wynika z tego, że w powiecie siemiatyckim prawie co 12 osoba posiada wykształcenie wyższe, w województwie podlaskim natomiast co 7. Zdecydowana większość osób z wykształceniem wyższym mieszka w miastach: Siemiatycze i Drohiczyn, podobnie jest z osobami z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym i ogólnokształcącym i zasadniczym zawodowym. Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku wykształcenia podstawowego i gimnazjalnego. Osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym i gimnazjalnym stanowią 31,8% wszystkich osób w powiecie, zdecydowana ich większość około 76% mieszka na wsi. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i osób bez wykształcenia, stanowią one 4,4% wszystkich mieszkańców powiatu, a 85% z nich mieszka na wsi. Dane zostały przedstawione w tabeli 20.

Na podkreślenie zasługuje wzrost liczby ludności posiadającej wykształcenie wyższe, który dokonał się na przestrzeni 9 lat. Od roku 2002 ponad dwukrotnie wzrosła liczba ludności z wykształceniem wyższym, jednocześnie o 56% spadła liczba osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i osób bez wykształcenia, a o 11,2% spadła liczba osób z wykształceniem podstawowym ukończonym i gimnazjalnym.

Tabela 20. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu siemiatyckiego w 2002 i w 2011 roku

Wyszczególnienie	Wykształcenie						Nieustalone (w tym nieobecni przebywający za granicą)
	Wyższe	Policealne	Średnie zawodowe i ogólnokszta- łtące	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone i gimnazjalne	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	
Rok 2002							
Ogółem	1999	-	10290	7675	17117	4838	-
Miasto	1343	-	6004	3423	6591	1057	-
Wieś	656	-	4286	4252	10526	3781	-
Rok 2011							
Ogółem	4100	900	10100	6900	15200	2100	3000
Miasto	2400	500	4800	2600	3500	200	1100
Wieś	1700	300	5400	4300	11700	1800	1900

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

►► Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna

W powiecie siemiatyckim opieka zdrowotna realizowana jest przez publiczne i niepubliczne ośrodki zdrowia, które świadczą usługi na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Na terenie powiatu świadczenia zdrowotne w zakresie leczenia szpitalnego, poradni specjalistycznych, specjalistycznej opieki ambulatoryjnej oraz prowadzenie profilaktyki zdrowotnej świadczy jedynie Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siemiatyczach, dla którego powiat jest organem założycielskim.

Dane statystyczne GUS z 2011 roku wykazują, iż na terenie powiatu siemiatyckiego było 146 miejsc-łóżek w szpitalu. Świadczenia medyczne są prowadzone na następujących oddziałach:

- ↳ Chorób Wewnętrznych (48 łóżek, w tym 3 łóżka Intensywnej Opieki Medycznej).
- ↳ Chirurgiczny (45 łóżek, w tym 2 łóżka Intensywnej Opieki Medycznej).
- ↳ Położniczo-Ginekologiczny z rooming in (25 łóżek w tym 2 łóżka Intensywnej Opieki Medycznej, 12 łóżek dla noworodków + 3 inkubatory).
- ↳ Pediatriczny (28 łóżek, w tym 2 Intensywnej Opieki Medycznej).

W szpitalu działają ponadto wyodrębnione komórki o charakterze medycznym, są to: Blok operacyjny z dwiema salami operacyjnymi, Pracownia USG, Pracownia EKG, Pracownia fizjoterapii, Pracownia cytologiczna, Apteka szpitalna, działa tu także prosektorium. W skład „zaplecza techniczno-gospodarczego” szpitala wchodzi kuchnia z magazynem żywności. Poradnie specjalistyczne świadczą usługi w zakresie: laryngologii, chirurgii ogólnej, ginekologii i położnictwa, dermatologii, neurologii, kardiologii, neonatologii, gruźlicy i chorób płuc, rehabilitacji, stomatologii, leczenia

uzależnień, onkologii, kardiologii, alergologii, okulistyki, zdrowia psychicznego, medycyny sportowej, diabetologii, medycyny pracy.

Na terenie powiatu podstawowa opieka zdrowotna jest również realizowana w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Mielniku, Wiejskim Ośrodku Zdrowia w Śledzianowie, a także przez niepubliczne podmioty lecznicze, które mają podpisaną umowę z NFZ na realizowane usługi. Takie placówki znajdują się w Drohiczynie, Dziadkowicach, Grodzisku, Milejczycach, Perlejewie i Siemiatyczach. Podstawowa opieka zdrowotna jest również realizowana w gabinetach stomatologicznych (w Siemiatyczach i na terenie poszczególnych gmin: Mielniku, Drohiczynie, Ostrożanach, Grodzisku, Nurcu – Stacji i Milejczycach).

W powiecie siemiatyckim funkcjonuje również Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy (25 łóżek) dla osób niewymagających hospitalizacji i niemogących ze względu na stan zdrowia i trudną sytuację rodzinną pozostawać w środowisku domowym. Celem Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego jest udzielenie całodobowych świadczeń, które obejmują pielęgnację, opiekę i rehabilitację osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewnia im kontynuację leczenia farmakologicznego, pomieszczenie i wyżywienie odpowiednie do stanu zdrowia, a także prowadzi edukację zdrowotną tych osób i członków ich rodzin. Opiekę osobom przebywającym w Zakładzie zapewnia personel pielęgniarski, rehabilitanci i w razie potrzeby lekarze. Świadczenia zdrowotne udzielane są poprzez realizację kompleksowego, dostosowanego do indywidualnych potrzeb programu terapeutycznego.

Według danych na koniec 2011 roku, w powiecie siemiatyckim ogółem działało 21 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 8 publicznych i 13 niepublicznych. Dwa spośród 21 zakładów dotyczyły praktyki zawodowej prowadzonej na wsi. Warto zauważyć, że powiat siemiatycki należy do jednostek, gdzie duża liczba placówek została sprywatyzowana.

W 2011 roku udzielono w powiecie siemiatyckim 187018 porad, w tym 11825 w placówkach publicznych podległych samorządowi terytorialnemu. Kadre medyczną w 2011 roku stanowiło 103 lekarzy, 22 dentyistów, 181 pielęgniarek, 24 położne. Liczba udzielanych porad w stosunku do roku poprzedniego spadła, jednocześnie wzrosła liczba pracujących lekarzy. Szczegółowe dane liczbowe z okresu 2007-2011 prezentuje tabela 21.

Tabela 21. Liczba udzielanych porad i liczba lekarzy w powiecie siemiatyckim

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Porady ogółem	187467	195148	201663	190699	187018
w tym porady w placówkach podległych samorządowi terytorialnemu	19155	14098	14349	13467	11825
Lekarze	83	82	92	94	103
Dentyści	15	16	16	17	22
Pielęgniarki	224	238	191	178	181
Położna	26	27	26	25	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Na uwagę zasługuje fakt, że na przestrzeni 5 lat prawie o 40% zmniejszyła się liczba udzielanych porad w placówkach podległych samorządowi terytorialnemu. Jednocześnie wzrosła o 20 liczba lekarzy, a liczba pielęgniarek systematycznie spada, obecnie jest ich o 43 mniej w stosunku do roku 2007.

W 2011 roku na terenie powiatu siemiatyckiego funkcjonowało 10 aptek ogólnodostępnych oraz 7 punktów aptecznych, corocznie aktualizowany rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu pozwala na monitorowanie dostępności udzielanych świadczeń mieszkańcom. Liczba ludności na jedną aptekę w powiecie siemiatyckim w 2011 roku wynosiła 4 779 osób.

Pomoc społeczna

Działaniami pomocy społecznej w powiecie siemiatyckim zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach. Zostało utworzone na mocy uchwały Nr VII/13/99 Rady Powiatu Siemiatyckiego z dnia 25 stycznia 1999 r. Jest ono samorządową jednostką organizacyjną wchodząca w skład powiatowej administracji zespolonej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest w powiecie podstawową instytucją mającą właściwość do wykonywania bezpośrednio lub pośrednio, tzn. z uczestnictwem innych podmiotów, zadań z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Odrębnymi jednostkami funkcjonującymi w powiecie siemiatyckim są: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach pozostający w gestii Urzędu Miasta Siemiatycze oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej usytuowane w każdej z gmin powiatu i pozostające w gestii samorządu gminnego. Głównym celem ośrodków Pomocy Społecznej jest wspomaganie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwo w życiu społecznym. Celami bardziej szczegółowymi wymienionych ośrodków jest między innymi przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, praca socjalna, prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej, analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na różne świadczenia oraz pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb osób i rodzin. Cele te są realizowane poprzez wypłatę różnego rodzaju zadania np. wypłatę zasiłków oraz pomoc w naturze, pokrycie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej, różne usługi opiekuńcze, pokrycie kosztów posiłków dla potrzebujących oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W powiecie siemiatyckim funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej realizujący zadanie powiatu w zakresie pomocy instytucjonalnej, kierowanie do niego osób to zadanie własne powiatu wynikające z art.19 pkt.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Obiekt ten przeznaczony jest dla sześćdziesięciu dwóch osób przewlekle somatycznie chorych. Pensjonariusze przebywający w domu pomocy społecznej umieszczeni na podstawie wydanej decyzji przed 1 stycznia 2004 roku są dotowani z budżetu państwa, natomiast pensjonariusze umieszczeni na podstawie wydanej decyzji po 1 stycznia 2004 roku są dotowani z budżetu gminy która dokonała skierowania. Większość pensjonariuszy w 2011 roku to osoby dotowane przez gminy.

W powiecie siemiatyckim funkcjonuje również niepubliczny zakład pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku. Liczba miejsc w ośrodku wynosi 24.

W roku 2011 było 5335 osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz 2223 osób pobierających świadczenia rodzinne (tabela 22).

Z danych wynika, że systematycznie od 4 lat spada liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (-710) oraz pobierających świadczenia rodzinne (-674).

Tabela 22. Korzystający z pomocy społecznej w powiecie w okresie od 2008 do 2011 roku

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej				
Liczba osób	6045	6002	5403	5335
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy w ogólnej liczbie osób w tym wieku	-	-	24,1%	23,1%
Udział osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy w ogólnej liczbie osób w tym wieku	-	-	10,3%	10,5%
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy w ogólnej liczbie osób w tym wieku	-	-	2,3%	2,3%
Korzystający ze świadczeń rodzinnych				
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki na dzieci	2897	2649	2432	2223
Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem	6227	5581	5130	4698
Liczba dzieci, w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	5572	4961	4558	4218
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	59,6%	55,7%	50,2%	48,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Tabela 23. Korzystający z pomocy społecznej w gminach w 2011 roku

Jednostka administracyjna	Liczba					Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku
	gosp. domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społ.	osób korzystających ze środowiskowej pomocy społ.	rodzin otrzymujących zasiłki na dzieci	dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek – ogółem	dzieci, w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek	
gm. miejska Siemiatycze	642	1363	636	1167	1048	38,9
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	229	779	292	676	615	47,1
gm. wiejska						
Dziadkowice	122	471	154	355	316	52,1
Grodzisk	110	368	223	532	481	52,6
Mielnik	200	661	90	183	165	44,0
Milejczyce	76	267	100	230	203	57,0
Nurzec-Stacja	196	590	252	512	457	65,8
Perlejewo	61	286	180	433	388	61,4
Siemiatycze	189	550	296	610	545	47,1
Razem	1825	5335	2223	4698	4218	51,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Tabela 24. Kwota świadczeń i zasiłków z pomocy społecznej w gminach w roku 2011

Jednostka administracyjna	Kwota w tys. zł		
	świadczeń rodzinnych	zasiłków rodzinnych	zasiłków pielęgnacyjnych
gm. miejska Siemiatycze	2796	1877	495
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	1489	1072	222
gm. wiejska			
Dziadkowice	830	604	89
Grodzisk	1150	885	126
Mielnik	453	294	88
Milejczyce	574	402	51
Nurzec-Stacja	1234	878	164
Perlejewo	868	737	88
Siemiatycze	1488	1019	162
Razem	10882	7768	1485

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, stan na 31.12.2011 r.

Do kompetencji starosty powiatu należy również orzekanie o stopniu niepełnosprawności; wynika to z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Z dniem 3 stycznia 2000 roku Zarządzeniem Nr 1/2000 Starosty Powiatu Siemiatyckiego został powołany Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Siemiatyczach. Zespół ten na wniosek zainteresowanego orzeka:

- ↳ o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 rok życia;
- ↳ o stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia, dzieląc je na osoby o znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniu niepełnosprawności.

W roku 2011 przyjęto 718 wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności od osób powyżej szesnastego roku życia. Dominowały dwa główne cele:

- ↳ korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (277 wniosków);
- ↳ uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego w (142 wniosków).

Orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydano natomiast 629, z czego:

- ↳ 231 osób zostało zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- ↳ 290 osób zostało zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- ↳ 108 osób zostało zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Osoby dorosłe które otrzymały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności to w większości osoby z przedziału wiekowego 60 i więcej lat (254 osób). Osoby orzekające się pozostają bez zatrudnienia (593 osób), przy czym większość to emeryci. Nieznaczną przewagę orzekanych osób stanowią mężczyźni (330).

W roku 2011 przyjęto również 98 wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci i młodzieży do lat 16. Podstawowym celem było uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego dla dziecka (80 wniosków). Wydano 92 orzeczenia, z czego 88 orzeczeń o zaliczeniu i 4 orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

Zadaniem powiatu jest też rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych (art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepeł-

nosprawnych). Realizowane zadania z rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych finansowane są ze środków PFRON.

W 2011 roku realizowane były tylko trzy zadania z rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Były to:

- ↳ likwidacja barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się;
- ↳ zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
- ↳ warsztaty terapii zajęciowej.

W 2011 roku o dofinansowania likwidacji barier: architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się ubiegało się 41 osób niepełnosprawnych z wnioskowaną kwotą 408 299 zł. Dofinansowanie uzyskało 10 osób w kwocie 63 154 zł. Zostały zawarte dwie umowy na likwidację barier architektonicznych, jedna umowa na likwidację barier technicznych, oraz siedem umów na likwidację barier w komunikowaniu się. O dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym w roku 2011 ubiegało się 370 osób na wnioskowaną kwotę 280 918 zł. Dofinansowanie otrzymało 292 osób, w kwocie 143 780 zł. Kwota 32 169 zł została przeznaczona na dofinansowania dla 37 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej w 2011 roku udzielone było dwóm funkcjonującym warsztatom w powiecie siemiatyckim w kwocie łącznej 961 740 zł ze środków PFRON i 10 860 zł ze środków własnych powiatu w postaci udzielonej dotacji. Działalność warsztatów oparta jest o rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej, a finansowana jest w 90% ze środków PFRON i 10% ze środków samorządu powiatowego.

►► **Kultura, turystyka, sport i rekreacja**

Kultura

a) Ośrodki upowszechniania kultury i ich działalność

W powiecie siemiatyckim funkcjonuje sześć placówek upowszechniania kultury. Są to:

- ↳ Gminny Ośrodek Kultury w Dziadkowicach.
- ↳ Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Mielniku.
- ↳ Gminny Ośrodek Kultury w Milejczycach.
- ↳ Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury w Nurcu-Stacji.
- ↳ Siemiatycki Ośrodek Kultury.
- ↳ Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Drohiczynie.
- ↳ Wiejski Dom Kultury, Sportu i Rekreacji w Wilanowie, będący częścią GOKSiR w Mielniku.

Cele kulturalne realizuje również Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku oraz Świetlica Gminna w Milejczycach.

Miejskie i Gminne Ośrodki Kultury, działające na terenie powiatu, oferują szeroki i różnorodny program kulturalny. Organizowane są liczne festyny mające na celu kultywowanie folkloru i kultury Podlasia, na których prezentowany jest przede wszystkim dorobek artystyczny zespołów, kapel, chórów, orkiestr dętych. Ponadto ośrodki kultury są miejscem wystaw plastycznych, fotograficznych, rękodzielnictwa. Łącznie w powiecie siemiatyckim w roku 2011 zorganizowano 304 różnorodnych imprez o charakterze kulturowym, w których uczestniczyło łącznie 54085 osób.

Tabela 25. Liczba imprez i uczestników w powiecie siemiatyckim w 2011 roku

Jednostka administracyjna	Liczba instytucji kulturalnych	Liczba imprez	Liczba uczestników
gm. miejska Siemiatycze	1	84	36900
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	1	32	1740
gm. wiejska			
Dziadkowice	1	43	1910
Grodzisk	0	0	0
Mielnik	1	94	10510
Milejczyce	1	33	525
Nurzec-Stacja	1	18	2500
Perlejewo	0	0	0
Siemiatycze	0	0	0
Razem	6	304	54085

Źródło: Dane uzyskane z GUS-u oraz z Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury w Nurcu Stacji.

Od roku 2009 nastąpił znaczny wzrost liczby organizowanych w powiecie imprez oraz liczby osób w nich uczestniczących. Liczba imprez wzrosła o 87. Jeszcze większy wzrost nastąpił w liczbie uczestników o 25424, stanowi to blisko 100% w stosunku do roku 2009.

Tabela 26. Liczba imprez i uczestników w powiecie siemiatyckim w latach 2009-2011

Powiat siemiatycki	2009	2011	Wzrost
Liczba instytucji kulturalnych	6	6	0
Liczba imprez	217	304	+87
Liczba uczestników	28661	54085	+ 25424

Źródło: Dane uzyskane z GUS-u oraz z Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury w Nurcu Stacji.

Do najważniejszych imprez w powiecie siemiatyckim należą Międzynarodowy Festiwal „Kultura bez granic”, Międzynarodowe Targi Pogranicza, Muzyczne Dialogi nad Bugiem, Noc Muzeów; „Nadbużańskie Ziołowe Spotkania”, Dni Gminy Mielnik, Dni Drohiczyzna, a także Biegi im. Anny Jabłonowskiej, Festiwal Korowaja Mielnickiego, Warsztaty rękodzieła ludowego – pisankarstwo, tkactwo, palmy oraz Siemiatyckie Blues Festiwal. Imprezy – w tym także o charakterze ogólnopolskim – organizowane są głównie w miesiącach letnich, na terenach otwartych w miastach Siemiatycze i Drohiczyn oraz w Mielniku, stanowiąc markowy produkt turystyczny tych jednostek administracyjnych. Szerszą promocję walorów i dorobku kulturowego regionu ogranicza brak właściwego zaplecza lokalowego – hali widowiskowej lub wielofunkcyjnej /widowiskowo-sportowej/.

Imprezy oraz inicjatywy finansowane są w większości przypadków ze środków budżetu gminy, gminnych Funduszy Alkoholowych (programy profilaktyczne), z funduszu sołectkiego oraz darowizn. Gminy aktywnie pozyskują dotacje z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego.

Z danych wynika również, że w powiecie siemiatyckim zwiększa się liczba kół oraz klubów działających na rzecz rozwoju kultury lokalnej. Szczegółowe dane dotyczą ich liczby przedstawia tabela 27.

Tabela 27. Liczba kół oraz klubów działających na rzecz rozwoju kultury lokalnej w roku 2011

Jednostka administracyjna	Liczba kół (klubów)	Liczba członków kół (klubów)
gm. miejska Siemiatycze	5	177
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	3	54
gm. wiejska		
Dziadkowice	1	2
Grodzisk	0	0
Mielnik	2	64
Milejczyce	4	45
Nurzec-Stacja	1	25
Perlejewo	0	0
Siemiatycze	0	0
Razem	16	367

Źródło: Dane uzyskane z GUS-u oraz z Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury w Nurcu Stacji.

W roku 2009 działało na terenie powiatu 14 kół i klubów, które w swej działalności zajmowały się również upowszechnianiem kultury lokalnej. W 2011 liczba ich wynosiła 16. Zwiększyła się również liczba członków różnych kół i klubów, w 2009 było ich 230, w 2011 już 367.

b) biblioteki

Na terenie powiatu siemiatyckiego w 2011 roku funkcjonowało czternaście bibliotek miejskich i gminnych, były to:

- 3 biblioteki w Mieście Siemiatycze (Biblioteka Publiczna Miejska im. ks. A. Jabłonowskiej w Siemiatyczach, Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 1 w Siemiatyczach, Biblioteka Pedagogiczna im. W. Spasowskiego w Białymstoku Filia w Siemiatycze);
- 3 biblioteki w gminie Nurzec –Stacja, w tym Gminna Biblioteka Publiczna w Nurcu-Stacji;
- 2 biblioteki w gminie Siemiatycze, w tym Gminna Biblioteka Publiczna w Siemiatyczach;
- Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna im. Klementyny Sołonowicz-Olbrychskiej w Drohiczynie;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Dziadkowicach;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Grodzisku;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Milejczycach;
- Biblioteka Publiczna Gminy Perlejewo.

W powiecie siemiatyckim w 2011 roku, oprócz bibliotek, działały cztery punkty biblioteczne (jeden w Mieście Siemiatycze i trzy w Mielniku). Łączna liczba bibliotek oraz punktów bibliotecznych w powiecie od 2007 roku jest stała.

Księgozbiór biblioteki i punktów bibliotecznych w 2011 roku wynosił prawie 240 tys. woluminów, z których korzystało 6063 czytelników. Wyposażenie placówek na terenach gmin jest zróżnicowane. Największą liczbą ma oczywiście Miasto Siemiatycze, jednak kiedy liczbę woluminów przeliczy się na 1 mieszkańca to najwięcej ma gmina Mielnik (7,7), niewiele mniej posiada placówka w gminie Nurzec – Stacja (6,8) oraz w Milejczycach (6,6).

Tabela 28. Liczba woluminów w latach 2007-2011

Jednostka administracyjna	Liczba woluminów					Liczba woluminów na 1 mieszkańca				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
gm. miejska Siemiatycze	77221	78196	78586	78618	79770	5,0	5,1	5,2	5,2	5,3
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	39638	40383	40883	40396	39909	5,9	6,0	6,1	5,9	5,9
gm. wiejska Dziadkowie	11497	11735	11870	12006	12013	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0
Grodzisk	9793	10018	10034	9987	10007	2,1	2,1	2,2	2,1	2,2
Mielnik	16720	17786	18480	19114	19802	6,3	6,7	7,1	7,3	7,7
Milejczyce	11650	11909	12091	12316	12470	5,2	5,4	5,6	5,8	6,6
Nurzec-Stacja	33289	32014	30885	29709	29504	7,3	7,1	7,0	6,8	6,8
Perlejewo	10385	10647	10753	10901	11138	3,3	3,4	3,5	3,5	3,6
Siemiatycze	24584	24953	25100	24865	25082	3,9	3,9	4,0	3,9	3,9
Razem	234777	237641	238682	237912	239695	4,7	4,8	5,0	4,9	5,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Na przestrzeni pięciu lat, to jest od roku 2007 do 2011 liczba woluminów powiększyła się o 4918 pozycji, przekłada się to bezpośrednio na liczbę woluminów na jednego mieszkańca, wskaźnik ten również ma tendencję wzrostową. Korzystanie z księgozbioru przez czytelników utrzymuje się na tym samym poziomie – około 22-23 sztuk w okresie roku na jednego wypożyczającego.

Biblioteki są wyposażone również w komputery; w każdej z gmin jest przynajmniej jeden komputer z dostępem do sieci Internet. W powiecie siemiatyckim jest ich 26.

Tabela 29. Kina w powiecie siemiatyckim w latach 2003-2011

Kina	2003	2004	2005	2010	2011
Kina stałe	1	1	0	1	1
Seanse ogółem	57	82	17	19	10
Widzowie ogółem	1556	2542	818	505	200

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u.

c) kina

W Siemiatyczach funkcjonuje kino objazdowe. Seanse odbywają się 1-2 razy w miesiącu. Podejmowane są starania, aby znalazła się także oferta dla szkół (w tym ekranizacja lektur szkolnych).

d) muzea

Powiat siemiatycki jest dość bogato reprezentowany przez placówki eksponujące dorobek kulturowy regionu. Działają tu:

- ↳ Muzeum Regionalne Siemiatyckiego Ośrodka Kultury.
- ↳ Muzeum Regionalne Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Drohiczynie.
- ↳ Galeria przy Siemiatyckim Ośrodku Kultury.
- ↳ Galeria Sztuki VAVA w Mielniku.
- ↳ Galeria Agart w Siemiatyczach.
- ↳ Klub Literacki w Siemiatyczach.
- ↳ Galeria Rzeźby „Cichy Bug” w Drohiczynie.

W 2011 muzea odwiedziło 6111 osób. Klub literacki organizuje spotkania literackie i autorskie twórców ludowych, wydaje tomiki poezji amatorskiej, sławiącej piękno regionu Ziemi Podlaskiej.

e) Zespoły artystyczne

Na terenie powiatu działają zespoły śpiewacze, wokально-instrumentalne, popularyzujące folklor, chóry szkolne oraz zespoły pieśni i tańca narodowego. Są to między innymi:

- ↳ Zespół Pieśni i Tańca „Małe Podlasie” z Siemiatycz.
- ↳ Zespół Pieśni i Tańca „Złote Kłosa”.
- ↳ Zespół Pieśni Ludowej „Kalina” z Żurobic (gmina Dziadkowice).
- ↳ Zespół Śpiewaczy „Tęcza” z Nurca-Stacji.
- ↳ „Kapela Podlaska” z Siemiatycz.
- ↳ Kapela „Słoneczniki” z Siemiatycz.
- ↳ Zespół „Mielniczanki” z Mielnika.
- ↳ Zespół „Nowina” z Moszczony Królewskiej.

W powiecie siemiatyckim w 2011 roku istniały 23 zespoły artystyczne, z tego największa ich liczba (7) w mieście Siemiatycze. Gminy wiejskie Grodzisk, Perlejewo i Siemiatycze nie posiadają takich zespołów. Łączna liczba członków zespołów artystycznych w powiecie wynosiła 384 osoby, z tego 171 pochodziła z miasta Siemiatycze.

Liczba zespołów oraz członków zespołów artystycznych w porównaniu do roku 2009 uległa zwiększeniu.

Na terenie powiatu rozwijana jest również twórczość ludowa: rzeźbiarstwo, kowalstwo artystyczne, wikliniarstwo, koronkarstwo i hafciarstwo. Kultuwuje się tradycje robienia palm i malowania pisanek wielkanocnych.

Tabela 30. Liczba zespołów oraz członków zespołów artystycznych w powiecie siemiatyckim w roku 2009 i 2011

Jednostka administracyjna	Liczba zespołów artystycznych		Liczba członków zespołów artystycznych	
	2009	2011	2009	2011
gm. miejska Siemiatycze	7	7	210	171
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	5	3	76	42
gm. wiejska				
Dziadkowice	2	3	32	67
Grodzisk	0	0	0	0
Mielnik	2	4	18	38
Milejczyce	0	3	0	24
Nurzec-Stacja	3	3	42	42
Perlejewo	0	0	0	0
Siemiatycze	0	0	0	0
Razem	19	23	378	384

Źródło: Dane uzyskane z GUS-u oraz z Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury w Nurcu Stacji.

Tabela 31. Działalność zespołów artystycznych na terenie powiatu siemiatyckiego w latach 2009 i 2011

Powiat siemiatycki		2009	2011
Zespoły artystyczne	teatralne	2	4
	muzyczne	0	2
	wokalne i chóry	7	7
	folklorystyczne	6	7
	taneczne	4	3
Członkowie zespołów artystycznych	teatralnych	25	46
	muzycznych	0	16
	wokalnych i chórów	72	69
	folklorystycznych	175	165
	tanecznych	100	80

Źródło: Dane uzyskane z GUS oraz z Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury w Nurcu Stacji.

Turystyka

Stan środowiska naturalnego – wysoka lesistość części wschodniej powiatu, Podlaski Przełom Bugu, niski stopień zanieczyszczeń gleb i powietrza oraz walory kulturowe – sprzyjają rozwojowi turystyki i stanowią potencjał, który pozwala na wykorzystanie szans płynących z otoczenia. Dostępna baza turystyczna oraz specyfika atrakcji stanowią dobry punkt wyjścia do rozwoju turystyki kwalifikowanej, wpisując się tym samym w zapotrzebowanie rynkowe.

Walory środowiskowe i kulturowe powiatu nie są jednak dobrze wykorzystywane i promowane. Bogactwo przyrodnicze, głównie południowej i wschodniej części powiatu nie przekłada się w znaczący sposób na rozwój branży turystycznej. Zagospodarowanie turystyczne obszarów o dużych walorach przyrodniczych jest w powiecie niewystarczające. Jedną z możliwych form zagospodarowania turystycznego są szlaki turystyczne. W powiecie siemiatyckim łączna ich długość wynosi ponad 350 km, są to m.in.

- Szlak Bunkrów, 23 km – Wólka Nadbużna, Anusin, Olendry – Maćkowice, Mielnik.
- Szlak Doliny Moszczoniej, 24 km – Nurzec Stacja, Moszczona Pańska, Sycze, Grabarka, Szerszenie, Olendry.
- Szlak Kupiecki, 86 km – Sutno, Wajków, Mielnik, Radziwiłówka, Sycze Siemiatycze, Krupice, Bujaki, Drohiczyn, Mińczewo, Tonkiele, Chutkowice, Putkowice Nadolne – Wierzchuca Nagórna – Arbasy.
- Szlak Powstania Styczniowego, 24 km – Szlak biegnie wokół Siemiatycz.
- Szlak Nadbużański, 28 km – Tonkiele, Wólka Zamkowa, Drohiczyn, Zajęczniki, Wólka Nadbużna, Turna Mała.
- Szlak Nadbużańskich Grodzisk, 161 km – Drohiczyn, Sady, Krupice, Rogawka, Cecele, Skiwy Małe i Duże, Miłkowice Maćki, Bużyski.
- Szlak Bunkrów (Linia Mołotowa) Siemiatycze Stacja, Olchowice, Moszczona Królewska.

Szlaki te są skumulowane głównie w sąsiedztwie rzeki Bug i są raczej słabo powiązane ze sobą.

Liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania w powiecie siemiatyckim od 2007 roku systematycznie wzrasta, podobnie liczba miejsc noclegowych i udzielonych noclegów. Dwukrotnie zwiększyła się także liczba osób z nich korzystających.

Tabela 32. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2011

Powiat siemiatycki	2007	2008	2009	2010	2011
Turystyczne obiekty noclegowe	5	4	4	8	10
Miejsca noclegowe	108	104	96	255	268
Miejsca noclegowe na 1000 ludności	2,2	2,2	2,0	5,3	5,6
Udzielone noclegi	9538	7755	10888	19739	14881
Udzielone noclegi na 1000 ludności	197,6	162,2	229,7	407,2	310
Korzystający z noclegów	3989	4764	6122	7245	7194
Korzystający z noclegów na 1000 ludności	82,7	99,7	129,2	149,5	149,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u.

Najszybciej rozwój turystyki następuje na obszarach bogatych w duże zbiorniki wodne i posiadających już wieloletnią renomę. Na terenie powiatu siemiatyckiego działalność turystyczna koncentruje się w zasadzie wyłącznie w gminach Siemiatycze i Mielnik oraz miastach Siemiatycze i Drohiczyn.

Powiat siemiatycki powinien nastawiać się na turystykę indywidualną, kwalifikowaną, zieloną terapię i rekreację i tworzyć pod nie produkty turystyczne. Poza walorami przyrodniczymi powiat siemiatycki również posiada bogate walory kulturowe, wynikające przede wszystkim z odrębności kulturowej, religijnej i narodowościowej. Walory te są jednak bardzo słabo promowane na zewnątrz. Brakuje ukierunkowania działań na rozwój określonych rodzajów turystyki, skierowanych do konkretnych grup odbiorców, i przy wykorzystaniu konkretnych kanałów dystrybucji. W *Marketingowej Strategii Polski w sektorze turystyki na lata 2011-2020* wskazuje się, że największy potencjał w regionie mają produkty turystyczne, takie jak: turystyka pielgrzymkowa, aktywna turystyka rowerowa i kajakowa, turystyka wypoczynkowa na obszarach cennych przyrodniczo.

Sport i rekreacja

Popularyzowaniem sportu i rekreacji na terenie powiatu siemiatyckiego zajmują się:

- ↳ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Siemiatyczach, Miejski Klub Sportowy „Cresowia” – IV Liga Piłki Nożnej.
- ↳ Klub Motorowy „Quercus”.
- ↳ Podlaskie Zrzeszenie Motorowo-Turystyczne.
- ↳ Towarzystwo Sportowe, którego członkami są nauczyciele wychowania fizycznego z Siemiatycz i okolic.
- ↳ Akademia Sztuk Walki i Fitnessu ANDY w Siemiatyczach, główne formy nauczania: sztuki walki, fitness. Największe osiągnięcia: Mistrzostwo Polski drużynowo w ALL Style Karate, 23 medale Mistrzostw Polski. Akademia jest członkiem największych organizacji Fitness w Polsce i Europie.
- ↳ Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespołów Sportowych.
- ↳ Powiatowy Szkolny Związek Sportowy, zrzeszające dzieci i młodzież z terenu powiatu siemiatyckiego.
- ↳ Uczniowskie Kluby Sportowe w każdej ze szkół powiatu.
- ↳ Nadbużański Klub Motorowy.
- ↳ Polski Związek Wędkarski, Koło w Siemiatyczach.

Na terenie powiatu siemiatyckiego w 2010 roku aktywnie działało 20 klubów sportowych, najwięcej (6) w mieście Siemiatycze, nieco mniej (po 4) w gminie wiejskiej Siemiatycze i gminie miejsko-wiejskiej Drohiczyn. W pozostałych gminach liczba ta kształtowała się od 1 do 2. Z danych za lata 2006-2010 wynika, że znacznie zmniejszyła się liczba klubów. W roku 2006 w powiecie było ich 29. Zmiana ta wpłynęła na zmniejszenie się liczby członków klubów oraz na liczbę ćwiczących ogółem. W 2006 roku łączna liczba ćwiczących wynosiła 1374 osoby, w 2010 roku już tylko 983 osoby. Wynika, z tego, że na przestrzeni 5 lat (2006-2010) liczba ćwiczących zmniejszyła się o blisko 30%. Jest to dość duży spadek.

Kalendarz imprez sportowych powiatu obejmuje zawody o zasięgu międzynarodowym, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym, na przykład Międzynarodowe Otwarte Mistrzostwa Niemiec w Karate (w marcu 2013 roku uczestnicy z powiatu siemiatyckiego zdobyli 10 medali), Ogólnopolski Turniej Piłki Ręcznej Dziewcząt i Chłopców. Organizowane są również zawody o zasięgu powiatowym i lokalnym w biegach przełajowych, lekkoatletyce, szachach, tenisie stołowym, triathlonie i innych dyscyplinach sportowych. Członkowie klubów sportowych reprezentują miasto i powiat w rozgrywkach ligowych w piłce nożnej oraz w zawodach rangi wojewódzkiej i krajowej.

Zaplecze materialne działalności sportowej stanowi: stadion miejski (piłka nożna, lekkoatletyka), kompleks boisk ORLIK 2012, hala widowiskowo-sportowa dysponująca prawie 700 miejscami na trybunach wraz z jej zewnętrznymi boiskami syntetycznymi do koszykówki i siatkówki. Ponadto wypożyczalnia sprzętu MOSiR w Siemiatyczach razem z kąpieliskiem strzeżonym i dwoma boiskami do siatkówki plażowej oraz odkryty basen kąpielowy (50 m) przy małym zalewie (funkcjonuje latem). Zaplecze sportowe stanowią również sale gimnastyczne oraz boiska przyszkolne.

Obecny stan bazy jest niewystarczający. Potrzeby w tym zakresie obejmują przede wszystkim budowę krytego basenu w Siemiatyczach. Na terenie powiatu siemiatyckiego zaplanowano różne inwestycje między innymi w gminie Nurzec-Stacja planowana jest budowa hali sportowej (realizacja 2012/2013) oraz zagospodarowanie Miejscowego Parku (budowa sceny wraz z zadaszeniem, zamontowanie urządzeń rekreacyjnych dla dzieci, wyposażenie w ławeczki wypoczynkowe, fontannę, podświetlany punkt informacyjny – realizacja 2013/2014). Na terenie gminy Mielnik w 2013 rozpoczęto również budowę Parku Historycznego „Trylogia”. W 2013 roku zaplanowano przebudowę plaży miejskiej w Siemiatyczach oraz budowę basenu.

▶▶ Aktywność społeczna mieszkańców

Aktywność wyborcza

Mieszkańcy powiatu siemiatyckiego dość aktywnie uczestniczą w wyborach, szczególnie wyborach samorządowych. Frekwencja w roku 2010 wyniosła 51,78% i była zdecydowanie wyższa niż średnia frekwencja w województwie i kraju. Stabiej uczestniczą natomiast w wyborach ogólnokrajowych, w roku 2011 frekwencja wynosiła 41,59%, i była niższa w porównaniu do roku 2007 (49,98%). Dokładną frekwencję w podziale na gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 33. Frekwencja w wyborach ogólnokrajowych i samorządowych w podziale na gminy

Jednostka administracyjna	Frekwencja na wyborach do sejmiku/senatu [%]		Frekwencja na wyborach samorządowych [%]
	2007	2011	2010
gm. miejska Siemiatycze	48,81	45,66	45,37
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	41,80	39,68	48,39
gm. wiejska Dziadkowie	43,01	41,25	51,60
Grodzisk	43,91	42,59	56,33
Mielnik	45,20	46,26	54,97
Milejczyce	41,01	45,36	67,41
Nurzec-Stacja	35,67	34,12	69,37
Perlejewo	40,85	40,91	48,93
Siemiatycze	36,01	35,70	50,04
Razem	42,98	41,59	51,78
Województwo podlaskie	49,5	46,57	39,23
Polska	53,8	48,92	35,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

Największa zanotowana frekwencja w ostatnich latach była w wyborach samorządowych w gminie Nurzec-Stacja i wynosiła ona ponad 69%. Była ona dwa razy większa niż uśredniona frekwencja w kraju (35,3%). Z danych wynika, że mieszkańcy zwłaszcza gmin wiejskich dużo chętniej uczestniczą w wyborach samorządowych niż w wyborach ogólnokrajowych.

Na terenie całego powiatu zarejestrowano 53 stowarzyszenia, 61 oddziałów ochotniczej straży pożarnej, 4 fundacje i 28 uczniowskich klubów sportowych. Najbardziej jednak wyróżniającą się grupą jest Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu”. Jest to zrzeszenie wszystkich gmin powiatu siemiatyckiego oraz ościennych dla celów promocyjnych, aktywizacyjnych i integracyjnych mieszkańców regionu Bugu. W tym celu powołana została interaktywna telewizja e-tv Bug, która ma za zadanie zdawanie relacji z wydarzeń interesujących mieszkańców terenów nadbużańskich.

Organizacje pozarządowe

W Starostwie Powiatowym w Siemiatyczach prowadzona jest ewidencja stowarzyszeń i fundacji mających siedzibę na terenie powiatu siemiatyckiego. Nadzór nad działalnością stowarzyszeń i fundacji mających siedzibę na terenie powiatu siemiatyckiego ma starosta siemiatycki. Obecnie w wykazie tym zarejestrowanych jest:

- ↳ 46 stowarzyszeń o różnym rodzaju działalności oraz zwykłych, między innymi: Nadbużańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, Stowarzyszenie Rolników Gminy Drohiczyn, Siemiatyckie Stowarzyszenie Abstynentów „Ignis”, Stowarzyszenie Wspierania Kultury Narodowej „Małe Podlasie”, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Mielnickiej, Towarzystwo Przyjaciół Siemiatycz, Stowarzyszenie Agroturystyczne „Puszcza Mielnicka”, Stowarzyszenie „Bioregion”, Siemiatyckie Konsorcjum Inicjatyw Gospodarczych, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi i Rolnictwa „Jedność”, Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego i wiele innych, Siemiatyckie Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Gołębi Poczтовых, Rasowych i Drobiu Ozdobnego;
- ↳ 7 stowarzyszeń kultury fizycznej, między innymi: Miejski Klub Sportowy „Cresovia”, Mielnicki Klub Sportowy „Mielnik”, Towarzystwo Sportowe w Siemiatyczach, Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Siemiatyczach i inne;
- ↳ 61 oddziałów ochotniczej straży pożarnej;
- ↳ 4 fundacje, między innymi: Fundacja „Ratujmy”, Fundacja „Q – Źródłom” – Promocja Zdrowia Psychicznego i Historii, Fundacja „Donum”, Fundacja „Rogata” i inne;
- ↳ 28 uczniowskich klubów sportowych zlokalizowanych w każdej z gmin.

Profil działania organizacji jest bardzo różny. Promują one lokalne walory kulturowe, rozwiązują bieżące problemy społeczności lokalnych (ubóstwo, choroby, marginalizacja, poprawa jakości życia), wspierają inicjatywy gospodarcze, ekologiczne i społeczne.

W celu lepszego wykorzystania aktywności oddolnej społeczności został opracowany wieloletni program współpracy powiatu siemiatyckiego z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2011-2014. Program określa cele, zasady, zakres i formy współpracy Powiatu z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także priorytetowe zadania publiczne, które będą zlecane do realizacji organizacjom pozarządowym i finansowane lub dofinansowane z budżetu powiatu.

Celem głównym współpracy Samorządu Powiatu Siemiatyckiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest budowanie i umacnianie partnerstwa przy realizacji zadań publicznych w taki sposób aby coraz lepiej zaspokajać potrzeby mieszkańców powiatu. Program wyznacza zadania i formy współpracy do zrealizowania do 2014 roku. Poprzez te działania samorząd pragnie włączyć organizacje pozarządowe w system demo-

kracji lokalnej do wspólnego rozwiązywania problemów środowiska lokalnego i budowania społeczeństwa obywatelskiego.

►► Bezpieczeństwo publiczne mieszkańców powiatu siemiatyckiego

Ochrona przeciwpożarowa

System ochrony przeciwpożarowej obejmuje szeroki wachlarz zadań z zakresu ratownictwa (pożary, wypadki komunikacyjne, miejscowe zagrożenia, katastrofy, klęski żywiołowe), ale także profilaktyki, w tym: bezpieczeństwo terenów i obiektów i propagowania wśród społeczeństwa (dorośli, dzieci i młodzieży) prawidłowych zachowań w przypadku zagrożeń.

Ochronę przeciwpożarową na terenie powiatu siemiatyckiego zapewnia Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach (ul. 11 listopada 31) oraz 61 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach pracuje w system zmianowym (Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza) 3 zmiany służbowe × 11 funkcjonariuszy pracujących w systemie 24 / 48. System codzienny (KP PSP + JRG) – 8 funkcjonariuszy, Powiatowe Stanowisko Kierowania PSP – 4 funkcjonariuszy pracujących w systemie 24 / 72. Liczbę pracujących w jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu powiatu prezentuje tabela 34.

Tabela 34. Zatrudnienie w Ochotniczych Jednostkach Straży Pożarnej

Jednostka administracyjna	Liczba strażaków OSP w gminie							
	Ogółem		OSP w KSRG		OSP typu S		OSP typu M	
	Razem	Czynni (18-60 lat)	Razem	Czynni (18-60 lat)	Razem	Czynni (18-60 lat)	Razem	Czynni (18-60 lat)
gm. miejska Siemiatycze	52	39	0	0	52	39	0	0
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	364	286	128	103	327	263	37	23
gm. wiejska								
Dziadkowice	212	157	89	66	151	114	61	43
Grodzisk	222	156	34	29	124	100	98	56
Mielnik	263	224	96	85	249	210	14	14
Milejczyce	82	60	41	34	76	54	6	6
Nurzec-Stacja	54	50	38	36	54	50	0	0
Perlejewo	276	189	45	30	164	114	112	75
Siemiatycze	107	76	43	39	81	66	26	10
Razem	1632	1237	514	422	1278	1010	354	227

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach.

Liczba pożarów oraz miejscowych zagrożeń w latach 2010-2012 miała tendencję spadkową. W roku 2010 łączna Liczba pożarów oraz zagrożeń miejscowych w powiecie wynosiła 725 w roku 2012 spadła do 553. Wszystkie zdarzenia miały charakter lokalny, o małym lub średnim wymiarze.

Tabela 35. Statystyka zdarzeń na terenie powiatu i miasta Siemiatycze w latach 2010-2012

Jednostka administracyjna	Pożary					Miejscowe zagrożenia					Alarmy fałszywe	Zagrożenia ogółem
	Razem	małe	średnie	duże	Bardzo duże	Razem	małe	lokalne	średnie	Bardzo duże		
Rok 2011												
gm. miejska Siemiatycze	53	53	0	0	0	148	35	113	0	0	3	204
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	27	25	2	0	0	51	7	44	0	0	4	82
gm. wiejska												
Dziadkowice	13	11	2	0	0	24	3	21	0	0	2	39
Grodzisk	10	7	3	0	0	31	5	26	0	0	1	42
Mielnik	18	17	1	0	0	38	8	30	0	0	1	57
Milejczyce	12	12	0	0	0	24	2	22	0	0	1	37
Nurzec-Stacja	18	16	2	0	0	26	5	21	0	0	0	44
Perlejewo	8	6	8	0	0	34	0	34	0	0	0	42
Siemiatycze	21	21	0	0	0	67	6	61	0	0	1	89
Razem powiat	180	168	12	0	0	443	71	372	0	0	13	636
Rok 2012												
gm. miejska Siemiatycze	25	23	2	0	0	43	7	36	0	0	1	69
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	21	18	3	0	0	56	6	50	0	0	1	78
gm. wiejska												
Dziadkowice	8	5	3	0	0	22	4	18	0	0	0	30
Grodzisk	11	3	8	0	0	19	2	17	0	0	1	31
Mielnik	13	10	3	0	0	17	5	12	0	0	0	30
Milejczyce	11	7	4	0	0	30	2	28	0	0	1	42
Nurzec-Stacja	16	15	1	0	0	48	7	41	0	0	1	65
Perlejewo	3	2	1	0	0	33	1	32	0	0	0	36
Siemiatycze	41	39	2	0	0	128	33	95	0	0	3	172
Razem powiat	149	122	27	0	0	396	67	329	0	0	8	553

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach.

Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach opracowuje i aktualizuje dokument „Analiza zagrożeń na terenie powiatu siemiatyckiego”. W ramach opracowania są inwentaryzowane potencjalne zagrożenia (dla życia i zdrowia obywateli, środowiska naturalnego, obiektów, infrastruktury technicznej). Wśród zakładów o dużym ryzyku powstawania poważnej awarii przemysłowej jest Baza Adamowo PERN PRZYJAŹŃ, ze względu na przechowywana tam w zbiornikach ropę naftową. Przedsiębiorstwami mogącymi powodować potencjalne zagrożenia wymieniono: Oerlrmans Food Siemiatycze sp. z o.o. oraz POLSER sp. z o.o. (ze względu na stosowanie instalacji chłodniczej z wykorzystaniem amoniaku), wśród obiektów budowlanych: mosty kolejowe na rzece Bug w miejscowości Olędry, Turna M, Tonkiele (zagrożenie zawaleniem) oraz jazy-zapory na zalewach w Siemiatyczach (zagrożenie przerwania).

Oddzielną istotną grupę stanowią trasy kolejowe i drogowe, po których są przewożone materiały niebezpieczne (tabela 36).

Tabela 36. Wykaz tras kolejowych i drogowych, po których przewożone są materiały niebezpieczne

Przebieg trasy	Rodzaj materiałów	Liczba rocznych przewozów w tonach
Trasa kolejowa		
Czeremcha – Siedlce	propan–butan	10900
	dwuchlorki	20500
	butylen	29900
	chlor	2000
	chlorek winylu	1500
Trasa drogowa		
Białystok – Siemiatycze	propan-butan	77000
	ropopochodne	35000
Bielsk Podlaski – Milejczyce – Nurzec – Siemiatycze	propan-butan	15000
	ropopochodne	8000
Łomża – Ciechanowiec – Siemiatycze	propan-butan	30000
	ropopochodne	15500
Sokołów Podl. – Siemiatycze	propan-butan	15500
	ropopochodne	8000
Siedlce – Lublin – Siemiatycze	propan-butan	70000
	ropopochodne	30000
Brańsk – Siemiatycze (1694)	propan-butan	7000
	ropopochodne	4000
Dziadkowice – Drohiczyn	propan-butan	1500
	ropopochodne	6000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach

Wiele z budynków znajdujących się na terenie powiatu siemiatyckiego wyposażono w systemy sygnalizacji pożarowej, a także w stałe urządzenia gaśnicze oraz alarmy. Ich wykaz przedstawia tabela 37.

Tabela 37. Wykaz obiektów wyposażonych w system sygnalizacji pożarowej, w stałe urządzenia gaśnicze, dźwiękowy system ostrzegawczy oraz obiektów, w których są one wymagane

Lp.	Nazwa i adres obiektu	Informacja o stanie systemu sygnalizacji pożarowej *
1.	FOODS OERLEMANS Siemiatycze ul. Armii Krajowej 31	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
2.	Urząd Skarbowy w Siemiatyczach ul. Pałacowa	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
3.	KRUS w Siemiatyczach ul. Pałacowa	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
4.	Klasztor w Grabarce	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
5.	ZUZ w Siemiatyczach ul. Ogrodowa	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
6.	Bank Spółdzielczy w Siemiatyczach ul. Drohiczyńska	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
7.	Baza Adamowo w Adamowie PERN Przyjaźń S.A. Płock	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
8.	Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, ul. Szpitalna 10	Obiekt nie wymaga SSP i DSO, obiekt wyposażony w klapy dymowe
9.	Straż Graniczna w Mielniku ul. Królewska	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
10.	Podlaskie Centrum Dialogu w Drohiczynie ul. Kraszewskiego 4	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
11.	Sklep/restauracja/hotelarstwo „Rondo” w Siemiatyczach ul. Grodzieńska 7	wymóg rozwiązania zamienne
12.	Centrum Odnowy i Folkloru Podlaskiego „Eternite” Wólka Nadbużna 66	oddana część ZLV (poniżej 50 osób)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach.

Na terenie powiatu siemiatyckiego w niesprzyjających warunkach może wystąpić zagrożenie powodzienne spowodowane między innymi przez rzekę Bug oraz dwa zbiorniki wodne.

Tabela 38. Parametry głównych rzek

Lp.	Rzeka	Powierzchnia zlewni [km ²]	Długość [km]	
			Ogółem	w woj. podl.
1.	Bug	39420	722	82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach.

Tabela 39. Parametry głównych zbiorników wodnych

Lp.	Zbiornik	Max. spiętrzenie (poziom)	Max. pojemność	Pojemność powodziowa	Powierzchnia	Max	
						dopływ	odpływ
1.	Zalew Nr 1 w Siemiatyczach	3,00 m	88,5 tys. m ³	x	6,19 ha	6 m ³ /s	20 m ³ /s
2.	Zalew Nr 2	5,85 m	548 tys. m ³	x	27,4 ha	20 m ³ /s	10 m ³ /s

Źródło: ibidem.

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego zagrożone podtopieniem mogą być również różne miejscowości. Ich wykaz oraz liczbę osób przewidzianych do ewakuacji przedstawiają tabele 40 i 41.

Tabela 40. Zagrożenie powodziowe miejscowości

Lp.	Rzeka, zbiornik	Powierzchnia zalewowa [km ²]	Zagrożone miejscowości	Ilość osób do ewakuacji
1.	Rzeka Bug	3	Mielnik	6
2.	Rzeka Bug	2	Wajków	8
3.	Rzeka Bug	2	Maćkowicze	0
4.	Rzeka Bug	7	Ogrodniki	86
5.	Rzeka Bug	1	Kol. Anusin	2
6.	Rzeka Bug	3	Tonkiele	115
7.	Rzeka Bug	3	Chrołowice	82
8.	Rzeka Bug	3	Chutkowice	74
9.	Rzeka Bug	3	Bużyski	122
10.	Rzeka Bug	2	Granne	4
11.	Zalew nr 1 i 2 rzeka Kamionka	0,2	Siemiatycze	74

Źródło: ibidem.

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego na rzece Bug, największa liczba osób przewidzianych do ewakuacji będzie w miejscowości Bużyski – 122 osób, przy czym 32 z nich to dzieci. Najwięcej zagrożonych zwierząt będzie w miejscowości Chutkowice.

Tabela 41. Miejscowości przewidziane do ewakuacji (całkowicie lub częściowo)

Lp.	Ewakuowana miejscowość	Ilość gospodarstw	Ilość osób do ewakuacji			Ilość zwierząt
			Dorośli	Dzieci	Razem	
1.	Mielnik	3	5	1	6	0
2.	Wajków	3	6	2	8	3
3.	Maćkowicze	2	0	0	0	12
4.	Ogrodniki	26	61	25	86	94
5.	Kolonia Anusin	1	2	0	2	0
6.	Tonkiele	30	89	26	115	181
7.	Chrołowice	30	70	12	82	450
8.	Chutkowice	22	59	15	74	581
9.	Bużyski	62	90	32	122	303
10.	Granne	1	4	0	4	5
11.	Siemiatycze	33	53	21	74	0

Źródło: ibidem.

W razie jakiegokolwiek zagrożenia powodziowego istnieje ryzyko uszkodzenia trzech mostów: dwóch drogowych i jednego kolejowego. Ich wykaz w tabeli 42.

Tabela 42. Mosty zagrożone podczas powodzi

Lp.	Nazwa mostu i rzeki	Lokalizacja [km rzeki]	Światło [m]
1.	Most drogowy Tonkiele	110,8	8
2.	Most drogowy Turna	115,4	9
3.	Most kolejowy Olendry	116,2	9

Źródło: ibidem.

Straże pożarne aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym miejscowości (społeczności lokalnej), organizując pokazy sprzętu ratowniczego, symulacji działań ratowniczych, spotkania z dziećmi i młodzieżą szkolną – pokazy, spotkania, akcje dotyczące bezpiecznego wypoczynku, zagrożeń, prawidłowych zachowań, wiele innych, biorą też udział w imprezach organizowanych przez samorządy i inne organizacje społeczne, stowarzyszenia. W OSP Siemiatycze funkcjonuje orkiestra dęta, która uczestniczy w obchodach świąt narodowych, festynach, koncertach, konkursach.

Aktywność policji

Działania policyjne są prowadzone przez Komendę Powiatową Policji w Siemiatyczach mającą siedzibę w trzech budynkach oraz dodatkowo trzy posterunki policji w: Drohiczynie, Dziadkowicach i Nurcu Stacji. Obecnie w komendzie służy 79 funkcjonariuszy i pracuje 25 pracowników cywilnych.

Z informacji pozyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach wynika, że w ostatnich latach zmniejsza się liczba interwencji w całym powiecie siemiatyckim (tabela 43).

Tabela 43. Aktywności policji w powiecie siemiatyckim w latach 2010-2012

Lp.	Opis zagadnienia	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
1	Ogólna liczba interwencji	3340	3139	2899
2	Liczba interwencji domowych	694	628	660
3	Liczba prowadzonych procedur NK	206	182	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach.

Najwięcej interwencji w 2012 roku było w mieście Siemiatycze – 1636, stanowi to 60% całego powiatu. W gminie Siemiatycze było ich już znacznie mniej bo 399, w gminie Drohiczyn – 207, Nurzec – Stacja – 204, Dziadkowice 144, Milejczyce – 95, Grodzisk 81, Mielnik – 79 i Perlejewo – zaledwie 49.

Na terenie miasta Siemiatycze i powiatu siemiatyckiego prowadzone są liczne działania o charakterze prewencyjnym. Wymienić tu warto programy wojewódzkie: „Stop patologiom” i „Uwaga zagrożenie”. Programy obejmują wybrane zagrożenia i patologie społeczne występujące na terenie całego województwa. W ramach programów są organizowane spotkania informacyjno-edukacyjne z dziećmi, młodzieżą oraz osobami starszymi. Rozpowszechniane są różnego rodzaju materiały informacyjne. Organizowane są także konkursy, happeningi, gry uliczne i inne. We współpracy i przy wsparciu burmistrza miasta Siemiatycze organizowane są patrole piesze. Ocena tej formy przez społeczeństwo jest bardzo dobra.

Od 2004 roku we współpracy z Komendą Powiatową Policji na terenie miasta Siemiatycze (w newralgicznych dla miasta miejscach) są zamontowane kamery do monitoringu wizyjnego. Obecnie jest takich 7 punktów. Lokalizacja kamer monitorujących została ustalona z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańcom i użytkowników miejsc użyteczności publicznej skupiającą większą grupę ludzi w jednym czasie, a szczególnie dzieci.

Obsługę monitoringu wizyjnego prowadzona jest przez Komendę Powiatową Policji w Siemiatyczach.

►►► Sfera gospodarcza

►► Główni pracodawcy

Gospodarka powiatu siemiatyckiego to przede wszystkim przemysł rolno-spożywczy, drzewny, budowlany, maszynowy, a także turystyczny. Stopień uprzemysłowienia powiatu jest bardzo niski. Dominuje przemysł przetwórstwa rolno – spożywczego oparty na miejscowej produkcji rolnej. Do największych zakładów funkcjonujących w tej branży należą:

- ↳ „POLSER” Sp. z o.o. – zakład przetwórstwa mleczarskiego (miasto Siemiatycze).
- ↳ „O.K. Owocowe Koncentraty” Sp. z o. o. – zakład przetwórstwa owocowo – warzywnego (miasto Siemiatycze).
- ↳ „Oerlemans Food” Sp. z o.o. – zakład przetwórstwa owocowo – warzywnego (miasto Siemiatycze).
- ↳ PHU „KOMIREX” – skup, przetwórstwo i export grzybów (miasto Siemiatycze).
- ↳ „Dary Natury” skup i przetwórstwo ziół (gmina Grodzisk).

Drugą gałęzią gospodarki, której wiele podmiotów funkcjonuje na terenie powiatu siemiatyckiego jest przemysł drzewny. Bogate zasoby leśne (33% powierzchni ogólnej) sprawiają, że na terenie powiatu siemiatyckiego działa wiele zakładów przetwórstwa drzewnego, produkcji parkietów, mebli, stolarki okiennej i drzwiowej.

Innymi gałęziami gospodarki spełniającymi ważną rolę w rozwoju powiatu siemiatyckiego jest przemysł budowlany i maszynowy. Do najważniejszych przedsiębiorstw należy zaliczyć:

- ↳ Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe „Maksbud” Sp. z o. o. (Oddział w mieście Siemiatycze).
- ↳ „Pronar” Sp. z o. o. Zakład Produkcji Maszyn Komunalnych (miasto Siemiatycze).
- ↳ PATER FIRMA – producent kostki brukowej (gmina Siemiatycze).

- ↳ DZT Tymiński Sp. j. – producent elementów wyposażenia do pojazdów samochodowych (gmina Siemiatycze).
- ↳ OMP Sp. z o.o. w Krakowie Mielnickie Zakłady Kredowe – przedsiębiorstwo zajmujące się wydobywaniem złóż kredy (gmina Mielnik).

Ważną rolę odgrywa również Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągu Naftowego „Przyjaźń” S. A. – Stacja Pomp nr 1 w Adamowie – przesyłająca ropę naftową na potrzeby kraju i zagranicy (gmina Mielnik).

Czyste środowisko naturalne, walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne stanowią idealne warunki do rozwoju turystyki. Obok istniejących i działających obiektów turystycznych w powiecie siemiatyckim powstają nowe między innymi:

- ↳ Kresowiak, Cezar (miasto Siemiatycze).
- ↳ ETERNITE Hotel Spa (gmina Siemiatycze).
- ↳ Panorama (gmina Mielnik).
- ↳ Zamkowa (gmina Drohiczyn).

►► Struktura podstawowych branż gospodarki, liczba podmiotów gospodarczych i osób zatrudnionych w poszczególnych sektorach

Na terenie powiatu dominują mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie firmy należące do sektora prywatnego, działające głównie w obszarze handlu i usług. Liczba jednostek zarejestrowanych w systemie REGON w 2011 roku w powiecie siemiatyckim wynosiła 2517, z tego 2377 czyli 94,4% reprezentowały sektor prywatny, a wśród nich 1908 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Szczegółowe dane dotyczące liczby podmiotów wpisanych do rejestru Regon prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 44. Podmioty wpisane do rejestru REGON w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2011

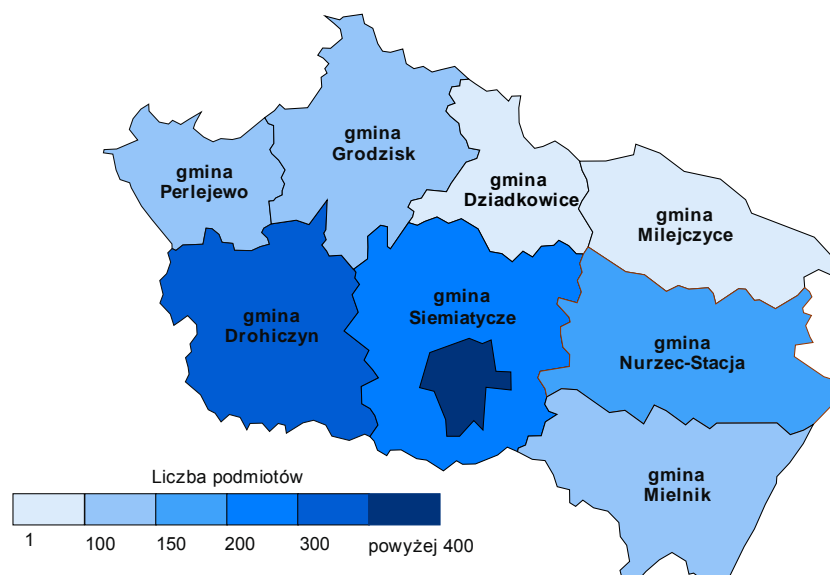
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana 2011-2007
Ogółem	2536	2602	2422	2564	2517	-19
Sektor publiczny, w tym:	143	139	139	139	140	-3
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	101	100	100	101	102	1
spółki handlowe	2	3	3	4	4	2
Sektor prywatny, w tym:	2393	2467	2283	2425	2377	-16
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1974	2046	1849	1964	1908	-66
spółki handlowe	49	53	56	59	63	-14
spółki handlowe z udziałem zagranicznym	6	7	8	7	7	1
spółdzielnie	25	23	23	24	24	-1
fundacje	2	2	4	4	4	2
stowarzyszenie i organizacje społeczne	110	110	113	115	124	14

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

Z analizy danych przedstawionych w tabeli 44 wynika, że liczba podmiotów gospodarczych w roku 2009 znacząco spadła (180), w roku 2010 odnotowano dość duży wzrost (142), natomiast w 2011 roku niewielkie zmniejszenie (47). Należy zauważyć, że wahania te dotyczą głównie sektora prywatnego, a w szczególności osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Na dynamikę zmian wpływ może mieć wiele czynników zewnętrznych i wewnętrznych, na przykład sytuacja gospodarcza w kraju i na świecie, dostępność preferencyjnych kredytów dla firm, ustawodawstwo krajowe i unijne, a także poziom inwestycji w infrastrukturę udogodnienia dla przedsiębiorców w postaci obniżonych stawek podatków lokalnych dla nowo powstałych podmiotów gospodarczych, bądź podmiotów działających w wybranych branżach, dostępność środków finansowych z Powiatowego Urzędu Pracy na uruchomienie działalności gospodarczej, a także liczba i wysokość dotacji udzielanych w ramach środków unijnych.

Liczba podmiotów gospodarczych jest zróżnicowana z uwagi na lokalizację terytorialną (rysunek 21).

Rysunek 21. Liczba podmiotów wpisanych do REGON w gminach powiatu siemiatyckiego

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Największa liczba podmiotów występuje w gminie miejskiej Siemiatycze, prawie 50% wszystkich podmiotów w powiecie, oraz w gminie miejsko-wiejskiej Drohiczyn około 13%. Należy zauważyć, że liczba zarejestrowanych firm jest wprost proporcjonalna do liczby ludności na terenie gminy. Stąd w gminie Milejczyce, która charakteryzuje się najmniejszą ludnością, liczba podmiotów jest najmniejsza i wynosi około 2,5% podmiotów zarejestrowanych w całym powiecie.

Największy odsetek podmiotów gospodarczych w powiecie siemiatyckim tworzą mikro przedsiębiorstwa, zatrudniające od 0 do 9 pracowników, ich liczba w 2011 roku wynosiła 2365, co stanowi 94% ogólnej liczby podmiotów. Małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników jest w powiecie mniej, ich liczba wynosi 132 (5,2%). Znikomy odsetek (0,7%) stanowią przedsiębiorstwa średnie (w powiecie 17 sztuk), zatrudniające od 50 do 249 pracowników oraz duże powyżej 250 pracowników, w powiecie ich liczba wynosi tylko 3.

Tabela 45. Podmioty wpisane do rejestru REGON w podziale na gminy

Jednostka administracyjna	Razem	Sektor publiczny		Sektor prywatny	
		Ogółem	W tym państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	Ogółem	W tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
gm. miejska Siemiatycze	1243	50	35	1193	1006
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	319	25	20	294	221
gm. wiejska Dziadkowice	97	9	6	88	68
Grodzisk	130	9	7	121	99
Mielnik	127	10	7	117	82
Milejczyce	62	8	5	54	38
Nurzec-Stacja	159	10	7	149	95
Perlejewo	133	6	4	127	105
Siemiatycze	247	13	11	234	194
Łącznie w powiecie	2517	140	102	2377	1908

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

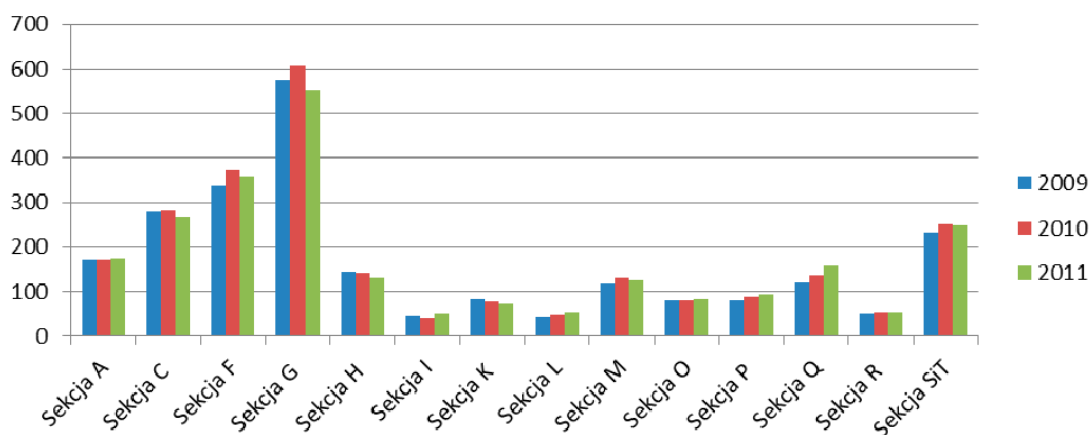
Tabela 46. Struktura branżowa podmiotów gospodarki narodowej w powiecie siemiatyckim według wybranych sekcji PKD w latach 2009-2011

Wyszczególnienie z PKD 2007	2009	2010	2011
Sekcja A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)	170	170	175
Sekcja B (Górnictwo i wydobywanie)	4	4	5
Sekcja C (Przetwórstwo przemysłowe)	279	282	269
Sekcja D (Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych)	3	4	4
Sekcja E (Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją)	12	12	12
Sekcja F (Budownictwo)	337	372	360
Sekcja G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle)	575	606	552
Sekcja H (Transport i gospodarka magazynowa)	143	141	131
Sekcja I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)	46	40	49
Sekcja J (Informacja i komunikacja)	19	28	30
Sekcja K (Działalność finansowa i ubezpieczeniowa)	82	77	73
Sekcja L (Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości)	43	48	53
Sekcja M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna)	117	132	126
Sekcja N (Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca)	32	39	43
Sekcja O (Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne)	79	79	82
Sekcja P (Edukacja)	80	89	94
Sekcja Q (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna)	119	137	158
Sekcja R (Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)	50	53	53
Sekcja SiT (Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby)	232	251	248

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Generalnie w powiecie siemiatyckim 99,9% ogólnej liczby podmiotów tworzą podmioty sektora MŚP. Struktura branżowa podmiotów działających w powiecie siemiatyckim jest dość zróżnicowana (tabela 46, rysunek 22.)

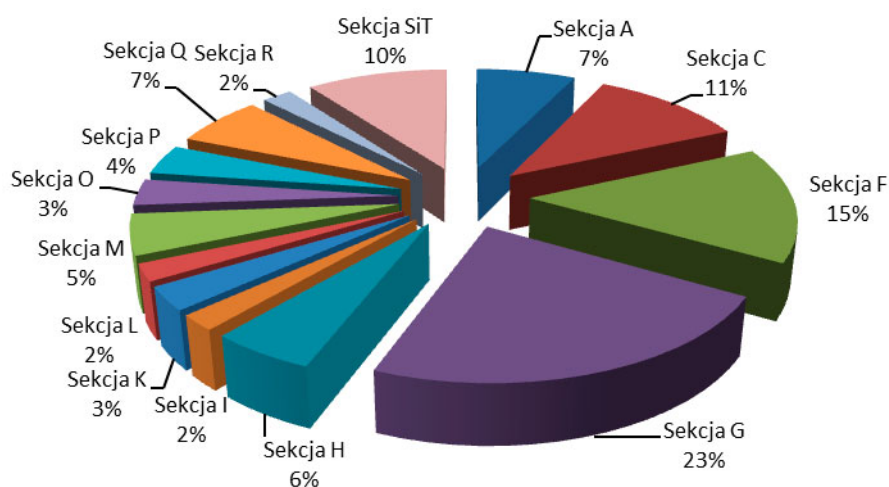
Rysunek 22. Struktura branżowa podmiotów gospodarki narodowej w powiecie siemiatyckim wg wybranych sekcji PKD w latach 2009-2011

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

W 2011 roku największa liczba podmiotów prowadziła działalność związaną z handlem i naprawą pojazdów, budownictwem i przetwórstwem przemysłowym, stanowią one łącznie blisko 50% wszystkich podmiotów gospodarczych w powiecie siemiatyckim.

Rysunek 23. Struktura branżowa w 2011

Sekcja A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)
 Sekcja C (Przetwórstwo przemysłowe)
 Sekcja F (Budownictwo)
 Sekcja G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle)
 Sekcja H (Transport i gospodarka magazynowa)
 Sekcja I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)
 Sekcja K (Działalność finansowa i ubezpieczeniowa)

Sekcja L (Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości)
 Sekcja M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna)
 Sekcja O (Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne)
 Sekcja P (Edukacja)
 Sekcja Q (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna)
 Sekcja R (Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)
 Sekcja SiT (Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe)

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Mniejsza liczba podmiotów gospodarczych działa w sektorach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (7%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (7%), a także w sektorze transport i gospodarka magazynowa (6%). Z analizy wynika również, że dość liczny w powiecie jest sektor związany z działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (5%). Znaczny odsetek wszystkich podmiotów gospodarczych stanowią również firmy prowadzące inną działalność usługową (6%).

Tabela 47. Struktura branżowa podmiotów gospodarki narodowej w podziale na gminy

Sekcje z PKD 2007	gm. miejska Siemiatycze	gm. miejsko-wiejska Drohiczyń	gm. wiejska						
			Dziadkowice	Grodzisk	Mielnik	Milejczyce	Nurzec-Stacja	Perlejewo	Siemiatycze
Sekcja A	23	37	13	30	7	5	29	20	11
Sekcja B	2	-	-	12	-	2	-	-	1
Sekcja C	128	26	7	8	20	9	14	6	47
Sekcja D	-	2	-	-	-	-	2	-	-
Sekcja E	4	3	1	-	1	-	-	-	3
Sekcja F	176	61	12	8	15	8	19	23	38
Sekcja G	305	59	27	39	13	6	25	27	51
Sekcja H	83	9	3	4	6	3	4	8	11
Sekcja I	29	5	2	1	5	2	1	2	2
Sekcja J	19	3	-	3	1	-	1	-	-
Sekcja K	44	3	3	3	4	-	5	4	7
Sekcja L	33	5	-	-	3	-	4	-	8
Sekcja M	70	9	6	7	8	4	3	9	10
Sekcja N	19	9	1	1	4	-	4	3	2
Sekcja O	13	14	9	4	10	5	8	12	7
Sekcja P	42	17	3	5	5	3	4	2	13
Sekcja Q	113	11	1	4	5	6	6	4	8
Sekcja R	21	5	3	3	6	2	2	4	7
Sekcja SiT	119	41	6	6	14	7	28	9	18
Razem	1243	319	97	138	127	62	159	133	247

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Z dostępnych danych wynika, że najczęściej likwidowane są jednostki w branży handlu i naprawy pojazdów i budownictwa. W 2011 roku ich liczba stanowiła 52% wszystkich zlikwidowanych podmiotów. Jednocześnie w branżach tych zanotowano najwięcej nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw (40%), (tabela 48).

Tabela 48. Dynamika zmian w poszczególnych sektorach gospodarki w powiecie siemiatyckim w 2011 roku

Wyszczególnienie	Wyrejestrowane	Nowo zarejestrowane
Sekcja A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)	5	9
Sekcja C (Przetwórstwo przemysłowe)	32	16
Sekcja F (Budownictwo)	44	37
Sekcja G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle)	79	37
Sekcja H (Transport i gospodarka magazynowa)	14	8
Sekcja I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)	2	6
Sekcja K (Działalność finansowa i ubezpieczeniowa)	9	7
Sekcja L (Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości)	-	3
Sekcja M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna)	14	9
Sekcja O (Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne)	-	3
Sekcja P (Edukacja)	3	7
Sekcja Q (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna)	10	24
Sekcja R (Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)	3	4
Sekcja SiT (Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby)	15	14

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Przyczyny likwidacji są różne i na ogół dotyczą w jednakowym stopniu wszystkich branż. Do głównych przyczyn należy zaliczyć przede wszystkim:

- ↳ zakończenie działalności w powodu braku popytu na usługi lub produkty oferowane przez firmę spowodowane niekorzystną sytuacją ekonomiczną w kraju i na świecie;
- ↳ niską konkurencyjnością oferowanych produktów lub usług;
- ↳ niedostosowaniem produktów lub usług do zmieniających się potrzeb klientów, niekorzystnym ustawodawstwem krajowym i unijnym.

Czasem likwidacja działalności gospodarczej może wynikać z zakończenia okresu opłacania składek ubezpieczeniowych w zmniejszonej wysokości przez przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą, ale także przeniesienia opłacania podatku z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej na członków rodzin, posiadających ubezpieczenie w KRUS, o czym świadczy likwidacja wpisu do EDG jednego z współmałżonków i jednoczesny wpis do EDG drugiego. Przyczyną likwidacji działalności gospodarczej bywa także zmiana miejsca zamieszkania przedsiębiorcy, w takiej sytuacji działalność jest wykreślana z ewidencji w jednej gminie i wpisywana w innej. Dość powszechnie stosowaną praktyką, szczególnie w branży budowlanej, jest likwidowanie działalności gospodarczej w okresie zimowym i ponowne rejestrowanie tej samej działalności w okresie letnim. Przyczyną takiego stanu jest niewielkie zapotrzebowanie na usługi branży budowlanej

w okresie zimowym, ze względu na warunki pogodowe znacznie utrudniające prowadzenie robót budowlanych i remontowych¹⁰.

Jednostki samorządowe z terenu powiatu siemiatyckiego podejmują różnorakie działania na rzecz wspierania przedsiębiorczości:

↳ Miasto Siemiatycze:

- inwestycje w infrastrukturę techniczną;
- obniżanie stawek podatku w stosunku do górnej granicy określonej przez Ministra Finansów;
- umorzenie na wniosek podatnika, w całości lub w części, zaległości podatkowej lub odsetek za zwłokę;
- odroczenie terminu płatności podatku lub rozłożenie na raty płatności podatku organizowanie spotkań, seminariów i szkoleń bezpośrednio skierowanych do przedstawicieli lokalnego biznesu;

↳ Gmina Drohiczyń:

- czasowe zwolnienia od podatku od nieruchomości przedsiębiorców;
- niższe roczne stawki dla prowadzących działalność w zakresie gastronomii, hotelarstwa;

↳ Gmina Mielnik:

- zwolnienia od podatku od nieruchomości związanych z nowouruchomioną działalnością gospodarczą oraz poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności gospodarczej;
- od kilku lat na niezmienny poziom stawek podatku od nieruchomości od budynków i gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- znacznie niższy od maksymalnych stawek, poziom stawek podatku od środków transportowych.

Pozostałe gminy w miarę posiadanych środków finansowych inwestują w infrastrukturę, która stanowi istotny czynnik decydujący o wyborze miejsca inwestowania przez inwestorów zewnętrznych oraz przyczynia się do rozwoju lokalnych firm.

Powiat siemiatycki, jako jednostka samorządu terytorialnego, pomimo ograniczonych możliwości ustawowych i finansowych również wspiera przedsiębiorczość, stosując następujące instrumenty:

- ↳ powiat uczestniczył w programie wdrażania modelu partnerstwa lokalnego w ramach partnerstwa z Białostocką Fundacją Kształcenia Kadr został zrealizowany projekt Centrum Aktywizacji Rozwoju (w latach 2005 – 2007);
- ↳ we współpracy z Fundacją Wspomagania Wsi został zrealizowany cykl nieodpłatnych szkoleń dla mieszkańców powiatu (wprowadzenie do biznesu, prowadzenie działalności agroturystycznej);
- ↳ powiat był współorganizatorem Międzynarodowych Siemiatyckich Targów Pogranicza w 2010 roku;
- ↳ powiat siemiatycki w partnerstwie z powiatem bielskim przystąpił do realizacji projektu „Mikro-przedsiębiorstwo z dużym kapitałem”. Celem projektu jest kompleksowe wsparcie osób rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej – wsparcie inwestycyjne 30 000 zł oraz wsparcie pomostowe – 1 300 zł miesięcznie przez okres 6 miesięcy;
- ↳ na stronie internetowej powiatu publikowane są informacje o naborach wniosków w ramach konkursów ogłaszanych w ramach funduszy strukturalnych;
- ↳ pracownicy Starostwa Powiatowego udzielają informacji przedsiębiorcom i innym mieszkańcom powiatu siemiatyckiego o możliwościach ubiegania się o środki UE w ramach programów operacyjnych;
- ↳ poprzez publikacje informacyjne o zasobach powiatu siemiatyckiego prowadzona jest promocja szczególnie podmiotów z branży usługowo-turystycznej;

¹⁰ Program Promocji Rozwoju Przedsiębiorczości Powiatu Siemiatyckiego na lata 2012 – 2020, Siemiatycze 2012.

- prowadzona jest promocja istniejących firm poprzez utworzenie na stronie internetowej powiatu bazy adresów internetowych tych podmiotów;
- powiat prowadził promocję programu mikropożyczek realizowanego przez Fundację Wspomagania Wsi;
- powiat systematycznie uczestniczy w targach turystycznych oraz organizuje imprezy promocyjne.¹¹

Produkcja przemysłowa

W powiecie siemiatyckim w 2011 roku wartość produkcji sprzedanej przemysłu (biorąc pod uwagę przedsiębiorstwa zatrudniające więcej niż 9 osób) w cenach bieżących wyniosła 538 mln zł. Przemysł powiatu wytworzył około 3% wartości produkcji sprzedanej województwa podlaskiego.

Z analizy danych wynika, że występuje tendencja wzrostowa wartości produkcji sprzedanej. W okresie 2007-2011 nastąpił wzrost (tabela 49).

Tabela 49. Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2011

Jednostka administracyjna	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem [mln zł]	389	366,3	365,7	517,6	538
Na 1 mieszkańca [zł]	8061	7660	7715	10679	11206

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Aktualnie wartość sprzedana przemysłu w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 11 206 zł, przy średniej dla wojewódzkiej 14 700 zł.

Rolnictwo

Podstawową dziedziną gospodarki jest rolnictwo. Użytki rolne stanowią 62% powierzchni ogólnej powiatu. Naturalne warunki glebowe i klimatyczne oraz tradycja wpłynęły na ukształtowanie profilu produkcji roślinnej, który obejmuje głównie zboża (60% struktury zasiewów), poza tym: ziemniaki, rośliny pastewne i przemysłowe oraz warzywa gruntowe. W powiecie dominują gospodarstwa o produkcji wielokierunkowej. Produkcja zwierzęca ukierunkowana jest na produkcję mleka, żywca wołowego i wieprzowego oraz drobiu.

Dominująca większość użytków rolnych około 96% znajduje się we władaniu indywidualnych gospodarstw rolnych. Powiat charakteryzuje się dość dobrymi warunkami wodnymi, łagodna rzeźba terenu oraz dużym zróżnicowaniem jakości gleb (tabela 50).

¹¹ Ibidem.

Tabela 50. Powierzchnia gruntów według klas bonitacyjnych gleb z uwzględnieniem gmin, [% w stosunku do powierzchni całkowitej]

Jednostka administracyjna	Klasy bonitacyjne gleb					
	I	II	III (IIIa i IIIb)	IV (IVa i IVb)	V	VI
gm. miejska Siemiatycze	0,0000	0,0000	0,0926	1,8904	1,3541	1,5244
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	0,0000	0,0064	7,1380	16,3997	5,4736	3,5940
gm. wiejska						
Dziadkowice	0,0000	0,0115	2,7781	7,2917	3,7785	1,5005
Grodzisk	0,0000	0,0008	3,2048	16,5901	4,8873	1,5791
Mielnik	0,0000	0,0001	0,0520	2,9693	4,1288	5,4000
Milejczyce	0,0000	0,0000	0,1435	5,7106	6,7378	6,5012
Nurzec-Stacja	0,0000	0,0000	0,4318	5,3281	9,4733	6,2532
Perlejewo	0,0000	0,0000	0,9459	9,9435	3,2360	1,6725
Siemiatycze	0,0000	0,0000	0,9439	15,4688	9,8203	6,1504
Łącznie w powiecie	0,0000	0,0188	16,1624	86,9203	58,3630	40,4285

Źródło: opracowane własne na podstawie danych uzyskanych z Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach.

Bardzo słabe gleby występują w gminach części wschodniej tj. Milejczyce, Nurzec –Stacja oraz Mielnik, dobre zaś w gminach części środkowej i zachodniej powiatu. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla powiatu wynosi 60,6 przy średniej dla województwa równej 55.

Tabela 51. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Jednostka administracyjna	Wskaźnik jakości
gm. miejska Siemiatycze	56,2
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	68,8
gm. wiejska	
Dziadkowice	65,3
Grodzisk	68,1
Mielnik	43,9
Milejczyce	48,9
Nurzec-Stacja	46,9
Perlejewo	66,4
Siemiatycze	55,4
Średnio w powiecie	60,6

Źródło: Biesiacki A, Kuś J. Madej A., *Ocena warunków przyrodniczych do produkcji rolnej*, IUNG, Puławy 2004.

Spośród gmin analizowanego powiatu najwięcej użytków rolnych znajduje się na terenie Drohiczy-
na, Siemiatycz (gmina wiejska) oraz Grodzisk. Największy udział sadów występuje na terenie
gmin: Nurzec Stacja, Drohiczyn i Siemiatycze (gmina wiejska), najmniejszy na terenie Gminy Gro-
dziska i Milejczyce. Największy udział łąk występuje na obszarze Drohiczyzna, najmniejszy,
a w granicach administracyjnych miasta Siemiatycze, analogiczna sytuacja dotyczy pastwisk.

Tabela 52. Użytkowanie gruntów w podziale na gminy

Wyszczególnienie	Jednostka administracyjna	Grunty orne [ha]	Sady [ha]	Łąki [ha]	Pastwiska [ha]	Lasy i grunty leśne [ha]
Gmina miejska	Siemiatycze	1735	27	81	146	949
Gmina miejsko-wiejska	Drohiczyn	12707	58	1017	2834	2209
	Dziadkowice	4811	13	348	1611	4075
	Grodzisk	10197	20	864	2021	6120
	Mielnik	3297	35	733	807	12915
Gmina wiejska	Milejczyce	5124	9	1604	989	6351
	Nurzec Stacja	7573	24	1573	1115	9693
	Perlejewo	6518	16	219	994	2084
	Siemiatycze	10738	46	1241	2851	5807
RAZEM		62700	248	7680	13368	50203

Źródło: opracowane własne na podstawie danych uzyskanych z Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach.

Bardzo niekorzystna sytuacja na terenie powiatu występuje w zakresie odczynu gleb i ich wapnowania. Zgodnie z badaniami Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Białymstoku około 80% gleb na terenie powiatu posiada odczyn kwaśny lub bardzo kwaśny i wymaga wapnowania.

Przydatność gleb dla rolnictwa i poziom intensywności w produkcji roślinnej w poszczególnych gminach częściowo odzwierciedla struktura zasiewów przedstawiona poniżej:

Tabela 53. Struktura zasiewów w 2010 roku

Jednostka administracyjna	Grunty pod zasiewy	Zboża razem	Ziemniaki	Uprawy przemysłowe	Rzepa i rzepik	Warzywa i buraki cukrowe
gm. miejska Siemiatycze [ha]	2041,83	1693,31	62,25	93,62	93,62	80,38
%	100	82,9	3,0	4,6	4,6	3,9
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn [ha]	10761,32	8876,99	137,07	360,04	359,82	72,29
%	100	82,5	1,3	3,3	3,3	0,7
gm. Dziadkowice [ha]	4968,72	4238,99	75,45	175,74	175,50	
%	100	85,3	1,5	3,5	3,5	0,0
gm. Grodzisk [ha]	7237,09	5523,31	119,68	34,87	30,47	1,40
%	100	76,3	1,7	0,5	0,4	0,0
gm. Mielnik [ha]	1859,88	1638,53	61,77	0	0	2,15
%	100	88,1	3,3	0,0	0,0	0,1
gm. Milejczyce [ha]	2878,15	2430,81	60,56	0	0	0
%	100	84,5	2,1	0,0	0,0	0,0
gm. Nurzec-Stacja [ha]	4235,48	3615,42	135,80	60,17	0	12,54
%	100	85,4	3,2	1,4	0,0	0,3
gm. Perlejewo [ha]	5638,57	3575,05	127,55	51,58	30,53	3,33
%	100	63,4	2,3	0,9	0,5	0,1
gm. Siemiatycze [ha]	7682,92	6371,42	211,91	42,80	40,65	30,59
%	100	82,9	2,8	0,6	0,5	0,4
Łącznie powiat [ha]	47303,96	37963,83	992,04	818,82	730,59	202,68
%	100	80,3	2,1	1,7	1,5	0,4

Źródło: opracowane na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2010 roku.

W gminach wschodnich Milejczyce, Nurzec-Stacja i Mielnik udział zbóż w porównaniu do gmina zachodnich jest znacznie mniejszy (tabela 53).

Gospodarstwa rolne

W roku 2010 w powiecie siemiatyckim istniało 8301 gospodarstw rolnych, z tego 7233 tj. 87% prowadziła działalność rolniczą. Najwięcej w powiecie jest gospodarstw o powierzchni od 1-5 ha – 2431, przy czym 2226 prowadzi działalność rolniczą, tylko niewiele mniej jest o powierzchni od 5-10 ha – 2134, z tego działalność rolniczą prowadzi 2098. Gospodarstw do 1 ha jest 1362 (działalność prowadzi zaledwie 448), o pow. 10-15 ha – 1122 (działalność prowadzi 1116), natomiast powyżej 15 ha 1352, z tego prowadzących rolnictwo 1345.

Korzystną strukturę obszarową obserwuje się w gminach Perlejewo, Grodzisk i Drohiczyn, gdzie udział gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha wynosi ponad 50% ogólnej ich liczby. Najmniej korzystną strukturę obszarową posiadają gospodarstwa w mieście Siemiatycze, gdzie występuje

aż 74% gospodarstw o powierzchni do 5 ha. W indywidualnych gospodarstwach rolnych w gminach Milejczyce i Mielnik oraz mieście Siemiatycze znaczną część zajmują lasy i grunty leśne.

Na terenie powiatu użytkownicy działek rolnych o powierzchni do 1 ha stanowią 16,4% wszystkich użytkowników gruntów. Największa liczba – 293 działki – znajduje się w mieście Siemiatycze oraz w gminach o dużej lesistości i słabej klasie bonitacyjnej gleb czyli Mielnik, Nurzec-Stacja i Milejczyce, gdzie ich udział w ogólnej liczbie użytkowników gruntów stanowi około 20%.

Tabela 54. Pracujący w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych i płci

Gospodarstwa indywidualne	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
do 1 ha włącznie	601	291	310
1-5 ha	3361	1475	1886
5-10 ha	4130	1722	2408
10-15 ha	2623	1125	1498
15 ha i więcej	3500	1517	1983
ogółem	14215	6130	8085

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS-u, stan na 31.12.2010.

Ogółem pracujących w gospodarstwach rolnych jest 14215 osób, stanowi to blisko 30% wszystkich mieszkańców powiatu siemiatyckiego. Najwięcej osób pracuje w gospodarstwach o powierzchni od 5 do 10 ha.

W powiecie siemiatyckim najliczniej hodowany jest drób ponad 800 tys. sztuk, najmniej reprezentowanym gatunkiem są owce (1552 sztuk), (tabela 55).

Tabela 55. Pogłowie zwierząt gospodarskich w powiecie siemiatyckim

Zwierzę	Liczba gospodarstw rolnych [szt.]	Zwierzęta gospodarskie [szt.]
Bydło razem	2771	47708
Bydło – krowy	2505	25012
Trzoda chlewna razem	1612	30487
Trzoda chlewna – lochy	706	3002
Konie	364	1075
Drób ogółem	2285	806601
Drób kurzy	2245	792963
Owce razem	67	1552
Owce – maciorki	64	775
Kozy	65	205

Źródło: opracowane własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2010.

Na terenie powiatu skup i przetwórstwo produkcji rolnej prowadzą: Zakłady Mleczarskie „Polser” Spółka z o.o. w Siemiatyczach; „Mlekovita” Wysokie Mazowieckie; „Mlekovita” Bielsk Podlaski; OSM Hajnówka, Sokółów Podlaski i Węgrów, Kosów Lacki; „Oerlemans Food” sp. z o.o w Siemiatyczach; Zakład Skupu i Przetwórstwa Mięsa „Tawbit” w Żurobicach; Mieszalnia Pasz „Unipasz” w Siemiatyczach; OK. „Owocowe koncentraty” sp. z o.o. w Siemiatyczach.

Zaopatrzeniem rolnictwa w środki do produkcji rolnej zajmują się Gminne Spółdzielnie oraz Spółdzielnie Kółek Rolniczych a także prywatne punkty sprzedaży w miastach i siedzibach gmin. Obsługą finansową rolnictwa zajmuje się natomiast Bank Spółdzielczy posiadający filie w gminach oraz placówki banków PKO S.A. i PKO BP z siedzibą w Siemiatyczach.

Upowszechnianiem wiedzy z zakresu postępu rolniczego oraz doradztwem rolniczym zajmuje się na terenie Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Siemiatyczach. Prowadzą one działalność informacyjną – promocyjną i doradczą w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz marketingu, a także prowadzą doradztwo ekonomiczne, ponadto edukują w zakresie rolniczym.

W wyniku dotychczasowej działalności ZDR na terenie powiatu siemiatyckiego powstały i działalność prowadzą grupy producenckie. Są to: Powiatowe Zrzeszenie Producentów Mleka w Siemiatyczach, Marketingowa Grupa Spółdzielcza „Ziolo” w Korycinach oraz osiem nieformalnych (Zrzeszenie Producentów Rolnych w Mielniku, Dziadkowicach i Grodzisku; Zrzeszenie Producentów Warzyw w Słochach Annopolskich; Zrzeszenie Producentów Owoców Jagodowych w Siemiatyczach; Zrzeszenie producentów Drobiu i Produkcji Rolnej oraz Marketingowa Grupa Spółdzielcza „PROEKO” w Słochach Annopolskich).

Powyższe grupy producenckie prowadzą działalność w zakresie wspólnego zaopatrzenia w środki produkcji oraz zbytu artykułów rolnych, a efektem ich działań są większe, jednolite partie towaru o wyższej jakości. Instytucje nadzoru produkcji żywności działające na terenie powiatu mają swoje siedziby:

- Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny w Siemiatyczach;
- Państwowa Inspekcja Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych w Białymstoku;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin w Białymstoku – Oddział Terenowy Siemiatycze.

Usługi

Usługi rynkowe obejmują poszczególne sekcje w PKD: handel; naprawę pojazdów; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informacje i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę runku nieruchomości oraz pozostałe usługi nie sklasyfikowane powyżej. Znaczny odsetek osób pracujących w powiecie siemiatyckim jest zatrudniony w sektorze usług.

Tabela 56. Zatrudnienie w sektorze usług w 2011 roku

Sektor PKD z 2007 r.	Ogółem	Kobiet	Mężczyzn
Handel; naprawa pojazdów; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	1359	677	682
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa runku nieruchomości	144	117	27
Pozostałe usług	2124	1541	583
Razem	12892	6861	6031

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

Największa koncentracja sieci usług rynkowych występuje w mieście Siemiatycze, gdzie prowadzi działalność 613 podmiotów gospodarczych.

Działalność handlowa na terenie powiatu siemiatyckiego wg stanu na końcu grudnia 2011 r. prowadzona była w 8 supermarketach, 7 targowiskach, o łącznej powierzchni sprzedażnej 27039 m². Rozmieszczenie przestrzenne sieci sprzedaży detalicznej obrazuje tabela 57.

Tabela 57. Rozmieszczenie sieci sprzedaży detalicznej w powiecie siemiatyckim

Jednostka administracyjna	Liczba supermarketów	Liczba targowisk	Powierzchnia ogółem [m ²]	Stale punkty sprzedaży drobno-detalicznej	Roczne wpływy z opłaty targowiskowej [tys. zł]
gm. miejska Siemiatycze	7	3	12429	-	73,5
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	1	1	6200	20	20,4
gm. wiejska					
Dziadkowice	0	0	0	0	0
Grodzisk	0	1	4000	0	1,0
Mielnik	0	0	0	0	0
Milejczyce	0	1	2000	7	2,0
Nurzec-Stacja	0	1	2410	0	3,4
Perlejewo	0	0	0	0	0
Siemiatycze	0	0	0	0	0
Łącznie w powiecie	7	7	27039	27	100,3

Źródło: opracowane własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 roku.

►► Rynek pracy

Liczba i struktura pracujących

Na terenie powiatu siemiatyckiego według stanu na 31.12.2011 liczba osób zatrudnionych wyniosła 5554 osób, przy czym nie zawiera ona osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach (tabela 58).

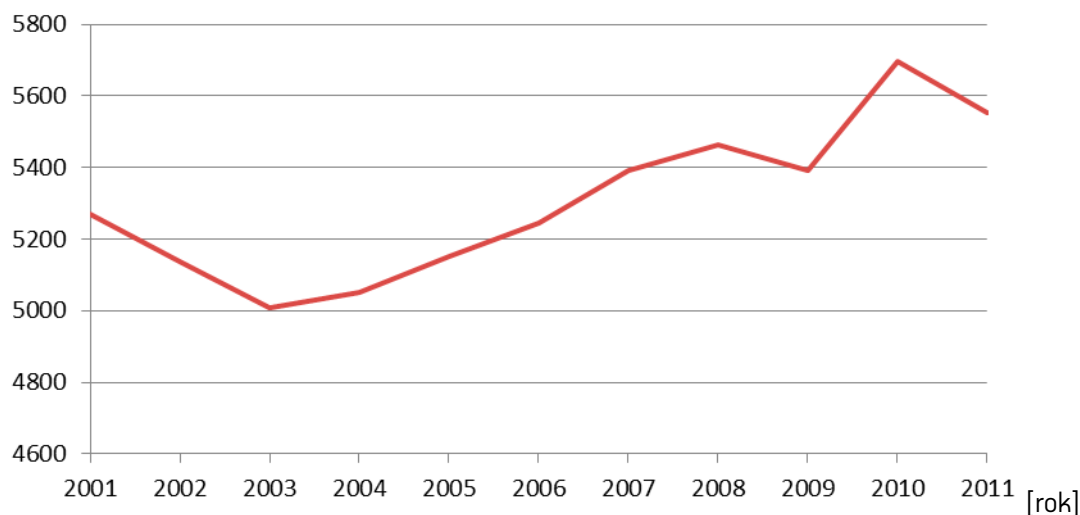
W okresie 2007-2011 liczba osób pracujących zwiększyła się o 163 osoby i przedstawiała się następująco: 2007 – 5391 pracujące osoby, 2008 – 5464 os., 2009 – 5393 os., 2010 – 5697 os., 2011 – 5554 os. Generalnie w latach 2007-2011 panowała tendencja wzrostowa, największy przyrost był w roku 2010, kiedy liczba osób zatrudnionych zwiększyła się względem roku 2009 o 304. Budzić obawy może natomiast rok 2011, w którym liczba osób zatrudnionych uległa zmniejszeniu o 143 osoby względem 2010 roku.

Tabela 58. Zatrudnienie w powiecie siemiatyckim

Jednostka administracyjna	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	przemysł i budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi
gm. miejska Siemiatycze	3769	X	1403	x	1358
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	369	26	37	102	204
gm. wiejska Dziadkowice	129	5	21	30	73
Grodzisk	211	24	38	37	112
Mielnik	293	X	41	X	109
Milejczyce	69	X	-	X	54
Nurzec-Stacja	228	55	29	29	115
Perlejewo	90	X	-	X	83
Siemiatycze	396	19	164	55	158
Razem	5554	129	1733	253	2266

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku, dane na 31.12.2011 roku.

Rysunek 24. Zatrudnienie w powiecie siemiatyckim w latach 2001-2011 [liczba osób]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, stan na 31.12.2011 r.

Zdecydowana większość osób pracujących to mieszkańcy Miasta Siemiatycze, stanowią oni blisko 68% wszystkich osób pracujących w powiecie siemiatyckim. Głównym miejscem zatrudnienia jest handel, budownictwo i przemysł.

Znaczny udział zatrudnienia występuje w usługach dotyczących działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku i pozostałych usługach zwłaszcza w gminach wiejskich. Największy udział występuje w gminie Perlejewo – 92% i Milejczyce – 78% i Dziadkowice – 56%, najmniejszy zaś w Mieście Siemiatycze – 36% i gminie Mielnik – 37%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osób zatrudnionych na terenie powiatu siemiatyckiego według Urzędu Statystycznego w Białymstoku w 2011 roku wynosiło 2765,25 zł, przy czym występowały znaczne różnice w podziale na sektory. W sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 3218,64 zł, a w sektorze prywatnym 2322,93 zł. Istniały również dość duże dysproporcje w przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto w zależności od gałęzi gospodarki i przedstawiały się następująco:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo – 4823,13 zł;
- przemysł i budownictwo – 2456,08 zł;
- handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja – 1898,58 zł;
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości – 4078,49 zł;
- pozostałe usługi – 3214,82 zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie w wysokości 2765,25 zł plasuje powiat na 12 (przedostatnim) miejscu wśród powiatów województwa podlaskiego, nie licząc miast na prawach powiatu (Białystok, Łomża Suwałki).

Poziom bezrobocie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siemiatyczach według stanu na 31.12.2012 wynosiła 1703 osoby, z tego 45,6% stanowiły kobiety. Na przestrzeni ostatnich trzech lat nastąpił wzrost liczby bezrobotnych o 151 osób (tabela 59).

Tabela 59. Struktura bezrobotnych w powiecie siemiatyckim

Wyszczególnienie	Bezrobotni					
	2010		2011		2012	
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
Ogółem bezrobotni	1552	726	1630	736	1703	777
osoby wcześniej pracujące	1031	442	1113	459	1145	793
– w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy	9	3	5	2	69	36
osoby wcześniej niepracujące	521	284	517	277	558	284
zamieszkałe na wsi	889	429	926	445	967	458
– w tym posiadający gospodarstwo rolne	87	37	78	29	62	27
osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	171	103	152	87	162	83
– w tym, które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia	x	x	51	40	39	23

Źródło: opracowane na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach, dane na 31.12.2012 roku.

Znaczną część osób bezrobotnych, 67% stanowią osoby wcześniej pracujące. W 2012 roku nastąpił znaczny wzrost osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy. Sytuacja ta jest odzwierciedleniem ogólnej sytuacji panującej na rynku i kryzysu gospodarczego obejmującego kraj.

Większą grupą osób bezrobotnych stanowią osoby zamieszkałe na wsi (57%), a ich liczba w 2012 roku wynosiła 967. Niewielki odsetek spośród nich (62 osoby), posiada gospodarstwo rolne, dodatkowo liczba osób bezrobotnych w tej grupie na przestrzeni ostatnich 3 lat zmniejszyła się o 25 osób.

Dość dużą grupę osób bezrobotnych, 162 osoby (9,5%), stanowią absolwenci do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, w tym 39 osób są to absolwenci szkół wyższych. W 2012 roku liczna osób bezrobotnych będących absolwentami szkół wyższych zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 22 osoby.

Poziom bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu siemiatyckiego jest dość zróżnicowany (tabeli 60).

Tabela 60. Liczba bezrobotnych w podziale na gminy

Jednostka administracyjna	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Udział % zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długo-trwale bezrobotni
gm. miejska Siemiatycze	655	281	374	6,3	595	152	147	288
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	181	80	101	3,9	173	60	42	86
gm. wiejska								
Dziadkowice	71	37	34	4,6	67	25	9	35
Grodzisk	94	48	46	2,9	91	49	20	54
Mielnik	82	39	43	5,5	79	20	23	44
Milejczyce	99	44	55	8,9	96	23	19	73
Nurzec-Stacja	258	122	136	11,2	248	52	66	160
Perlejewo	61	27	34	2,3	57	33	5	31
Siemiatycze	202	99	103	5,3	191	48	55	102
Razem	1703	777	926	5,6	1596	462	386	873

Źródło: opracowane na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach, dane 31.12.2012. (Udział % zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – dane za 31.12.2011.)

Najwyższa liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych jest w mieście Siemiatycze, bo aż 655 osób. Jednocześnie procentowy udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 6,3%. Największe bezrobocie wyrażone w stosunku zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym występuje w gminie Nurzec-Stacja i kształtuje się na poziomie 11,2%, najmniejsze zaś w gminie Perlejewo (2,3%) i gminie Grodzisk (2,9%). Średni wskaźnik ten w powiecie siemiatyckim wynosi 5,6%.

Zmiany w liczbie bezrobotnych na terenach poszczególnych jednostek administracyjnych powiatu w okresie od 31.12.2010 r. do 31.12.2012 r. przedstawia tabela 61.

Tabela 61. Liczba bezrobotnych w podziale na gminy w latach 2010-2012

Jednostka administracyjna	2010	2011	2012	Wzrost/spadek (2012-2010)
gm. miejska Siemiatycze	594	628	655	+61
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	148	158	181	+33
gm. wiejska				
Dziadkowice	77	82	71	-6
Grodzisk	85	77	94	+9
Mielnik	85	80	82	-3
Milejczyce	83	95	99	+16
Nurzec-Stacja	241	271	258	+17
Perlejewo	48	41	61	+13
Siemiatycze	191	198	202	+11
Razem	1552	1630	1703	+151

Źródło: opracowane na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach, dane 31.12.2012.

Prawie we wszystkich gminach powiatu siemiatyckiego w przeciągu ostatnich trzech lat wzrosła liczba osób bezrobotnych, wyjątek stanowią Gminy: Dziadkowice i Mielnik, w których liczba osób bezrobotnych od roku 2010 zmalała odpowiednio o 6 i o 3 osoby. Należy jednak zaznaczyć, że zmniejszenie jest niewielkie i nie należy rozpatrywać go w kategoriach tendencji spadkowej, a raczej postrzegać jako stabilizację.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat w powiecie siemiatyckim w każdej grupie: wiekowej i ze względu na wykształcenie, liczba osób bezrobotnych wzrosła. Wyjątek stanowi tylko, grupa wiekowa 18-24, w której odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych. Jednak spadek ten może być wynikiem spadku ogólnej liczby mieszkańców powiatu siemiatyckiego w wieku 18-24, na koniec 2010 roku liczba osób w tej grupie wynosiła 4812, w 2011 roku – 4722.

Wśród bezrobotnych w 2012 roku dominującą grupę stanowiły osoby młode do 34 lat (53%) oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (32%). Tak duża liczba bezrobotnych w młodym wieku odzwierciedla sytuację panującą w województwie i kraju. Osoby młode stanowią grupę, której sytuacja na rynku pracy, na tle innych grup, nie jest najlepsza. Pracodawcy niechętnie przyjmują młodych ludzi do pracy, tłumacząc to brakiem odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Zazwyczaj młodzi ludzie nie podejmują pracy zarobkowej w trakcie nauki, natomiast mają wysokie oczekiwania płacowe wobec przyszłych pracodawców¹². W konsekwencji stopa bezrobocia osób młodych jest zdecydowanie większa niż stopa bezrobocia ogółem.

Innym wskaźnikiem spowolnienia rynku pracy jest poziom długotrwałego bezrobocia. W tabeli 63 przedstawiono jak kształtował się w powiecie siemiatyckim w latach 2010-2012.

¹² *Polska 2011. Raport o stanie gospodarki*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2011, s.96.

Tabela 62. Liczba bezrobotnych ze względu na wiek i wykształcenie

Wiek	Bezrobotni			Różnica w liczbie bezrobotnych (2012-2010)
	2010	2011	2012	
18-24	481	424	462	-19
25-34	409	441	449	+ 40
35-44	217	261	279	+ 62
45-54	274	290	284	+ 10
55-59	136	155	173	+ 37
60-64	35	59	56	+ 21
Wykształcenie				
Wyższe	195	237	250	+ 55
Policealne i średnie zawodowe	336	353	351	+ 15
Średnie ogólnokształcące	176	176	199	+ 23
Zasadnicze zawodowe	346	338	362	+ 16
Gimnazjalne i niższe	499	526	541	+ 42
Ogółem bezrobotni	1552	1630	1703	+ 151

Źródło: opracowane na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach, dane na dzień 31.12.2012.

Tabela 63. Czas pozostawania bez pracy

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych			Różnica w liczbie bezrobotnych (2012-2010)
	2010	2011	2012	
do 1 mc	195	160	176	-19
1 – 3 mc	376	273	356	-20
3 – 6 mc	270	270	278	+ 8
6 – 12 mc	247	283	265	+18
12 – 24 mc	228	346	270	+42
pow. 24 mc	236	298	358	+122

Źródło: opracowane na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach, dane 31.12.2012.

W końcu 2012 r. prawie 37% osób bezrobotnych stanowiły osoby pozostające ponad rok bez zatrudnienia. W tej kategorii odnotowano spory wzrost w porównaniu do 2010 roku (wzrost o 7%). Wzrost długotrwałego bezrobocia związany był z długim przeciętnym okresem poszukiwania pracy, który w 2011 roku wynosił ok. 11 miesięcy.

Stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie powiatu jest znacznie mniejsza od wykazywanej średniej na terenie województwa podlaskiego i kraju. W latach 2010-2012 kształtowała się ona na poziomie 9,4-9,8% – najmniej wśród powiatów województwa podlaskiego, ilustruje ją tabela 64.

Tabela 64. Stopa bezrobocia

Jednostka administracyjna	Stopa bezrobocia [%]		
	2010	2011	2012
Powiat siemiatycki	9,4	9,8	9,6*
Województwo podlaskie	13,8	14,1	14,6
kraj	12,4	12,5	12,8

*Dane na dzień 30.11.2012

Źródło: opracowane na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego, dane 31.12.2012.

Niska stopa bezrobocia wynika z rolniczego charakteru obszaru i niskiego stopnia urbanizacji. Faktyczne bezrobocie jest jednak wyższe, ze względu na znaczne rozmiary bezrobocia ukrytego w rolnictwie.

Aktywizacja zawodowa bezrobotnych

Powiatowy Urząd Pracy zgodnie do zaleceń polityki państwa podejmuje różne działania prewencyjne na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Do głównych instrumentów aktywizacji należą:

- pośrednictwo pracy;
- poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa;
- organizację prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych;
- organizację staży, szkoleń i przekwalifikowań.

Działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w ostatnich trzech latach przedstawiono w tabeli 65.

Efekty tych działań są jednak w znacznym stopniu uzależnione od sytuacji na powiatowym rynku pracy oraz pozostających w dyspozycji biura środków finansowych. Ważne jest jednak, aby zgodnie z istniejącą polityką państwa podejmować działania na rzecz aktywizacji szczególnie osób młodych. Ważnym czynnikiem oraz narzędziem aktywizacji osób bezrobotnych powinien być efektywny system zabezpieczenia społecznego, który powinien zapewniać bezpieczeństwo, motywować do szybkiego powrotu na rynek pracy oraz wykluczać ryzyko bierności i ubóstwa, poprzez wykorzystanie m.in. odpowiadającego stronie popytowej rynku pracy kształcenia zawodowego, szkoleń, praktyk, ścieżek rozwoju zawodowego, a także prac w ramach wolontariatu.

Tabela 65. **Formy aktywizacji**

Rodzaj pomocy	Liczba bezrobotnych		
	2010	2011	2012
Prace interwencyjne	107	102	77
Staże	425	159	320
Szkolenia	99	29	30
Prace społecznie użyteczne	6	12	40
Zatrudnienie w ramach wyposażenia miejsca pracy	48	26	34
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	49	8	14
Sfinansowanie kosztów kontynuowania nauki w szkole średniej	2	-	-
Sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych	1	-	-
Roboty publiczne	-	-	6
Razem	737	336	521

Źródło: opracowane na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach, dane 31.12.2012.

Źródła utrzymania

Mieszkańcy powiatu siemiatyckiego utrzymują się z pracy najemnej (20,4%), emerytury, rent oraz innych świadczeń i zasiłków (28,1%) lub pracują na własny rachunek (14,8%).

Tabela 66. **Źródła utrzymania mieszkańców powiatu siemiatyckiego w 2011 roku**

Wyszczególnienie	Praca najemna	Praca na własny rachunek	Emerytura	Renta	Zasiłki i świadczenia	Pozostałe nie wymienione źródła	Na utrzymaniu	Nieustalone (w tym za granicą powyżej 12 mc)
Województwo podlaskie [tys.]	308,4	126,9	224,5	47,8	23,3	23,6	359,7	87,1
[%]	25,6	10,6	18,7	4,0	1,9	2,0	29,9	7,2
Powiat siemiatycki [tys.]	9,8	7,1	11,0	1,7	0,8	0,7	14,0	3,0
[%]	20,4	14,8	22,9	3,5	1,7	1,5	29,1	6,2
Miasto Siemiatycze i Drohiczyn [tys.]	5,3	1,4	2,8	0,7	0,3	0,3	5,2	1,1
[%]	30,8	8,1	16,3	4,1	1,7	1,7	30,2	6,4
Gminy wiejskie [tys.]	4,5	5,7	8,2	1,0	0,4	0,4	8,8	1,8
[%]	14,6	18,4	26,5	3,2	1,3	1,3	28,5	5,8

Źródło: opracowane na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego, dane na dzień 31.12.2011.

Duży odsetek ludności (29,1%) pozostaje na utrzymaniu. Ponad 60% z nich są to dzieci i młodzież, pozostałe 30% prawdopodobnie w większości są utrzymywani przez członków rodzin pracujących za granicą. Struktura źródeł utrzymania w miastach powiatu Siemiatyckiego jest podobna do uśrednionych wyników w województwie podlaskim.

►►► Infrastruktura techniczna

►► Komunikacyjna

Do układu komunikacyjnego powiatu zaliczyć można sieć dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych, linię kolejową oraz rzekę Bug.

Całe województwo podlaskie należy do najstabilniej rozwiniętych w infrastrukturę transportową obszarów kraju. Wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej regionu podlaskiego w 2011 roku wyniósł jedynie 73,3% średniej krajowej (gorszy wynik w tym względzie osiągnęło tylko województwo zachodniopomorskie). Należy zauważyć, że statystyka uległa znacznemu pogorszeniu (w 2008 roku województwo podlaskie plasowało się nieznacznie powyżej średniej krajowej).¹³

¹³ Analiza statystyczna miast powiatowych województwa podlaskiego. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020; Białystok 2012.

Drogi krajowe

W powiecie siemiatyckim ważną rolę odgrywają przebiegające przez powiat drogi krajowe.

Wszystkie posiadają nawierzchnię bitumiczną

Tabela 67. Drogi krajowe w powiecie siemiatyckim

Nr drogi	Klasa drogi	Początek [km]	Koniec [km]	Długość [m]	Gmina	Miasto
19	GP	133,280	142,656	9376	Dziadkowice	
19	GP	142,656	151,376	8720	Siemiatycze	
19	GP	151,376	159,603	8227		Siemiatycze
19	GP	159,603	161,548	1945	Siemiatycze	
62	G	332,775	338,208	5433	Drohiczyn	
62	G	338,208	342,559	4351	Drohiczyn	Drohiczyn
62	G	342,559	347,525	4966	Drohiczyn	
62	G	347,525	352,718	5193	Siemiatycze	
62	G	352,718	354,795	2077		Siemiatycze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w GDDKiA Oddział w Białymstoku.

Sieć dróg wewnętrznych nie jest rozwinięta w wystarczającym stopniu. Wymagane są istotne inwestycje w poprawę ich jakości.

Trwają prace projektowe drogi ekspresowej nr 19(S19)¹⁴. Na etapie przygotowania znajduje się węzeł Bielski Podlaski Północ – Chlebczyn. Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (DŚU) złożono w dniu 6.11.2012, zakładany termin uzyskania decyzji – III kwartał 2013 r.; Zakłada się, że zezwolenie na realizację inwestycji drogowej zostanie wydane w II kwartale 2017 roku. Przewidywana gotowość do realizacji wyżej wymienionego odcinka datowana jest na lata 2018-2020. Po wybudowaniu drogi ekspresowej S19, część obecnej drogi krajowej nr 19 stanie się drogą gminną. Odcinki starej drogi będą stanowić w przyszłości drogi alternatywne, dojazdy do dróg krajowych i trasy nakazanego objazdu. Konieczne będzie zapewnienie dla nich klasy technicznej co najmniej G lub Z, z zachowaniem odpowiednich parametrów technicznych dla planowanych objazdów, dotyczących minimalnych wymagań w zakresie nośności, w tym dopuszczalnych nacisków na oś (100 kN/oś), geometrii i skrajni drogi.

Drogi wojewódzkie

Przez teren powiatu przebiegają następujące drogi o nawierzchni z mieszanki mineralno-bitumicznej:

- ↳ droga wojewódzka nr 640, długość 26,123 km (m. Siemiatycze – 2,330 km, gm. Siemiatycze – 2,730 km, gm. Mielnik – 21,063 km);

¹⁴ Zgodnie z załącznikiem nr 2 (Lista zadań, których realizacja przewidywana jest po roku 2013) do „Programu budowy Dróg Krajowych na lata 2011 – 2015” Uchwała nr 10/2011 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2011 roku.

- ↳ droga wojewódzka nr 658, długość 9,200 km (gm. Mielnik 4,675 km, gm. Nurzec – Stacja – 4,520 km);
- ↳ droga wojewódzka nr 6930, długość 25,065 km (gm. Perlejewo – 4,675 km, gm. Grodzisk – 11,050 km, gm. Siemiatycze – 8,260 km, M. Siemiatycze – 1,080 km);
- ↳ droga wojewódzka nr 693, długość 28,810 km (gm. Milejczyce – 9,600 km, gm. Nurzec-Stacja – 9,450 km, gm. Siemiatycze – 6,375, M. Siemiatycze – 2,755 km);

Na rok 2013 planowana jest przebudowa 2 przepustów w ciągu drogi woj. 693 w miejscowości Zalesie oraz w miejscowości Moszczona Pańska. Przygotowywana jest także dokumentacja na przebudowę drogi 690 Ciechanowiec-Siemiatycze oraz przebudowa przepustu w miejscowości Kajanka w ciągu drogi 693. Inwestycje będą realizowane w przypadku posiadania przez zarząd dróg środków finansowych.

Drogi powiatowe

Tabela 68. Wykaz dróg powiatowych na terenie Powiatu Siemiatyckiego

Powiatowy Zarząd Dróg w Siemiatyczach	długość dróg [km]	rodzaj nawierzchni				razem dróg o naw. twardej [km]	rodzaj nawierzchni	
		bitumiczne [km]	powierzchnie utwardzone [km]	brukowcowe [km]	tłuczniowe (żwirowe 24 cm) [km]		gruntowe ulepszone [km]	gruntowe naturalne [km]
Miasto i Gmina Drohiczyn	83,322	59,503	-	0,918	8,538	68,959	7,921	6,442
Gmina Dziadkowice	59,828	39,962	2,080	6,464	11,322	59,828	-	-
Gmina Grodzisk	89,024	44,025	6,262	10,779	19,738	80,804	1,081	7,139
Gmina Mielnik	55,816	30,586	22,423	-	-	53,009	-	2,807
Gmina Milejczyce	57,776	22,678	2,564	8,936	16,005	50,183	6,728	0,865
Gmina Nurzec Stacja	84,519	40,534	3,439	7,461	16,860	68,294	10,155	6,070
Gmina Perlejewo	56,773	48,131	1,391	0,658	3,293	53,473	-	3,300
Gmina Siemiatycze	99,169	55,836	19,758	2,910	2,844	81,348	14,738	3,083
Gmina Miasto Siemiatycze	20,954	20,819	0,135	-	-	20,954	-	-
Ogółem na terenie powiatu	607,181	360,504	59,622 420,126	38,126	78,600	536,852	40,623	29,706
w tym:								
Ogółem na terenie gmin wiejskich	579,237	334,455	59,487 393,942	37,679	77,864	509,485	40,046	29,706
Ogółem na terenie miast	27,944	26,049	0,135 26,184	0,447	0,736	27,367	0,577	-

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Siemiatyczach.

Sieć dróg powiatowych stanowią drogi o łącznej długości 607,2 km, z czego 360,5 km dróg tj. 59% posiada powierzchnię bitumiczną. Sieć dróg gminnych o łącznej powierzchni 579,237 km, posiada natomiast powierzchnię bitumiczną na odcinakach o łącznej długości 334,455 km czyli 57,7%. Łączną długość dróg powiatowych o określonym standardzie pokazuje poniższe zestawienie.

Komunikacja kolejowa

Przez teren powiatu przebiega linia kolejowa numer 31 Siedlce – Mordy – Czeremcha – Hajnówka – Siemianówka będąca w dobrym stanie technicznym i posiadająca duże znaczenie dla międzynarodowego ruchu transportowego. Przystanki tej linii na terenie powiatu znajdują się w Mieście Siemiatycze, oraz miejscowości Sycze i Nurzec – Stacja. Linia nr 31 stanowi także połączenie terenu powiatu z siedzibą województwa poprzez Czeremchę i Bielsk Podlaski.

Pozostałe elementy infrastruktury komunikacyjnej w powiecie

Rzeka Bug, poza funkcją turystyczną, nie pełni żadnych istotnych funkcji komunikacyjnych.

►► Gospodarka komunalna

Gospodarka wodna

Na terenie powiatu siemiatyckiego według danych na koniec 2012 roku długość sieci rozdzielczej wynosiła 823,8 km, w tym 73,387 km w miastach (49,977 km Siemiatyczach i 23,41 km w Drohiczyńcu) i 750,413 km na obszarach wiejskich. Liczba ludzi zaopatrywanych w wodę wodociągowo wynosi 47293, stanowi to 99% ogólnej liczby mieszkańców powiatu siemiatyckiego. Szczegółową ewidencję wodociągów prezentuje tabela 69.

Na przestrzenie trzech ostatnich lat łączna liczba osób korzystających z sieci wodociągowej stale wzrasta (577 osób). Największy wzrost dotyczy gminy Grodzisk, w której od 2010 roku liczba osób wzrosła o 208. Liczba ujemna w przypadku gminy Milejczyce spowodowana jest zmniejszeniem liczby mieszkańców w tej gminie.

Tabela 69. Ewidencja wodociągów w powiecie siemiatyckim

Nazwa wodociągu	Liczba ludności zaopatrywanych przez wodociąg ogółem	Liczba ludności zaopatrywanej przez wodociąg w gminie	Długość sieci głównej [km]	Długość sieci głównej z przyłączami [km]
Siemiatycze	14536	14536	45,477	79,496
Drohiczyn	2134	2134	23,41	44,078
Narojki	6509	Drohiczyn 4607 – 35 wsi	100,44	185,348
		Siemiatycze 1902 – 13 wsi	34,773	
Tołwin	2902	Siemiatycze 2598 – 16 wsi	53,550	102,497
		Nurzec-Stacja 304 – 5 wsi	13,854	
Kłopoty Stanisławy	2304	Siemiatycze 1141 – 15 wsi	28,5	72,100
		Grodzisk 1163 – 13 wsi	26,3	
Czartajew	719	Siemiatycze 719 – 1 wieś	5,2	13,540
Grodzisk	1640	Grodzisk 1640 – 17 wsi	35,300	47,384
Czarna Średnia	1630	Grodzisk 1630 – 12 wsi	39,900	53,293
Mielnik	2586	Mielnik 2586 – 22 wsie	82,8	117,524
Nurzec Stacja	2720	Nurzec Stacja 2720 – 11 wsi	52,24	76,643
Tymianka	645	Nurzec Stacja 645-7 wsi	20,5	30,067
Klukowicze	404	Nurzec Stacja 404 – 3 wsie	7,8	11,375
Milejczyce	2083	Milejczyce 2083 – 22 wsie	82,4	111,879
Dziadkowice	1011	1011 – 6 wsi	21,9	27,200
Dołubowo	874	Dziadkowice 874 – 6 wsi	21,6	29,620
Hornowo	1115	Dziadkowice 1115 – 9 wsi	36,7	52,240
Perlejewo	2077	Perlejewo 2077 – 19 wsi	55,922	79,667
Moczydły Pszczółki	994	Perlejewo –994– 13 wsi	30,74	41,311
Radziszewo Sińczuch	171	Grodzisk 171	x	x
Oerlemans Foods Siemiatycze	410	410	4,50	4,500
Razem	47464	47464	823,806	1179,762

Źródło: dane na 31.12.2012 roku.

Tabela 70. Korzystający z sieci wodociągowej w latach 2010-2012

Jednostka administracyjna	2010	2011	2012	Mieszkańcy [%]	Zmiana (2012-2010)
gm. miejska Siemiatycze	14931	14810	14946	100	15
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	6615	6571	6741	99,4	126
gm. wiejska					
Dziadkowice	2975	2935	3000	99,9	25
Grodzisk	4396	4339	4604	99,9	208
Mielnik	2573	2539	2586	100	13
Milejczyce	2111	2086	2083	100	-28
Nurzec-Stacja	4050	4008	4073	94,2	23
Perlejewo	2998	2991	3071	99,9	73
Siemiatycze	6238	6205	6360	99,6	122
Razem	46887	46484	47464	99,3%	577

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2012 roku

Zużycie wody na terenie powiatu w 2011 r. kształtowało się na poziomie równym 2566, 7 dam³. Przy czym ponad 62% zużycia dotyczy eksploatacji sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe. Największe zużycie wody ma miasto Siemiatycze 1337 dam³, w tym przemysł, który stanowi 56% tego zużycia. Najmniejsze zużycie ma gmina Mielnik (79,6) dam³, z tego 18% dotyczy przemysłu.

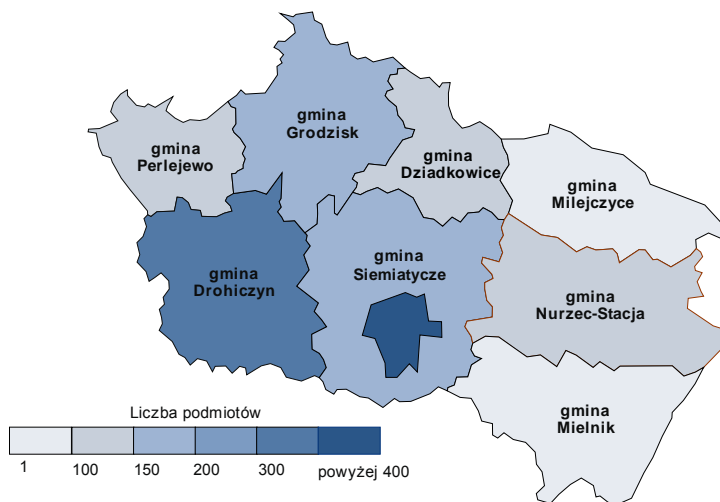
Tabela 71. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności

Jednostka administracyjna	Ogółem [dam ³]	Przemysł [dam ³]	Rolnictwo i leśnictwo [dam ³]	Eksploatacja sieci wodociągowej [dam ³]	
				Łącznie	Gospodarstwa domowe
gm. miejska Siemiatycze	1337	749	-	588,3	499,7
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	324,1	-	2	322,1	320,1
gm. wiejska					
Dziadkowice	111,9	-	-	111,9	110,6
Grodzisk	190,1	-	-	190,1	184,1
Mielnik	79,6	14	-	65,6	56
Milejczyce	94,7	23	10	61,7	61,7
Nurzec-Stacja	101,9	-	10	91,9	70,3
Perlejewo	139,2	-	-	139,2	139,2
Siemiatycze	187,9	-	3	184,9	161,5
Razem	2566,7	786	25	1755,7	1599,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane 31.12.2011.

Rozpatrując zużycie pod kątem sektorów gospodarki narodowej, to najmniejsze ma rolnictwo tylko 25 dm³, stanowi to niecały 1% zużycia ogólnego wody w powiecie. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Rysunek 25. Zużycie wody w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

Średnie zużycie wody w powiecie siemiatyckim w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 33,3 m³, przy czym w miastach zużycie to wynosi 33,0 m³, a na wsi 33,5 m³.

Głównym źródłem wody na terenie powiatu siemiatyckiego są ujęcia wody podziemnej zlokalizowane w miejscowościach: Dołubowo (wydajność 378 m³/dobę), Dziadkowice 230 m³/dobę), Hornowo (200 m³/dobę), Perlejewo (2148 m³/dobę), Moczydły (2208 m³/dobę), Nurzec Stacja 1, Nurzec Stacja 2, Tymianka, Klukowice, Grodzisk (25,4 m³/dobę), Czarna Średnia (27,1 m³/dobę), Siemiatycze, Kłopoty Stanisławy (2760 m³/dobę), Totwin (1848 m³/dobę), Czartajew (1344 m³/dobę), Drohiczyn (1000 m³/dobę), Narojki (1200 m³/dobę), Mielnik – Grabowiec (6996 m³/dobę). Ujęcia wody i wodociągi posiadają wszystkie gminy powiatu¹⁵.

Gospodarka ściekowa

Na obszarze powiatu siemiatyckiego łączna długość sieci kanalizacyjnej według danych na koniec 2011 roku wyniosła 76,1 km. Sieć kanalizacyjna jest dostępna w sześciu gminach powiatu, tj. w mieście Siemiatycze, gm. Drohiczyn, gm. Dziadkowice, gm. Grodzisk, gm. Nurzec-Stacja i gm. Siemiatycze. W obrębie gmin: Mielnik, Milejczyce i Perlejewo nie jest ona dostępna. Najdłuższa jest w mieście Siemiatycze i liczy 33,6 km, najkrótsza natomiast w gminie Siemiatycze – zaledwie 0,6 km. Szczegółowe dane prezentuje tabela 72.

Zaledwie 13,9% mieszkańców gmin ma korzystać z sieci wodociągowej. Wskaźnik ten jest zdecydowanie wyższy w miastach. W mieście Siemiatycze wynosi on 73,4%.

W 2011 roku na terenie powiatu funkcjonowało 7 komunalnych i 2 przemysłowe oczyszczalnie ścieków. Trzy komunalne oczyszczalnie były wyposażone w system podwyższonego usuwania biogenów.

¹⁵ Program ochrony Środowiska dla Powiatu Siemiatyckiego na lata 2008-2011, Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach, Białystok 2008, s. 45.

Tabela 72. Długość sieci kanalizacyjnej i liczba ludności

Jednostka administracyjna	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Odprowadzane ścieki [dam ³]	Ludność korzystająca z sieci	% mieszkańców
gm. miejska Siemiatycze	33,6	1103	10967	73,4
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	16,9	32	934	13,8
gm. wiejska				
Dziadkowice	7,1	3	189	6,3
Grodzisk	8,2	20	636	13,8
Mielnik	0	0	0	0
Milejczyce	0	0	0	0
Nurzec-Stacja	9,7	24	679	15,7
Perlejewo	0	0	0	0
Siemiatycze	0,6	4	160	2,5
Razem	76,1	1186	13565	13,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

Tabela 73. Oczyszczane ścieki

Jednostka administracyjna	Liczba oczyszczalni	Odprowadzane ścieki [dam ³]	Oczyszczalnie [dam ³]			Liczba ludności
			Podwyższonym usuwaniu biogenów	Biologiczne	Mechaniczne	
gm. miejska Siemiatycze	1	1103	1103	0	0	10412
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	2	32	0	32	0	1283
gm. wiejska						
Dziadkowice	1	3	0	3	0	311
Grodzisk	1	20	20	0	0	685
Mielnik	2	41	0	7	34	0
Milejczyce	0	0	0	0	0	0
Nurzec-Stacja	1	24	24	0	0	820
Perlejewo	0	0	0	0	0	0
Siemiatycze	1	4	4	4	0	150
Razem	9	1227	1151	46	34	13661

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

W 2011 roku w komunalnych oczyszczalniach ścieków oczyszczono łącznie 1186 dam³ ścieków, w tym 1151 dam³ z podwyższonym usuwaniem biogenów, 39 dam³ – biologicznie. Oprócz komunalnych oczyszczalni ścieków na terenie powiatu funkcjonują 2 przemysłowe oczyszczalnie ścieków należące do Przedsiębiorstwa Eksploatacji

Rurociągów Naftowych PERN „Przyjaźń” S.A. Stacja Pomp Nr 1 w Adamowie, zlokalizowane na terenie Gminy Mielnik. W 2011 roku oczyściły one łącznie 41 dam³ ścieków, w tym 34 dam³ mechanicznie i 7 dam³ biologicznie.

W 2011 roku tylko 28,6% ogólnej liczby mieszkańców powiatu korzysta z oczyszczalni ścieków, przy czym 68% z nich to mieszkańcy miasta. Dla województwa podlaskiego wskaźnik osób korzystających z oczyszczalni wynosi 63,6%.

Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków działające na terenie powiatu siemiatyckiego w 2010 r. wytworzyły łącznie 1147 ton osadów. Z tego 858 t (75%) jest wykorzystywana w rolnictwie, 150 t (13,7%) znalazło zastosowanie do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne, 129 t (11,2%) jest czasowo magazynowane.

Gospodarka odpadami

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich kierowanie na składowiska. Problemem w gospodarce odpadami komunalnymi na terenie województwa, a także powiatu, jest bardzo niski poziom recyklingu.

Od marca 2013 roku odpady z powiatu trafiają na składowisko zlokalizowane w okolicy Hajnówki.

Istniejące w Siemiatyczach składowisko odpadów (zlokalizowane na działce o numerze geodezyjnym 2706/2 usytuowanej w kierunku północno-zachodnim od miasta Siemiatycze) stanowi punkt przeładunkowy. Nadzór nad obiektem sprawuje Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Siemiatyczach. Składowisko posiada pozwolenie zintegrowane ważne do 2019 r. (T/14.05.2009). Całkowita pojemność składowiska w Siemiatyczach wynosi 112 000 m³. Masa odpadów zeskładowanych 60 480 m³ (stan 31.12.2012), pojemność pozostała 51 520 m³. Przeciętna szybkość napełniania się składowiska (w latach 2010-2013) wynosi 2724 Mg/rok. W 2012 roku odebrano 1278 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Ilość odpadów odebranych selektywnie: papier i tektura – 41,8 Mg, opakowania ze szkła – 174,2 Mg, Strona 47 zużyte urządzenia elektroniczne i AGD – 12,6 Mg, żelazo i stal – 6,6 Mg oraz opakowania z tworzyw sztucznych – 28,6 Mg.

Składowisko w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa podlaskiego zostało przewidziane do zamknięcia.

Na rok 2014 do zamknięcia przewidziano również składowisko odpadów komunalnych w Drohiczynie (zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017). Na lata 2015-2017 ma ono podlegać procesowi rekultywacji.

Zgodnie z zapisami znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2011 r. nr 152, poz. 897), od dnia 1 lipca 2013 roku zmienia się system gospodarowania odpadami. Gminy mają za zadanie zapewnić odbieranie i właściwe, ekologicznie bezpieczne zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych z możliwością selektywnego zbierania czyli wymagając od nas ekologicznych zachowań jednocześnie daje nam do nich warunki, np. ustawiając odpowiednie pojemniki. Odpady od mieszkańców odbierane będą przez wyłonioną w drodze przetargu firmę. Za odbiór odpadów wszyscy mieszkańcy uiszczają jedną podstawową stawkę, dzięki czemu nikomu nie powinno „opłacać się” wyrzucanie śmieci do lasu. Ponadto osoby segregujące śmieci będą płacić obniżoną stawkę w porównaniu do osób, którzy nie będą segregować śmieci. Gminy mają do połowy 2013 roku czas na wprowadzenie na swoim terenie nowego sposobu zarządzania odpadami oraz poinformowanie mieszkańców o tych zasadach.

Odpady niebezpieczne

Na podstawie danych uzyskanych za 2011 roku zebrano informacje o 60 producentach odpadów niebezpiecznych. Pod względem ilości wytworzonych odpadów do największych podmiotów należały:

↳ Zakład Gospodarki Komunalnej „GRONEKO” w Mielniku i Nurcu	121,705 t,
↳ P.P.H.U „MAJKA” Maria Demiańczuk	18,770 t,
↳ Zakład Usługowy Blacharsko-Murarski Andrzej Boguszewski w Czarnej Średnie	7,800 t,
↳ AUTO-LUX S.C. Jan, Anna Szeweluk w Siemiatyczach	7,230 t,
↳ OERLEMANS FOODS Sp. z o. o. w Siemiatyczach	6,400 t,
↳ SP ZOZ w Siemiatyczach	6,360 t,
↳ Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o.w Siemiatyczach	4,913 t,
↳ Separator Service w Siemiatyczach	4,000 t.

Na terenie powiatu wytworzono 190,049 Mg odpadów niebezpiecznych, zebrano 218,522 ton natomiast w instalacjach odzyskano 176,828 Mg. Zbieraniem zajmowało się 9 specjalistycznych firm posiadających odpowiednie zezwolenia, natomiast 3 podmioty odpowiadały za odzysk.

Największą grupę odpadów niebezpiecznych stanowiły materiały konstrukcyjne zawierające azbest (170 605) –149,795 Mg. Z uwagi na fakt, iż wyroby azbestowe należy usunąć z terenu kraju do końca 2032 roku zakłada się, że powstająca ilość będzie sukcesywnie rosła.

Powiat siemiatycki boryka się z problemem „dzikich wysypisk” śmieci. Ich liczba na dzień 31.11.2011 wynosiła 10, powierzchnia była równa 7570 m². Z danych wynika, że od roku 2008 ich liczba i powierzchnia są na podobnym poziomie.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Źródłami zasilania terenu powiatu w energię elektryczną są stacje transformatorowo-rozdzielcze RPZ 110/15 kV w Siemiatyczach, Adamowie i Ciechanowcu. Istniejące źródła w pełni pokrywają zapotrzebowanie mocy i energii odbiorców w miastach i gminach.

Rozprowadzenie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez system sieci napowietrznych SN 15 kV, stacji transformatorowych i linii niskiego napięcia.

Stan elektryfikacji terenu określa dostępność odbiorców na terenach wiejskich do energii o mocy 380V.

W 2011 roku liczba odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu wynosiła w powiecie 19648 osób, przy czym 6050 to mieszkańcy miast, a 13 637 – wsi.

Szczegółowe dane odnośnie odbiorców energii elektrycznej oraz jej zużycia prezentuje tabela 74.

Z danych wynika, że w 2011 roku mieszkańcy powiatu zużyli 34334 MWh energii elektrycznej. Warto zauważyć, że nastąpił spadek względem roku wcześniejszego. Spowodowany on jest zapewne tym, że mieszkańcy zwracają większą uwagę na racjonalność i efektywność wykorzystania energii (przykładowo z powodu wzrostu cen, ale także ze względu na upowszechnienie energooszczędnych odbiorników).

Wąskim gardłem w obsłudze energetycznej odbiorców z terenu powiatu siemiatyckiego jest niedoinwestowanie sieci SN i NN oraz konieczność modernizacji i remontów znacznej części istniejących stacji transformatorowych. Wiele z nich nie posiada dwustronnego zasilania, co powoduje dostawy energii o zmiennych parametrach i przerwy w dostawach.

Tabela 74. Energia elektryczna w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2011

Powiat siemiatycki	2007	2008	2009	2010	2011
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [os.]	19648	19550	19429	19317	19254
• ogółem	6011	6016	6017	6026	6050
• miasto	13637	13534	13412	13291	13204
• wieś					
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MWh]	34527	33883	33548	34866	34334
• ogółem	11445,78	11319,14	11162	11479	11359
• miasto	23082	22564	22386	23386	22976
• wieś					
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca [kWh]	715,4	708,6	707,9	719,3	715,2
• ogółem	478,3	471,9	472,3	482,5	478,6
• wieś					

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

Zaopatrzenie w gaz

W powiecie siemiatyckim długość sieci gazowej czynnej ogółem wynosi 105,2 km. Z tego 50%, czyli 50,5 km dotyczy Miasta Siemiatycze, poza tym sieć gazową posiada tylko gmina wiejska Siemiatycze i Mielnik. Z sieci gazowej korzysta łącznie 6214 mieszkańców, w tym w mieście Siemiatycze 5737.

Tabela 75. Sieć gazowa w powiecie siemiatyckim

Wyszczególnienie	Dane
Długość czynnej sieci ogółem [km]	105,2
Długość czynnej sieci przesyłowej [km]	33,3
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	71,9
Czynne przyłącza do budynków [szt.]	1777,0
Odbiorcy gazu [gosp. domowe]	2229,0
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	1306,0
Zużycie gazu [tys. m ³]	2264,6
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	2171,7
Ludność korzystająca z sieci gazowej [os.]	6214,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

Tabela 76. Sieć gazowa w podziale na gminy

Sieć gazowa	Miasto Siemiatycze	Gmina Siemiatycze	Gmina Mielnik
Długość czynnej sieci ogółem [km]	50,5	22,2	32,7
Długość czynnej sieci przesyłowej [km]	2,0	3,1	28,1
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	48,5	19,1	42,8
Czynne przyłącza do budynków [szt]	1553	161	63
Odbiorcy gazu [gosp. domowe]	2020	45	164
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	1192	23	91
Zużycie gazu [tys. m ³]	2141,50	34,00	89,10
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	2065,3	28,7	77,7
Ludność korzystająca z sieci gazowej [os]	5737	133	344

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

Najbardziej rozbudowana infrastrukturę gazową posiada miasto Siemiatycze, tym samym w mieście jest najwięcej mieszkańców korzystających z gazu. Dość dobrze zgazyfikowane są również gminy Siemiatycze i Mielnik, jednak liczba odbiorców jest mała. Ogółem zużycie gazu na jednego mieszkańca wynosi 47,2 m³. Wskaźnik ten jest zdecydowanie wyższy w mieście i wynosi w przeliczeniu na 1 mieszkańca – 124,8 m³, na wsi zaledwie 4 m³.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie powiatu przeważa ogrzewanie z indywidualnych źródeł ciepła. Na obszarze wiejskim istnieją kotłownie lokalne ogrzewające obiekty komunalne i zakłady pracy. Łącznie na terenie powiatu jest 23 kotłownie, długość sieci ciepłej przesyłowej wynosi 10,9 km.

Tabela 77. Ogólne dane dotyczące energii cieplnej

Kotłownie i sieć ciepła wg form własności	Wartość
Liczba kotłowni ogółem	23
Długość sieci ciepłej przesyłowej [km]	10,9
długość sieci ciepłej przyłączy do budynków i innych obiektów [km]	5,5
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie wg jednostki ogrzewającej	
Ogółem [dam ³]	497,5
budynki mieszkalne ogółem [dam ³]	369,9
budynki mieszkalne komunalne [dam ³]	52,0
budynki mieszkalne spółdzielni mieszkaniowych [dam ³]	317,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

Szacuje się, że w roku 2011 osiągnięto sprzedaż energii cieplnej na poziomie równym 71636 GJ, przy czym do budynków mieszkalnych – 64470 GJ (stanowi to blisko 90% całej ilości), a do urzędów i instytucji 7166 GJ.

►► Gospodarka mieszkaniowa

Zabudowa powiatu siemiatyckiego to przede wszystkim domki jednorodzinne, w mieście Siemiatyckie występuje także budownictwo blokowe. Zasoby mieszkaniowe powiatu przedstawiono w tabeli 78.

Tabela 78. Zasoby mieszkaniowe w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	Wzrost (2010-2007)
Ogółem					
Łączna liczba mieszkań w powiecie	16846	16898	16950	16990	+144
Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w powiecie [m ²]	1389222	1396811	1404200	1410459	+21237
w tym: w miastach					
Liczba mieszkań	5972	5998	6022	6046	+74
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	474281	478799	482286	486486	+12205
na wsi					
Liczba mieszkań	10874	10900	10928	10944	+70
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	914941	918012	921914	923973	+9032
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne [liczba mieszkań]					
Ogółem					
Wodociąg	14091	14143	14195	14235	144
Ustęp spłukiwany	10983	11035	11087	11127	144
Łazienka	11073	11125	11177	11217	144
Centralne ogrzewanie	9456	9508	9560	9600	144
Gaz sieciowy	2083	2097	2136	2144	61
W tym: w miastach					
Wodociąg	5735	5761	5785	5809	74
Ustęp spłukiwany	5456	5482	5506	5530	74
Łazienka	5402	5428	5452	5476	74
Centralne ogrzewanie	5215	5241	5265	5289	74
Gaz sieciowy	1917	1931	1945	1953	36
na wsi					
Wodociąg	8356	8382	8410	8426	70
Ustęp spłukiwany	5527	5553	5581	5597	70
Łazienka	5671	5697	5725	5741	70

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	Wzrost (2010-2007)
Centralne ogrzewanie	4241	4267	4295	4311	70
Gaz sieciowy	166	166	191	191	25
Mieszkania wyposażone w instalacje [% ogółu mieszkań]					
w miastach					
wodociąg	96,0	96,1	96,1	96,1	0,1
łazienka	90,5	90,5	90,5	90,6	0,1
centralne ogrzewanie	87,3	87,4	87,4	87,5	0,2
na wsi					
wodociąg	76,8	76,9	77,0	77,0	0,2
łazienka	52,2	52,3	52,4	52,5	0,3
centralne ogrzewanie	39,0	39,2	39,3	39,4	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, dane na 31.12.2011 roku.

Liczba mieszkań w powiecie siemiatyckim w 2010 roku wyniosła 16 990 i wzrosła w porównaniu do roku 2007 o 144. Średnia powierzchnia mieszkań wynosi 83 m^2 (średnia dla województwa wynosi 74 m^2 , a dla Polski – $101,6 \text{ m}^2$). Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę wynosi $29,5 \text{ m}^2$ – wskaźnik dla Polski wynosi 26 m^2 , a dla województwa podlaskiego – $24,9 \text{ m}^2$.

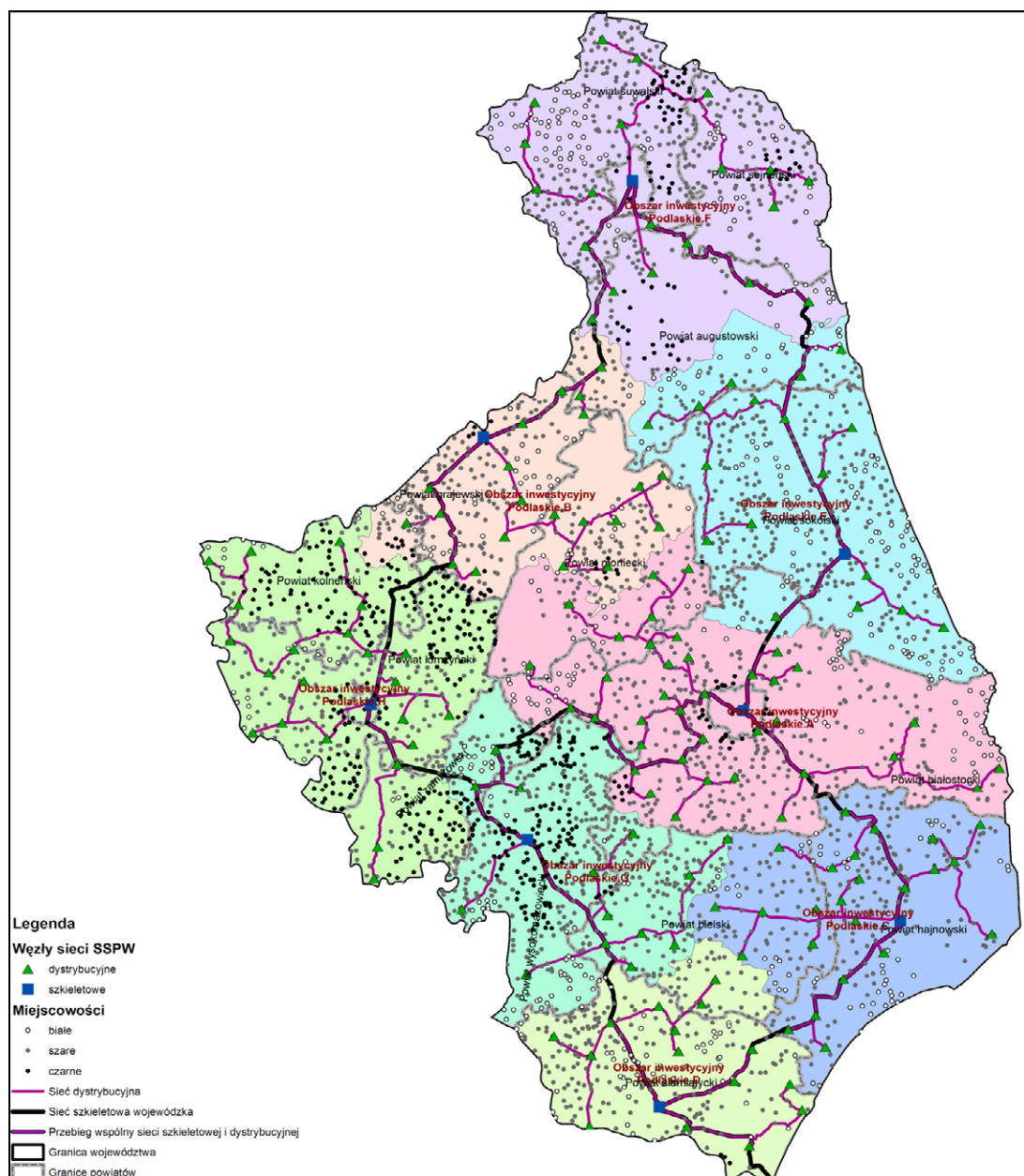
Wszystkie nowo wybudowane budynki są wyposażone w podstawową instalację techniczno-sanitarną, z wyjątkiem gazu. Zaledwie 61 nowych budynków jest wyposażona w sieć gazową (tab. 78). Procentowy udział mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarną w stosunku do ogółu mieszkań od 2007 roku pozostaje na tym samym poziomie.

►► Infrastruktura telekomunikacyjna i informatyczna

Jednym z podstawowych problemów, z którymi boryka się powiat siemiatycki, jest niski poziom korzystania z szerokopasmowego dostępu do Internetu, szczególnie na obszarach wiejskich. Pomimo zwiększenia się stopnia wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjnych w całym województwie w ostatnich latach, powiat siemiatycki sytuuje się znacznie poniżej średniej unijnej pod względem wykorzystania technologii informatycznych przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne. Część instytucji publicznych rozpoczęła proces dostosowywania się do świadczenia usług w formie elektronicznej. Jednak ze względu na brak niezbędnej infrastruktury informatycznej korzystanie z nowoczesnych technologii informatycznych jest przywilejem niewielkich mieszkańców. Problem szczególnie dotyczy gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Gmina miejska Siemiatycze w 98-99% jest pokryta infrastrukturą pozwalającą na korzystanie z Internetu.

Dlatego powiat siemiatycki został włączony w projekt „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej”. Zgodnie z założeniami Miasto Siemiatycze będzie jednym z węzłów szkieletowych sieci, następnie od którego będą odchodziły gałęzie boczne do innych miejscowości. Docelowo w województwie podlaskim powstanie 1,9 tys. km sieci. Projekt jest dofinansowany z UE z programu Rozwój Polski Wschodniej (rysunek 26). Projekt zostanie zrealizowany do 2015 roku. W marcu 2013 roku zostały podpisane umowy z wykonawcami. Sieć szerokopasmowa to jeden z najtrudniejszych projektów realizowanych w obecnej perspektywie finansowej UE i jeden z największych w Europie. Dostęp do sieci oznacza „skok cywilizacyjny”.

Rysunek 26. Szczegółowa mapa przebiegów sieci oraz lokalizacji węzłów w województwie podlaskim

Źródło: Studium wykonalności projektu „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej. Województwa podlaskie. Powiat Siemiatycki”, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.

Innym nie mniej ważnym projektem jest **Projekt „Budowa nadbużańskiej szerokopasmowej sieci dystrybucyjnej – realizacja I i II etapu”** w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013, Oś priorytetowa 4. Społeczeństwo informacyjne, Działanie 4.1 Społeczeństwo informacyjne. Inwestycja obejmuje budowę dystrybucyjnej sieci światłowodowej wraz z elementami niezbędnymi do instalacji i działania szerokopasmowej sieci internetowej (jest to np.: kanalizacja teletechniczna, przewody, światłowody, studnie, lokalizacja węzłów dystrybucyjnych). Zakłada też m.in. dostawę urządzeń aktywnych, ich instalację, testy, a także uruchomienie publicznych punktów dostępu do internetu oraz centrum nadzoru sieci.

Projekt ten przewiduje budowę sieci dystrybucyjnej, dostępnej na równych zasadach dla wszystkich przedsiębiorców telekomunikacyjnych i zarządzanej przez niezależnego operatora nie prowadzącego działalności na rynku detalicznym. Sieć powstanie na terenie następujących gmin powiatu siemiatyckiego: Gmina Drohiczyn, Gmina Dziadkowice, Gmina Grodzisk, Gmina Mielnik, Gmina Milejczyce.

Projekt ma zostać zakończony w I kwartale 2015 roku, dzięki niemu zostanie stworzona spójna wysokowydajna struktura transmisyjna na potrzeby jednostek samorządu, podmiotów gospodarczych oraz mieszkańców. Inwestycja ma poprawić poziom życia w gminach i zaaktywizować społeczności lokalne poprzez włączenie ich w globalną sieć.

►►► Majątek powiatu

►► Zarządzanie

Samorząd Powiatu Siemiatyckiego działa na podstawie ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 roku, a także na podstawie uchwały Nr VII/19/99 Rady Powiatu Siemiatyckiego z dnia 25 stycznia 1999 roku w sprawie uchwalenia Statutu Powiatu Siemiatyckiego oraz uchwały nr VIII/57/03 Rady Powiatu Siemiatyckiego z dnia 30 czerwca 2003 w sprawie wprowadzenia zmian w Statucie Powiatu Siemiatyckiego.

Powiat wykonuje swoje zadania za pośrednictwem organów powiatu: pochodzącą z wyborów Radą Powiatu oraz powoływanym przez Radę Zarządem Powiatu (organ wykonawczy) ze Starostą Powiatu Siemiatyckiego, jako jego przewodniczącym.

Rada powiatu jest organem stanowiącym i kontrolnym powiatu. Kadencja rady trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów. Radni są wybierani w wyborach bezpośrednich. Zasady i tryb przeprowadzania wyborów do rady powiatu określa ustawa z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. W skład rady powiatu wchodzi siedemnastu radnych.

Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- ↳ edukacji publicznej;
- ↳ promocji i ochrony zdrowia;
- ↳ pomocy społecznej;
- ↳ polityki prorodzinnej;
- ↳ wspierania osób niepełnosprawnych;
- ↳ transportu i dróg publicznych;
- ↳ kultury i ochrony dóbr kultury;
- ↳ kultury fizycznej i turystyki;

- ↳ geodezji kartografii i katastru;
- ↳ gospodarki nieruchomościami;
- ↳ zagospodarowania przestrzennego i nadzoru budowlanego;
- ↳ gospodarki wodnej;
- ↳ ochrony środowiska i przyrody;
- ↳ rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;;
- ↳ porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli
- ↳ ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska;
- ↳ przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- ↳ ochrony praw konsumenta;
- ↳ utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- ↳ obronności;
- ↳ promocji powiatu;
- ↳ współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Do zakresu działania starostwa należy wykonywanie zadań własnych powiatu, zadań zleconych w granicach upoważnień ustawowych, zadań powierzonych na podstawie porozumień zawartych przez powiat oraz innych zadań określonych uchwałami Rady i Zarządu oraz przepisami prawa.

Obowiązki starosty jako kierownika zakładu pracy, pracowników Starostwa, zasady dyscypliny pracy oraz inne sprawy związane ze stosunkiem pracy określa Regulamin pracy w Starostwie.

Starostwo powiatowe jest kierowane przez zespół w skład którego wchodzi starosta, wicestarosta, sekretarz i skarbnik.

Do zakresu zadań i kompetencji starosty jako kierownika starostwa należy: nadzorowanie organizacji pracy i realizacji zadań Starostwa, reprezentowanie Starostwa na zewnątrz, wykonywanie uprawnień zwierzchnika służbowego wobec pracowników Starostwa z zakresu prawa pracy i wyznaczanie innych osób do podejmowania tych czynności, zapewnienie przestrzegania prawa przez pracowników Starostwa, zwoływanie narad z udziałem kierowników jednostek organizacyjnych Starostwa, koordynowanie działalności wydziałów, upoważnienie członków Zarządu i innych pracowników Starostwa do wydawania, w jego imieniu decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej, wykonywanie innych zadań zastrzeżonych dla starosty przez przepisy prawa, uchwały Rady i Zarządu oraz postanowienia Regulaminu.

W czasie nieobecności starosty lub niemożności wykonywania swej funkcji, zadania i kompetencje w zakresie kierowania starostwem wykonuje Wicestarosta. Do zadań Wicestarosty należy sprawowanie nadzoru nad działalnością wydziałów i jednostek organizacyjnych Starostwa w ramach wewnętrznego podziału zadań, ustalonych w schemacie organizacyjnym Starostwa i określonych w odrębnym zarządzeniu Starosty a w szczególności: przedkładanie wniosków dotyczących wynagradzania, wyróżnień, nagród i kar tych naczelników wydziałów i kierowników jednostek organizacyjnych, które nadzoruje, wydawanie poleceń służbowych, składanie propozycji zmian organizacyjnych w nadzorowanych wydziałach i jednostkach, wydawanie z upoważnienia Starosty decyzji w sprawach indywidualnych.

Do zadań sekretarza należy zapewnienie sprawnego funkcjonowania Starostwa a w szczególności: właściwej organizacji, czuwania nad terminowością i tokiem wykonywanych zadań w Starostwie, czuwanie nad opracowywaniem projektów aktów wewnętrznych regulujących strukturę i zasady działania Starostwa i jego komórek organizacyjnych, nadzorowanie toku przygotowywania projektów uchwał Zarządu oraz prac związanych z organizacją posiedzeń Zarządu, koordynowanie prac dotyczących przygotowywania i wnoszenia pod obrady Rady projektów uchwał i innych materia-

łów przedstawianych przez Zarząd, wykonywanie funkcji zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Starostwa w zakresie ustalonym przez Starostę, zapewnienie warunków materialno-technicznych dla działalności Starostwa, nadzorowanie procesu komputeryzacji, zakupu środków trwałych, wykonywanie innych zadań powierzonych przez Starostę w zakresie określonym przez Zarząd, sprawowanie nadzoru i wykonywanie czynności naczelnika w stosunku do wydziału organizacyjno-prawnego, realizacja kontroli zarządczej w starostwie

Do zadań skarbnika należy: zapewnienie realizacji polityki finansowej powiatu, wykonywanie określonych przepisami prawa obowiązków w zakresie rachunkowości, nadzorowanie prac związanych z opracowaniem i realizacją budżetu powiatu i zapewnienie bieżącej kontroli jego wykonywania, zapewnienie sporządzania prawidłowej sprawozdawczości budżetowej, kontrasygnowanie czynności prawnych skutkujących powstawaniem zobowiązań finansowych powiatu oraz udzielanie upoważnień innym osobom do dokonywania kontrasygnaty, sprawowanie nadzoru nad służbami finansowo-księgowymi Starostwa, sprawowanie nadzoru i wykonywanie czynności naczelnika w stosunku do wydziału finansowo-budżetowego.¹⁶

W skład Starostwa wchodzi następujące wydziały i samodzielne stanowiska pracy:

- ↳ Biuro Rady Powiatu.
- ↳ Wydział Organizacyjno-Prawny.
- ↳ Wydział Finansowo-Budżetowy.
- ↳ Wydział Architektoniczno-Budowlany.
- ↳ Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska.
- ↳ Wydział Geodezji, Katastru i Nieruchomości.
- ↳ Wydział Komunikacji i Drogownictwa.
- ↳ Wydział Edukacji, Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia.
- ↳ Wydział Rozwoju Gospodarczego i Promocji Powiatu.
- ↳ Pełnomocnik Starosty ds. Obronności oraz Współpracy z Zespolonymi Służbami, Inspekcjami i Strażami.
- ↳ Powiatowy Rzecznik Konsumentów.

Wydziałami Starostwa kierują Naczelnicy a wieloosobowym stanowiskiem pracy – pełnomocnik starosty na zasadzie jednoosobowego kierownictwa i odpowiedzialności za wyniki pracy zespołu.

Powiat ma możliwość tworzenia jednostek organizacyjnych, które powołuje w celu wykonywania zadań powiatu. Do jednostek tych na obszarze powiatu siemiatyckiego należą:

- ↳ Centrum Pomocy w Rodzinie w Siemiatyczach.
- ↳ Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.
- ↳ Zespół Szkół w Siemiatyczach.
- ↳ Zespół Szkół Rolniczych im. W. Witosa w Ostrożanach.
- ↳ Zespół Szkół Rolniczych im. W. Reymonta w Czartajewie.
- ↳ Zespół Szkół Specjalnych w Siemiatyczach.
- ↳ Powiatowy Zarząd Dróg.
- ↳ Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemiatyczach.
- ↳ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.
- ↳ Powiatowy Urząd Pracy w Siemiatyczach.
- ↳ Zakład Techniczny Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Siemiatyczach.

¹⁶ Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach, Załącznik do Uchwały Rady Powiatu Siemiatyckiego Nr XV/138/12 z dnia 21 grudnia 2012 r.

Po za wyżej wymienionych jednostkami powiat ma do dyspozycji powiatowe służby, inspekcje i straże, czyli Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Siemiatyczach, Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny w Siemiatyczach, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Siemiatyczach. Starosta, sprawując zwierzchnictwo w stosunku do powiatowych służb, inspekcji i straży powołuje i odwołuje kierowników tych jednostek, w uzgodnieniu z wojewodą a także wykonuje wobec nich czynności w sprawach z zakresu prawa pracy, zatwierdza programy ich działania, uzgadnia wspólne działania tych jednostek na obszarze powiatu, w sytuacjach szczególnych kieruje wspólnymi działaniami tych jednostek, zleca w uzasadnionych przypadkach prowadzenie kontroli.

►► **Możliwości budżetowe powiatu**

Gospodarka finansowa powiatu siemiatyckiego jest jawna. Zakres realizacji przedsięwzięć podejmowanych przez powiat zależy w znacznym stopniu od jego dochodów oraz możliwości inwestycyjnych. Szczegółowa analiza danych statystycznych z przestrzeni ostatnich 5 lat pokazuje generalnie tendencję wzrostową poziomu dochodów budżetowych ogółem w powiecie siemiatyckim, choć zauważyć można wahania roczne. Wydatki budżetowe powiatu są w zasadzie odzwierciedleniem dochodów, również utrzymują generalnie tendencję wzrostową, choć obserwuje się wahania roczne.

Tabela 79. Struktura dochodów i wydatków powiatu siemiatyckiego w latach 2008-2012 w zł

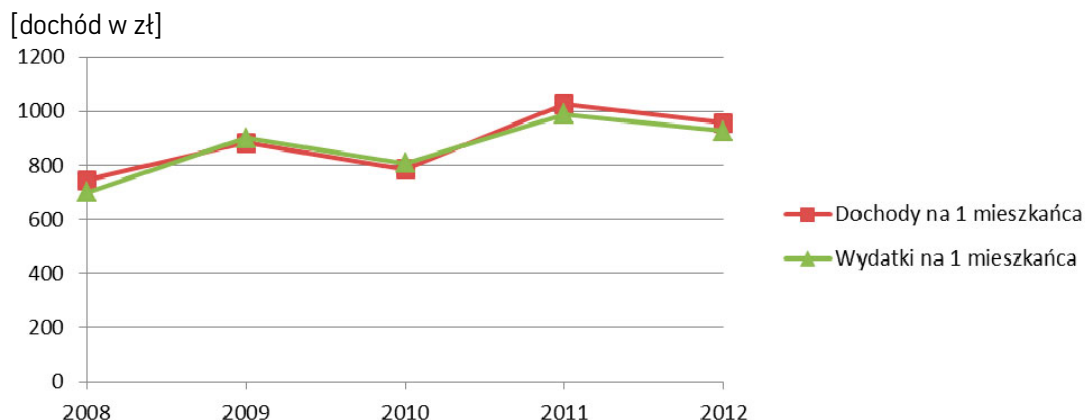
Rok	Dochody budżetowe	Wydatki budżetowe	Dochody na 1 mieszkańca	Wydatki na 1 mieszkańca
2008	35 556 142,08	33 375 991,87	743,62	698,02
2009	41 869 833,42	42 694 754,37	883,46	900,87
2010	38 094 582,12	39 146 655,35	785,94	807,65
2011	49 298 152,82	47 486 691,80	1026,92	989,18
2012*	45 754 720,32	44 251 186,01	957,39	925,93

* dane za IV kwartał 2012 roku, dochody i wydatki na 1 mieszkańca: (dochody/wydatki dzielone na liczbę ludności na koniec 2011 roku).

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji o wykonaniu budżetu, Starostwo Powiatowe.

W 2011 roku odnotowano zmniejszenie wydatków względem dochodów, pozwoliło to osiągnąć nadwyżkę budżetową w wysokości 1811461,02 zł. Podobnie sytuacja przedstawiała się w 2012 roku, przy czym wydatki były mniejsze również w stosunku do poprzedniego. W 2012 roku otrzymano nadwyżkę budżetową równą 1503 534,31 zł, co pozytywnie wpływa na lepszą gospodarność środkami publicznymi. Po stronie dochodów ogółem w tabeli 79 ujęte zostały: dochody własne, dotacje, subwencja ogólna.

Rysunek 27. Struktura dochodów i wydatków powiatu siemiatyckiego w latach 2008-2012 w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji o wykonaniu budżetu, Starostwo Powiatowe.

Struktura dochodów

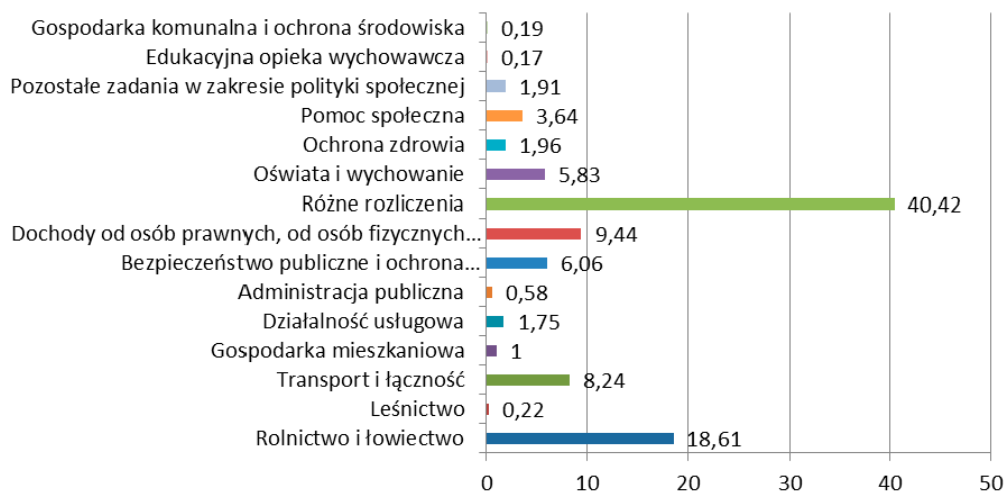
Strukturę dochodów powiatu siemiatyckiego można przedstawić bardziej szczegółowo. Zgodnie z danymi GUS-u za 2011 rok całkowity dochód powiatu siemiatyckiego wyniósł 49 298 152,82 zł w tym:

Dochody własne budżetu powiatu, w tym:	10 380 594,34 zł
• podatek dochodowy od osób fizycznych	3 387 773,00 zł
• podatek dochodowy od osób prawnych	189 351,13 zł
• dochody z majątku powiatu	533 809,15 zł
• dochody z majątku powiatu – dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze	457 386,53 zł
• pozostałe dochody	6 269 661,06 zł
Subwencja ogólna, w tym:	19 772 065,00 zł
• część oświatowa	11 999 129,00 zł
• część wyrównawcza	4 056 997,00 zł
• część równoważąca	3 715 939,00 zł
Dotacje, w tym:	19 145 493,48 zł
• celowe	17 953 713,29 zł
• dotacje §§ 200, 620)	1 191 780,19 zł

W celu ukazania z jakich obszarów dochód w 2011 roku był największy zaprezentowano zestawienie według działów Klasyfikacji Budżetowej, najwięcej pochodziło z różnych rozliczeń – 40,42% oraz z rolnictwa i łowiectwa – 18,61%. Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem

stanowiły 9,44% dochodu budżetu powiatu, niewiele mniej 8,24% wynosiły dochody z transportu i łączności. Szczegółowa analiza została przedstawiona na rysunku 28.

Rysunek 28. Struktura dochodów według Klasyfikacji Budżetowej w powiecie siemiatyckim [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-u, dane na 31.12. 2011 roku.

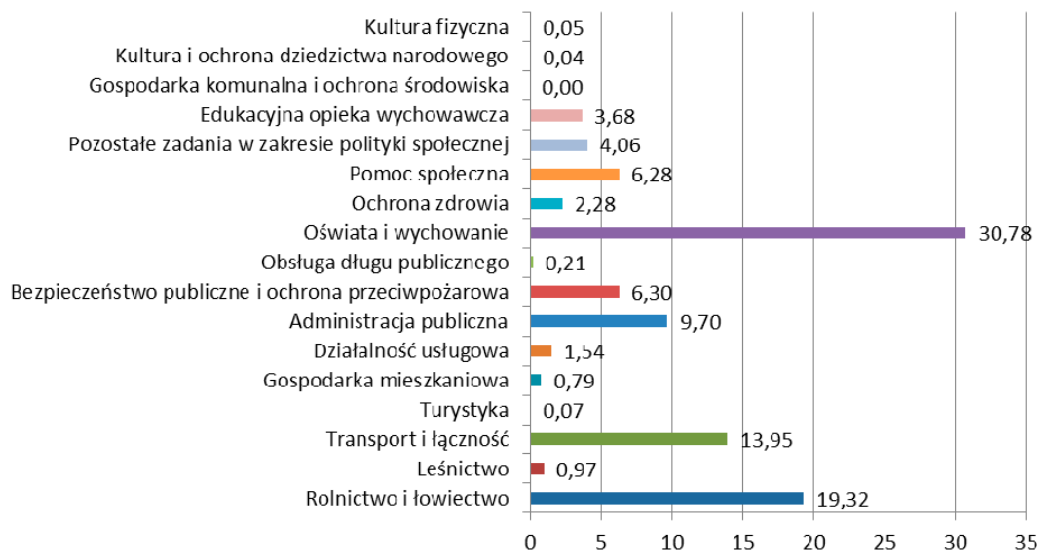
Struktura wydatków

Wydatki powiatu siemiatyckiego zgodnie z danymi GUS-u w 2011 roku wyniosły 47 486 691,80 zł, a ich struktura przedstawiała się następująco:

Wydatki majątkowe inwestycyjne	4 960 196,42 zł
Wydatki bieżące, w tym:	42 526 495,38 zł
• wydatki bieżące na wynagrodzenia	17 943 018,32 zł
• wydatki bieżące wynagrodzenia osobowe	15 989 675,02 zł
• wydatki bieżące na pochodne od wynagrodzeń	2 586 025,99 zł
• wydatki bieżące jednostek budżetowych ogółem	39 825 877,61 zł
• dotacje	1 293 254,56 zł
• wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	99 347,32 zł
• świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 281 202,41 zł

Według działów Klasyfikacji Budżetowej najwyższe wydatki w 2011 roku zostały poniesione na oświatę i wychowanie (30,78%, wydatków ogólnych), w dalszej kolejności na rolnictwo i łowiectwo (19,32%) oraz na transport i łączność (13,95%). Dokładną analizę wydatków przedstawia rysunek 29.

Rysunek 29. Struktura dochodów według Klasyfikacji Budżetowej w powiecie siemiatyckim [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-u, dane na 31.12. 2011 roku.

Jednostki samorządu terytorialnego powiatu siemiatyckiego aplikowały również o dofinansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej. W okresie programowania 2007-2013 powiat siemiatycki otrzymał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej na łączną wartość 136 847 246,71 zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu ilość ta wynosi 3426,03 zł.

Tabela 80. Aktywność w pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej w okresie programowania 2007-2013

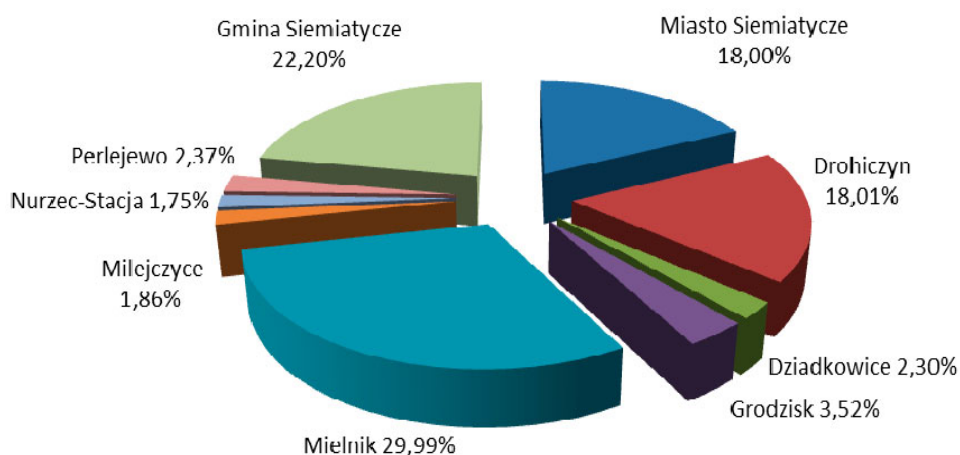
Jednostka administracyjna	Dofinansowanie z Unii Europejskiej [zł]	Dofinansowanie UE na 1 mieszkańca* [zł]
gm. miejska Siemiatycze	24 636 048,74	1648,34
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	24 649 301,75	3634,52
gm. wiejska		
Dziadkowice	3 148 449,63	1048,43
Grodzisk	4 818 197,34	1045,84
Mielnik	41 042 651,50	15871,09
Milejczyce	2 549 771,98	1224,09
Nurzec-Stacja	2 388 326,45	552,47
Perlejewo	3 236 461,68	1052,51
Siemiatycze	30 378 037,64	4756,97
Razem	136 847 246,71	3426,03

* liczba mieszkańców, dane na 31.12.2011 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych na stronie internetowej www.podlaskiedotacje.pl oraz www.mapadotacji.gov.pl.

Najefektywniej środki z Unii Europejskiej pozyskiwała gmina Mielnik (ok. 30% środków pozyskanych łącznie przez powiat), następnie gmina wiejska Siemiatycze (22,20%), Miasto Siemiatycze (18%) oraz gmina Drohiczyn (18%). Szczegółową analizę gmin wchodzących w skład powiatu siemiatyckiego prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 30. Udział gmin w pozyskiwaniu środków Unii Europejskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych na stronie internetowej www.podlaskiedotacje.pl oraz www.mapadotacji.gov.pl.

►► Promocja powiatu

Starostwo powiatu siemiatyckiego prowadzi wielokierunkowe działania promocyjne.

Do najważniejszych zrealizowanych zadań w 2011 i do końca lipca 2012 roku należą:

- promocja powiatu za pomocą witryny internetowej – strona jest na bieżąco aktualizowana;
- stała współpraca z mediami lokalnymi, regionalnymi i ogólnopolskimi. Informacje o przedsięwzięciach i imprezach można było znaleźć m.in. w Głosie Siemiatycz, Gazecie Współczesnej, Radiu Białystok, TV Białystok, TVP Białystok, TVP Warszawa, oraz na szeregu portalach internetowych;
- udział w Międzynarodowych Targach Turystycznych, takich jak: Targi "Regiony Turystyczne – Na Styku Kultur 2011" – Łódź, 25-27 lutego 2011 roku; Podlaskie Targi Turystyczne Białystok 18 – 20 marca 2011; Międzynarodowe Targi Turystyczne GLOB w Katowicach (25-27 marca 2011) oraz Targi Turystyczne LATO 2011 w Warszawie (01-03 kwietnia 2011); Międzynarodowe Targi Turystyczne ITM Warsaw, 27-29 stycznia 2012; Podlaskie Targi Turystyczne Białystok 16-18 marca 2012 r.;
- współorganizacja imprez o charakterze turystyczno-kulturowym, taki jak: XII PROMOCYJNY SPŁYW KAJAKOWY RZEKĄ BUG, Mielnik – Drohiczyn – Brok, 30.06 – 05.07.2012 r.
- realizacja filmu promocyjnego i realizacja wirtualnych wycieczek w ramach projektu „Podniesienie atrakcyjności turystycznej Podlasia Nadbużańskiego poprzez wykorzystanie nowoczesnych technik multimedialnych i oznakowanie obiektów zabytkowych” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej;
- oznakowanie zabytków i wydanie poradnika dotyczącego ochrony zabytków również w ramach projektu „Podniesienie atrakcyjności turystycznej Podlasia Nadbużańskiego poprzez wykorzystanie nowoczesnych technik multimedialnych i oznakowanie obiektów zabytkowych”;
- została wznowiona publikacja pod tytułem „Ocalić od zapomnienia – przyroda kultura ludzie”;

- ↳ patronat starosty powiatu nad ważnymi wydarzeniami, w tym dotacje finansowe, prowadzony pod kątem znaczenia i wartości dla promocji powiatu;
- ↳ współpraca urzędu z organizacjami pozarządowymi, społecznymi, gospodarczymi (organizacja spotkań, szkoleń).

Powiat siemiatycki prowadzi również Punkt Informacji Turystycznej, który w roku 2010 i 2011 uzyskał Certyfikat Polskiego Systemu Informacji Turystycznej, przyznany przez Polską Organizację Turystyczną i Podlaską Regionalną Organizację Turystyczną.

W 2012 roku powiat siemiatycki opracował i uchwalił Program Promocji Rozwoju Przedsiębiorczości. Program opracowywano w ramach projektu „Decydujemy razem.

Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych” realizowanego w ramach PO KL.

►►► Wnioski z diagnozy

►► Przestrzeń i środowisko

Potencjał

- Cenne walory środowiskowe zlokalizowane w części południowej powiatu.
- Duża lesistość, zwłaszcza w części wschodniej powiatu.
- Lasy sosnowe wydzielające olejki eteryczne w Milejczycach.
- Położenie powiatu przy granicy z Białorusią.

Identyfikacja problemów

- Niewystarczające oznakowanie miejsc cennych przyrodniczo.
- Niskie klasy bonitacyjne gleb zwłaszcza w części wschodniej powiatu.
- Niska jakość wód (III klasa) spowodowana nieuregulowaną gospodarką ściekową w powiecie.
- Brak inicjatyw ekologicznych pokazujących istotność i poszanowanie środowiska ekologicznego.
- Brak wystarczającej współpracy pomiędzy sąsiednimi gminami i sąsiednimi powiatami w aspekcie środowiska.

Wyzwania

- ↳ Bliskie położenie Białorusi ułatwia wymianę towarów, może być również wykorzystane do wejścia, poprzez rynek białoruski, na inne rynki wschodnie między innymi rosyjski lub kazachski w związku z utworzeniem unii celnej Białorusi, Rosji i Kazachstanu;
- ↳ Powołanie Parku Krajobrazowego Nadbużańskiego.
- ↳ Utworzenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego Nurzec-Rutka, w ramach którego znalazłby się istniejący ogród botaniczny. LKP miałby na celu przede wszystkim edukację ekologiczną społeczeństwa, spełniałby również funkcję promocyjną regionu oraz funkcję gospodarczą;
- ↳ Wykorzystanie dosyć dobrego nasłonecznienia gminy Milejczyce i Mielnik. Możliwość rozwoju fotowoltaniki.
- ↳ Konieczność powiązania z sąsiadami w aspekcie środowiska i transportu.
- ↳ Wykorzystanie kładki na Bugu Mielnik-Niemirów do wytyczania nowych szlaków rowerowych i motocyklowych.

►► Sfera społeczna

Potencjał

- ↳ Dobra infrastruktura szkolnictwa i przedszkoli.
- ↳ Pozyskiwanie środków unijnych na rozwój oświaty.
- ↳ Nawiązanie dialogu samorządu ze społeczeństwem oraz dostrzeganie problemów społecznych i dążenie do ich rozwiązania.
- ↳ Pozyskiwanie przez samorząd środków zewnętrznych i wspieranie nimi lokalnych potrzeb.
- ↳ Rosnąca liczba gospodarstw agroturystycznych.
- ↳ Czyste środowisko naturalne stanowi potencjał do rozwoju eko-przedsiębiorczości i turystyki w tym agroturystyki i turystyki wykwalifikowanej (np. turystyka biznesowa – Siemiatycze, turystyka lecznicza – Nurzec-Milejczyce-Mielnik).
- ↳ Bogactwo kulturowe i historyczne powiatu, zabytki, sanktuaria, obiekty kultu religijnego.
- ↳ Wielokulturowość (kuchnia, tradycja, obyczaje, gwara) i wielowyznaniowość (Św. Góra Grabarka, Ostrożany).
- ↳ Każda gmina posiada instytucję kultury.

Identyfikacja problemów

- ↳ Ujemny przyrost naturalny, problem starzenia społeczeństwa.
- ↳ Duża migracja mieszkańców powiatu do dużych ośrodków miejskich i zagranicę (dużą grupę stanowią młodzi ludzie).
- ↳ Wysokie bezrobocie (ukryte bezrobocie głównie na wsi).
- ↳ Tendencja wzrostowa bezrobotnych młodych osób.
- ↳ Zwiększenie się grupy osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy).
- ↳ Likwidacja wiejskich placówek szkolnych.
- ↳ Brak systemu doradztwa zawodowego na poziomie szkoły gimnazjalnej.
- ↳ Brak mechanizmu motywacyjnego nauczycieli przejawiających inicjatywę.
- ↳ Brak szkoleń skierowanych do nauczycieli w miejscu zatrudnienia.
- ↳ Brak środków na specjalistyczne kursy strażaków, szczególnie w zakresie ratownictwa medycznego, chemicznego, ekologicznego, technicznego i wodnego.

- ↳ Brak elektronicznego systemu rejestracji do szkół.
- ↳ Brak opracowanego systemu kształcenia ustawicznego.
- ↳ Zmniejszający się poziom wykształcenia.
- ↳ Brak współpracy między szkołami, jednostkami samorządowymi i przedsiębiorstwami.
- ↳ Nie wystarczająca infrastruktura turystyczna (np. brak wiat, oznaczeń szlaków).
- ↳ Brak rozpoznawalnego produktu turystycznego.
- ↳ Brak krytej pływalni, kina, miejsca do spotkań towarzyskich młodzieży.
- ↳ Niezagospodarowane świetlice wiejskie.
- ↳ Brak kulturowych animatorów lokalnych (profesjonalnych).

Wyzwania

- ↳ Rozwój infrastruktury turystycznej.
- ↳ Budowa nadbużańskiego szlaku rowerowego (Bug rajem dla turystów).
- ↳ Budowa hali sportowej na terenie gminy Nurzec-Stacja (planowana na 2012/2013 rok).
- ↳ Zagospodarowanie Miejscowego Parku (budowa sceny wraz z zadaszeniem, zamontowanie urządzeń rekreacyjnych dla dzieci, wyposażenie w ławeczki wypoczynkowe, fontannę, podświetlany punkt informacyjny – realizacja 2013/2014 rok).
- ↳ W roku 2013 zaplanowano przebudowę plaży miejskiej w Siemiatyczach oraz budowę basenu.
- ↳ Aktywizowanie bezrobotnych.
- ↳ Aktywizowanie organizacji pozarządowych oraz społeczeństwa na rzecz lokalnej społeczności, rozwijanie idei wolontariatu.
- ↳ Dostosowanie wykształcenia do potrzeb rynku.
- ↳ Działania zmierzające do godzenia życia zawodowego i rodzinnego, między innymi:
 - rozwój instytucji opieki nad dziećmi oraz osobami starszymi,
 - upowszechnianie elastycznego czasu pracy w niepełnym wymiarze czasu i pracy na odległość.
- ↳ Działania na rzecz nowych i lepszych miejsc pracy (kreacja nowych miejsc pracy powinna wiązać się przede wszystkim z rozwojem inicjatyw na rzecz sektorów o najwyższym potencjale rozwoju, między innymi sektora energetycznego (tak zwane zielone miejsca pracy), sektora służby zdrowia i pomocy społecznej (tak zwane białe miejsca pracy) oraz gospodarki cyfrowej).
- ↳ Wyposażenie podmiotów ratowniczych w nowoczesne pojazdy, specjalistyczny sprzęt ratowniczy, wykwapowanie osobiste strażaka, umożliwiają realizację zadań ratowniczych zgodnie z obowiązującymi procedurami i regulacjami prawnymi.
- ↳ Tereny i obiekty mieszkalne muszą posiadać zaopatrzenie wodne do celów ochrony przeciwpożarowej zgodnie z obowiązującymi przepisami (czasami realizacja zaopatrzenia wodnego do celów bytowych dla mieszkańców nie pokrywa się z wymaganiami dot. spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej).

►► Sfera gospodarcza

Potencjał

- ↳ Duże zalesienie powiatu stanowi potencjał do rozwoju branż: drzewnej, spożywczej i turystyki (runko leśne).
- ↳ Położenie tranzytowe stanowi potencjał do rozwoju sektora transportu.
- ↳ Planowane utworzenie Podstrefy Specjalnej Suwalskiej Strefy Ekonomicznej.

Identyfikacja problemów

- ↳ Brak zachęt do inwestowania i w związku z tym brak inwestorów.
- ↳ Mało inwestycji, małe zainteresowanie kapitału zagranicznego terenem.
- ↳ Słaby rozwinięty przemysł w związku ze złym stanem lub brakiem infrastruktury.
- ↳ Brak dobrze funkcjonujących instytucji otoczenia biznesu.
- ↳ Brak inkubatora przedsiębiorczości, funduszu pożyczkowego, punktów doradczych, klastrów firm, które poszukują partnerów.
- ↳ Brak współpracy między przedsiębiorcami (brak zaufania).
- ↳ Niewystarczająca współpraca pomiędzy jednostkami samorządu a organizacjami pozarządowymi w sferze rozwoju i promowania przedsiębiorczości powiatu. Jedynym przejawem współpracy są Siemiatyckie Targi Pogranicza.

Wyzwania

- ↳ Podjęcie działań zmierzających do pozyskania inwestorów.
- ↳ Powołanie grupy (klastr) wspierającej lokalną przedsiębiorczość, odpowiedzialnej za rozwój poszczególnych branż.
- ↳ Wykorzystanie Podstrefy Specjalnej Suwalskiej Strefy Ekonomicznej.

►► Infrastruktura techniczna

Potencjał

- ↳ Położenie dróg (skrzyżowanie ważnych szlaków komunikacyjnych, plany budowy dróg ekspresowe S19 – Via Carpatia).
- ↳ Wysoki poziom zwodociągowania.
- ↳ Przystąpienie do projektu szerokopasmowego Internetu (na wsiach).
- ↳ Rozwój infrastruktury wiejskiej w ramach prac scaleniowych (środki UE).

Identyfikacja problemów

- ↳ Słaby stan techniczny dróg (krajowych i wojewódzkich) wymagający modernizacji i remontów, niedostosowane do natężenia ruchu.
- ↳ Brak obwodnicy.
- ↳ Braki sieci kanalizacyjnej na większości obszaru powiatu (duże dysproporcje w budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej).
- ↳ Niski procent (28,6%) mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków.
- ↳ Brak sprawnego systemu segregacji odpadów, unieszkodliwiania i zagospodarowywania odpadów.
- ↳ Istnienie „dzikich wysypisk” odpadów.
- ↳ Niedostosowany do potrzeb mieszkańców lokalny rozkład jazdy PKS.
- ↳ Niewykorzystywanie infrastruktury gazowej głównie w gminie miejskiej – Siemiatycze, (duża ilość kotłowni węglowych powoduje zanieczyszczenie powietrza głównie w Mieście Siemiatycze).
- ↳ Wysokie ceny działek budowlanych.
- ↳ Brak terenów przygotowanych pod inwestycje (uzbrojenie terenu).

Wyzwania

- ↳ Budowa i/lub modernizacja infrastruktury drogowej.
- ↳ Zwiększenie infrastruktury kanalizacyjnej.
- ↳ Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”.

Zdjęcie: Tomasz Poskróbko, Stowarzyszenie Magia Podlasia

stan realizacji
strategii rozwoju
powiatu siemiatyckiego
do 2013

Stan realizacji Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2013

Stan realizacji Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2013 roku prezentuje tabela 81.

Tabela 81. Stan realizacji Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2013 roku

Cele operacyjne	Zadania zrealizowane	Zadania niezrealizowane	Uwagi
Cel strategiczny I. Sprawny system edukacji, sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich			
<i>I. 1. Zwiększenie dostępności do szkół</i>	<ul style="list-style-type: none">• Rozbudowa Zespołu Szkół w Siemiatyczach w drugiej części budynku• Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Rolniczych w Ostrożanach• Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania segmentu C Zespołu Szkół w Siemiatyczach w części pierwotnie planowanej na bibliotekę pedagogiczną	<ul style="list-style-type: none">• Rozbudowa, modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Zespole Szkół Rolniczych w Czarzajewie• Wymiana instalacji c. o. w części starej Zespołu Szkół w Siemiatyczach• Wymiana dachu w części starej Zespołu Szkół w Siemiatyczach	Realizacja zadań będzie kontynuowana w latach 2013-2020
<i>I. 2. Bogata oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy</i>	<ul style="list-style-type: none">• Bądź profesjonalistą• <i>Od ucznia do profesjonalisty</i>• <i>Profesjonalna edukacja</i>		
<i>I. 3. Pełna realizacja funkcji szkoły</i>	<ul style="list-style-type: none">• Adaptacja niewykorzystanej infrastruktury, pozostającej w stanie surowym otwartym, na potrzeby biblioteki pedagogicznej CEN Filia w Siemiatyczach i Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej• Remont zaplecza stołówki szkolnej w Zespole Szkół w Siemiatyczach• Remont budynku internatu przy Zespole Szkół Rolniczych w Czarzajewie• Remont dachu, ocieplenie ścian oraz remont pomieszczeń mieszkalnych w internacie i zakup środków wyposażenia do pokoi internatowych w Zespole Szkół Rolniczych w Ostrożanach	<ul style="list-style-type: none">• Modernizacja obiektów sportowych w szkole Zespole Szkół Rolniczych w Czarzajewie• Budowa budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Siemiatyczach – Sali sportowo – edukacyjnej oraz edukacyjno – terapeutycznej wraz z zapleczem	

Cele operacyjne	Zadania zrealizowane	Zadania niezrealizowane	Uwagi
Cel strategiczny II. Wszechstronny rozwój obszarów wiejskich – zamożne, wszechstronnie rozwinięte obszary wiejskie filarem gospodarki powiatu			
<i>II.1. Efektywne gospodarstwa rolne</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Scalanie gruntów obiektu Ostrożany I • Realizacja projektu scalenia gruntów obiektu Ostrożany I w zakresie zagospodarowania poscalenowego • Realizacja projektu scalenia gruntów obiektu Ostrożany II • Scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym obiektu Ostrożany II 		Realizacja zadań w zakresie rozwoju rolnictwa będzie kontynuowana w latach 2013-2020
<i>II.2. Sprawny i aktywny samorząd rolniczy</i>			
<i>II.3. Racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodoznawczego</i>			
<i>II.4. Tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem</i>	<ul style="list-style-type: none"> • „Nie – bezrobociu na podlaskiej wsi” 		
Cel III. Aktywizacja gospodarcza społeczeństwa			
<i>III.1. Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej</i>	<ul style="list-style-type: none"> • „Mikroprzedsiębiorstwo z dużym kapitałem” – udzielanie dofinansowania w wysokości 30 tys. zł wraz ze wsparciem pomostowym przez maksymalnie 1 rok dla osób zakładających własną działalność gospodarczą • „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych – Lepsze Jutro” • Program związany z rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości • „Zielone światło przedsiębiorczym” • „Podlaski przedsiębiorca” • „Wsparcie samozatrudnienia oraz przedsiębiorców w tworzeniu miejsc pracy” • Współorganizacja Siemiatyckich Międzynarodowych Targów Pogranicza 		Realizacja zadań będzie kontynuowana w latach 2013-2020
<i>III.2. Rozwój potencjału i poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Przy współpracy z Fundacją Wspomagania wsi został uruchomiony fundusz mikropożyczek 		
<i>III.3. Tworzenie klimatu dla napływu kapitału ze wewnętrznego</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisanie w planie miejscowym około 12 ha terenów inwestycyjnych, starania o utworzenie podstrefy Specjalnej Suwalskiej Strefy Ekonomicznej 		

Cele operacyjne	Zadania zrealizowane	Zadania niezrealizowane	Uwagi
Cel strategiczny IV. Ochrona i promocja dóbr środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego			
<i>IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych, utrzymanie stanu jakościowego gleb i powietrza</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków w Czarzajewie (oczyszczalnia ścieków z przebudową kanalizacji przy Zespole Szkół Rolniczych w Czarzajewie) • Modernizacja kotłowni węglowej przy osiedlu mieszkaniowym Zespole Szkół Rolniczych w Ostrożanach • Wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej do budynku Powiatowego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Szpitalnej • Budowa oczyszczalni ścieków w Zespole Szkół Rolniczych w Ostrożanach 		Realizacja zadań będzie kontynuowana w latach 2013-2020
<i>IV.2. Zachowanie walorów krajobrazu</i>			
<i>IV.3. Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja corocznych akcji sprzątania świata 		
<i>IV.4. Współpraca pomiędzy jednostkami samorządu i administracją rządową w zakresie monitoringu i ochrony zasobów środowiska naturalnego</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa polsko-białoruskiego transgranicznego systemu zarządzania sytuacjami noszącymi znamiona nadzwyczajnego zagrożenia środowiska na bazie Powiatowego Centrum Ratowniczego i Zarządzania Kryzysowego w Siemiatyczach 		
<i>IV.5. Właściwy stan i skuteczna ekspozycja dóbr dziedzictwa kulturowego</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Oznakowanie obiektów zabytkowych na terenie powiatu • Podniesienie atrakcyjności turystycznej Podlasia Nadbużańskiego poprzez wykorzystanie nowoczesnych technik multimedialnych i oznakowanie obiektów zabytkowych 		
<i>IV.6. Szeroka oferta usług kulturalnych</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Współorganizacja „Muzycznych dialogów nad Bugiem w Mielniku” • Współorganizacja festiwalu „Kultura bez granic” 		
Cel strategiczny V. Wzrost atrakcyjności zamieszkiwania na terenie powiatu			
<i>V.1. Rozwinięte mieszkalnictwo</i>			
<i>V.2. Sprawna infrastruktura komunikacyjna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Integracja sieci komunikacyjnej Powiatu Siemiatyckiego i Wysokomazowieckiego • Poprawa dostępu dróg powiatowych do sieci dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze powiatu siemiatyckiego • oraz wszystkie mniejsze projekty drogowe 		Realizacja zadań będzie kontynuowana w latach 2013-2020

Cele operacyjne	Zadania zrealizowane	Zadania niezrealizowane	Uwagi
V.3. Atrakcyjny rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> „Program aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia” „Program na rzecz bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy” „Otwarcie na zmiany – działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w powiecie siemiatyckim” „Nowe perspektywy – lepsza przyszłość” „Partnerstwo dla młodzieży” „Program aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia” „Doświadczenie w cenie” „Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia” programy aktywizacji zawodowej osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej 		
V.4. Wysoki poziom usług nierynkowych	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie budynku SP ZOZ w Siemiatyczach do obowiązujących przepisów Termomodernizacja budynku SP ZOZ w Siemiatyczach wraz z modernizacją systemu ciepłowniczego Zakup sprzętu medycznego na wyposażenie Szpitala Powiatowego w Siemiatyczach (laparoskop, zestaw do pielęgnacji noworodków, aparat elektrochirurgiczny – diatermia) Budowa Powiatowego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Szpitalnej Modernizacja windy szpitalnej Modernizacja laboratorium – utworzenie Pracowni Mikrobiologii Budowa sieci teleradiologicznej Zakup aparatury medycznej Podniesienie jakości i poprawa dostępu do nowoczesnej diagnostyki radiologicznej i endoskopowej w SP ZOZ w Siemiatyczach Zakup aparatury i sprzętu medycznego w SP ZOZ w S – tyczach w celu podniesienia jakości i dostępności do realizowanych świadczeń zdrowotnych oraz poprawy regionalnej infrastruktury medycznej Przyjazny Urząd Pracy i kompetentny pracownik – „Bliżej bezrobotnego” Utworzenie Punktu Obsługi Klienta w Starostwie 	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie SOR do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dn. 15.03.2007 r. Budowa bloku operacyjnego ze sterylizacją Rozbudowa poradni rehabilitacyjnej z wydziałowymi poradniami: psychiatryczną, leczenia uzależnień, zaopatrzenia ortopedycznego Modernizacja pomieszczeń i urządzeń SP ZOZ w Siemiatyczach: realizacja kolejnych etapów prac dostosowawczych 	

Cele operacyjne	Zadania zrealizowane	Zadania niezrealizowane	Uwagi
V.5. Wzrost poczucia bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w S-tyczach na potrzeby polsko – białoruskiego systemu zarządzania sytuacjami nadzwyczajnymi wraz z infrastrukturą techniczną usprawniającą zarządzanie środowiskiem w sytuacjach kryzysowych Wyposażenie budynku administracyjno-garażowego Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (KP PSP) w instalacje teletechniczne Wykonanie instalacji teletechnicznej w budynku podstawowym KP PSP Zakup lekkiego samochodu logistycznego dla KP PSP Wykonanie robót wykończeniowych w rozbudowanej części KP PSP wraz z pierwszym wyposażeniem kwaterunkowym 		

Kursywa – w trakcie realizacji lub zadania współrealizowane

Źródło: Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach.

Większość zadań planowana do realizacji w latach 2003-2013 została zrealizowana lub też rozpoczęto ich realizację. Wiele z nich ma charakter ciągły i będzie kontynuowana w kolejnej perspektywie programowej (2013-2020).

wyniki badania
opini mieszkańców
na temat warunków
i jakości życia
w powiecie siemiatyckim

Wyniki badania opinii mieszkańców na temat warunków i jakości życia w powiecie siemiatyckim

Opis metody badawczej

Przyjęto partycypacyjny „uspołeczniony” sposób realizacji. Za najbardziej adekwatną metodą pozyskania opinii uznano badania ankietowe. Zastosowano następujące sposoby dotarcia do potencjalnych respondentów:

- drogą internetową – link do ankiety zamieszczono na stronie internetowej Instytutu Transferu Wiedzy i Innowacji sp. z o.o., na oficjalnej stronie internetowej Starostwa Powiatowego oraz miasta Siemiatycze; link do ankiety został także mailowo przekazany do pracowników Starostwa Powiatowego oraz Urzędu Miejskiego, urzędów gmin wchodzących w skład powiatu;
- za pomocą bezpośredniej dystrybucji – formularz papierowy ankiety rozpowszechniono w przedszkolach i szkołach (podstawowych, gimnazjalnych i średnich) wszystkich gmin wchodzących w skład powiatu (wypełniali członkowie rodzin dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli), w Starostwie Powiatowym oraz wybranych jednostkach podległych miastu i starostwu.

Narzędziem badawczym był standaryzowany kwestionariusz ankiety, zatytułowany „Badanie opinii mieszkańców na temat warunków i jakości życia w mieście Siemiatycze i powiecie siemiatyckim”. Narzędzie było wspólne dla mieszkańców miasta i powiatu. Odpowiedzi były agregowane w układzie jednostek terytorialnych. Założenia badawcze i konstrukcja formularza ankiety była konsultowana z Zamawiającym (wyznaczonymi pracownikami Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach) oraz z pracownikami Urzędu Miejskiego w Siemiatyczach.

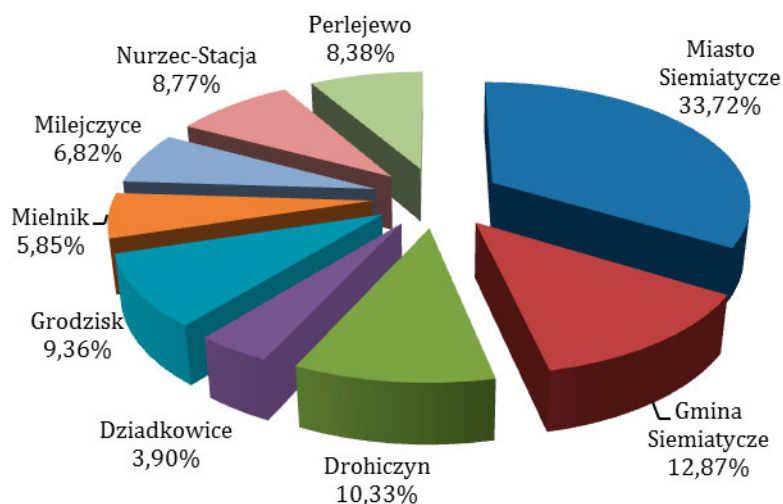
Ankieta pozwoliła zbadać:

- poziom zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze oraz powiecie siemiatyckim,
- zainteresowanie sprawami miasta i powiatu;
- ocenę poziomu rozwoju miasta;
- ocenę zaspokojenia potrzeb mieszkańców Siemiatycz;
- główne problemy rozwoju;
- walory miasta oraz oczekiwane kierunki rozwoju.

►►► Charakterystyka próby badawczej

Łącznie w badaniu wzięło udział 513 mieszkańców powiatu siemiatyckiego. Z tego najwięcej pochodziło z miasta Siemiatycze – 173 osoby, a najmniej z gminy Dziadkowice – 20 osób. Udział procentowy ankietowanych prezentuje poniższy rysunek.

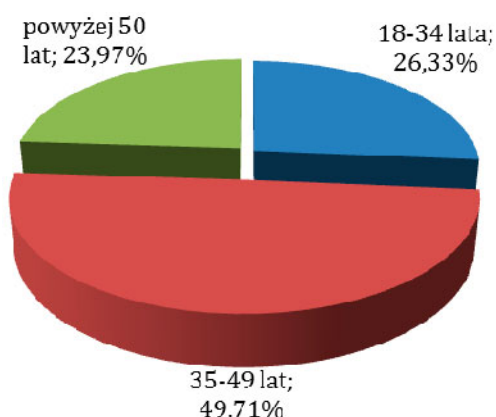
Rysunek 31. Pochodzenie respondentów

Źródło: opracowanie własne.

Zdecydowaną większość (98,7%) badanych stanowiły kobiety. W badaniu wzięło jedynie 1,30% mężczyzn. W grupie badanych mieszkańców powiatu siemiatyckiego 26,33% stanowili ludzie młodzi (w wieku 18-34 lata), 49,71% osoby w średnim wieku (35-49 lat), a osoby starsze (powyżej 50 lat) stanowiły 23,97%, (rysunek 32).

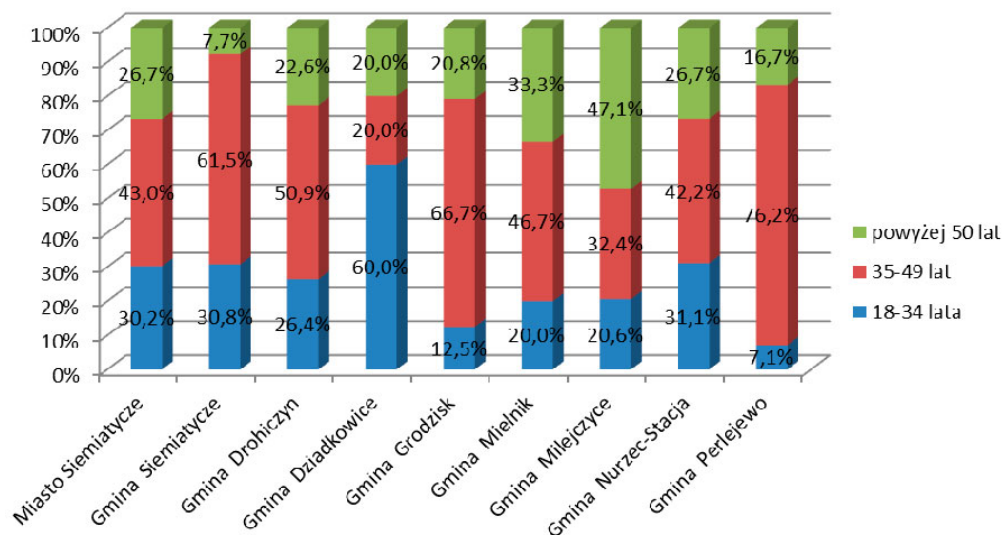
Rysunek 32. Struktura wiekowa respondentów

Źródło: opracowanie własne.

Struktura wiekowa respondentów w podziale na gminy jest dość zróżnicowana (rysunek 33).

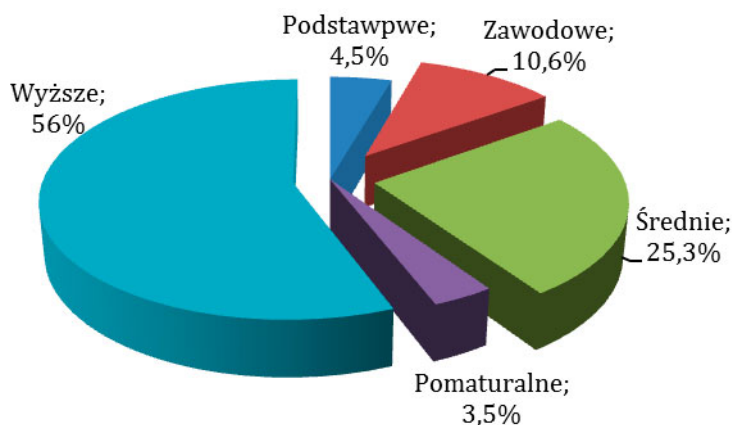
Rysunek 33. Struktura wiekowa respondentów w gminach

Źródło: opracowanie własne.

Wśród ankietowanych przeważają osoby z wyższym wykształceniem (56%). Osoby posiadające średnie wykształcenie stanowią 25,3%, zawodowe 10,6%, podstawowe 4,5%, najmniej liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem pomaturalnym 3,5% (rysunek 34).

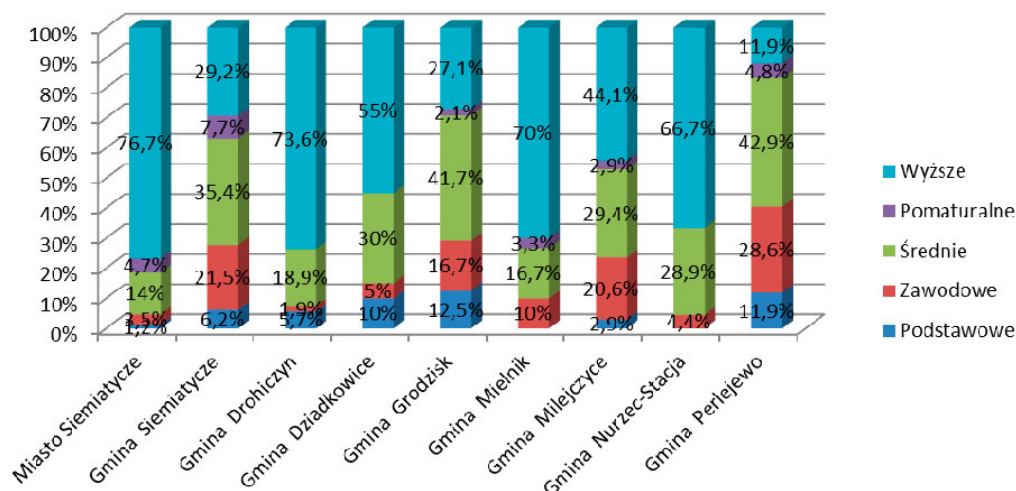
Rysunek 34. Wykształcenie respondentów

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci z wykształceniem wyższym wyraźnie dominowali w mieście Siemiatycze, stanowili oni 76,7% osób ankietowanych w mieście Siemiatycze, podobna sytuacja miała miejsce w gminie Drohiczyń (73,6% oraz w Mielniku 70% badanych w danej gminie (rysunek 35).

Rysunek 35. Wykształcenie respondentów w gminach

Źródło: opracowanie własne.

Dominującym modelem gospodarstwa domowego reprezentowanym przez respondentów jest rodzina czteroosobowa (33,3%), niewiele mniej, bo 28,9%, osób ankietowanych posiada rodziny pięcioosobowe lub większe. Ponad 20% respondentów jest członkami rodzin trzyosobowych, 11,65% dwuosobowych, a 5,4% ankietowanych prowadzi gospodarstwo domowe jednoosobowe (tabela 82).

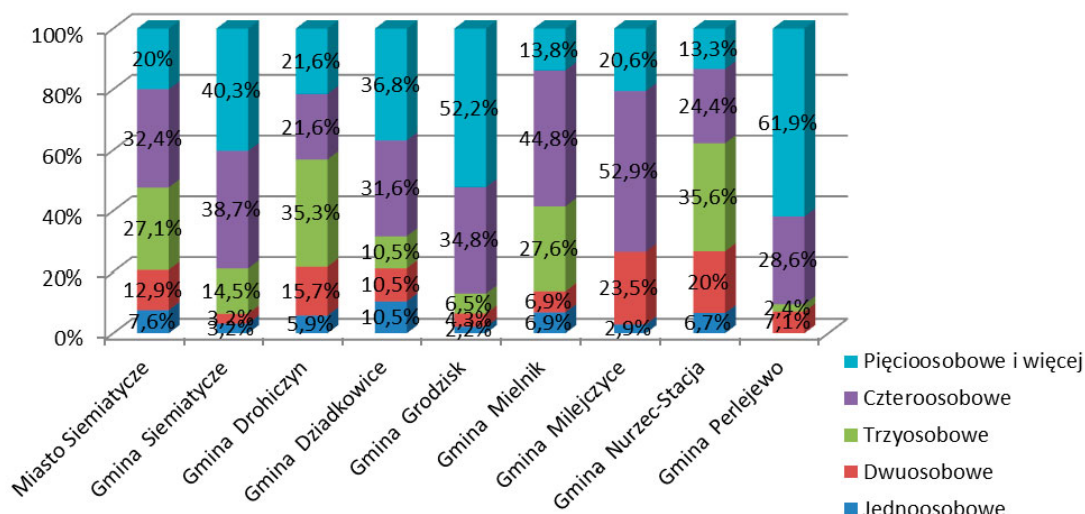
Tabela 82. Wielkość gospodarstwa domowego respondentów

Wyszczególnienie	Udział ankietowanych [%]
Jednoosobowe	5,4
Dwuosobowe	11,65
Trzyosobowe	20,7
Czteroosobowe	33,3
Pięcioosobowe i więcej	28,9

Źródło: opracowanie własne.

Największy odsetek rodzin pięcioosobowych i większych jest w gminie Perlejewo 61,9% osób ankietowanych posiada takie rodziny oraz w gminie Grodzisk 52,2% ankietowanych (rysunek 36).

Rysunek 36. Wielkość gospodarstwa domowego respondentów w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne.

Ponad połowa respondentów uznała własną sytuację materialną za średnią (52,2%), jako dobrą uznało ją 37,6% ankietowanych, niewiele ponieważ zaledwie 3,8% uznało ją za bardzo dobrą. Źłe lub bardzo źle swój status materialny określiło blisko 6,5% badanych.

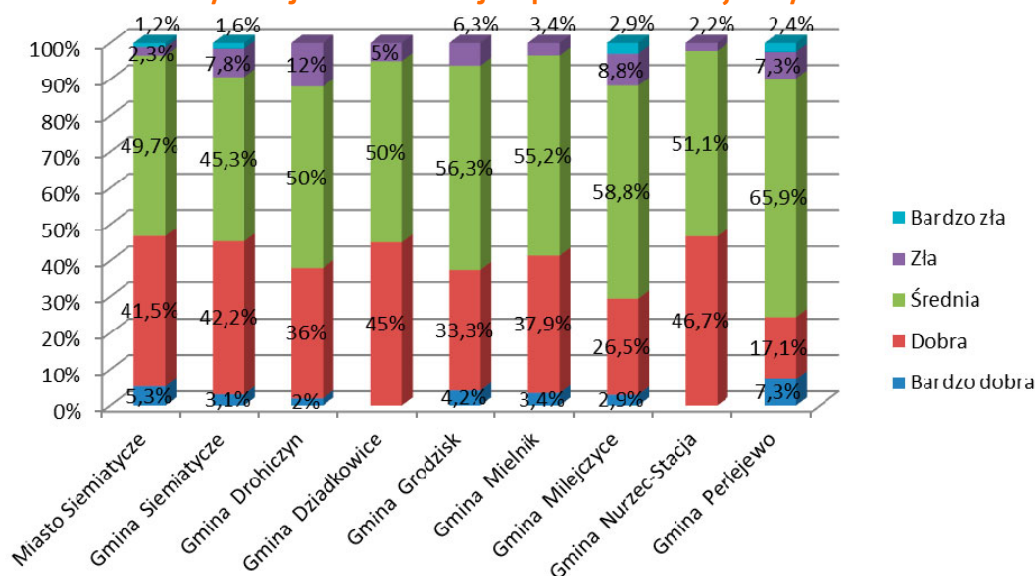
Tabela 83. Samoocena sytuacji materialnej

Wyszczególnienie	Udział ankietowanych [%]
Bardzo dobra	3,8
Dobra	37,6
Średnia	52,2
Zła	5,4
Bardzo zła	1

Źródło: opracowanie własne.

Najlepiej swoją sytuację materialną ocenili respondenci z gminy Nurzec – Stacja, blisko 47% z nich uznał ją za dobrą. Najgorzej zaś swoją sytuację materialną ocenili respondenci z gminy Milejczyce, blisko 12% z nich oceniło swoją sytuację za złą lub bardzo złą (rysunek 37).

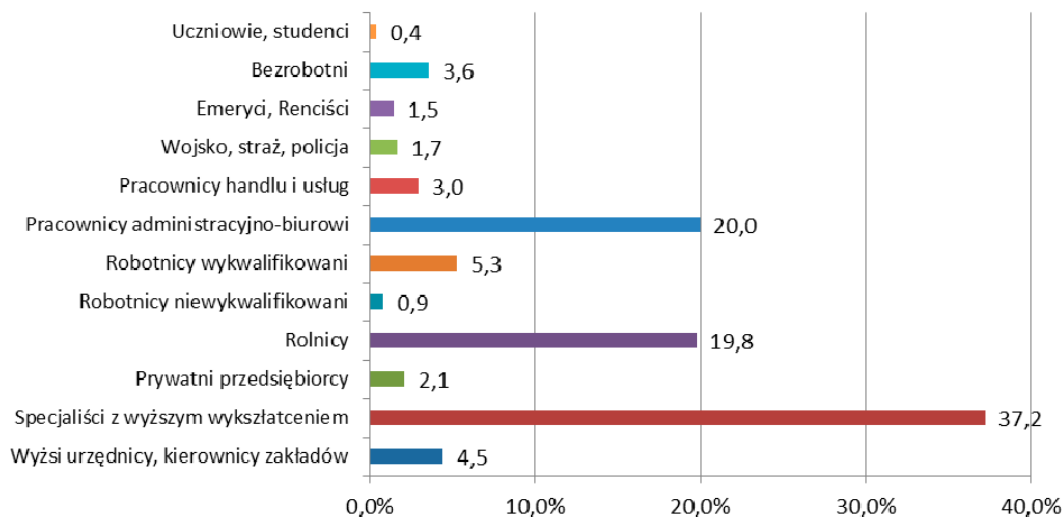
Rysunek 37. Samoocena sytuacji materialnej w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne.

Wśród respondentów przeważały trzy grupy zawodowe: specjaliści z wyższym wykształceniem – stanowili oni 37,2% badanych, pracownicy administracyjno-biurowi 20% oraz rolnicy 19,8% (rysunek 38).

Rysunek 38. Kategoria społeczno-zawodowa

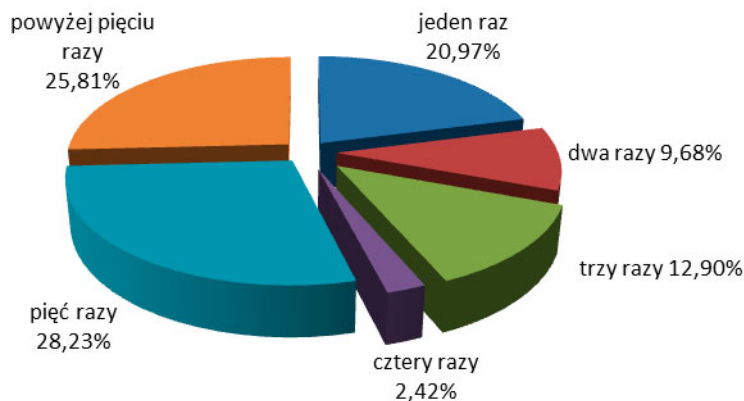

Źródło: opracowanie własne.

Niemal wszyscy badani zamieszkują w powiecie siemiatyckim od urodzenia (95,4%).

W metryczce ankiety pojawiło się także pytanie dotyczące migracji. Z badań wynika, że blisko 40% respondentów wyjeżdżało lub stale wyjeżdża za granicę. Ponad połowa 54% z nich wyjeżdżało już 5 lub więcej razy (z różnym czasem pobytu).

Rysunek 39. Częstotliwość wyjazdów w ciągu ostatnich 5 lat

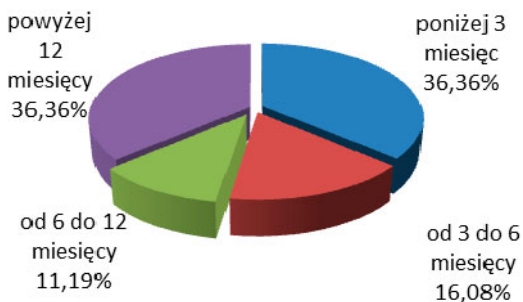

Źródło: opracowanie własne.

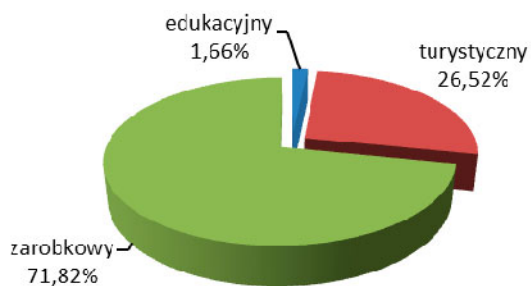
Głównym celem migracji (72%) jest cel zarobkowy, cel turystyczny wskazało 26% respondentów, a niespełna 2% jako powód wskazało edukację.

Rysunek 40. Częstotliwość wyjazdów w ciągu ostatnich 5 lat

Czas wyjazdu

Cel wyjazdu

Źródło: opracowanie własne

Czas wyjazdu powyżej 12 miesięcy wskazało 36,4% respondentów, co ciekawe dokładnie taka sama liczba badanych wskazała czas wyjazdu poniżej 3 miesięcy. Migracja odbywa się przede wszystkim do Belgii.

Wyniki badań

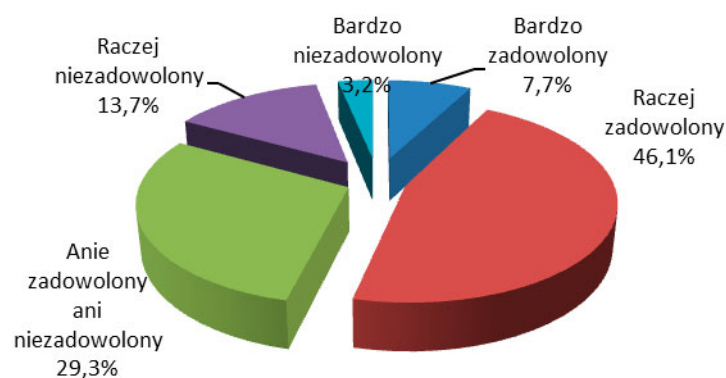
Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim

Mieszkańcy powiatu siemiatyckiego są raczej zadowoleni z życia w swojej gminie (tak odpowiadało 46,1% badanych). Prawie 8% respondentów jest bardzo zadowolonych, a blisko 17% źle ocenia swoją gminę jako miejsce do życia. Osoby które nie miały zdania stanowiły 29,3% ankietowanych.

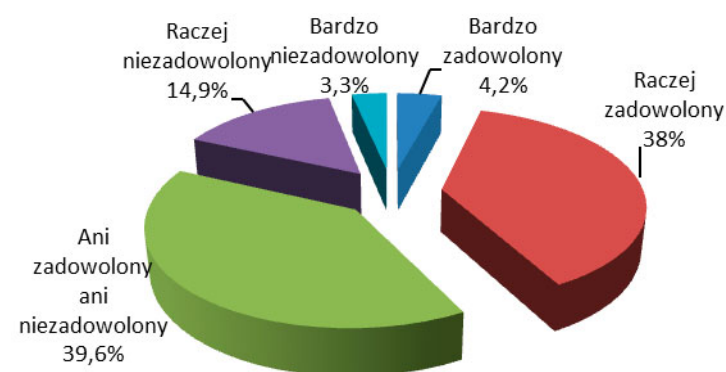
Mieszkańcy powiatu bardziej utożsamiają się z otoczeniem bliższym czyli gminą, miastem niż z otoczeniem dalszym czyli powiatem, województwem. Dlatego na pytanie odnośnie zadowolenia z życia w powiecie odpowiadali nieco mniej optymistycznie, 40% ankietowanych nie miało określonego zdania. Osoby raczej zadowolone stanowiły tylko 38% badanych, 4,2% osób było bardzo zadowolonych. Źle oceniło powiat jako miejsce do życia 18,2% osób (rysunek 41).

Rysunek 41. Ocena poziomu zadowolenia z życia

W swojej gminie

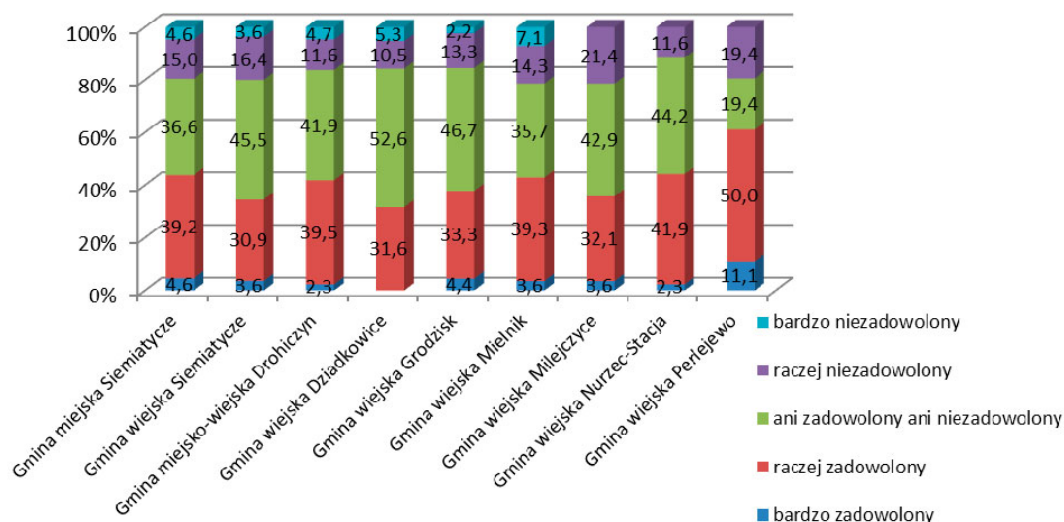
W powiecie

Źródło: opracowanie własne.

Powiat jako miejsce do życia został źle oceniony przede wszystkim przez mieszkańców Mielnika (stanowili oni łącznie 21,4% ankietowanych osób), Milejczyc (21,4%) i miasta Siemiatycze (20%). Najbardziej pozytywnie powiat ocenili mieszkańcy Perlejewy, nieco ponad 11% z nich jest bardzo zadowolona z życia w tym powiecie (rysunek 42).

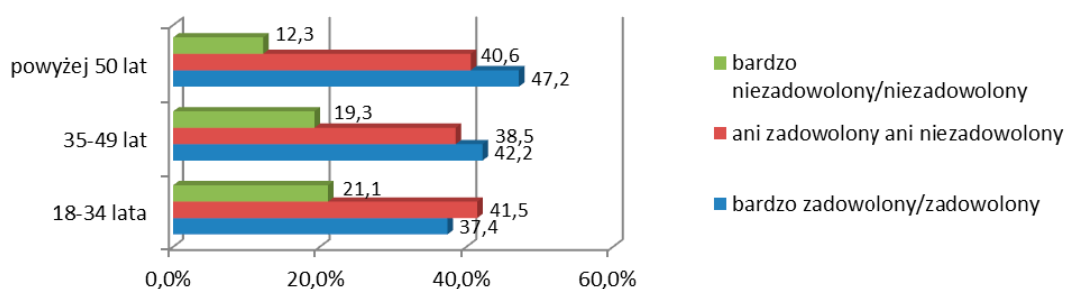
Rysunek 42. Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne.

Udzieloną odpowiedź zbadano pod względem cech respondentów. W grupie wiekowej 35-49 lat oraz powyżej 50 lat większość respondentów wyrażała zadowolenie z życia w powiecie siemiatyckim. W grupie zaś młodych osób 18-34 lata dominowała odpowiedź ani zadowolony ani niezadowolony. Warto zwrócić uwagę również na dość wysoki wskaźnik odpowiedzi negatywnych w tej grupie. Ponad 20% z nich jest niezadowolonych z życia w mieście (rysunek 43).

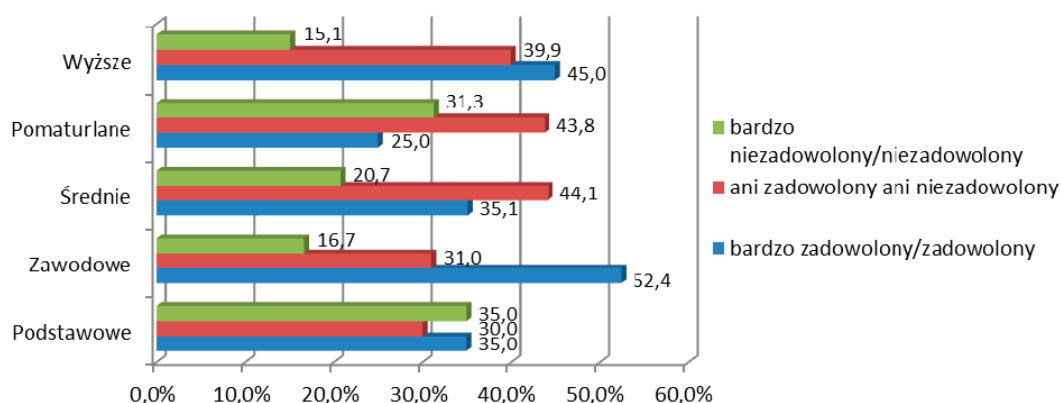
Rysunek 43. Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim ze względu na zróżnicowanie wiekowe

Źródło: opracowanie własne.

Ze względu na wykształcenie najbardziej zadowoloną z życia w powiecie siemiatyckim jest grupa osób posiadających wykształcenie zawodowe 52,4%. Podobna sytuacja występuje również w grupie osób z wykształceniem wyższym, 45% z nich jest zadowolonych z życia w powiecie siemiatyckim (rysunek 44).

Rysunek 44. Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim ze względu na wykształcenie

Źródło: opracowanie własne.

Bardziej zadowoleni z życia w powiecie siemiatyckim są mężczyźni (60% badanych) niż kobiety (43%). Wśród kobiet 17% badanych udzieliło odpowiedzi negatywnych, a 40% nie miało zdania. W przypadku mężczyzn 20% z nich wyraziło swoje niezadowolenie z życia w powiecie i tyle samo nie miało zdania na ten temat.

►► Zainteresowanie sprawami gminy i powiatu

Mieszkańcy powiatu raczej są zainteresowani sprawami lokalnymi. Zdecydowanie bliższe im są sprawy gminy, niż powiatu. Różnica jest widoczna szczególnie przy odpowiedzi „zdecydowanie tak”. W przypadku zainteresowania gminą liczba osób która ją zaznaczyła wyniosła blisko 40%, w przypadku powiatu natomiast tylko 25% (rysunek 45).

Zainteresowanie wyrażają poprzez¹⁷:

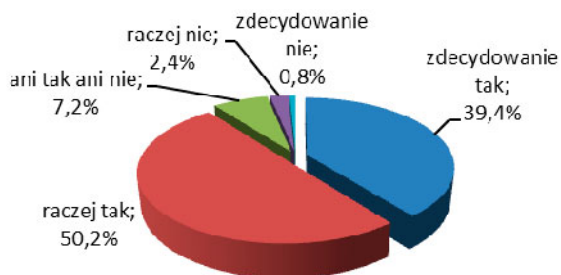
- ↳ czytanie lokalnej gazety, na przykład „Głos Siemiatycz”, Informator Gminny (Mielnik) – 86,5%;
- ↳ uczestnictwo w wyborach władz samorządowych – 61,6%;
- ↳ odwiedzanie oficjalnej strony internetowej gminy – 48,7%;
- ↳ odwiedzanie oficjalnej strony internetowej starostwa powiatowego – 48,6%;
- ↳ czytanie informacji na tablicach ogłoszeń – 48,1%;
- ↳ oglądanie programów lokalnej telewizji regionalnej, na przykład: e-tv Bug, TV Białystok – 43,7%;
- ↳ słuchanie serwisu informacyjnego w lokalnych rozgłośniach radiowych – 33,9%;
- ↳ uczestnictwo w spotkaniach mieszkańców z władzami lokalnymi – 19,3%;
- ↳ próby aktywizacji najbliższego otoczenia do działania na rzecz rozwoju gminy – 9,7%;
- ↳ działania w małych grupach na rzecz gminy (stowarzyszenia, kluby, fundacje) – 7,6%.

Mieszkańcy powiatu również chętnie uczestniczą w organizowanych imprezach i festynach. Najbardziej popularnym wydarzeniem są Muzyczne Dialogi nad Bugiem w Mielniku, Dni Gminy Mielnik oraz Międzynarodowy Festiwal „Kultura bez granic” (rysunek 46).

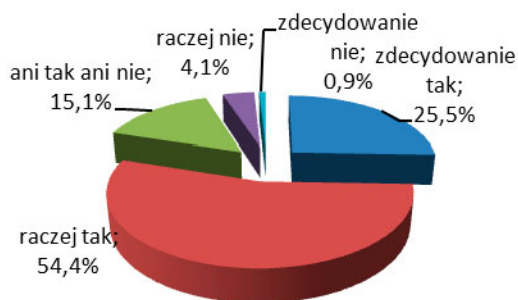
¹⁷ Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

Rysunek 45. Ocena zainteresowania sprawami miasta i powiatu

W swojej gminie

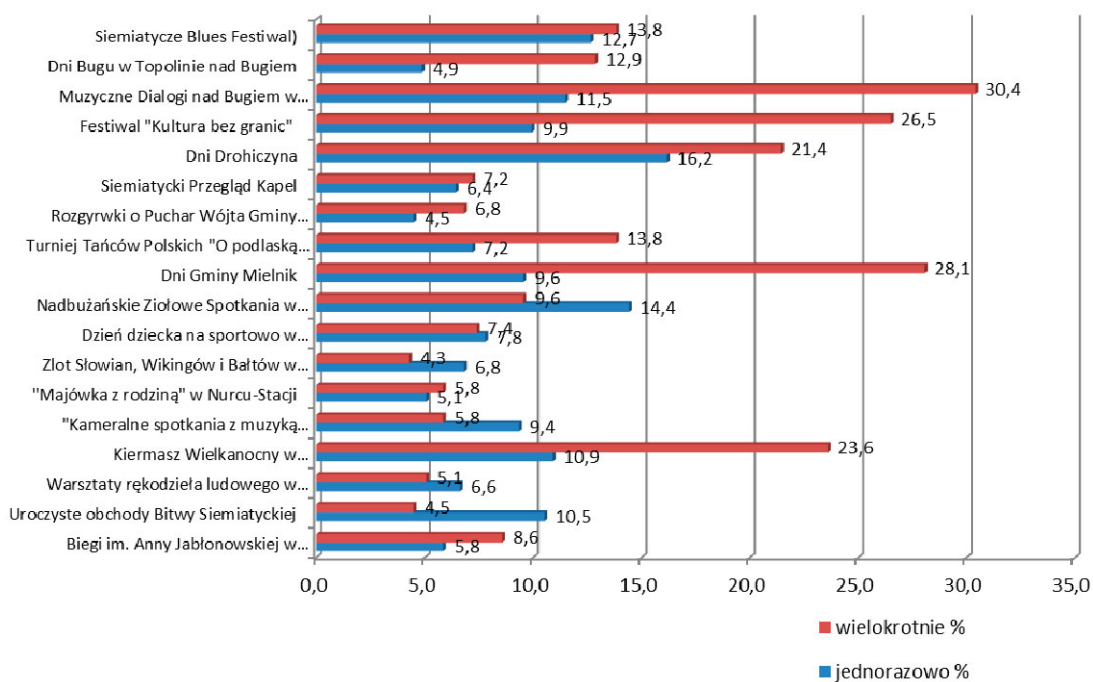

W powiecie

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 46. Udział Mieszkańców powiatu w imprezach/ festynach organizowanych na terenie powiatu [%]

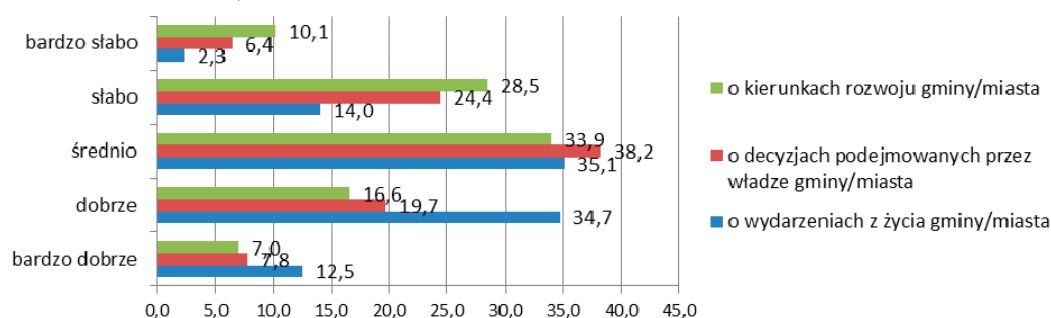
Źródło: opracowanie własne.

►► Ocena stopnia poinformowania o wydarzeniach, decyzjach i kierunkach rozwoju gminy i powiatu siemiatyckiego

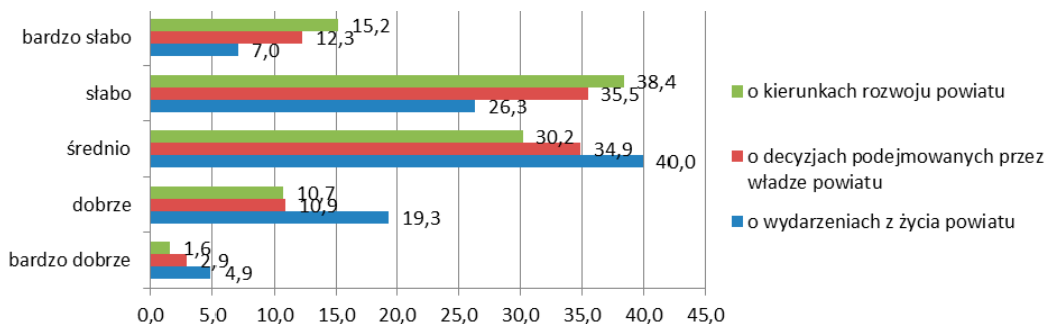
Badani mieszkańcy powiatu uznali, że są bardzo dobrze lub dobrze poinformowani o wydarzeniach z życia gminy (47,2%), słabiej o decyzjach podejmowanych przez gminę (27,5%), a naj słabiej o kierunkach rozwoju gminy (jedynie 23,6%). Ankietowani, słabiej utożsamiają się z otoczeniem dalszym takim jak powiat. Potwierdzają to odpowiedzi na temat poinformowania o powiecie. Respondenci uznali, że są słabo lub bardzo słabo poinformowani o kierunkach rozwoju powiatu (53,6%), podobnie o decyzjach podejmowanych przez władze powiatu (47,8%) i średnio o wydarzeniach z życia powiatu 40% (rysunek 47).

Rysunek 47. Ocena stopnia poinformowania w powiecie siemiatyckim

Otoczenie bliższe: gmina [%]

Otoczenie dalsze: powiat [%]

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci z wykształceniem wyższym oraz w wieku średnim (35-49 lat) są najlepiej poinformowani wydarzeniach, decyzjach i kierunkach rozwoju powiatu. Najmniejszą zaś wiedzę o wydarzeniach z życia powiatu mają respondenci z wykształceniem pomaturalnym oraz osoby młode (18-34 lata). O decyzjach podejmowanych przez władze powiatu oraz o kierunkach rozwoju naj słabiej poinformowani są ludzie z wykształceniem podstawowym i pomaturalnym oraz osoby powyżej 50 roku życia.

Ocena poziomu rozwoju oraz najważniejszych problemów powiatu siemiatyckiego

Ponad 39% badanych uważa, że poziom rozwoju ich gminy na tle innych gmin powiatu siemiatyckiego jest porównywalny, a blisko 12% uznało, że jest wyższy. Ponad 31% respondentów oceniło, że poziom rozwoju ich gminy jest niższy niż pozostałych gmin powiatu siemiatyckiego (tabela 84).

Tabela 84. Ocena poziomu rozwoju swojej gminy na tle innych gmin powiatu siemiatyckiego

Wyszczególnienie	Udział ankietowanych [%]
poziom rozwoju jest wyższy	11,8
poziom rozwoju jest porównywalny	39,2
poziom rozwoju jest niższy	31,7
trudno powiedzieć	17,5

Źródło: opracowanie własne.

Dość negatywnie respondenci oceniali poziom rozwoju powiatu siemiatyckiego na tle innych powiatów województwa podlaskiego. Ponad 43% badanych respondentów uznało, że jest on niższy, 28% określiło jako porównywalny, a jedynie niecałe 1,2% że jest on wyższy (tabela 85).

Tabela 85. Ocena poziomu rozwoju powiatu siemiatyckiego na tle innych powiatów województwa podlaskiego

Wyszczególnienie	Udział ankietowanych [%]
poziom rozwoju jest wyższy	1,2
poziom rozwoju jest porównywalny	28,3
poziom rozwoju jest niższy	43,1
trudno powiedzieć	27,6

Źródło: opracowanie własne.

Niemal 43% respondentów uważa, że warunki życia w ich gminach poprawiły się w ostatnich 5 latach. Trochę mniej, bo 38% ankietowanych uważa, że warunki życia w ich gminach nie zmieniły się. Niemal tyle samo osób uznało, że nic się nie zmieniło, a blisko 19% badanych, że zaistniałe przemiany pogorszyły warunki życia w mieście (tabela 86).

Według ankietowanych w powiecie siemiatyckim w ostatnich 5 latach, czyli w okresie 2009-2013 poprawiło się bezpieczeństwo, infrastruktura drogowa, kanalizacyjna i komunalna, modernizacja i budowa: chodników, boisk, świetlic, hali widowiskowo-sportowej, estetyka miasta oraz imprezy kulturalne. Najważniejsze problemy powiatu siemiatyckiego wpływające na negatywne opinie mieszkańców to głównie bezrobocie i niskie płace. Respondenci zwrócili również uwagę na pato-

logie społeczne (narkomania, alkoholizm, wandalizm), wzrost cen i podatków, rozrost administracji, starzenie się społeczeństwa oraz słabszy dostęp do kultury.

Tabela 86. Ocena zmiany warunków życia w powiecie siemiatyckim w ciągu ostatnich 5 lat

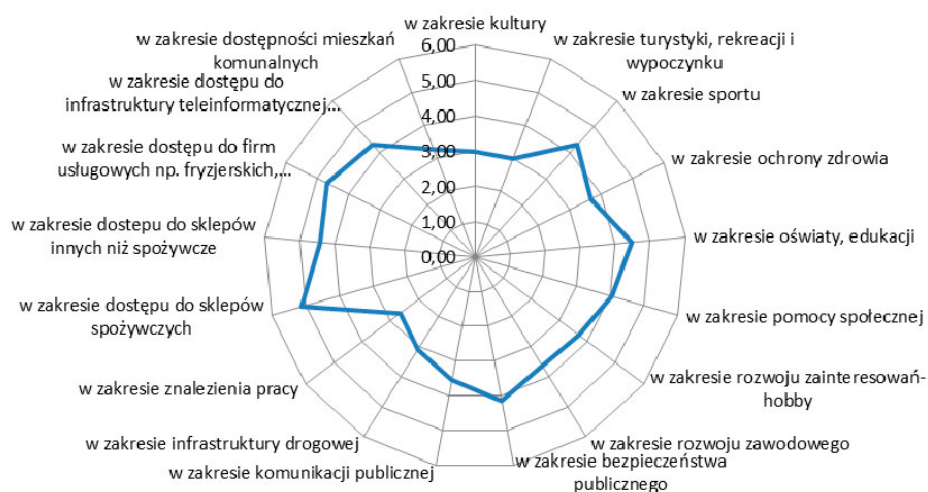
Wyszczególnienie	Udział ankietowanych [%]
zdecydowanie poprawiły się	10,34
poprawiły się	32,60
nie zmieniły się	37,57
pogorszyły się	15,51
zdecydowanie pogorszyły się	3,98

Źródło: opracowanie własne.

W ramach badania został zbadany poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu siemiatyckiego (rysunek 48). Ankietowani uznali, że ich potrzeby są najbardziej zaspokojone w następującym zakresie:

- ↳ dostęp do sklepów spożywczych;
- ↳ dostęp do form usługowych, na przykład fryzjerskich, kosmetycznych;
- ↳ dostęp do infrastruktury teleinformatycznej na przykład Internet;
- ↳ bezpieczeństwa publicznego;
- ↳ oświaty, edukacji i sportu.

Rysunek 48. Ocena możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu siemiatyckiego

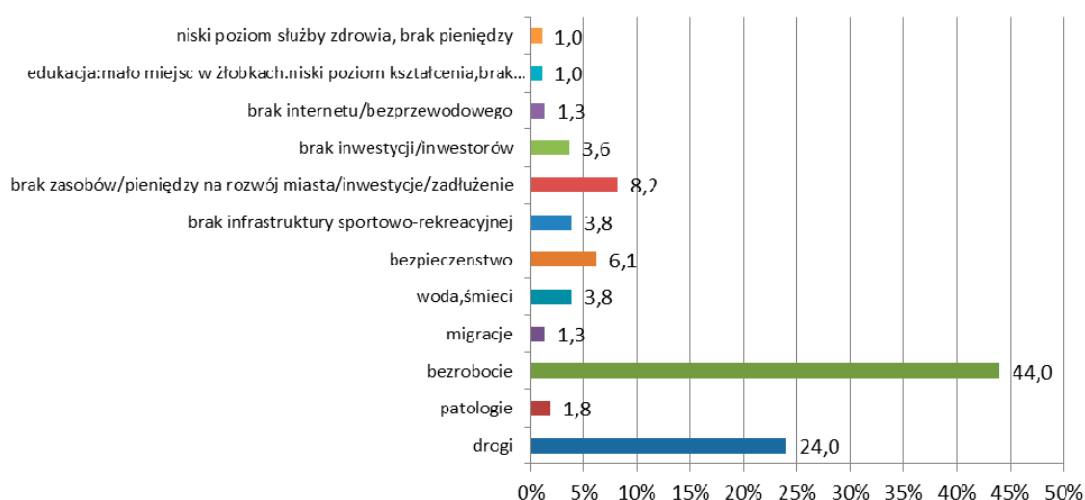

Legenda: 5 – bardzo dobrze; 4 – dobrze; 3 – średnio; 2 – źle; 1 – bardzo źle

Źródło: opracowanie własne.

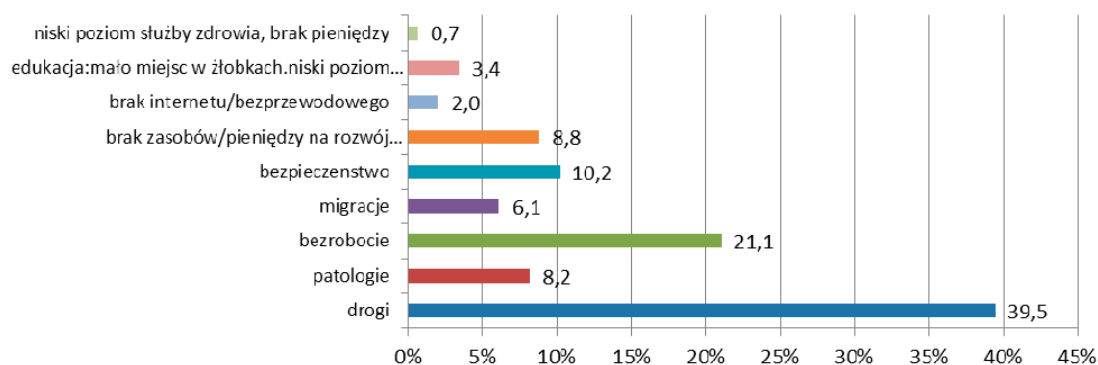
Respondenci zostali poproszeni o określenie największych problemów z jakimi boryka się ich gmina oraz powiat siemiatycki. Odpowiedzi zostały przedstawione na rysunkach 49 i 50.

Rysunek 49. Hierarchia problemów gminy [%]

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 50. Hierarchia problemów powiatu [%]

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych problemów, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności. Problemy zostały zgrupowane w bloki tematyczne: A. rozwój gospodarczy, B. infrastruktura i środowisko oraz C. kwestie społeczne.

W ramach pierwszej grupy problemowej „**rozwój gospodarczy**” za najistotniejsze uznano:

- ↳ tworzenie nowych miejsc pracy;
- ↳ pozyskanie środków z zewnątrz na inwestycje;
- ↳ wspieranie rozwoju nowych firm przez mieszkańców;
- ↳ przyciąganie inwestorów z zewnątrz;
- ↳ wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw,
- ↳ wsparcie rozwoju rolnictwa;

- ↳ przygotowanie terenów pod inwestycje;
- ↳ wspierane rozwoju usług;
- ↳ budowa obwodnicy miasta Siemiatycze (tabela 87, rysunek 51)

Tabela 87. Najważniejsze problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie rozwoju gospodarczego* [%]

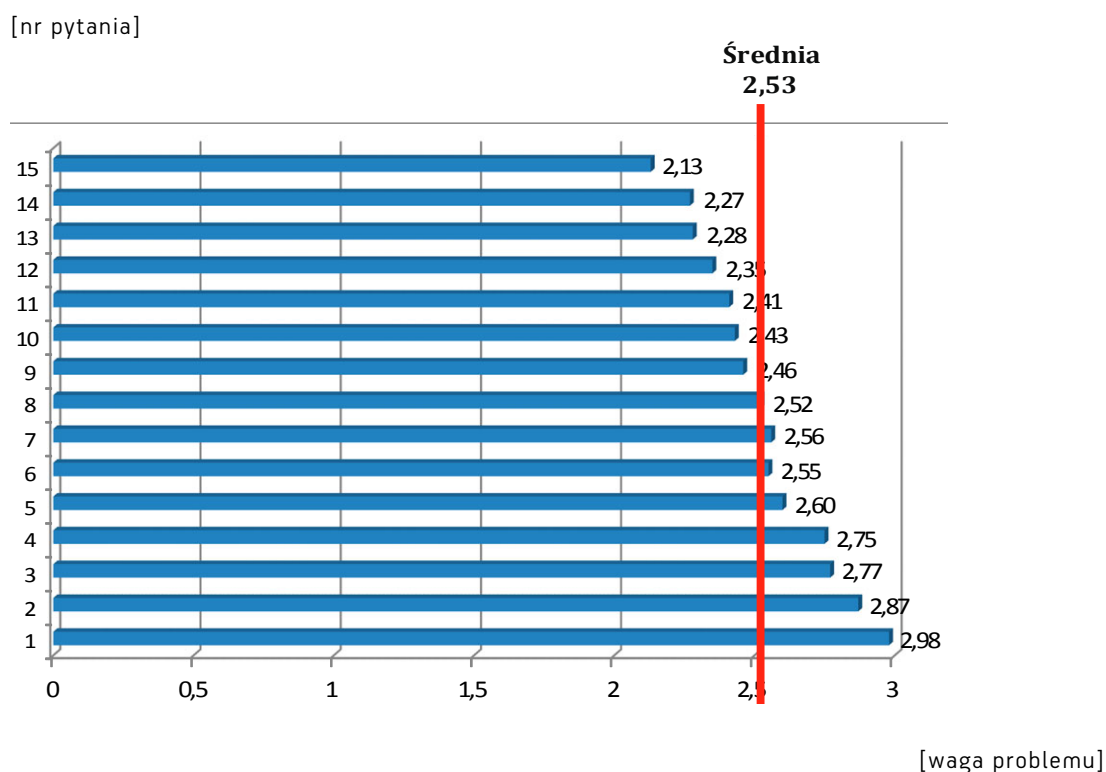
Nr pytania	Wyszczególnienie	bardzo ważne	średnio ważne	mało ważne
1	Tworzenie nowych miejsc pracy	98,41	1,39	0,20
2	Pozyskanie środków z zewnątrz na inwestycje	88,01	10,92	1,07
3	Wspieranie tworzenia nowych firm przez mieszkańców	80,22	16,70	3,08
4	Przyciąganie inwestorów z zewnątrz	78,60	18,22	3,18
5	Wspierania rozwoju istniejących przedsiębiorstw	64,80	30,94	4,26
6	Wsparcie rozwoju rolnictwa	61,04	33,55	5,41
7	Przygotowanie terenów pod inwestycje	60,79	34,58	4,63
8	Wspieranie rozwoju usług	56,95	37,75	5,30
9	Budowa obwodnicy miasta Siemiatycze	57,08	31,59	11,33
10	Promocja walorów lokalnych miasta/gminy/powiatu na zewnątrz	50,55	41,91	7,54
11	Tworzenie warunków do pozyskiwania nowych mieszkańców	51,99	37,17	10,84
12	Tworzenie warunków współpracy podmiotów biznesowych	42,14	36,67	37,78
13	Rozwój bazy turystycznej w zakresie tworzenia lokalnych produktów turystycznych	51,03	54,44	51,58
14	Rozwój bazy turystycznej w zakresie zagospodarowania turystycznego	6,83	8,88	10,63
15	Turystyczne wykorzystanie zbiorników retencyjnych	28,94	54,86	16,20

*Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

Pogrubiona czcionką zaznaczono zadania, którymi według respondentów, należałoby się zająć w pierwszej kolejności.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 51. Najważniejsze problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie rozwoju gospodarczego

Legenda: 3 – bardzo ważne, 2 – średnio ważne, 1 – mało ważne. Numery problemów zgodnie z tabelą 87.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach grupy problemowej „**infrastruktura i środowisko**” za najistotniejsze uznano:

- ↳ poprawa stanu dróg i chodników;
- ↳ likwidacja dzikich wysypisk;
- ↳ poprawa systemu gospodarowania odpadami;
- ↳ modernizacja i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej i deszczowej;
- ↳ poprawa dostępu do sieci Internet;
- ↳ usprawnienie układu komunikacyjnego w ramach powiatu;
- ↳ zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska z firm lokalnych;
- ↳ ogólna poprawa stanu środowiska naturalnego (tabela 88, rysunek 52).

Tabela 88. Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie infrastruktury i środowiska* [%]

Nr pytania	Wyszczególnienie	bardzo ważne	średnio ważne	mało ważne
1	Poprawa stanu dróg i chodników	92,32	6,67	1,01
2	Likwidacja dzikich wysypisk	77,47	18,88	3,65
3	Poprawa systemu gospodarowania odpadami	62,28	32,46	5,26
4	Modernizacja i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej i deszczowej	54,32	39,69	5,99
5	Poprawa dostępu do sieci Internet	55,70	36,56	7,74
6	Usprawnienie układu komunikacyjnego w ramach powiatu	53,22	40,58	6,21
7	Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska z firm lokalnych	51,24	37,92	10,84
8	Ogólna poprawa stanu środowiska naturalnego	45,66	44,10	10,24
9	Poprawa w zakresie zaopatrzenia w wodę	43,71	44,85	11,44
10	Poprawa komunikacji z Białymstokiem	44,69	41,21	14,10
11	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	40,00	48,72	11,28
12	Poprawa estetyki budynków i otoczenia	40,04	49,23	10,72
13	Dostępność sieci gazowej	40,40	46,36	13,25
14	Poprawa komunikacji z Warszawą	40,66	42,86	16,48
15	Modernizacja oświetlenia ulicznego	34,75	49,10	16,14
16	Poprawa stanu technicznego budynków komunalnych	36,85	45,62	17,53
17	Poprawa komunikacji z Lublinem	31,78	48,89	19,33
18	Zmniejszenie hałasu	22,27	49,22	28,51
19	Powołanie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego	24,26	48,30	27,44

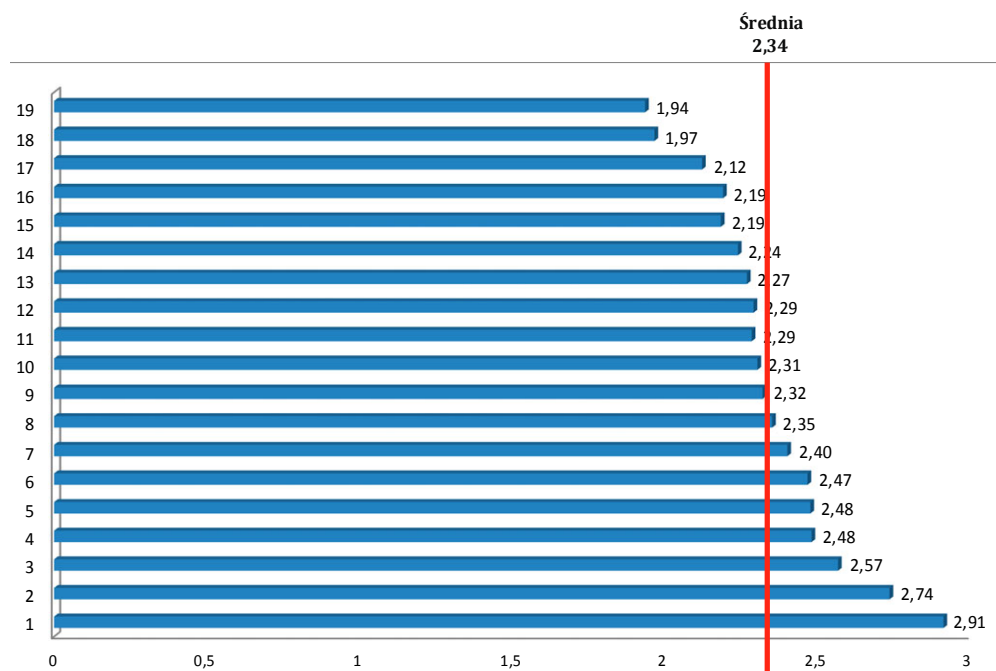
* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi

Pogrubiona czcionką zaznaczono zadania, którymi według respondentów, należałoby się zająć w pierwszej kolejności.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 52. Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie infrastruktury i środowiska

[nr pytania]

[waga problemu]

Legenda: 3 – bardzo ważne, 2 – średnio ważne, 1 – mało ważne. Numery problemów zgodnie z tabelą 88.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach grupy problemowej „**kwestie społeczne**” za najistotniejsze uznano:

- poprawa jakości opieki zdrowotnej;
- poprawa dostępności do opieki zdrowotnej;
- zatrzymanie młodych mieszkańców;
- przeciwdziałanie narkomanii, alkoholizmowi i przemocy domowej;
- aktywizacji bezrobotnych;
- rozszerzenie oferty edukacyjnej; (tabela 89, rysunek 53).

Tabela 89. Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie kwestii społecznych* [%]

Nr pytania	Wyszczególnienie	bardzo ważne	średnio ważne	mało ważne
1	Poprawa jakości opieki zdrowotnej	94,59	5,41	0,00
2	Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej	91,51	8,28	0,21
3	Zatrzymanie młodych mieszkańców	87,50	10,38	2,12
4	Przeciwdziałanie narkomanii, alkoholizmowi i przemocy domowej	84,21	13,26	2,53
5	Aktywizacja bezrobotnych	77,63	19,52	2,85
6	Rozszerzenie oferty edukacyjnej	64,57	32,06	3,36
7	Rozwój form opieki społecznej	58,64	37,64	3,72
8	Dbłość o lokalne walory przyrodniczo-kulturowe	36,61	56,03	7,37
9	Poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego	63,76	32,75	3,49
10	Rozszerzenie oferty kulturalnej i rozrywkowej	38,46	54,30	7,24
11	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej np. budowa basenu, kina	59,25	33,48	7,27
12	Większy udział mieszkańców w zarządzaniu gminą/miastem	51,88	43,05	5,08
13	Poprawa stopnia identyfikacji mieszkańców z gminą/miastem	40,00	50,68	9,32
14	Wsparcie twórców lokalnych	39,91	48,56	11,53
15	Aktywizacja mieszkańców na rzecz otoczenia lokalnego	52,24	41,48	6,28
16	Wsparcie dzieci z rodzin migranckich	35,87	49,55	14,57

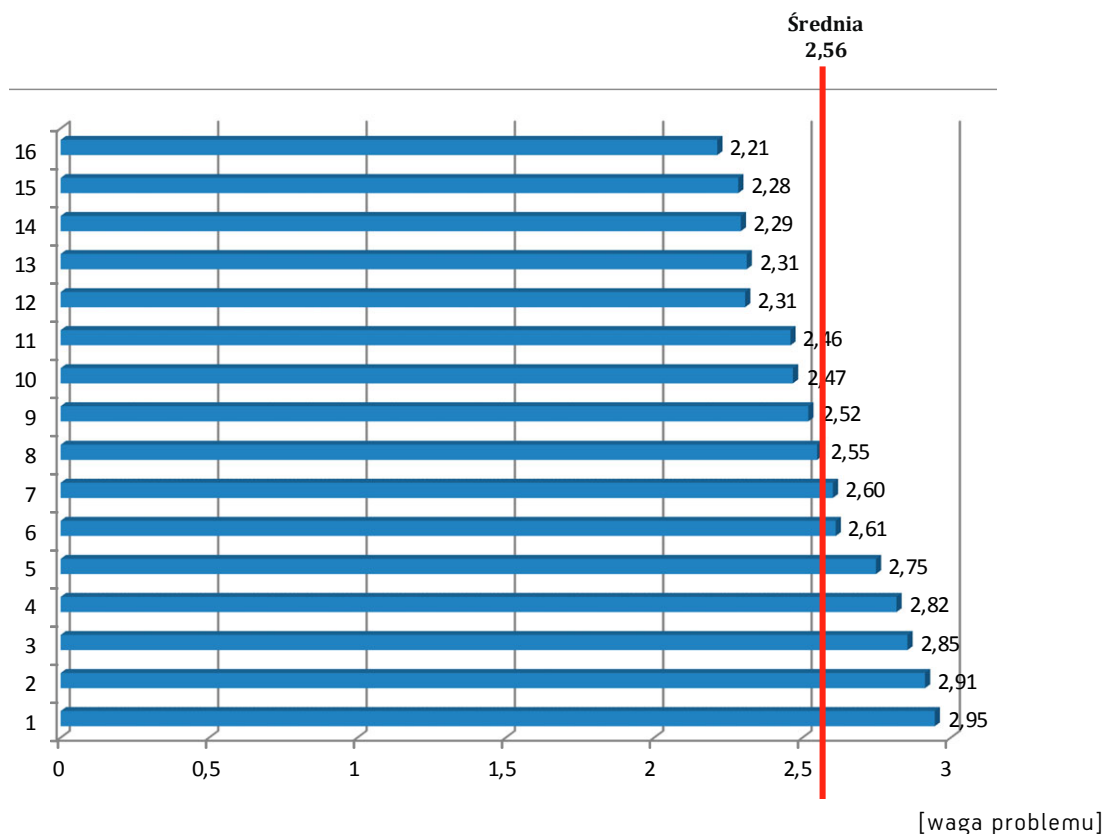
* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

Pogrubiono czcionką zaznaczono zadania, którymi według respondentów, należałoby się zająć w pierwszej kolejności.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 53. Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie kwestie społeczne

[nr pytania]

Legenda: 3 – bardzo ważne, 2 – średnio ważne, 1 – mało ważne. Numery problemów zgodnie z tabelą 88.

Źródło: opracowanie własne.

►► Ocena najważniejszych walorów i kierunków rozwoju gmin i powiatu siemiatyckiego

Respondenci uznali, że najważniejsze walory powiatu siemiatyckiego, na bazie których możliwy powiat mógłby się rozwijać to:

- środowisko przyrodnicze i krajobraz – 61,02%
- centrum pielgrzymkowe – Święta Góra Grabarka – 47,60%.

Dla mieszkańców powiatu ważne są również znane turystycznie miejscowości (Drohiczyn, Mielnik) oraz wielokulturowość powiatu (tabela 90).

Tabela 90. Opinia mieszkańców powiatu siemiatyckiego na temat najważniejszych walorów powiatu z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju* [%]

Wyszczególnienie	Odpowiedzi [%]
Środowisko przyrodnicze i krajobraz	61,02
Centrum pielgrzymkowe – Święta Góra Grabarka	47,60
Miasto Drohiczyn	33,47
Wielokulturowość powiatu	29,60
Miejscowość Mielnik	27,53
Spokój i bezpieczeństwo mieszkańców	26,86
Położenie tranzytowe	24,60
Zbiorniki wodne w powiecie siemiatyckim	19,61
Warunki do rozwoju przedsiębiorczości/atrakcyjność inwestycyjna	16,37
Imprezy regionalne powiatu siemiatyckiego	15,67
Wolne tereny pod inwestycje	15,28
Dobre zarządzanie powiatem	15,07
Dziedzictwo kulturowe (m.in. zabytki)	14,46
Baza oświatowa	11,85
Rondo w mieście Siemiatycze	9,23
Historia powiatu	8,62
Baza rekreacyjno-turystyczna	7,57
Oferta kulturalna (m. in. kino, festiwale, imprezy)	6,95
Przedsiębiorczy i aktywni mieszkańcy	4,62
Dostępność i atrakcyjność terenów pod zabudowę mieszkaniową	4,00

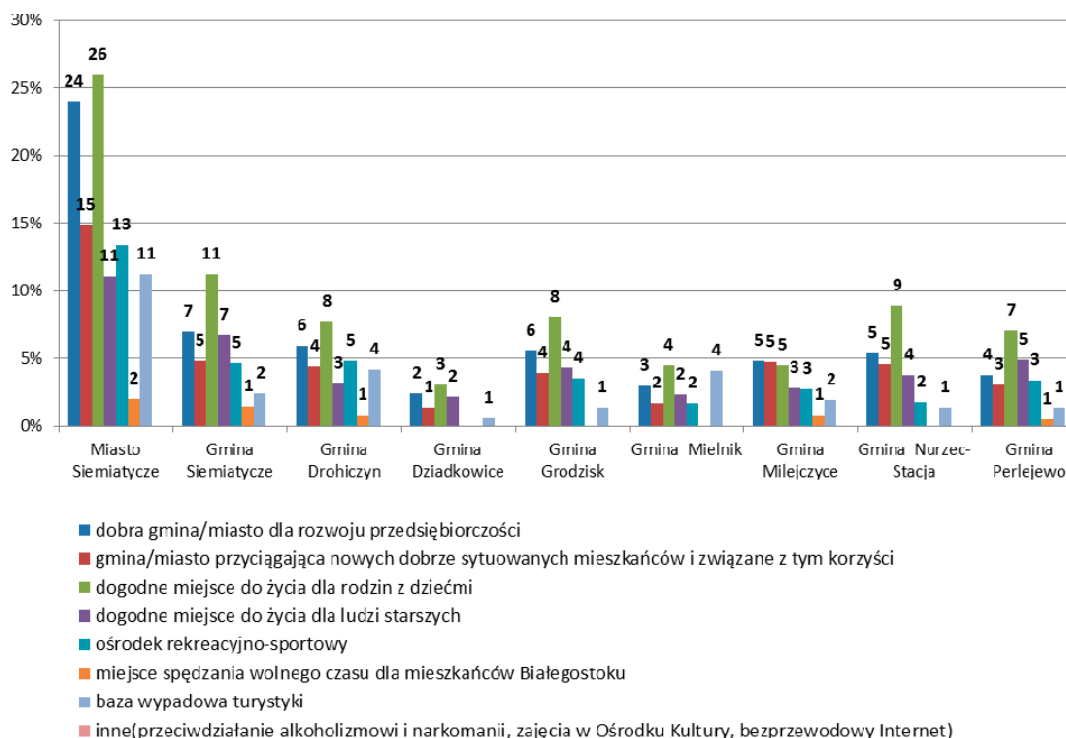
* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne.

Według respondentów gminy powinny rozwijać się w kierunku dogodnego miejsca do życia dla rodzin z dziećmi, odpowiedź tą zaznaczyło łącznie blisko 81%. We wszystkich gminach kierunek ten był najwyższej oceniony. Drugim z kolei według ankietowanych kierunkiem, w którym powinny podążać gminy jest rozwój przedsiębiorczości (61,75%). Najmniej odpowiedzi otrzymał kierunek rozwoju związany miejscem spędzania wolnego czasu mieszkańców z Białegostoku (6,7%).

Szczegółowa analiza kierunków rozwoju gmin z uwzględnieniem poszczególnych gmin prezentuje rysunek 55 i tabela 91.

Rysunek 54. Ocena najważniejszych kierunków rozwoju gmin* [%]

* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 91. Ocena najważniejszych kierunków rozwoju gmin* [%]

Wyszczególnienie	Odpowiedzi
dogodne miejsce do życia dla rodzin z dziećmi	80,98
dobra gmina/miasto dla rozwoju przedsiębiorczości	61,75
gmina/miasto przyciągająca nowych dobrze sytuowanych mieszkańców i związane z tym korzyści	43,47
dogodne miejsce do życia dla ludzi starszych	41,30
ośrodek rekreacyjno-sportowy	36,26
baza wypadowa turystyki	28,57
miejsce spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Białegostoku	6,68
inne(przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii, zajęcia w Ośrodku Kultury, bezprzewodowy Internet)	0,99

*Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci chcieliby, aby powiat siemiatycki przede wszystkim wspierał nowoczesne technologie i szeroko rozumianą innowacyjność oraz był miejscem atrakcyjnym turystycznie, z ofertą głównie turystyki religijnej, przyrodniczej i turystyki seniorów.

Powiat w opinii mieszkańców, powinien być także spokojnym miejscem do życia, rozwijać współpracę transgraniczną oraz rolnictwo (tabela 92, rysunek 55).

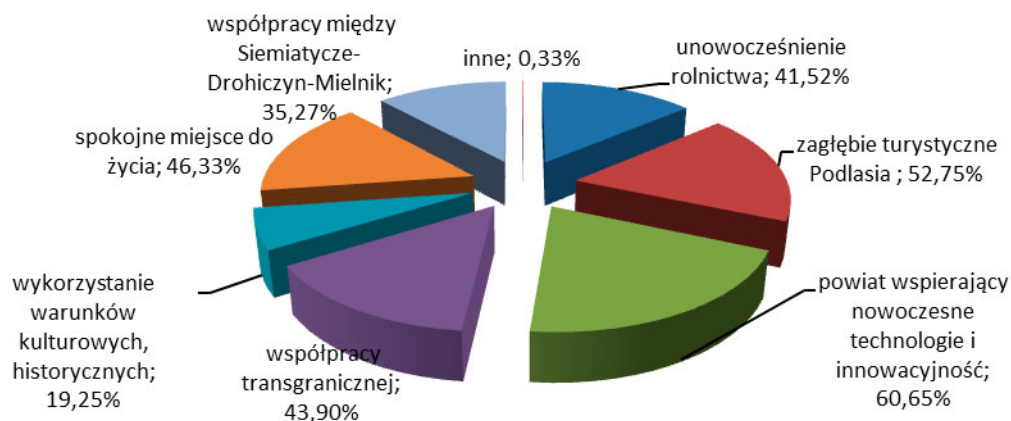
Tabela 92. Ocena najważniejszych kierunków rozwoju powiatu* [%]

Wyszczególnienie	Odpowiedzi
Powiat wspierający nowoczesne technologie i szeroko rozumianą innowacyjność	60,65
Zagłębie turystyczne Podlasia (oferta dla różnych grup odbiorców), w tym:	52,75
• turystyka religijna	16,08
• turystyka przyrodnicza	25,10
• turystyka ukierunkowana na seniorów	5,67
Spokojne miejsce do życia	46,33
Rozwój współpracy transgranicznej	43,90
Unowocześnienie rolnictwa	41,52
Zacieśnianie współpracy między trzema ośrodkami: Siemiatycze-Drohiczyn-Mielnik	35,27
Wykorzystanie warunków kulturowych, historycznych (np. park „Trylogia” w Mielniku)	19,25
Inne, w tym: rozwój rolnictwa, edukacja dzieci rolników	0,33

* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 55. Ocena najważniejszych kierunków rozwoju powiatu* [%]

* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne.

Wnioski z badań

1. Mieszkańcy powiatu siemiatyckiego są w ograniczonym stopniu zadowoleni z życia w tym regionie, wielu z ich nie ma określonego zdania. Najbardziej zadowoleni z życia w tym powiecie są mieszkańcy gminy Perlejewo oraz Miasta Siemiatycze. Największe statystycznie grupy zadowolonych to: osoby powyżej 50 roku życia oraz z wykształceniem zawodowym. Należy zwrócić większą uwagę na problemy z jakimi borykają się inne grupy mieszkańców miasta, szczególnie osoby młode w wieku 25-34 (na początku swojej kariery zawodowej) oraz podjąć działania na rzecz ich rozwiązania. Jest to tendencja ogólnoeuropejska.
2. Mieszkańcy powiatu siemiatyckiego są żywo zainteresowani sprawami gminy, w której mieszkają oraz całego powiatu. Najbardziej poinformowani o wydarzeniach z życia powiatu są osoby mieszkające w mieście Siemiatycze. Największe zainteresowanie przejawiają osoby w wieku 35-49 oraz z wykształceniem wyższym. Ankietowani zdecydowanie lepiej oceniają poinformowanie o wydarzeniach z życia powiatu, słabiej poinformowanie o decyzjach podejmowanych przez powiat i kierunkach jego rozwoju. Należy podjąć działania w tym zakresie. Najlepsze sposoby dotarcia do mieszkańców to: informacje w lokalnej prasie i telewizji oraz na oficjalnych stronach internetowych powiatu.
3. Zdaniem mieszkańców powiatu siemiatyckiego poziom rozwoju powiatu jest niższy od innych jednostek terytorialnych województwa podlaskiego. Uważają oni, że gdzieś indziej, żyje się lepiej niż w powiecie siemiatyckim. Opinia ta najliczniej została wyrażona przez mieszkańców miasta Siemiatycze oraz gminy wiejskiej Siemiatycze.
4. Mieszkańcy ocenili, że w najwyższym stopniu są zaspokajane ich podstawowe potrzeby, między innymi: dostęp do sklepów spożywczych, do firm usługowych, oświaty, edukacji i sportu. Wciąż negatywnie oceniane są działania na rzecz modernizacji infrastruktury drogowej, powstawaniu nowych miejsc pracy, a także zapewnienia bezpieczeństwa. Są to obszary, które powinny nakreślić priorytetowe kierunki działań w najbliższych latach.
5. Mieszkańcy powiatu siemiatyckiego chcieliby, by ich powiat do 2020 roku wspierał nowoczesne technologie i innowacyjność, był miejscem atrakcyjnym turystycznie. Powinien być także spokojnym miejscem do życia, rozwijać współpracę transgraniczną oraz rolnictwo.

Zdjęcie: Tomasz Poskrobko, Stowarzyszenie Magia Podlasia

analiza SWOT

Analiza SWOT

Analiza SWOT polega na określeniu:

- ↳ **silnych stron – S** (*strengths*), czyli atuty powiatu siemiatyckiego. To cechy, które wyróżniają powiat od innych jednostek i stanowią swoistą przewagę konkurencyjną;
- ↳ **słabych stron – W** (*weaknesses*), czyli słabe strony powiatu siemiatyckiego będące konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów;
- ↳ **szans – O** (*opportunities*), czyli korzystnych tendencji w otoczeniu zewnętrznym powiatu siemiatyckiego, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy;
- ↳ **zagrożeń – T** (*threats*), czyli niekorzystnych zjawisk zewnętrznych, które mogą być poważną barierą rozwoju miasta.¹⁸

Analizowane czynniki można grupować według kryteriów miejsca występowania (wewnętrzne, zewnętrzne) oraz charakteru występowania (pozytywne, negatywne), tabela 93.

Tabela 93. Schemat analizy SWOT

Czynniki		Charakter oddziaływania	
		Pozytywny	Negatywny
Miejsce występowania czynnika	Wewnętrzne	S Silne strony (pozytywne strony obecnej sytuacji)	W Słabe strony (negatywne strony obecnej sytuacji)
	Zewnętrzne	O Szanse (pozytywne możliwości jakie niesie ze sobą przyszłość oraz możliwości tkwiące w otoczeniu zewnętrznym)	T Zagrożenia (negatywne tendencje, jakie niesie ze sobą przyszłość oraz zagrożenia tkwiące w otoczeniu zewnętrznym)

Czynniki rozwojowe wraz z siłą oddziaływania i kierunkiem trendu prezentuje tabela 94.

¹⁸ W. Dziemianowicz i in., *Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

Tabela 94. Analizy SWOT dla powiatu siemiatyckiego

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Mocne strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend	Słabe strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend
Cenne walory środowiskowe zlokalizowane w części południowej powiatu (Rzeka Bug)	4	→	Niewystarczające oznakowanie miejsc cennych przyrodniczo	2	→
Lasy, Natura 2000, Rezerwat przyrody	2	→	Niskie klasy bonitacyjne gleb zwłaszcza w części wschodniej powiatu	1	→
Duża lesistość zwłaszcza w części wschodniej powiat	2	→	Niska jakość wód (III klasa) spowodowana nieuregulowaną gospodarką ściekową w powiecie	3	↓
Lasy sosnowe wydzielające olejki eteryczne w Milejczycach	3	→	Brak inicjatyw ekologicznych pokazujących istotność i poszanowanie środowiska ekologicznego	1	↓
Wielokulturowość (kuchnia, tradycja, obyczaje, gwara)	4	↓	Brak wystarczającej współpracy pomiędzy sąsiednimi gminami i sąsiednimi powiatami w aspekcie środowiska	3	↓
Wielowyznaniowość (Św. Góra Grabarka, Ostrożany)	4	→			
Położenie powiatu przy granicy z Białorusią	4	→			
Bliskie położenie Białorusi ułatwia wymianę towarów, może być również wykorzystane do wejścia, poprzez rynek białoruski, na inne rynki wschodnie między innymi rosyjski lub kazachski w związku z utworzeniem unii celnej	4	↑	Zwiększona penetracja ostoi leśnych przez ludzi	2	↑
Utworzenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego Nurzec-Rutka, w ramach którego znalazłby się istniejący ogród botaniczny. LKP miałby na celu przede wszystkim edukację ekologiczną społeczeństwa, spełniałby również funkcję promocyjną regionu oraz funkcję gospodarczą (np. wycinka).	2	↑	Zanieczyszczenie środowiska odpadami i ściekami	4	→
Powołanie Parku Krajobrazowego Nadbużańskiego	3	→	Niekontrolowany wyręb lasów	3	→
Wykorzystanie dosyć dobrego nastończenia gminy Milejczyce i Mielnik. Możliwość rozwoju fotowoltanki.	2	→			
Powiązanie z sąsiadami w aspekcie środowiska i transportu	2	→			
Wykorzystanie kładki na Bugu Mielnik-Niemirowo do wytyczania nowych szlaków rowerowych i motocyklowych	3	↑			

SFERA SPOŁECZNA

Mocne strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend	Słabe strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend
Dobra infrastruktura szkolnictwa i przedszkoli	3	↑	Ujemny przyrost naturalny, wyludnienie, problem starzenia społeczeństwa	4	↑
Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (szpital, ośrodki zdrowia)	4	↑	Niewystarczająca infrastruktura społeczna (ośrodek interwencji kryzysowej, ośrodki terapeutyczne specjalistyczne)	2	→
Pozyskiwanie przez samorząd środków zewnętrznych i wspieranie nimi lokalnych potrzeb	3	→	Wzrost liczby osób uzależnionych	3	↑
Realizacji projektów społecznych z dofinansowaniem UE	4	↑	Wzrastająca liczba rodzin z problemami	3	↑
Pozyskiwanie środków unijnych na rozwój oświaty	2	→	Ograniczony dostęp do leczenia specjalistycznego	4	→
Zdrowotne walory środowiska przyrodniczego	3	→	Brak specjalistycznego sprzętu medycznego	4	→
Czyste środowisko naturalne stanowi potencjał do rozwoju ekopresiębiorczości i turystyki w tym agroturystyki i turystyki wykwalifikowanej (np. turystyka biznesowa – Siemiatycze, turystyka lecznicza – Nurzec-Milejczyce-Mielnik)	4	↑	Nierównomierny dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej	4	→
Rosnąca liczba gospodarstw agroturystycznych	3	↑	Zła polityka utrzymywania pensjonariuszy w domu pomocy społecznej	2	→
Każda gmina posiada instytucję kultury	2	→	Ograniczona dostępność do zdrowotnych programów profilaktycznych	3	→
			Brak systemu doradztwa zawodowego na poziomie szkoły gimnazjalnej	3	→
			Brak szkoleń skierowanych do nauczycieli w miejscu zatrudnienia	2	→
			Brak elektronicznego systemu rejestracji do szkół	1	→
			Brak opracowanego systemu kształcenia ustawicznego	3	→
			Brak współpracy między szkołami, jednostkami samorządowymi i przedsiębiorstwami	4	→
			Brak rozpoznawalnego produktu turystycznego	4	→
			Brak krytej pływalni, kina, miejsca do spotkań towarzyskich młodzieży	2	→

Mocne strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend	Słabe strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend
			Niezagospodarowane świetlice wiejskie	3	→
			Brak kulturowych animatorów lokalnych (profesjonalnych)	1	→
Zwiększenie miejsc do opieki długoterminowej (ZOP)	4	↑	Problem starzenia społeczeństwa, spadek urodzeń (ujemny przyrost naturalny)	4	→
Rozwój lecznictwa uzdrowiskowego	3	↑	Łatwy dostęp do środków psychoaktywnych	3	↑
Aktywność organizacji pozarządowych oraz społeczeństwa na rzecz lokalnej społeczności, rozwijanie idei wolontariatu	2	→	Utrata wartości (materializowanie się społeczeństwa)	3	↑
Nawiązanie dialogu samorządu ze społeczeństwem oraz dostrzeganie problemów społecznych i dążenie do ich rozwiązania	4	→	Wzrost kosztów opieki na osobami starszymi i niepełnosprawnymi	3	↑
Pozyskiwanie przez samorząd środków zewnętrznych i wspieranie nimi lokalnych potrzeb	4	→	Uzależnienia (alkoholizm, narkomania, problem dot. młodzieży i dorosłych)	4	→
Pozyskiwanie środków unijnych na rozwój oświaty	3	→	Rosnąca liczba klientów pomocy społecznej	3	↑
Działania na rzecz nowych i lepszych miejsc pracy (kreacja nowych miejsc pracy powinna wiązać się przede wszystkim z rozwojem inicjatyw na rzecz sektorów o najwyższym potencjale rozwoju tj. m.in. sektora energetycznego (tzw. zielone miejsca pracy), sektora służby zdrowia i pomocy społecznej (tzw. białe miejsca pracy) oraz gospodarki cyfrowej.			Migracja mieszkańców powiatu do dużych ośrodków miejskich i zagranicę (dużą grupę stanowią młodzi ludzie)	4	↑
Dostosowanie wykształcenia do potrzeb rynku	4	↑	Likwidacja wiejskich placówek szkolnych, zwalnianie nauczycieli	2	↑
Działania zmierzające do godzenia życia zawodowego i rodzinnego, m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój instytucji opieki nad dziećmi oraz osobami starszymi • upowszechnianie elastycznego czasu pracy w niepełnym wymiarze czasu i pracy na odległość 	4	↑	Brak środków na wyposażenie podmiotów ratowniczych w nowoczesne pojazdy, specjalistyczny sprzęt ratowniczy, wyekwipowanie osobiste strażaka	2	→
			Nie wszystkie tereny i obiekty mieszkalne mają zaopatrzenie wodne do celów ochrony przeciwpożarowej zgodnie z obowiązującymi przepisami	1	→
			Wysoka pozycja konkurencyjna ośrodków naukowych i kulturalnych poza regionem	3	↑

SFERA GOSPODARCZA I RYNEK PRACY

Mocne strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend	Słabe strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend
Duże zalesienie powiatu stanowi potencjał do rozwoju branż: drzewnej, spożywczej i turystyki i rekreacji, zielonej gospodarki (runo leśne)	4	→	Wysokie bezrobocie (Ukryte bezrobocie głównie na wsi)	4	→
Rosnąca liczba gospodarstw agrarystycznych	2	↑	Tendencja wzrostowa bezrobotnych młodych osób	4	↑
Walory krajobrazowe sprzyjające rozwojowi turystyki	3	→	Zwiększenie się grupy osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy)	4	↑
Duży inwestor (Pronar) zapewniający stabilne miejsca pracy	4	↑	Wzrastająca tendencja bezrobotnych z wyższym wykształceniem	4	↑
Bogactwo kulturowe i historyczne powiatu, wielowyznaniowość, zabytki, sanktuaria, obiekty kultu religijnego (Bunkry – linia Mołotowa)	4	→	Brak inwestorów, brak infrastruktury	4	→
Baza noclegowa	4	↑	Ukryte bezrobocie na wsi i w mieście	3	→
			Emigracja młodych osób	4	→
			Edukacja niedostosowana do potrzeb rynku pracy	3	→
			Brak współpracy między szkołami, jednostkami samorządowymi i przedsiębiorstwami	3	→
			Brak kompleksowej oferty turystycznej	3	→
			Brak środków finansowych na poprawę infrastruktury kulturalno-sportowej (pływalni, kina)	3	→
			Brak miejsca do spotkań towarzyskich młodzieży	2	→
			Brak rozpoznawalnego produktu turystycznego	3	→
Planowane utworzenie Suwalskiej Strefy Ekonomicznej	4	↑	Migracja młodych, aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu	4	↑
Budowa Siemiatyckiego Parku Przemysłowo Technologicznego	4	↑	Brak zachęt do inwestowania	4	→
Położenie tranzytowe stanowi potencjał do rozwoju sektora transportu,	3	→	Brak zachęt do inwestowania	4	→
Powołanie grup (klastrów) wspierających lokalną przedsiębiorczość, odpowiedzialnych za rozwój poszczególnych branż,	4	→	Mało inwestycji, małe zainteresowanie kapitału zagranicznego terenem,	3	→
Bliskość położenia województwa mazowieckiego	1	→	Słaby rozwinięty przemysł w związku ze złym stanem lub brakiem infrastruktury	4	→

Mocne strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend	Słabe strony powiatu siemiatyckiego	Oddziaływanie	Trend
Rozwój infrastruktury turystycznej,	3	↑	Brak dobrze funkcjonujących instytucji otoczenia biznesu	3	→
Budowa nadbużańskiego szlaku rowerowego (Bug rajem dla turystów)	3	↑	Brak współpracy między przedsiębiorcami (brak zaufania)	4	→
Budowa hali sportowej (2012/2013),	2	↑			
Aktywizowanie bezrobotnych	4	→			
Podjęcie działań zmierzających do pozyskania inwestorów,	3	↑			
Budowa parku historycznego	3	→			
Skoordynowany kalendarz imprez	2	→			
Rozpoznawalne imprezy kulturalne „marka”	3	↑			

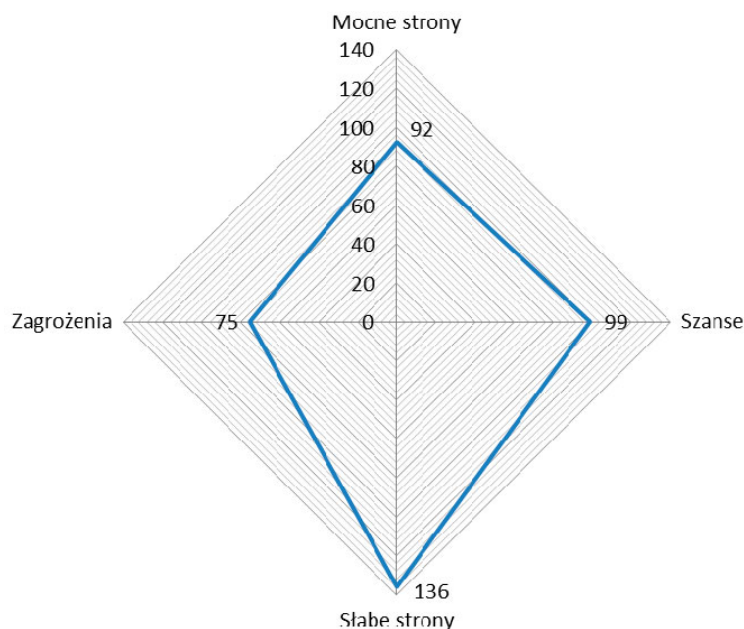
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Mocne strony	Oddziaływanie	Trend	Słabe strony	Oddziaływanie	Trend
Położenie dróg (skrzyżowanie ważnych szlaków komunikacyjnych)	3	→	Słaby stan techniczny dróg (krajowych i wojewódzkich) wymagający modernizacji i remontów, niedostosowane do natężenia ruchu	4	→
Rozwój infrastruktury wiejskiej w ramach prac scaleniowych (środku UE)	4	↑	Niedostosowany do potrzeb mieszkańców lokalny rozkład jazdy PKS	2	→
Wysoki poziom zwodociągowania w powiecie	4	→	Braki sieci kanalizacyjnej na większości obszaru powiatu (duże dysproporcje w budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej)	2	→
Opracowanie projektu nadbużańskiego szlaku rowerowego (Bug rajem dla turystów)	2	→	Niski procent (28,6%) mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków	2	→
Przystąpienie do projektu szerokopasmowego Internetu (na wsiach)	3	↑	Brak sprawnego systemu segregacji odpadów, unieszkodliwiania i zagospodarowywania odpadów	2	→
Zrealizowane projekty infrastrukturalne dofinansowane ze środków UE	4	→	Brak ogólnej sieci ciepłowniczej, brak kompleksowego dostarczania ciepłej wody	2	→
			Istnienie „dzikich wysypisk” odpadów	3	↓
			Brak ścieżek pieszo-rowerowych	3	↓
			Zły stan techniczny oczyszczalni (gosp. osadowa)	2	→

Mocne strony	Oddziaływanie	Trend	Słabe strony	Oddziaływanie	Trend
			Wysokie ceny działek budowlanych	3	↓
			Brak terenów przygotowanych pod inwestycje (uzbrojenie terenu)	4	→
			Brak rezerw mieszkań komunalnych i socjalnych	1	→
Planowana rozbudowa drogi S19	4	↑	Ewentualność odstąpienia od realizacji strategicznych inwestycji drogowych	4	→
Planowana budowa drogi międzynarodowej VIA CARPATIA	4	↑	Tranzyt towarów niebezpiecznych przez powiat	4	→
Rozwijający się transport osobowy prywatny (busy)	3	↑			
Finansowanie inwestycji ze środków UE	4	→			
Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków i solarów na terenach wiejskich	1	↑			

Legenda: 1 – słabe oddziaływanie, 2 – średnie oddziaływanie, 3 – silne oddziaływanie, 4 – bardzo silne oddziaływanie.

Rysunek 56. Rozkład oddziaływania czynników rozwojowych dla powiatu siemiatyckiego

Analiza SWOT wskazuje, że w powiecie Siemiatyckim występuje przewaga słabych stron rozwoju. Niezbędne jest podjęcie działań wykorzystujących silne strony powiatu oraz szans rozwoju w perspektywie do 2020 roku. Proponowane działania znajdują odzwierciedlenie w celach rozwojowych oraz działaniach służących realizacji celów.

Zdjęcie: Tomasz Poskrobko, Stowarzyszenie Magia Podlasia

misja, wizja i cele
powiatu siemiatyckiego

Misja, wizja i cele powiatu siemiatyckiego

W Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego zostały przedstawione główne kierunki, którymi powiat powinien podążać w perspektywie najbliższych 7 lat. Określona została wizja czyli pożądany stan powiatu w 2020 roku, a także misja, wskazująca sposób (kierunek) osiągnięcia pożądanego stanu.

Określenie wizji, misji oraz celów strategicznych i operacyjnych stanowi efekt:

- ↳ szczegółowo przeprowadzonej diagnozy stanu istniejącego powiatu siemiatyckiego;
- ↳ analizy istniejących dokumentów w powiecie i w regionie;
- ↳ analizy wyników badań ankietowych zrealizowanych na potrzeby opracowania Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2020 roku;
- ↳ prac Zespołu ekspertów powołanego na potrzeby opracowania niniejszej Strategii.

►►► Wizja powiatu

Powiat siemiatycki miejscem przyjaznym mieszkańcom i przedsiębiorcom, sprzyjającym rozwojowi zielonej gospodarki.

►►► Misja powiatu:

- 1. Gospodarskie inicjowanie i realizacja działań organizacyjnych mających na celu zrównoważony rozwój powiatu.**
- 2. Stworzenie warunków do maksymalnego pozyskania i wykorzystania środków rozwojowych Unii Europejskiej na lata 2014-2020.**

W Strategii przyjęto trzy cele strategiczne, które konkretyzują misję rozwoju powiatu siemiatyckiego. Wszystkie cele są sobie równe pod względem wagi i znaczenia w strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego. Numeracja spełnia jedynie funkcję porządkującą, nie hierarchizującą.

Cel strategiczny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego

Cel strategiczny 2. Stworzenie warunków do rozwoju zielonej gospodarki

Cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców

Cele strategiczne powinny być realizowane w oparciu o najnowszą wiedzę zgodnie z wymaganiami gospodarki opartej na wiedzy oraz najnowszymi osiągnięciami techniki zarówno w aspekcie tworzenia konkurencyjnej i zielonej gospodarki, jak również dostępu do całej oferty infrastruktury społecznej.

Celom strategicznym zostały przypisane bardziej szczegółowe cele operacyjne.

CEL STRATEGICZNY 1.

PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI POWIATU SIEMIATYCKIEGO

Konkurencyjna gospodarka, oparta na wiedzy z dostępem do najnowszych osiągnięć technicznych i technologicznych jest podstawą osiągnięcia dobrobytu regionów i krajów. Powiat siemiatycki posiada wewnętrzny potencjał do rozwoju przedsiębiorczości, szczególnie branż: drzewnej, spożywczej, turystyki i rekreacji oraz zielonej gospodarki. Te silne strony gminy powinny zostać wykorzystane, zwłaszcza, że sprzyja takiemu rozwojowi aktualna sytuacja na rynku europejskim: planowane są duże środki unijne na przedsiębiorczość, innowację i zieloną gospodarkę.

Realizacja celu daje szansę na rozwiązanie wielu problemów związanych między innymi z rosnącym bezrobociem w powiecie, niedostosowaniem kwalifikacji mieszkańców do rynku pracy i zagrożeń związanych z dalszą migracją młodych do większych miast.

Cel operacyjny 1.1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu

Cel operacyjny 1.2. Promocja gospodarcza powiatu

Cel operacyjny 1.3. Przygotowanie kadr na potrzeby rozwoju gospodarki opartej na wiedzy

CEL STRATEGICZNY 2.

STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU ZIELONEJ GOSPODARKI

Nieoczekiwana głębokość ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego, który rozpoczął się w drugiej połowie 2008 roku potwierdziła wagę reform strukturalnych w gospodarce. W toczącej się na forum międzynarodowym dyskusji zwraca się uwagę na poprawę funkcjonowania gospodarki w perspektywie długookresowej, jednocześnie wspierając proces „zazielenienia gospodarki” czyli rozwoju społeczno-gospodarczy, realizującego w bardziej efektywny sposób cele zrównoważonego rozwoju. Zielona gospodarka jest sposobem wdrażania idei zrównoważonego rozwoju. Zieloną gospodarkę definiuje się jako gospodarkę niskoemisyjną, efektywnie wykorzystującą zasoby i zapewniającą integrację społeczną. Rozwój zielonej gospodarki polega na stymulowaniu rozwoju zielonych sektorów, zielonej infrastruktury i zielonych miejsc pracy. Głównym stymulatorem rozwoju zielonej gospodarki jest inwestowanie w ochronę kapitału naturalnego, w edukację społeczeństwa oraz wspieranie efektywnego wykorzystania zasobów, poprawę dobrostanu ludzi i działań integracyjnych. Powiat siemiatycki posiada duży wewnętrzny potencjał do rozwoju zielonej gospodarki między innymi poprzez istnienie cennych walorów środowiskowych, lasów, rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000. Wszystkie te czynniki dają szansę do zrównoważonego rozwoju powiatu siemiatyckiego szczególnie w takich gałęziach gospodarki jak: produkcja ekologicznej zdrowej żywności, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz rozwój nieekspansywnej turystyki. Wdrożenie tych działań będzie możliwe poprzez wykorzystanie środków unijnych, które zostały zaplanowane na zazielenienie gospodarki.

Cel operacyjny 2.1. Wspieranie rozwoju rolnictwa specjalistycznego

Cel operacyjny 2.2. Rozwój produkcji zdrowej żywności i zielarstwa

Cel operacyjny 2.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii

Cel operacyjny 2.4. Rozwój turystyki „Zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej

CEL STRATEGICZNY 3.

POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Jakość społecznych warunków życia na danym obszarze, a także oczekiwania lokalnej społeczności obrazują poziom rozwoju danego regionu. W powiecie siemiatyckim postrzeganie społeczne w tym zakresie jest zróżnicowane. Stan zaspokojenia potrzeb społecznych jest bardzo dobry lub dobry w zakresie dostępu do sklepów spożywczych, do firm usługowych, oświaty, edukacji i sportu. Odczuwalne są również pewne ograniczenia między innymi w zakresie modernizacji infrastruktury drogowej, budowania miejsc pracy, a także zapewnienia bezpieczeństwa. Cel strategiczny jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców będzie możliwy do zrealizowania dzięki pozyskaniu i umiejętnemu wykorzystaniu środków unijnych.

Cel operacyjny 3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej

Cel operacyjny 3.2. Poprawa jakości edukacji

Cel operacyjny 3.3. Poprawa dostępu i jakości usług w ochrony zdrowia

Cel operacyjny 3.4. Rozwój infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności

►► Cel strategiczny 1. **Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego**

Cel operacyjny 1.1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu

Opis realizacji	Uzasadnienie: Konkurencyjność gospodarki powiatu siemiatyckiego może być osiągnięta przez poprawę jej atrakcyjności inwestycyjnej zarówno w odniesieniu do inwestorów zewnętrznych, jak również do inwestorów wewnętrznych. Realizacja tego celu oznacza stworzenie technicznych i organizacyjnych warunków do lokalizacji w powiecie inwestycji gospodarczych, które przyczynią się do wzrostu liczby nowych miejsc pracy oraz rozwoju przedsiębiorstw. Działania te będą realizowane poprzez wspieranie podmiotów gospodarczych, rozwinięcie i wspieranie instytucji otoczenia biznesu, przygotowanie terenów inwestycyjnych, doradztwo i szkolenia w zakresie pozyskiwania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej oraz rozbudowę lub przebudowę dotychczasowej infrastruktury komunalnej i technicznej.
------------------------	---

Zadania:

1. Rozwinięcie i wspieranie instytucji otoczenia biznesu działającej na rzecz przedsiębiorczości.
2. Uruchomienie Siemiatyckiego Parku Przemysłowo-Technologicznego.
3. Uruchomienie Podstrefy Specjalnej Suwalskiej Strefy Ekonomicznej.
4. Stworzenie Centrum Aktywizacji Rozwoju Powiatu (szkolenia, doradztwo, wyjazdy studyjne, wsparcie przedsiębiorców poprzez pomoc merytoryczną, doradczą w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, wskazanie korzyści wynikających z tworzenia grup producenckich).
5. Inicjowanie i wspieranie tworzenia klastrów produkcyjnych i usługowych.
6. Rozwój infrastruktury komunalnej i technicznej
 - Integracja sieci dróg powiatu siemiatyckiego (droga 1709B) z drogą wojewódzką 690 oraz drogami krajowymi nr 19 i nr 62.
 - Przebudowa i rozbudowa dróg powiatowych.

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe
- Przedsiębiorcy
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Urząd Miasta Siemiatycze

Cel operacyjny 1.2. Promocja gospodarcza powiatu**Opis realizacji****Uzasadnienie:**

Kompleksowa promocyjna powiatu zwłaszcza pod kątem atrakcyjności inwestycyjnej ułatwi inwestorom dotarcie do informacji o regionie, jak również do oferowanych przez władze powiatu terenach i zachętach inwestycyjnych. Wypracowanie wspólnego wizerunku (np. produkt regionalny, logo, szata graficzna) pozwoli w dłuższym okresie na stworzenie i ugruntowanie w świadomości inwestorów wizerunku powiatu. Podejmowanie wspólnie z przedstawicielami biznesu działań typu misje gospodarcze, targi, spotkania z przedstawicielami biznesu, pozwoli rozpowszechnić informacje o możliwościach stwarzanych inwestorom.

Zadania:

1. Opracowanie strategii promocji i wizerunku powiatu siemiatyckiego.
2. Stworzenie pakietu zachęt inwestycyjnych i ulg podatkowych, poprzez opracowanie spójnego, przejrzystego oraz jednoznacznego systemu preferencji podatkowych i jego upowszechnienie, a także stworzenie funduszu pożyczkowego.
3. Wypracowanie wspólnego wizerunku regionu (produkt regionalny, logo lokalne, szata graficzna).
4. Opracowanie w kilku wersjach językowych profesjonalnej oferty inwestycyjnej (w wersji drukowanej i multimedialnej), a następnie rozpowszechnienie jej np. w trakcie misji gospodarczych, imprez targowych, spotkań z przedstawicielami biznesu, a także zamieszczenie jej na stronie internetowej Starostwa Powiatu Siemiatyckiego.
5. Zachęcanie lokalnych przedsiębiorców do współpracy z samorządem oraz uczelniami (wspólne projekty).

Partnerzy:

- Powiatowy Urząd Pracy
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego
- Przedsiębiorcy
- Organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 1.3. Przygotowanie kadr na potrzeby rozwoju gospodarki opartej na wiedzy**Opis realizacji****Uzasadnienie:**

Kapitał ludzki stanowi jedną z głównych determinant rozwoju gospodarczego, wspiera przedsiębiorczość, kreatywność, innowacyjność oraz współpracę obywatelską. Podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców powiatu wymaga więc działań stymulujących procesy uczenia się dopasowanych do wymagań gospodarki opartej na wiedzy. Aktualnie niewystarczające jest posiadanie określonego wykształcenia i umiejętności, o wiele bardziej istotne jest wzmocnienie zdolności przystosowywania się do zmian zachodzących na rynku pracy. Oznacza to, że pracownik musi być przygotowany do ciągłego poszerzania swojej wiedzy i umiejętności oraz gotowości do przekwalifikowywania się, stosownie do potrzeb nowych zawodów i umiejętności. Szczególna uwaga powinna być poświęcona zapewnieniu potencjalnym inwestorom wykwalifikowanej siły roboczej oraz kadry zarządzającej. Pracownicy posiadający wyższe wykształcenie lub specjalistyczne umiejętności są czynnikiem niezbędnym do wzrostu aktywności inwestycyjnej na terenie powiatu. W celu realizacji tych działań powinny być prowadzone cykliczne badania lokalnego rynku pracy jako element diagnozy, w odpowiedzi na nie powinny być prowadzone np. szkolenia, doradztwo lub inne formy edukacji dokładnie dopasowane do wyników badań.

Zadania:

1. Prowadzenie cyklicznych badań i diagnozy lokalnego rynku pracy (poznanie potrzeb, promocja lokalnych firm).
2. Rozwój nowych form doradztwa zawodowego dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracujących (na przykład przez Internet) i informowanie społeczności lokalnej o formach doradztwa i innej pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej.
3. Modernizacja bazy szkolenia praktycznego w Ostrożanach i Czarzajewie.
4. Doskonalenie i wspieranie programów przekwalifikowania osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy na potrzeby lokalnego rynku pracy.
5. Promocja „dobrych praktyk” dotyczących sukcesu zawodowego, sukcesu w biznesie.
6. Pozyskanie funduszy na projekty aktywizujące zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem (szczególnie młode, starsze), współpraca w tym zakresie z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi promującymi przedsiębiorczość.
7. Promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży oraz pozostałych mieszkańców powiatu (realizacja projektów edukacyjnych, konkursów, gier, rywalizacji międzyszkolnej).
8. Promocja dostępnych źródeł finansowania i dofinansowania działalności gospodarczej.
9. Promocja samozatrudnienia wśród osób bezrobotnych i wspieranie ich w procesie zakładania własnej działalności gospodarczej.
10. Stworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy biznesem, oświatą i administracją.
11. Rozwój doskonalenia zawodowego kadr Powiatowego Urzędu Pracy.

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowa
 - Przedsiębiorcy
 - Nadbużańska Szkoła Wyższa
 - Powiatowy Urząd Pracy
-

Cel strategiczny 2. Stworzenie warunków do zielonej gospodarki

Cel operacyjny 2.1. Wspieranie rozwoju rolnictwa specjalistycznego

Opis realizacji**Uzasadnienie:**

Rolnictwo stanowi jeden z głównych sektorów gospodarki lokalnej powiatu siemiatyckiego. Producenci rolniczy powinni być wspierani głównie w kierunku rozwoju nowoczesnych form aktywności rolniczej, w tym w szczególności rolnictwa ekologicznego. Wsparcie powinno być ukierunkowane na pomoc w restrukturyzacji, wprowadzania nowych form gospodarowania, ułatwień w zbycie towarów, promocji produktów regionalnych.

Zadania:

1. Scalanie gruntów.
 2. Inicjowanie i organizowanie szkoleń w zakresie np. zarządzania gospodarstwem rolnym, nowoczesnych technologii w produkcji rolniczej uwzględniających Kodeks Dobrej Praktyki Rolnej.
 3. Wspieranie działań mających na celu utworzenie różnych grup producenckich.
 4. Współpraca z ODR Siemiatycze, Federacją Hołdowców Bydła i Producentów Mleka oraz Związkiem Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej.
 5. Inicjowanie i wspieranie wystaw, targów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających najnowsze osiągnięcia nauki i praktyki rolniczej.
-

Partnerzy:

- Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- Organizacje pozarządowe
- Powiatowy Urząd Pracy
- Przedsiębiorcy
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego

Cel operacyjny 2.2. Rozwój produkcji zdrowej żywności i zielarstwa**Opis realizacji****Uzasadnienie:**

Koncepcja rozwoju produkcji zdrowej żywności i zielarstwa zakłada wspieranie małych gospodarstw specjalizujących się w produkcji (uprawie) zdrowej (ekologicznej) żywności lub zielarstwie. Powiat siemiatycki posiada optymalne warunki do tego typu działalności rolniczej (cenne warunki środowiskowe, czyste powietrze i niezanieczyszczone wody i gleby). Obecnie jest również duże zapotrzebowanie na tego produkty zwłaszcza w dużych miastach (w bliskiej odległości jest Białystok, Warszawa, Lublin, Siedlce, Biała Podlaska), jak również przez osoby turystycznie odwiedzające dany region.

Zadania:

1. Budowa świadomości mieszkańców i turystów na temat produkcji zdrowej żywności na terenie powiatu siemiatyckiego i jej wzmacnianie poprzez zaprojektowanie i nadawanie znaku (marki) lokalnej (np. wyprodukowane w powiecie Siemiatyckim).
2. Wypromowanie gospodarstw zdrowej żywności i zielarskich: poprzez reklamę w telewizji, prasie i Internecie (sklepy internetowe).
3. Powołanie „Federacji Producentów Zdrowej Żywności” w jej skład wchodziłyby osoby (przedsiębiorcy lub gospodarze) produkujący zdrową żywność i zioła. Grupa ta miałaby za zadanie promowanie, rozpowszechnianie zdrowej żywności. Należałoby przeszkolić osoby w zakresie doradztwa, (pomoc ODR w doradztwie). Do grupy tej należałoby włączyć samorządy (każda gmina wyznaczyłaby osobę).
4. Zawiązanie współpracy (umowy) z miejscami zbytu (ośrodki turystyczne „Zielone terapie: rekreacja i spokój”; „Spokój i zdrowie”.

Partnerzy:

- Przedsiębiorcy
- Organizacje pozarządowe
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego

Cel operacyjny 2.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii**Opis realizacji****Uzasadnienie:**

Rozwój odnawialnych źródeł energii jest jednym z najistotniejszych elementów zrównoważonego rozwoju przynoszącym wymierne efekty ekologiczne i energetyczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej ilości energii wykorzystywanej w powiecie przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego powiatu. Osiągnięcie powyższego celu wymaga uprzednich szkoleń i doradztwa w zakresie odnawialnych źródeł energii lokalnych władz, przedsiębiorców oraz rolników.

Zadania:

1. Instalacja alternatywnych i odnawialnych źródeł ciepła i energii.
2. Szkolenia, doradztwo, warsztaty skierowane do przedsiębiorców, rolników i władz lokalnych z zakresu odnawialnych źródeł energii dotyczące między innymi możliwości zastosowań OZE.
3. Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii jako sposobu na: ochronę środowiska, ograniczenie kosztów utrzymania gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.
4. Wdrażanie programu promocji oszczędzania energii.
5. Modernizacja budynków użyteczności publicznej w kontekście efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii jako elementów gospodarki niskoemisyjnej

Partnerzy:

- Przedsiębiorcy
- Organizacje pozarządowe
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego

Cel operacyjny 2.4. Rozwój turystyki „Zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej

Opis realizacji**Uzasadnienie:**

Powiat siemiatycki, a zwłaszcza południowa jego część posiada cenne walory turystyczne. Stanowi to duży potencjał do rozwoju turystyki szczególnie prozdrowotnej i rekreacyjnej. Do zwiększenia wykorzystania potencjału turystycznego przyczyni się stworzenie odpowiednich warunków organizacyjnych i infrastrukturalnych. Jednym najważniejszych zadań realizujących powyższy cel jest budowa nowych oraz rozbudowa i podniesienie standardu już istniejących ośrodków turystycznych. Zaleca się również stworzenie ośrodków „zielonej terapii i rekreacji”. Proponujących różnego rodzaju terapie np.: rekreacja w ekosystemach i ekoterapia (przejazdy powozami konnymi, spacery rowerowe i piesze), kwiatoterapia i ziołoterapia, zapacho- i muzykoterapia, hipoterapia, dogoterapia.

Ważne jest również wsparcie dla działalności pozarolniczej, w tym głównie agroturystyki i turystyki wiejskiej, jako dodatkowego źródła dochodów dla mieszkańców wsi, aktywizacji kobiet oraz ożywienia społeczności wiejskich. Należałoby stworzyć warunki dla powstania lub zmodernizowania około 100 gospodarstw agroturystycznych. Należałoby również opracować zakres specjalizacji gospodarstw agroturystycznych np.: osoby 60+, rodziny z dziećmi do 10 lat, rodziny z dziećmi powyżej 10 lat, osoby samotne do 60 lat, osoby z nadwagą.

Zadania:

1. Dokonanie inwentaryzacji stanu istniejącego, w tym również potencjalnych gospodarstw agroturystycznych i inwentaryzacji unikatowych i ginących zawodów oraz opracowanie koncepcji rozwoju i promocji całościowego systemu krótkoterminowej turystyki krajoznawczej, religijnej i historycznej oraz turystyki zimowej w powiecie siemiatyckim.
2. Uzupełnienie i rozbudowa infrastruktury turystycznej, opierająca się dokonanej inwentaryzacji.
3. Opracowanie koncepcji promocji turystycznej powiatu poprzez np. stworzenie powiatowego portalu turystycznego, a także opracowanie koncepcji markowego produktu i jego promocja.
4. Opracowanie dokumentacji i wdrożenie wielojęzycznego systemu elektronicznej informacji o szlakach i atrakcjach turystycznych, noclegach, barach, restauracjach, punktach małej gastronomii itp. w powiecie oraz wypracować procedury ich stałej aktualizacji.
5. Opracowanie i upowszechnienie kalendarza imprez folklorystycznych, muzycznych, historycznych, obrzędów religijnych i innych przedsięwzięć organizowanych na terenie powiatu.
6. Opracowanie koncepcji siemiatyckiego zespołu naturalnej terapii i rekreacji zmęczenia psychicznego wraz z miejscem lokalizacji ośrodków specjalizujących się w poszczególnych rodzajach terapii.
7. Zorganizować Stowarzyszenie Przewodników „Zielonej Terapii” i wspomóc ich kształcenie, szczególnie w zakresie biegłej znajomości języków obcych.
8. Zainicjowanie powstania powiatowej organizacji (stowarzyszenia) gospodarstw agroturystycznych.
9. Opracowanie wniosków zbiorowych i indywidualnych na dofinansowanie rozwoju zielonej terapii i agroturystyki w powiecie.

Partnerzy:

- Przedsiębiorcy
 - Organizacje pozarządowe
 - Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego
-

►► Cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców

Cel operacyjny 3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej

Opis realizacji

Uzasadnienie:

Bezpieczeństwo, jakie daje dobrze rozwinięta opieka społeczna jest jedną z podstawowych potrzeb ludzkich, która w znacznym stopniu wpływa na jakość życia i dobrobyt społeczny. Z diagnozy powiatu siemiatyckiego jasno wynika, że zwiększa się odsetek osób starszych i potrzebujących pomocy należy więc podjąć działania zmierzające do uruchomienia specjalnych ośrodków np. domów spokojnej starości wraz z ośrodkami rehabilitacji (również hospicja).

Z bezpieczeństwem społecznym powiązane są również wartości takie jak: sprawiedliwość społeczna, równość, solidarność, samorządność i partnerstwo. Na bazie tych wartości zaproponowane zostały działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa i integracji społecznej. Szczególnie koniecznymi działaniami ochronnymi powinny być objęte te grupy, które z racji swoich psycho-fizycznych ułomności nie będą nigdy w stanie w pełni uczestniczyć w procesie rozwoju społeczno-ekonomicznego. Tworzenie warunków do pełnej integracji społecznej dla grupy osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat siemiatycki powinno być kolejnym priorytetem władz samorządowych. Ułatwienie im dostępu do rehabilitacji, wspieranie zatrudniania takich osób, usuwanie barier architektonicznych może skutecznie zintegrować tę grupę mieszkańców ze społeczeństwem.

Zadania:

1. Zainicjowanie działań (np. przeprowadzenie badań społecznych, wytyczenie terenów inwestycyjnych, opracowanie wniosków o dofinansowanie) zmierzających do powstania i uruchomienia domów spokojnej starości i hospicjum.
2. Rozwój profilaktyki uzależnień szczególnie w szkołach gminnych i powiatowych oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych między innymi poprzez zacieśnianie współpracy instytucji pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi i lekarzami w profilaktyce i identyfikacji uzależnień u dzieci i młodzieży, rozwijanie wsparcia rodzin i osób współuzależnionych, mieszkających z osobami uzależnionymi.
3. Rozwój systemu opieki nad dziećmi i rodziną, poprzez stworzenie systemu i wspieranie rozwoju rodzinnej opieki zastępczej i/lub adopcyjnej, propagowanie idei rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka.
4. Aktywizacja zawodowa, społeczna i edukacyjna wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i młodzieży wychowywanej. Wspieranie rodzin w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną, psychologiczną, finansową i rzeczową, utworzenie i wyposażenie ośrodka interwencji kryzysowej.
5. Pomoc w zapobieganiu demoralizacji dzieci, poprawa bezpieczeństwa w szkołach i walka z przemocą wśród młodzieży poprzez np. organizowanie prelekcji, zajęć pozaszkolnych, monitoring.
6. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci oraz budowa i wyposażenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci.
7. Utworzenie i wyposażenie ośrodka wsparcia dla chorych psychicznie.
8. Realizacja wspólnych projektów z organizacjami i instytucjami z terenu powiatu oraz regionu, działającymi na rzecz rodzin i dzieci np. prowadzenie akcji promocyjnych, uświadamiających mieszkańców rolę i zasady funkcjonowania pomocy społecznej w powiecie.
9. Współpraca instytucji pomocy społecznej w powiecie w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym aplikowaniu po fundusze strukturalne Unii Europejskiej.
10. Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i przyznawanie dotacji w formie otwartych konkursów.
11. Pomoc osobom niepełnosprawnym i wymagającym opieki poprzez tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, aktywizację zawodową, społeczną i edukacyjną osób niepełnosprawnych, utworzenie ośrodka rehabilitacyjnego i wprowadzanie nowoczesnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz wsparcie zakupów pojazdów dla osób niepełnosprawnych, a także likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w mieszkaniach, na ulicach i budynkach użyteczności publicznej (montaż wind, wymiana lub odnowa chodników).

Partnerzy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- Urząd Miasta w Siemiatyczach

Cel operacyjny 3.2. Poprawa jakości edukacji**Opis realizacji****Uzasadnienie:**

W gospodarce opartej na wiedzy edukacja stała się fundamentem rozwoju regionów i kraju. Sprawny i odpowiednio ukierunkowany system kształcenia bezpośrednio wpływa na rozwój kapitału ludzkiego. Realizacja tego celu oznacza zarówno poprawę stanu infrastruktury, jak i podnoszenie kwalifikacji nauczycieli czy aktualizowanie oferty edukacyjnej szkół.

Zadania:

1. Wprowadzenie w gimnazjach, liceach i technikach przedmiotu pozaobowiązkowego na temat wykorzystania możliwości twórczych młodzieży oraz prowadzenie cyklicznych warsztatów aktywizujących, przykładowo: „jak prowadzić własną działalność gospodarczą?”, „rozwijanie kreatywności i intuicji”, „kreatywne rozwiązywanie problemów”
2. Współpraca władz powiatu ze środowiskami gospodarczymi i społecznymi w poszerzaniu oferty edukacyjnej na szczeblu ponadgimnazjalnym i dostosowywaniu profili nauczania do potrzeb rynku pracy.
3. Przebudowa bazy sportowej szkół, w tym przebudowa kompleksu boisk sportowych w ZS w Siemiatyczach oraz budowa hali sportowej wraz z przebudową kompleksu boisk sportowych w Czarzajewie.
4. Modernizacja bazy szkolenia praktycznego w Ostrożanach i Czarzajewie.
5. Modernizacja obiektów edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych (Siemiatycze, Czarzajew, Ostrożany).
6. Rozwijanie systemu stypendialnego dla zdolnych dzieci i młodzieży.
7. Wspieranie rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży (szczególnie w ramach klubów sportowych, stowarzyszeń i innych organizacji).
8. Kierowanie chętnych nauczycieli na studia podyplomowe o twórczości.
9. Uruchomienie we wszystkich gminach wszechnic rozwijania zdolności twórczych mieszkańców.

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego

Cel operacyjny 3.3. Poprawa dostępu i jakości usług w ochronie zdrowia**Opis realizacji****Uzasadnienie:**

Dobrze realizowana profilaktyka zdrowotna jest najskuteczniejszym i najtańszym sposobem ograniczania w społeczeństwie występowania chorób oraz uzależnień. Dlatego należy uruchomić możliwe działania i mechanizmy promujące zachowania prozdrowotne. Instytucjami, w których może być prowadzone edukacja prozdrowotna są placówki oświatowe. Mają one możliwość dotarcia do dzieci i młodzieży przez co nabywają wiedzę co do określonych postaw i zachowań, ograniczających jednocześnie późniejsze koszty leczenia chorób czy też uzależnień.

Zadania:

1. Inicjowanie i promocja działań z zakresu profilaktyki zdrowia (np. bezpłatne badania okresowe dla różnych grup mieszkańców).
2. Prowadzenie w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych programu edukacji zdrowotnej z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień. zwiększenie dostępności i zakresu usług rehabilitacyjnych.

3. Doskonalenie usług medycznych poprzez modernizację rozbudowę Szpitala Powiatowego w Siemiatyczach, w tym:
 - utworzenie Oddziału Intensywnej Terapii;
 - remont i modernizacja wyposażenia Sterylizacji;
 - modernizacja Bloku Operacyjnego wraz z zakupem sprzętu i aparatury medycznej;
 - dostosowanie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego do obowiązujących przepisów prawnych
 - wykonanie instalacji gazów medycznych.
4. Rozbudowa istniejącego lądowiska helikoptera sanitarnego z dostosowaniem do lotów nocnych
5. Wykonanie przepływowego zbiornika wody zabezpieczającego Szpital Powiatowy SP ZOZ w Siemiatyczach w wodę na dobowe zużycie.

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe
- Przedsiębiorcy

Cel operacyjny 3.4. Rozwój infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności

Opis realizacji

Uzasadnienie:

Współczesna gospodarka wymusza umiejętność posługiwania się nowoczesnymi zdobyczami techniki. Należy zapewnić wszystkim mieszkańcom powiatu równy dostęp nowoczesnych łączy i komunikacji cyfrowej, a także należy wspomóc zakup komputerów w rodzinach objętych pomocą społeczną, by przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu.

Bardzo ważnym aspektem jest również zapewnienie bezpieczeństwa w powiecie siemiatyckim. Z badań mieszkańców powiatu wynika, że czują się oni w miarę bezpieczni jednak, mimo to powinny być realizowane kolejne działania w celu zwiększenia bezpieczeństwa:

Zadania:

1. Rozwijanie nowoczesnych łączy i komunikacji cyfrowej, w tym: budowa sieci szerokopasmowej na terenie powiatu.
2. Zapewnienie dostępu do Internetu każdej rodzinie w powiecie.
3. Zorganizowanie kursów korzystania z komputera w sprawach gospodarczych i administracyjnych.
4. Pomóc w zakupie komputera w rodzinach objętych opieką społeczną.
5. Zakup specjalnego samochodu ratownictwa wodnego.
6. Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego.

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe
- Przedsiębiorcy
- Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
- Urząd Miasta w Siemiatyczach
- Urzędy Gmin

Harmonogram realizacji celów zawiera tabela 95.

Tabela 95. Harmonogram realizacji celów strategii w latach 2013-2020

Cel	Rok								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Cel strategiczny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego									
Cel operacyjny 1.1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu									
Cel operacyjny 1.2. Promocja gospodarcza powiatu									
Cel operacyjny 1.3. Przygotowanie kadr na potrzeby rozwoju gospodarki opartej na wiedzy									
Cel strategiczny 2. Stworzenie warunków do zielonej gospodarki									
Cel operacyjny 2.1. Wspieranie rozwoju rolnictwa specjalistycznego									
Cel operacyjny 2.2. Rozwój produkcji zdrowej żywności i zielarstwa									
Cel operacyjny 2.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii									
Cel operacyjny 2.4. Rozwój turystyki „Zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej									
Cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców									
Cel operacyjny 3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej									
Cel operacyjny 3.2. Poprawa jakości edukacji									
Cel operacyjny 3.3. Poprawa dostępu i jakości usług w ochronie zdrowia									
Cel operacyjny 3.4. Rozwój infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności									

Legenda: Zaangażowanie w realizację celu (środki, zasoby, praca):

	– działalność bieżąca
	– okres szczególnie intensywnej realizacji strategii

Zdjęcie: Tomasz Poskrobko, Stowarzyszenie Magia Podlasia

określenie obszarów strategicznej interwencji

Określenie obszarów strategicznej interwencji

Współczesne podejście do realizacji Strategii wymaga terytorializacji celów. Oznacza to, że konieczne staje się rozpoznanie w regionie tych miejsc, w których w największym stopniu będą realizowane poszczególne cele polityki rozwojowej. Obszary strategicznej interwencji nie są utożsamiane wyłącznie z problemami i obszarami problemowymi. Są to obszary, gdzie dostrzegana jest potrzeba realizacji celów strategicznych, by wzmocnić potencjały regionu lub zlikwidować jego słabości. Obszary Strategicznej Interwencji są również wyznaczane na poziomie województwa i kraju (na przykład Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku). Dodatkowo podejście terytorialne zakłada odejście od postrzegania obszarów przez pryzmat granic administracyjnych na rzecz ich indywidualnych potencjałów, barier i wzajemnych zależności. Efektywność polityki rozwoju jest uwarunkowana analizą barier i potencjałów oraz właściwego dostosowania interwencji do specyfiki poszczególnych obszarów.¹⁹

Mając na uwadze wizję powiatu siemiatyckiego w roku 2020 oraz przeprowadzoną identyfikację słabych i mocnych stron, a także szans i zagrożeń rozwoju powiatu wyróżniono następujące obszary strategicznej interwencji. Są to:

1. **Miasto Siemiatycze.** Centrum przedsiębiorczości, ośrodek wzrostu regionu, oddziaływający na pozostały obszar powiatu. Miasto Siemiatycze powinno włączać się w sieć regionalnych i krajowych powiązań nawiązując lub rozszerzając współpracę, na wszystkich możliwych płaszczyznach. Dodatkowym bodźcem do rozwoju może być wykorzystanie bliskiego położenia Białorusi i nawiązywanie współpracy w zakresie wymiany towarów. Siemiatycze stanowią regionalny ośrodek edukacji, usług społecznych, zdrowotnych i kulturowych, dlatego należy wspierać i w dalszym ciągu rozwijać te funkcje.
2. **Gminy ukierunkowane na rozwój zielonej gospodarki.** Są to gminy: Dziadkowice, Grodzisk i Perlejewo. Dominuje w nich rolnictwo. Należy podjąć działania w kierunku unowocześnienia rolnictwa, a także rozwoju nowych form aktywności rolniczej, w tym szczególnie produkcji zdrowej żywności bez nadmiaru sztucznych nawozów oraz środków ochrony roślin i antybiotyków. Gminy te mają duży potencjał do rozwoju tych form gospodarki (czyste środowisko naturalne, dobra gleba nadająca się do uprawy, małe zalesienie). Należy podjąć działania aktywizujące ludność gmin i lokalnych przedsiębiorców oraz działania wspierające w restrukturyzacji i wprowadzaniu nowych form gospodarowania, ułatwień w zbycie towarów, promocji produktów regionalnych. Bliskie położenie dużych miast (Białystok, Warszawa, Lublin, Siedlce, Biała Podlaska) stanowią duży potencjał do zbytu produktów wytworzonych w tych gminach.

¹⁹ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Projekt w wersji z dnia 13 czerwca 2013 r.

3. **Gminy ukierunkowane na rozwój turystyki.** Są to przede wszystkim gminy nadbużańskie (Mielnik, Drohiczyn, Siemiatycze) oraz gminy o dużej lesistości i cennych walorach kulturowych (Milejczyce i Nurzec-Stacja). Gminy te mają wyraźny potencjał do rozwoju turystyki prozdrowotnej i rekreacyjnej, zwłaszcza Mielnik i Drohiczyn, położone w sąsiedztwie rzeki Bug. Obie te miejscowości charakteryzują się cennymi walorami środowiskowymi i krajobrazowymi oraz bogatymi zabytkami. W aspekcie kulturowym ważnym miejscem jest Św. Góra Grabarka, położona w gminie Nurzec-Stacja. Każdego roku miejsce te odwiedza tysiące osób z kraju i innych państw, Park Historyczny w Mielniku, Zabytki Drohiczyzna. Należy inicjować i wspierać wszelkie działania organizatorskie i inwestycyjne w zakresie infrastruktury turystycznej, w tym działania zmierzające do rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej jako dodatkowego źródła dochodów dla mieszkańców lokalnych wsi, aktywizujące kobiety oraz aktywizujące lokalną społeczność.
4. **Gminy przygraniczne**²⁰ jako obszar intensywnych działań w zakresie współpracy transgranicznej. Obszar ten obejmuje swym zasięgiem cały powiat siemiatycki. Został wyróżniony w Krajowej Strategii Rozwoju regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie²¹. Działania w tym obszarze będą dotyczyły zmniejszenia problemów wynikających z położenia gmin w strefie granicy zewnętrznej Unii Europejskiej (od problemów infrastrukturalnych, po ograniczone możliwości kooperacji transgranicznej). Ze względu na przyszłościowy kierunek rozwoju regionu, jakim jest specjalizacja w zakresie współpracy i relacji ze Wschodem, interwencja w obszarze przygranicznym powinna, poza działaniami wskazanymi w KSRR, dotyczyć rozwoju wszelkich form współpracy kooperacji między podmiotami powiatu a podmiotami krajów sąsiadujących. Szczególną rolę powinna odgrywać tu współpraca w zakresie nauki, edukacji i kultury. Polityka regionalna będzie również wspierała działania ukierunkowane na przezwyciężanie barier infrastrukturalnych oraz rozwój wymiany gospodarczej i turystycznej w kierunku wschodnim.²²

²⁰ Gminy przygraniczne jako obszar strategicznej interwencji został wyróżniony w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Projekt w wersji z dnia 13 czerwca 2013 r.

²¹ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010, s. 133.

²² w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Projekt w wersji z dnia 13 czerwca 2013 r., s. 56.

Zdjęcie: Tomasz Poskrabko, Stowarzyszenie Magia Podlasia

zgodność celów
z dokumentami
strategicznymi
województwa, kraju
oraz unii europejskiej

Zgodność celów z dokumentami strategicznymi województwa, kraju oraz Unii Europejskiej

Uwarunkowania rozwojowe wynikające z dokumentów strategicznych Unii Europejskiej, Polski oraz województwa podlaskiego były przedmiotem analizy we wstępnym etapie prac nad strategią i zostały przedstawione w Rozdziale 2. Wyzwania rozwojowe. Zbieżność celów w dokumentach planistycznych na poziomie lokalnym z dokumentami wyższego rzędu jest niezwykle ważna, ponieważ determinuje w wielu przypadkach pozyskanie dużych środków z Unii Europejskiej. We wniosku o dofinansowanie zadania lub inwestycji warunkiem koniecznym jest udowodnienie, że wpisują się one w kierunki rozwoju na poziomie lokalnym, wojewódzkim, krajowym oraz europejskim.

Zbieżność celów strategicznych powiatu siemiatyckiego z dokumentami wyższego rzędu została przedstawiona na rysunku 57.

Rysunek 57. Zbieżność celów powiatu siemiatyckiego z dokumentami wyższego rzędu

Unia Europejska

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Jest to podstawowy dokument strategiczny kształtujący politykę Unii Europejskiej do roku 2020. Określa on trzy priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjnej.
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, przyjaznej środowisku i konkurencyjnej.
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie działań zapewniających powstanie nowych miejsc pracy i dostęp do osiągnięć cywilizacyjnych.

Przedstawiono w nim także pięć nadrzędnych celów, które powinny być osiągnięte do 2020 roku. Są to:

1. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%.
2. Na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii.
3. W zakresie klimatu i energii należy osiągnąć cele „20/20/20”²³ (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki).
4. Liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie.
5. Liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

Strategia rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2020 roku jest zbieżna z zapisami Strategii Europa 2020 w następujących kwestiach:

- *Cel strategiczny 1.* Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego, wpisuje się w priorytet dotyczący rozwoju inteligentnego, opartego na gospodarce opartej na wiedzy i innowacjach;
- *Cel strategiczny 2.* Stworzenie warunków do zielonej gospodarki, wpisuje się w priorytet dotyczący zrównoważonego rozwoju, wspierającego gospodarkę efektywnie korzystającą z zasobów, przyjazną środowisku i konkurencyjną.
- Wszystkie cele strategiczne sprzyjają włączeniu społecznemu. W szczególności cele operacyjne odnoszących się do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej powiatu (1.1.), promocji gospodarczej (1.2.), przygotowania kadr na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy (1.3.), wspierania rozwoju rolnictwa specjalistycznego (2.1.), rozwoju produkcji zdrowej żywności i zielarstwa (2.2.), rozwoju turystyki (2.4), wspierają działania sparzające powstawaniu nowych miejsc pracy. Natomiast cele w zakresie: jakości edukacji (3.2.), dostępu i jakości do usług zdrowotnych (3.3.), rozwoju infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności wspierają działania sprzyjające dostępowi do osiągnięć cywilizacyjnych.

²³ Należy przez to rozumieć: zmniejszenie emisji CO₂ o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r., zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych o 20% oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%.

POLSKA

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju.

Jest to podstawowy dokument określający strategiczne kierunki rozwoju Polski do 2030 roku. Trzem podstawowym obszarom zostały przypisane cele strategiczne oraz kierunki interwencji.

1. Obszar konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji). Wyróżniono w 4 grupy problemów, w ramach których zostały określone cele strategiczne. Są to:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna (cel 1. Wsparcie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji; cel 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym; cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki);
 - Polska cyfrowa (cel 5. Stworzenie Polski cyfrowej);
 - Kapitał Ludzki (cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”);
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska).
2. Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (dyfuzji). W jego ramach określono dwie grupy problemów i dwa cele strategiczne. Są to:
 - Rozwój regionalny (cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych);
 - Transport (cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego)
3. Obszar efektywności i sprawności państwa (efektywności).
 - Kapitał społeczny (cel 10. Wzrost społecznego kapitału rozwoju)
 - Sprawne Państwo (cel 11 Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej)

W Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2020 roku istnieje bezpośrednie nawiązanie do głównego celu Polska 2030 (wzrost jakości życia) jest to cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców. Oprócz tego, cel strategiczny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego wpisuje się w pierwszy obszar problemowy (konkurencyjności i innowacyjności) Strategii Polska 2030. Zgodność celów Strategii powiatu siemiatyckiego z celami Strategii Polska 2030 występuje także na poziomie wielu celów operacyjnych dotyczących: rozwój odnawialnych źródeł energii, poprawy jakości edukacji, rozwoju infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego do roku 2010–2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

Celem strategicznym dokumentu jest: efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Zostały mu przyporządkowane trzy cele, są to:

- wspieranie wzrostu konkurencyjności regionów;
- budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych;
- tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań ukierunkowanych terytorialnie.

W cel strategiczny powyższego dokumentu idealnie wpisuje się cel strategiczny 2. Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego, natomiast cel strategiczny 1. bezpośrednio nawiązuje do wspierania wzrostu konkurencyjności regionalne.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030:

Celem strategicznym dokumentu jest: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Określono również 6 celów powyższego dokumentu. Szczególnie ważny jest cel 2. (poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów); ponieważ bezpośrednio w niego wpisują się cele strategiczne oraz cele operacyjne wyróżnione w Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2020 roku. Do celu 5. (zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa) nawiązuje cel operacyjny dotyczący rozwoju energii odnawialnej w powiecie siemiatyckim

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Jednym z priorytetowych, a mających ogromne znaczenia dla województwa podlaskiego, kierunków interwencji w zakresie modernizacji i przestrzennego rozmieszczenia infrastruktury jest: wzmocnienie połączeń transportowych Polski Wschodniej z obszarami o większych perspektywach rozwojowych.

W powyższy kierunek interwencji wpisuje się cel operacyjny 1.1. Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego szczególnie w zapisach dotyczących rozwoju infrastruktury komunikacyjnej.

Województwo podlaskie

Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020

W powyższym dokumencie wyróżniono dwa cele horyzontalne:

1. Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody.
2. Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Określono również trzy cele strategiczne:

1. Konkurencyjna gospodarka.
2. Powiązania krajowe i międzynarodowe.
3. Jakość życia.

Cele strategiczne 1 i 2 oraz odpowiadające im cele operacyjne Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2020 roku wpisują się w cele horyzontalne strategii województwa. Jednocześnie cel strategiczny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego bezpośrednio odnosi się do celu strategicznego 1. określonego w Strategii rozwoju województwa, a cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu siemiatyckiego nawiązuje do celu strategicznego 3. Jakość życia.

Źródło: opracowanie własne.

Zdjęcie: Tomasz Poskrobko, Stowarzyszenie Magia Podlasia

system wdrażania
i monitoringu strategii

System wdrażania i monitoringu strategii

Istotnym etapem, we wdrażaniu oraz osiągnięciu postawionych w Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2020 roku celów, a w konsekwencji zakładanej wizji powiatu jest stworzenie systemu monitoringu. Gromadzenie i analiza danych ma na celu ocenę stopnia realizacji działań założonych w Strategii, weryfikację ich zgodności z celami i pozwala na podjęcie w razie potrzeby działań usprawniających i korygujących wdrażanie Strategii.

Dokument *Przedsiębiorczy i przyjazny powiat siemiatycki. Strategia rozwoju powiatu do 2020 roku* obowiązuje od dnia przyjęcia przez Radę Powiatu. Realizacja dokumentu ma spowodować pełne wykorzystanie potencjału rozwojowego powiatu w aktualnych uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych.

Monitoring realizacji Strategii będzie realizowany na podstawie wskaźników określonych dla każdego celu strategicznego. Określono także odpowiedzialność za realizację wskaźników, odpowiedzialność za monitoring, oczekiwane wartości oraz próg ostrzegania.

**Tabela 96. Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 1.
Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego**

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Częstotliwość pomiaru	Próg ostrzegania	Źródło informacji
Opracowanie założeń do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	dokument	0	1	2014, aktualizacja dokumentu w 2016, 2018, 2020	0	własne
Stworzenie Centrum Aktywności Rozwoju Powiatu	sztuk	0	1	2015	0	własne
Opracowanie strategii promocji i wizerunku powiatu siemiatyckiego	dokument	0	1	2014	0	własne
Stworzenie pakietu zachęt inwestycyjnych i ulg podatkowych	dokument	0	1	2014	0	własne
Liczba przedsiębiorców(inwestorów) korzystających z pakietu zachęt inwestycyjnych i ulg podatkowych	Liczba podmiotów	0	150	2014-2020 (co roku)	50%	PUP, własne
Liczba nowych form doradztwa zawodowego	sztuka	0	2	2014	1	PUP
Liczba bezrobotnych korzystających z nowych form doradztwa zawodowego	Liczba osób	0	1000	2014-2020 (co roku)	50%	PUP
Stopa bezrobocia	%	9,6%	9,6%	2014-2020 (co roku)	>9,6%	Własne, PUP
Wskaźnik aktywności gospodarczej mieszkańców – liczba firm na 10 tys. mieszkańców	liczba	497	520	2014-2020	497	Własne, PUP
Stworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy biznesem, oświatą i administracją.	Platforma internetowa	0	1	2014	0	własne

Źródło: opracowanie własne.

**Tabela 97. Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 2.
Stworzenie warunków do rozwoju zielonej gospodarki**

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Częstotliwość pomiaru	Próg ostrzegania	Źródło informacji
Liczba wspólnych przedsięwzięć ODR Siemiatycze z Federacją Hołdowców Bydła i Producentów Mleka z Związkiem Hodowców i Producentów Trzody Chlewniej	liczba przedsięwzięć	Brak danych	14	2014-2020	5	ODR, własne
Stworzenie znaku lokalnego (wyprodukowane powiecie siemiatyckim)	sztuk	0	1	2014	0	własne
Liczba produktów ze znakiem lokalnym	sztuk	0	min. 21 (3 w roku)	2014-2020 (co roku)	15	własne
Utworzenie „Federacji Producentów Zdrowej Żywności”	sztuk	0	1	2014	0	ODR, własne
Stworzenie programu promocji oszczędzania energią	dokument	0	1	2015	0	własne
Liczba szkoleń z zakresu odnawialnych źródeł energii	liczba szkoleń	Brak danych	min. 10 (2 na rok)	2015-2020	5	własne
Opracowanie programu rozwoju turystyki	dokument	0	1	2014	0	własne
Opracowanie koncepcji turystycznego produktu markowego	dokument	0	1	2015	0	własne
Wskaźnik udzielonych noclegów (na 1000 mieszkańców)	liczba	310	500	2014-2020	300	własne, GUS
Wskaźnik osób korzystających z noclegów (na 1000 mieszkańców)	liczba	150	300	2014-2020	200	własne, GUS

Źródło: opracowanie własne.

**Tabela 98. Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 3.
Poprawa jakości życia mieszkańców**

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Częstotliwość pomiaru	Próg ostrzegania	Źródło informacji
Saldo migracji	Liczba osób	-193	-100	2011-2020 (co roku)	>-100	GUS, własne
Odsetek osób zadowolonych z życia w powiecie siemiatyckim (na podstawie badań ankietowych)	%	42,2%	60%	2014, 2016, 2018, 2020	42,2%	własne
Odsetek osób zadowolonych o stopniu poinformowania o decyzjach podejmowanych przez władze powiatu (na podstawie badań ankietowych)	%	12,8%	30%	2014, 2016, 2018, 2020	20%	własne
Odsetek osób zadowolonych o stopniu poinformowania o wydarzeniach z życia powiatu (na podstawie badań ankietowych)	%	24,2%	35%	2014, 2016, 2018, 2020	28%	własne
Odsetek osób zadowolonych z jakości służby zdrowia (na podstawie badań ankietowych)	%	Brak danych	75%	2014, 2016, 2018, 2020	50%	własne
Odsetek osób zadowolonych z jakości kształcenia dzieci i młodzieży (na podstawie badań ankietowych)	%	Brak danych	75%	2014, 2016, 2018, 2020	50%	własne
Średnie wyniki sprawdzianów na koniec VI klasy szkoły podstawowej	%	54%	62%	2014-2020 (raz w roku)	54%	Własne, OKE w Łomży
Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych	%	cz. hum. – 57,8% cz. mat. – przyr. – 53,8% j. ang. pods. – 60,7% j. ang. rozsz. – 41,1%	cz. hum. – 62% cz. mat. – przyr. – 58% j. ang. pods. – 65% j. ang. rozsz. – 46%	2014-2020 (raz w roku)	cz. hum. – 55% cz. mat. – przyr. – 50% j. ang. pods. – 55% j. ang. rozsz. – 38%	Własne, OKE w Łomży

Źródło: opracowanie własne.

Wyżej wymienione wskaźniki nie są jedynymi, których pomiaru można dokonywać. Możliwe jest monitorowanie również innych obszarów problemowych w zależności od potrzeby. Obliczanie poziomu ich realizacji jest możliwe za pomocą wzoru:

$$W_x = (W_n - W_{2013})/W_n * 100\%,$$

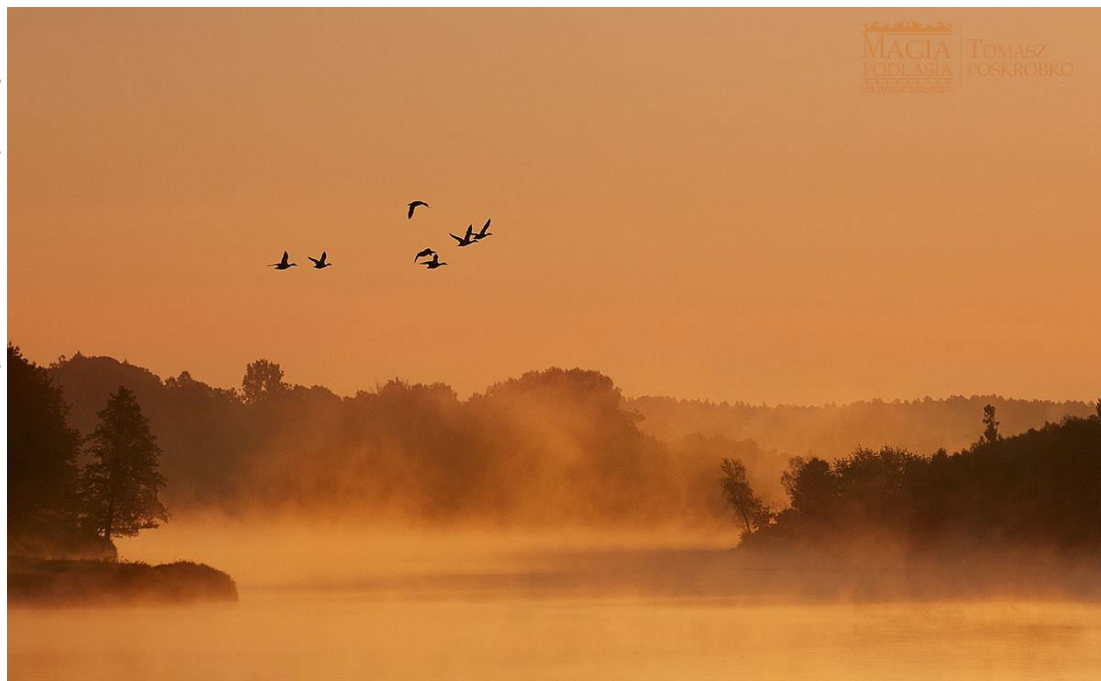
gdzie:

W_x – dowolny wskaźnik,

W_n – wartość wskaźnika w roku badania,

W_{2013} – wartość wskaźnika w roku bazowym (2013).

Osiągnięte wartości można porównywać w latach albo ze wskaźnikami osiąganymi przez inne powiaty w regionie bądź kraju.

zadania inwestycyjne
oraz potencjalne
źródła finansowania
realizacji strategii

Zadania inwestycyjne oraz potencjalne źródła finansowania realizacji strategii

Źródłem finansowania realizacji Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2020 roku, będą głównie środki publiczne (szczególnie rządowego, wojewódzkiego i lokalnego), w tym środki z europejskie w ramach różnych projektów współfinansowanych z Unii Europejskiej. Osiągnięcie postawionych celów wymagać będzie także zaangażowania środków prywatnych, jako wkładu do projektów współfinansowanych z Unii Europejskiej lub działań w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Tabela 99. Zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w powiecie siemiatyckim w latach 2013-2020

Nazwa inwestycji	Wartość inwestycji	Okres realizacji	Źródła finansowania
CEL STRATEGICZNY 1 . PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPPDARKI POWIATU SIEMIATYCKIEGO			
Utworzenie Siemiatyckiego Parku Przemysłowo-Technologicznego	50 000 000,00	2014-2020	budżet powiatu, środki UE
Stworzenie podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (partnerstwo)	1 000 000,00	2016	budżet powiatu, środki z UE
Opracowanie dokumentu określającego założenia (kierunki) poprawy atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	22 000,00	2014	budżet powiatu, środki UE
Stworzenie Centrum Aktywizacji Rozwoju Powiatu	300 000,00	2015	budżet powiatu, środki UE
Opracowanie strategii promocji i wizerunku powiatu siemiatyckiego	15 000,00	2014	budżet powiatu, środki UE
Organizacja spotkań inicjujących tworzenie klastrów produkcyjnych i usługowych	35 000,00	2014-2020	budżet powiatu, środki UE
Stworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy biznesem, oświatą i administracją	50 000,00	2014	budżet powiatu, środki UE
Integracja sieci dróg powiatu siemiatyckiego (droga 1709B) z drogą wojewódzką 690 oraz drogami krajowymi Nr 19 i Nr 62	50 000 000,00	2014-2017	budżet powiatu, środki UE

Nazwa inwestycji	Wartość inwestycji	Okres realizacji	Źródła finansowania
Poprawa infrastruktury drogowej, w tym: przebudowa dróg powiatowych nr 1785 B, 1784B, 1770B, 1768B, 1769B, 1716B, 1727B, 1720B, 2103B, 2101B, 2102B, 1745B, 1704B, 1715B, 1713B, 1698B, 1725B, 1729B, 1754B rozbudowa dróg powiatowych, w tym: 1716B, 1766 B, 2101B, 1737B, 1782B, 1718B, 1732B, 1715B, 1710B, 1774B, 1756B, 1754B,	30 000 000,00 50 000 000,00	2014-2020	środki GDDKiA, budżet państwa, budżet gminy, budżet powiatu, środki z UE
Modernizacja bazy szkolenia praktycznego w Ostrożanach i Czartajewie	5 350 000,00	2014-2020	budżet powiatu, środki UE, budżet państwa
CEL STRATEGICZNY 2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZIELONEJ GOSPODARKI			
Scalanie gruntów, w tym : Miłkowice i inne; Drochlin i inne; Krupice i Klekotowo; OSTROŻANY II; Osmola i inne; Wyczółki i Klukowicze; Śledzianów i inne; Wierchuca i inne; Miłkowice i Zajęczniki; Aleksandrowo i inne; Twarogi i inne; Kłopoty i inne	46 558 946,89 18 163 545,04 105 426 522,41	2015 2015 2014-2020	środki UE, budżet państwa
Zaprojektowanie znaku (marki) lokalnego	30 000,00	2014	środki UE
Upowszechnienie informacji o gospodarstwach ze zdrową żywnością (reklama w TV, prasie, Internecie)	150 000,00	2015-2020	środki UE, środki prywatne
Zainicjowanie utworzenia „Federacji Producentów Zdrowej Żywności” (organizacja spotkań)	3000,00	2014	budżet powiatu
Opracowanie programu promocji oszczędzania energią	25 000,00	2015	budżet powiatu, środki UE
Instalacja alternatywnych i odnawialnych źródeł ciepła i energii	100 000,00	2014-2020	budżet państwa, środki UE
Organizacja szkoleń z zakresu wdrażania odnawialnych źródeł energii	12 000,00	2015-2020	budżet powiatu, środki UE
Opracowanie programu rozwoju turystyki	25 000,00	2014	budżet powiatu, środki UE
Opracowanie koncepcji turystycznego produktu markowego	15 000,00	2016	budżet powiatu, środki UE
Opracowanie dokumentacji i wdrożenie elektronicznego systemu informacji turystycznej	50 000,00	2015	budżet powiatu, środki UE
Opracowanie koncepcji (dokumentu) siemiatyckiego zespołu naturalnej terapii i rekreacji zmęczenia psychicznego	8 000,00	2015-2016	budżet powiatu, środki UE
Zainicjowanie powstania Stowarzyszenia Przewodników „Zielonej Terapii” (organizacja spotkań)	3 000,00	2016	budżet powiatu, środki UE
CEL STRATEGICZNY 3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW			
Zainicjowanie działań (organizacja spotkań, przeprowadzenie badań społecznych, wytyczenie terenów inwestycyjnych, opracowanie wniosków o dofinansowanie) zmierzających do powstania i uruchomienia domów spokojnej starości oraz hospicjum.	20 000,00	2016	budżet państwa, budżet powiatu, środki UE

Nazwa inwestycji	Wartość inwestycji	Okres realizacji	Źródła finansowania
Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci	1 000 000,00	2014-2015	budżet państwa, budżet powiatu, środki UE
Budowa i wyposażenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci	500 000,00	2015-2020	budżet państwa, budżet powiatu, środki UE
Utworzenie i wyposażenie ośrodka wsparcia dla osób chorych psychicznie	250 000,00	2015-2020	budżet państwa, budżet powiatu, środki UE
Utworzenie i wyposażenie ośrodka interwencji kryzysowej	150 000,00	2015-2020	budżet państwa, budżet powiatu, budżety gminne, środki UE
Utworzenie ośrodka rehabilitacyjnego z nowoczesnymi formami rehabilitacji osób niepełnosprawnych	3 000 000,00	2016-2020	budżet państwa, budżet powiatu, środki UE, środki prywatne
Przebudowa kompleksu boisk sportowych w ZS w Siemiatyczach	1 000 000,00	2014	budżet powiatu, środki UE, budżet państwa
Budowa hali sportowej wraz z przebudową kompleksu boisk sportowych w Czartajewie	3 655 000,00	2014-2020	budżet powiatu, środki UE, budżet państwa
Zainicjowanie działań zmierzających do organizacji warsztatów aktywizujących młodzież gimnazjalną i szkół średnich nt. prowadzenia własnej działalności gospodarczej, rozwijania kreatywności itp.	5 000,00	2014-2020	budżet powiatu, środki UE, budżet państwa
Wspieranie działalności promującej sport i zdrowie przez kluby i stowarzyszenia sportowe	5 000,00	2014-2020	budżet powiatu, środki UE, budżet państwa
Uruchomienie w każdej z gmin wszechniczy rozwijania zdolności twórczych mieszkańców	30 000,00	2014-2020	budżet powiatu, środki UE, budżet państwa
Rozbudowa istniejącego lądowiska z dostosowaniem do lotów nocnych	1 099 530,14	2013-2014	Środki SP ZOZ w Siemiatyczach, środki UE, budżet powiatu, zewnętrzne źródła finansowania – kredyt inwestycyjny
Utworzenie Oddziału Intensywnej Terapii w Szpitalu Powiatowym SP ZOZ w Siemiatyczach	1 857 559,37	2013-2014	Środki SP ZOZ w Siemiatyczach, środki UE, zewnętrzne źródła finansowania – kredyt inwestycyjny

Nazwa inwestycji	Wartość inwestycji	Okres realizacji	Źródła finansowania
Remont i modernizacja wyposażenia Sterylizacji	2 000 000,00	2015-2016	Środki SP ZOZ w Siemiatyczach, środki UE, budżet powiatu, zewnętrzne źródła finansowania – kredyt inwestycyjny
Modernizacja Bloku Operacyjnego Szpitala Powiatowego SP ZOZ w Siemiatyczach wraz z zakupem sprzętu i aparatury medycznej	2 000 000,00	2013-2016	Środki SP ZOZ w Siemiatyczach, budżet powiatu, zewnętrzne źródła finansowania – kredyt inwestycyjny
Dostosowanie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Szpitala Powiatowego SP ZOZ w Siemiatyczach do obowiązujących przepisów prawnych.	600 000,00	2014-2015	Środki SP ZOZ w Siemiatyczach, budżet powiatu, zewnętrzne źródła finansowania – kredyt inwestycyjny
Zakup sprzętu i aparatury medycznej.	1 000 000,00	2013-2016	Środki SP ZOZ w Siemiatyczach, środki UE, budżetu powiatu, zewnętrzne źródła finansowania – kredyt inwestycyjny
Wykonanie instalacji gazów medycznych.	500 000,00	2013-2016	Środki SP ZOZ w Siemiatyczach, budżet powiatu, zewnętrzne źródła finansowania – kredyt inwestycyjny
Wykonanie przepływowego zbiornika wody zabezpieczającego Szpital Powiatowy SP ZOZ w Siemiatyczach w wodę na dobowe zużycie.	250 000,00	2014-2016	Środki SP ZOZ w Siemiatyczach, budżet powiatu, zewnętrzne źródła finansowania – kredyt inwestycyjny
Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego	1 000 000,00	2014	budżet państwa, Wojewódzki Fundusz Wspierania PSP
Zakup specjalnego samochodu ratownictwa wodnego	400 000,00	2015	budżet państwa, Wojewódzki Fundusz Wspierania PSP

Nazwa inwestycji	Wartość inwestycji	Okres realizacji	Źródła finansowania
Organizacja kursów korzystania z komputera w sprawach gospodarczych i administracyjnych.	100 000,00	2014-2020	budżet państwa, budżet powiatu, środki UE, środki prywatne
Zakup komputera dla każdej rodziny objętej opieką społeczną.	2 737 500	2014-2020	budżet państwa, budżet powiatu, środki UE, środki prywatne

Źródło: informacje ze Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach.

Podane wartości inwestycji oraz czas realizacji są szacunkowe ze względu na perspektywę planowania oraz brak szczegółowych informacji na temat terminów możliwych konkursów w ramach których możliwe będzie pozyskanie środków z Unii Europejskiej na dofinansowanie zadań. Szczegółowo źródła finansowania wybranych celów i zadań zawartych w strategii prezentuje tabela 100.

Tabela 100. Możliwe źródła finansowania działań ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2020

Obszar tematyczny: Gospodarka i rynek pracy		Cel operacyjny/ Zadanie
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Innowacyjność, B+R, powiązanie ze sferą przedsiębiorstw	cel 1.1. / zadanie 1
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu będzie znaczące pobudzenie innowacyjności gospodarki, wyrażające się głównie zwiększeniem nakładów prywatnych na B+R, w szczególności poprzez wsparcie przedsiębiorstw w obszarach innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej, a także podniesieniem jakości i interdyscyplinarności badań naukowych, zwiększeniem stopnia ich komercjalizacji oraz umiędzynarodowienia.	cel 1.3./ zadanie 10
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie jakości badań oraz pozycji krajowych jednostek naukowych w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej. • Budowa powiązań między nauką i potrzebami rynku oraz przedsiębiorstwami. • Wsparcie rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw (zgodnie z podejściem tzw. inteligentnych specjalizacji). • Działania dotyczące transferu technologii, badań i prac rozwojowych oraz infrastruktury B+R. • Wsparcia całego procesu powstawania innowacji od fazy tworzenia się pomysłu, poprzez działalność B+R, prototypowanie aż po wdrażanie wyników badań, transfer technologii oraz działalność innowacyjną na rynkach międzynarodowych. • Wsparcie innowacji nietechnologiczne pozwalające na zwiększenie efektywności działań organizacyjnych czy zarządczych w przedsiębiorstwie. 	
<i>Planowani Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki naukowe i dydaktyczne • Jednostki B+R • Przedsiębiorcy inwestujący w innowacje i prowadzący działalność badawczo-rozwojową • Instytucje otoczenia biznesu 	

Źródło i wysokość dofinansowania Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%)

Obszar tematyczny:		Cel operacyjny/ Zadanie
Gospodarka i rynek pracy Przestrzeń i środowisko Sfera społeczna Infrastruktura techniczna Sport, turystyka i rekreacja Kultura		
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne.	cel 2.3./ zadania 1, 2, 3, 4, 5
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku, sprzyjającej zachowaniu dziedzictwa kulturowego, spójności społecznej i terytorialnej oraz bardziej konkurencyjnej.	cel 2.4. / zadania 1, 5 cel 3.3. / zadanie 1, 2, 3, 4
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> Rozwiązania systemowe, demonstracyjne oraz interwencje o zasięgu ponadregionalnym. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie wyzwań zrównoważonego rozwoju. Promocja efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii. Przeciwdziałanie/adaptacja do zmian klimatu oraz ochrona środowiska naturalnego. Efektywne, wykorzystanie i ochrona zasobów, w tym ochrona dziedzictwa kulturowego. Poprawa dostępności transportowej. Rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu i energii elektryczne. Wsparcie Państwowego Ratownictwa Medycznego. Inwestycje w ponadregionalną infrastrukturę ochrony zdrowia. Zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych na poziomie społeczności lokalnych. Wspieranie rozwoju multimodalnego Jednolitego Europejskiego Obszaru Transportowego. Wspieranie przemian przemysłowych w kierunku gospodarki zasoboszczędnej. Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów poprzemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza. 	cel 3.4 / zadania 5, 6
<i>Planowani Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> Przedsiębiorcy Instytucje z sektora ochrony zdrowia, kultury Jednostki Samorządu Terytorialnego ich związki Inspekcje i straże w zakresie ochrony środowiska Jednostki naukowe, szkoły wyższe Organizacje pozarządowe Administracja rządowa 	
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%), Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny, wykorzystanie instrumentów finansowych w celu pozyskania kapitału prywatnego (Partnerstwo Publiczno-Prywatne)	

Obszar tematyczny: Gospodarka i rynek pracy Bezpieczeństwo publiczne		Cel operacyjny/ Zadanie
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Rozwój cyfrowy.	cel 3.4 / zadania 1, 2, 3, 4
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem jest stworzenie warunków do powszechnego wykorzystania technologii cyfrowych w taki sposób, żeby stały się one kołem zamachowym gospodarki.	
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie masowego dostępu do szerokopasmowego Internetu. • Rozwój elektronicznych usług publicznych (administracja, zamówienia publiczne, sądownictwo, zdrowie, kultura, i inne). • Ułatwienie transakcji internetowych i transgranicznych poprzez zapewnienie interoperacyjności systemów umożliwiających świadczenie usług na rynku międzynarodowym. • Wsparcie tworzenia bezpiecznego systemu korzystania z usług w sieci. • Działania zwiększające wykorzystanie technologii cyfrowych wśród przedsiębiorców. • Rozwój cyfrowej administracji samorządowej (wraz ze zwiększeniem kompetencji urzędniczych). • Wzmocnienie terytorialnych potrzeb w zakresie e-integracji i kompetencji cyfrowych społeczeństwa. • Szkolenia w zakresie ICT. 	
<i>Planowani Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja publiczna w zakresie elektronicznych usług na rzecz obywateli • Przedsiębiorstwa • Instytucje naukowe i otoczenia biznesu 	
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).	

Obszar tematyczny: Sfera społeczna Gospodarka i rynek pracy		Cel operacyjny/ Zadanie
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Rozwój kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego oraz dobrego rządzenia.	cel 1.3./ zadania 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu jest wzrost poziomu zatrudnienia oraz spójności społecznej, a także poprawa funkcjonowania administracji publicznej.	cel 3.1./ zadania 2,4,5,11
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka zdrowotna (wtórna i pierwotna). • Rozwiązania systemowe z zakresu edukacji i szkolnictwa wyższego skierowane na jakość kształcenia, dostępność i jego powiązanie z gospodarką i trendami. • Zrównoważonego rozwoju, jak również upowszechnienie uczenia się przez całe życie • Wzmocnienie i modernizacja instytucji działających na rynku pracy. • Działania na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego. • Promowanie włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. • Wsparcie systemu kształcenia przed i podyplomowego kadr medycznych oraz wdrażanie usprawnień zarządczych w systemie ochrony zdrowia. • Działania wspierające rozwój i wzmacniające rolę społeczeństwa obywatelskiego w tworzeniu i zarządzaniu politykami publicznymi a także systemowe wzmocnienie instrumentów dialogu społecznego. • Poprawa funkcjonowania administracji publicznej. 	cel 3.2./ zadania 1, 2, 6, 7, 8, 9 cel 3.3./ zadana 1, 2

<i>Planowani Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki administracji samorządowej i rządowej Przedsiębiorstwa • Organizacje pozarządowe • Instytucje systemu oświaty i szkolnictwa wyższego • Instytucje otoczenia biznesu • Instytucje rynku pracy • Instytucje szkoleniowe
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Społeczny (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).

Obszar tematyczny:		Cel operacyjny/ Zadanie
Infrastruktura techniczna Sport, turystyka i rekreacja Kultura Sfera społeczna		
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Rozwój obszarów wiejskich.	cel 2.1. / zadania 1, 2, 3, 4, 5
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu będzie poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.	cel 2.2. / zadania 1, 2, 3, 4
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich. • Poprawa konkurencyjności gospodarki rolnej. • Zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych, poprawa organizacji łańcucha żywnościowego. • Promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie. • Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa, wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorze rolnym, spożywczym i leśnym. • Zwiększanie włączenia społecznego ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich. 	
<i>Planowani Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Osoby prowadzące gospodarstwa rolne zajmujące się przetwórstwem rolnym • Instytucje administracji samorządowej i rządowej 	
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).	

Obszar tematyczny:		Cel operacyjny/ Zadanie
Infrastruktura techniczna Sport, turystyka i rekreacja Kultura Sfera społeczna Gospodarka i rynek pracy		
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Program operacyjny dotyczący Polski Wschodniej.	cel 1.1. / zadania 1, 3, 5, 6
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu jest wzmocnienie pozycji rozwojowej i konkurencyjnej Polski Wschodniej.	

<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie poziomu innowacyjności w wybranych specjalizacjach, w tym transfer wiedzy i komercjalizację badań. • Działania na rzecz budowania powiązań i intensyfikacji współpracy badawczej i dydaktycznej pomiędzy ośrodkami akademickimi, ośrodkami naukowo-badawczymi. • Wsparcie projektów współpracy uczelni z Polski Wschodniej z najlepszymi ośrodkami naukowymi i akademickimi w Europie. • Wzmacnianie powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami, uczelniami oraz sektorem publicznym. • Wzmocnienie instytucji doradztwa w zakresie zarządzania procesami innowacji. • Wspieranie przedsiębiorczości wynikającej z regionalnych specjalizacji. • Poprawa dostępności transportowej województw Polski Wschodniej poprzez budowę i przebudowę odcinków dróg wojewódzkich. • Realizacja kompleksowych programów rewitalizacji przestrzeni miejskiej, transportu publicznego. • Budowa i przebudowa odcinków dróg w miastach.
<i>Planowani Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Przedsiębiorstwa • Jednostki Samorządu Terytorialnego • Organizacje pozarządowe • Administracja rządowa • Jednostki badawczo-rozwojowe i naukowe • Instytucje ważne dla regionów z punktu widzenia rozwoju regionalnego • Instytucje otoczenia biznesu
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).

Obszar tematyczny:		Cel operacyjny/ Zadanie
Przestrzeń i środowisko Sport, turystyka i rekreacja Kultura		
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Europejska Współpraca Terytorialna – Program Polska-Białoruś-Ukraina	cel 1.1. / zadanie 2
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Kształtowanie i zrównoważony rozwój przygranicznych i ponadgranicznych obszarów funkcjonalnych powiązanych gospodarczo, społecznie (w tym kulturowo i historycznie) i komunikacyjnie oraz wzmacnianie ich spójności terytorialnej.	cel 1.3./ zadania 6, 7, 10, 11 cel 2.3. / zadania 2, 3, 4
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana know-how. • Promowanie gospodarki opartej na wiedzy i działaniach innowacyjnych. • Inwestowanie w kapitał ludzki (działania people-to-people). • Ochrona środowiska naturalnego. • Wykorzystanie potencjału turystycznego. • Wspólne działania edukacyjne oraz kulturalne dla celów rozwojowych. • Współpraca instytucjonalna i wymiana doświadczeń. • Współpraca w ramach tak zwanej potrójnej helisy, czyli przedsiębiorcy, ośrodki naukowe, jednostki samorządu terytorialnego. • Rozwój transgranicznej infrastruktury lokalnej. 	cel 2.4. / zadania 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 cel 3.2. / zadania 1, 2,
<i>Planowani Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki administracji samorządowej i rządowej • Instytucje naukowe, uczelnie • Instytucje wspierające rozwój regionalny 	
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).	

Obszar tematyczny:		Cel operacyjny/ Zadanie
Infrastruktura techniczna Sport, turystyka i rekreacja Kultura Sfera społeczna Gospodarka i rynek pracy Przestrzeń i środowisko		
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Regionalne Programy Operacyjne (RPO).	cel 1.1. / zadania 1, 2, 3, 4, 5
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem regionalnych programów operacyjnych będzie zwiększenie konkurencyjności regionów oraz poprawa jakości życia ich mieszkańców poprzez wykorzystywanie potencjałów regionalnych i skoncentrowane niwelowanie barier rozwojowych, w oparciu o strategię rozwoju województw, z naciskiem na regionalne strategię inteligentnej specjalizacji.	cel 2.2. / zadania 2, 3 cel 2.3./ zadania 2, 3, 4 cel 2.4. / zadania 1, 5
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie przedsiębiorczości wynikającej z regionalnych specjalizacji. • Rozwój produktów i usług opartych na technologiach informacyjnych i komunikacyjnych (TIK), handlu elektronicznego. • Wzmacnianie zastosowania rozwiązań cyfrowych w ramach e-gov, e-edukacji, włączenia cyfrowego, e-kultury i e-zdrowia. • Rozwój kultury informatycznej i e-learning, inwestycje w e-integrację, e-umiejętności i umiejętności związane z przedsiębiorczością. • Ułatwienie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości. • Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla małych i średnich przedsiębiorstw. • Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii. • Wsparcie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym. • Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego. • Ochrona i promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego. • Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby. • Promowanie usług ekosystemowych, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury. • Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rekultywację terenów przemysłowych i redukcję zanieczyszczenia powietrza. • Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T (transportową, energetyczną, telekomunikacyjną). • Inwestowanie w rozwój infrastruktury dla publicznych służb zatrudnienia. • Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników. • Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności oraz obszarów miejskich i wiejskich. • Integracja społeczności marginalizowanych. • Zapobieganie i ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej i promowanie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, podstawowej i ponadpodstawowej. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności uczenia się przez całe życie. • Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
Planowani Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> • Przedsiębiorstwa • Jednostki Samorządu Terytorialnego • Organizacje pozarządowe • Jednostki badawczo-rozwojowe i naukowe • Instytucje ważne dla regionów z punktu widzenia rozwoju regionalnego • Instytucje otoczenia biznesu
Źródło i wysokość dofinansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny – program dwufunduszowy (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).

Uwaga: Analiza oparta o charakter planowanych działań w ramach programu operacyjnego i / lub założenia okresu programowania 2007-2013. Generalnie regiony słabiej rozwinięte mogą się ubiegać o dofinansowanie w wysokości 85% kosztów kwalifikowalnych, z wyjątkiem Mazowsza, gdzie poziom ten wynosi 80%. Zasady szczegółowe wysokości dofinansowania nie są jeszcze określone.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Założenia umowy partnerstwa*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów 15 stycznia 2013 r.).

Spis rysunków

Rysunek 1.	Schemat prac na realizację zadania „Przedsiębiorczy i przyjazny powiat siemiatycki. Strategia rozwoju do 2020 roku”	7
Rysunek 2.	Model zarządzania strategicznego rozwojem Polski	13
Rysunek 3.	Cele długookresowej strategii rozwoju Polski.....	14
Rysunek 4.	Czynniki wpływające na rozwój potencjału innowacyjności i kreatywności gospodarki	15
Rysunek 5.	Układ celów Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku	17
Rysunek 6.	Położenie i podział administracyjny powiatu siemiatyckiego	21
Rysunek 7.	Liczba ludności powiatu siemiatyckiego	23
Rysunek 8.	Gęstość zaludnienia w powiecie siemiatyckim.....	23
Rysunek 9.	Zalesienie w powiecie	25
Rysunek 10.	Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie [ha].....	26
Rysunek 11.	Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie siemiatyckim w latach 2001- 2011	26
Rysunek 12.	Obszary Natura 2000 w powiecie siemiatyckim.....	30
Rysunek 13.	Powierzchnia obszarów prawnie chronione [ha].....	31
Rysunek 14.	Obszary Chronionego Krajobrazu w powiecie siemiatyckim.....	32
Rysunek 15.	Struktura ludności powiatu siemiatyckiego według płci w latach 2001-2011 z szacunkiem do roku 2020	35
Rysunek 16.	Ludności powiatu siemiatyckiego z uwzględnieniem wsi i miast w latach 2001-2011	36
Rysunek 17.	Struktura wiekowa ludności powiatu siemiatyckiego	37
Rysunek 18.	Różnice w liczbie ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych.....	39
Rysunek 19.	Przyrost naturalny w gminach powiatu siemiatyckiego	41
Rysunek 20.	Rozkład wyników sprawdzaniu na zakończenie VI klasy szkoły podstawowej.....	43
Rysunek 21.	Liczba podmiotów wpisanych do REGON w gminach powiatu siemiatyckiego	71
Rysunek 22.	Struktura branżowa podmiotów gospodarki narodowej w powiecie siemiatyckim wg wybranych sekcji PKD w latach 2009-2011	74
Rysunek 23.	Struktura branżowa w 2011	74
Rysunek 24.	Zatrudnienie w powiecie siemiatyckim w latach 2001-2011 [liczba osób]	85
Rysunek 25.	Zużycie wody w podziale na gminy	99
Rysunek 26.	Szczegółowa mapa przebiegów sieci oraz lokalizacji węzłów w województwie podlaskim	107
Rysunek 27.	Struktura dochodów i wydatków powiatu siemiatyckiego w latach 2008-2012 w zł	113

Rysunek 28.	Struktura dochodów według Klasyfikacji Budżetowej w powiecie siemiatyckim [%].....	114
Rysunek 29.	Struktura dochodów według Klasyfikacji Budżetowej w powiecie siemiatyckim [%].....	115
Rysunek 30.	Udział gmin w pozyskiwaniu środków Unii Europejskiej	116
Rysunek 31.	Pochodzenie respondentów.....	131
Rysunek 32.	Struktura wiekowa respondentów.....	131
Rysunek 33.	Struktura wiekowa respondentów w gminach.....	132
Rysunek 34.	Wykształcenie respondentów	132
Rysunek 35.	Wykształcenie respondentów w gminach.....	133
Rysunek 36.	Wielkość gospodarstwa domowego respondentów w podziale na gminy	134
Rysunek 37.	Samooceń sytuację materialną w podziale na gminy	135
Rysunek 38.	Kategoria społeczno-zawodowa.....	135
Rysunek 39.	Częstotliwość wyjazdów w ciągu ostatnich 5 lat.....	136
Rysunek 40.	Częstotliwość wyjazdów w ciągu ostatnich 5 lat.....	136
Rysunek 41.	Ocena poziomu zadowolenia z życia	137
Rysunek 42.	Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie w podziale na gminy	138
Rysunek 43.	Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim ze względu na zróżnicowanie wiekowe	138
Rysunek 44.	Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim ze względu na wykształcenie	139
Rysunek 45.	Ocena zainteresowania sprawami miasta i powiatu	140
Rysunek 46.	Udział Mieszkańców powiatu w imprezach/ festynach organizowanych na terenie powiatu [%].....	140
Rysunek 47.	Ocena stopnia poinformowania w powiecie siemiatyckim	141
Rysunek 48.	Ocena możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu siemiatyckiego.....	143
Rysunek 49.	Hierarchia problemów gminy [%]	144
Rysunek 50.	Hierarchia problemów powiatu [%]	144
Rysunek 51.	Najważniejsze problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie rozwoju gospodarczego	146
Rysunek 52.	Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie infrastruktury i środowiska	148
Rysunek 53.	Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie kwestie społeczne	150
Rysunek 54.	Ocena najważniejszych kierunków rozwoju gmin* [%].....	152
Rysunek 55.	Ocena najważniejszych kierunków rozwoju powiat* [%].....	153
Rysunek 56.	Rozkład oddziaływania czynników rozwojowych dla powiatu siemiatyckiego.....	162
Rysunek 57.	Zbieżność celów powiatu siemiatyckiego z dokumentami wyższego rzędu	180

Spis tabel

Tabela 1.	Cele rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku oraz główne kierunki interwencji.....	18
Tabela 2.	Charakterystyka gmin powiatu siemiatyckiego.....	22
Tabela 3.	Gęstość zaludnienia w powiecie siemiatyckim.....	24
Tabela 4.	Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie [ha].....	25
Tabela 5.	Złoża kopalne z powiecie siemiatyckim według stanu na 31.12.2011 rok	28
Tabela 6.	Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych	29
Tabela 7.	Obszary prawnie chronione	30
Tabela 8.	Liczba ludności powiatu w podziale na gminy i płeć.....	34
Tabela 9.	Ludność mieszkańców powiatu siemiatyckiego wg płci w latach 2001-2011 z szacunkiem do roku 2020.....	34
Tabela 10.	Ludność powiatu siemiatyckiego z uwzględnieniem miast i wsi w latach 2001-2011.....	36
Tabela 11.	Struktura ludności powiatu siemiatyckiego według grup ekonomicznych z podziałem na płeć.....	37
Tabela 12.	Struktura wiekowa ludności powiatu siemiatyckiego w podziale na gminy w 2011 roku.....	38
Tabela 13.	Liczby ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych z uwzględnieniem płci.....	39
Tabela 14.	Przyrost naturalny i ruchy ludności w powiecie siemiatyckim	40
Tabela 15.	Liczba placówek przedszkolnych w podziale na gminy.....	42
Tabela 16.	Liczba szkół podstawowych w podziale na gminy.....	42
Tabela 17.	Liczba gimnazjów w podziale na gminy	44
Tabela 18.	Liczba szkół ponadgimnazjalnych w podziale na gminy	45
Tabela 19.	Współczynnik skolaryzacji [%].....	46
Tabela 20.	Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu siemiatyckiego w 2002 i w 2011 roku	47
Tabela 21.	Liczba udzielanych porad i liczba lekarzy w powiecie siemiatyckim.....	48
Tabela 22.	Korzystający z pomocy społecznej w powiecie w okresie od 2008 do 2011 roku	50
Tabela 23.	Korzystający z pomocy społecznej w gminach w 2011 roku	50
Tabela 24.	Kwota świadczeń i zasiłków z pomocy społecznej w gminach w roku 2011	51
Tabela 25.	Liczba imprez i uczestników w powiecie siemiatyckim w 2011 roku	53
Tabela 26.	Liczba imprez i uczestników w powiecie siemiatyckim w latach 2009-2011	53
Tabela 27.	Liczba kół oraz klubów działających na rzecz rozwoju kultury lokalnej w roku 2011	54
Tabela 28.	Liczba woluminów w latach 2007-2011.....	55
Tabela 29.	Kina w powiecie siemiatyckim w latach 2003-2011	55
Tabela 30.	Liczba zespołów oraz członków zespołów artystycznych w powiecie siemiatyckim w roku 2009 i 2011	57
Tabela 31.	Działalność zespołów artystycznych na terenie powiatu siemiatyckiego w latach 2009 i 2011.....	57
Tabela 32.	Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2011	58
Tabela 33.	Frekwencja w wyborach ogólnokrajowych i samorządowych w podziale na gminy	60
Tabela 34.	Zatrudnienie w Ochotniczych Jednostkach Straży Pożarnej.....	62

Tabela 35.	Statystyka zdarzeń na terenie powiatu i miasta Siemiatycze w latach 2010-2012	63
Tabela 36.	Wykaz tras kolejowych i drogowych, po których przewożone są materiały niebezpieczne	64
Tabela 37.	Wykaz obiektów wyposażonych w system sygnalizacji pożarowej, w stałe urządzenia gaśnicze, dźwiękowy system ostrzegawczy oraz obiektów, w których są one wymagane.....	65
Tabela 38.	Parametry głównych rzek.....	65
Tabela 39.	Parametry głównych zbiorników wodnych.....	66
Tabela 40.	Zagrożenie powodziowe miejscowości	66
Tabela 41.	Miejscowości przewidziane do ewakuacji (całkowicie lub częściowo).....	67
Tabela 42.	Mosty zagrożone podczas powodzi	67
Tabela 43.	Aktywności policji w powiecie siemiatyckim w latach 2010-2012	68
Tabela 44.	Podmioty wpisane do rejestru REGON w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2011	70
Tabela 45.	Podmioty wpisane do rejestru REGON w podziale na gminy	72
Tabela 46.	Struktura branżowa podmiotów gospodarki narodowej w powiecie siemiatyckim według wybranych sekcji PKD w latach 2009-2011	73
Tabela 47.	Struktura branżowa podmiotów gospodarki narodowej w podziale na gminy.....	75
Tabela 48.	Dynami zmian w poszczególnych sektorach gospodarki w powiecie siemiatyckim w 2011 roku	76
Tabela 49.	Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2011	78
Tabela 50.	Powierzchnia gruntów według klas bonitacyjnych gleb z uwzględnieniem gmin, [% w stosunku do powierzchni całkowitej].....	79
Tabela 51.	Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej	79
Tabela 52.	Użytkowanie gruntów w podziale na gminy	80
Tabela 53.	Struktura zasiewów w 2010 roku	81
Tabela 54.	Pracujący w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych i płci.....	82
Tabela 55.	Pogłowie zwierząt gospodarskich w powiecie siemiatyckim	82
Tabela 56.	Zatrudnienie w sektorze usług w 2011 roku	83
Tabela 57.	Rozmieszczenie sieci sprzedaży detalicznej w powiecie siemiatyckim.....	84
Tabela 58.	Zatrudnienie w powiecie siemiatyckim.....	85
Tabela 59.	Struktura bezrobotnych w powiecie siemiatyckim	86
Tabela 60.	Liczba bezrobotnych w podziale na gminy.....	87
Tabela 61.	Liczba bezrobotnych w podziale na gminy w latach 2010-2012	88
Tabela 62.	Liczba bezrobotnych ze względu na wiek i wykształcenie	89
Tabela 63.	Czas pozostawania bez pracy	89
Tabela 64.	Stopa bezrobocia.....	90
Tabela 65.	Formy aktywizacji.....	91
Tabela 66.	Źródła utrzymania mieszkańców powiatu siemiatyckiego w 2011 roku.....	91
Tabela 67.	Drogi krajowe w powiecie siemiatyckim	94
Tabela 68.	Wykaz dróg powiatowych na terenie Powiatu Siemiatyckiego.....	95
Tabela 69.	Ewidencja wodociągów w powiecie siemiatyckim	97
Tabela 70.	Korzystający z sieci wodociągowej w latach 2010-2012	98
Tabela 71.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności.....	98
Tabela 72.	Długość sieci kanalizacyjnej i liczba ludności	100
Tabela 73.	Oczyszczane ścieki	100

Tabela 74.	Energia elektryczna w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2011	103
Tabela 75.	Sieć gazowa w powiecie siemiatyckim	103
Tabela 76.	Sieć gazowa w podziale na gminy	104
Tabela 77.	Ogólne dane dotyczące energii cieplnej	104
Tabela 78.	Zasoby mieszkaniowe w powiecie siemiatyckim w latach 2007-2010	105
Tabela 79.	Struktura dochodów i wydatków powiatu siemiatyckiego w latach 2008-2012 w zł	112
Tabela 80.	Aktywność w pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej w okresie programowania 2007-2013	115
Tabela 81.	Stan realizacji Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2013 roku	124
Tabela 82.	Wielkość gospodarstwa domowego respondentów	133
Tabela 83.	Samoocena sytuacji materialnej	134
Tabela 84.	Ocena poziomu rozwoju swojej gminy na tle innych gmin powiatu siemiatyckiego	142
Tabela 85.	Ocena poziomu rozwoju powiatu siemiatyckiego na tle innych powiatów województwa podlaskiego	142
Tabela 86.	Ocena zmiany warunków życia w powiecie siemiatyckim w ciągu ostatnich 5 lat	143
Tabela 87.	Najważniejsze problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie rozwoju gospodarczego* [%]	145
Tabela 88.	Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie infrastruktury i środowiska* [%]	147
Tabela 89.	Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie kwestii społecznych* [%]	149
Tabela 90.	Opinia mieszkańców powiatu siemiatyckiego na temat najważniejszych walorów powiatu z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju* [%]	151
Tabela 91.	Ocena najważniejszych kierunków rozwoju gmin* [%]	152
Tabela 92.	Ocena najważniejszych kierunków rozwoju powiatu* [%]	153
Tabela 93.	Schemat analizy SWOT	156
Tabela 94.	Analizy SWOT dla powiatu siemiatyckiego	157
Tabela 95.	Harmonogram realizacji celów strategii w latach 2013-2020	174
Tabela 96.	Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 1. <i>Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego</i>	185
Tabela 97.	Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 2. <i>Stworzenie warunków do rozwoju zielonej gospodarki</i>	186
Tabela 98.	Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 3. <i>Poprawa jakości życia mieszkańców</i>	187
Tabela 99.	Zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w powiecie siemiatyckim w latach 2013-2020	190
Tabela 100.	Możliwe źródła finansowania działań ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2020	194